

2024.09.hó.

FILKEHÁZA, FÜZÉRKAJATA KISHUTA, NAGYHUTA KÖZSÉGEK TELEPÜLÉSTERVEI

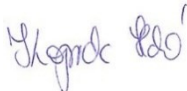
KÖZÖS MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT

véleményezési eljárásra

KRATU Településmérnöki és Tanácsadó Kft.

ALÁÍRÓLAP

Tervező:	KRATU Településmérnöki és Tanácsadó Kft. képviseli: Sin Emília ügyvezető 1038 Budapest, Róza köz 3/A adószám: 32100996-2-41	
Településtervezés:	Sin Emília vezető településrendező tervező területrendező tervező TT/1 01-4657/11, TR 01-4657	
Tájrendezés, zöldfelület tervezés környezetvédelem:	Koprda Ildikó okl. táj- és kertépítésmérnök vezető tervező TK 01-5171, K/1 01-5171, TR-01-5171	
	Veklyuk Vivien tájrendező és kertépítő mérnök	
Társadalom-, gazdaság, településtervezés	Surinya Dóra geográfus	
Közlekedéstervezés:	Mobil City Mérnöki Tanácsadó Bt. Macsinka Klára ügyvezető vezető tervező okl. építőmérnök 13-1017, KÉ-K, Tkő	
	Szücs Gergely okl. építőmérnök	
Közműtervezés:	KÉSZ Közmű és Energetikai Tervező Kft. Hanczár Zsoltné ügyvezető vezető tervező okl. gépészmérnök okl. városépítési szakmérnök TE, TH, TV-01-2418	
Régészet:	Dr. Tankó Károly régész, örökségvédelmi szakértő OKM 289-5/2008	

Tartalomjegyzék

I. HELYZETFELTÁRO ÉS HELYZETELEMZŐ MUNKARÉSZ.....	6
1. Településhálózati összefüggések, térségi és települési kapcsolatok.....	7
2. Területfejlesztési-, és rendezési követelmények	8
2.1. Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció (OFTK)	8
2.2. Országos Területrendezési terv	11
2.1. BAZ Megye Területrendezési terve	24
3. Tervi előzmények, érvényes településfejlesztési döntések.....	37
3.1. Településfejlesztési koncepciók	37
3.2. Településrendezési szerződések.....	37
4. A települések demográfia helyzete	37
4.1. Térbeli-társadalmi rétegződés, konfliktusok, érdekviszonyok	45
4.2. Települési identitást erősítő történeti, kulturális és társadalmi tényezők.....	46
4.3. Eltérő jellemzőkkel rendelkező településrészek - TKR.....	50
4.4. Szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területek.....	52
5. A települések humán infrastruktúrája, közszolgáltatások.....	52
5.1. Humán közszolgáltatások	52
6. A települések gazdasága.....	57
6.1. A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők.....	57
6.2. A helyi gazdasági környezet jellemzői.....	60
7. Településrendezési, településszerkezeti vizsgálat.....	66
7.1. A hatályos fejlesztési koncepció vonatkozó megállapításai	66
7.2. A hatályban lévő településrendezési eszközök.....	69
7.3. A településszerkezet vizsgálata	81
8. Az épített környezet és az építészeti örökség vizsgálata.....	94
8.1. Műemlékek	94
8.2. Helyi művi értékek	94
8.3. Régészet.....	95
9. Környezeti állapot-jellemzők.....	96
9.1. Talaj, felszíni és a felszín alatti vizek védelme.....	96
9.2. Levegőtisztaság-védelem.....	98
9.3. Zaj- és rezgésterhelés.....	98
9.4. Hulladékkezelés	99
10. A táji és természeti adottságok vizsgálata	101
10.1. Természeti adottságok.....	101
10.2. Táj történet, tájhasználat, tájszerkezet	106
11. Védett, védendő táji-, természeti értékek, területek.....	143
12. A települési zöldfelületi rendszer elemei	148
12.1. Közparkok, közkertek, parkosított területek.....	148
12.2. A hatályos TSZT és SZT szerint kijelölt, kiépített zöldterület.....	149
12.3. A hatályos TSZT és SZT szerint kijelölt, kiépítetlen zöldterület	153
12.4. A hatályos TSZT és SZT szerint zöldterületként nem jelölt, közparki funkcióval rendelkező kiépített zöldfelület	155
13. Közműellátás.....	160
13.1. FILKEHÁZA.....	160
13.2. FÜZÉRKAJATA.....	164
13.3. KISHUTA.....	168
13.4. NAGYHUTA	171
14. Közlekedés.....	176
14.1. FILKEHÁZA.....	176

14.2. FÜZÉRKAJATA	181
14.3. KISHUTA.....	186
14.4. NAGYHUTA	191
15. Katasztrófavédelem, a területek használatát, építési tevékenységet befolyásoló vagy korlátozó tényezők 196	
15.1. Építésföldtani korlátok	196
15.2. Ásványi nyersanyaglelőhely.....	196
15.3. Vízrajzi veszélyeztetettség.....	197
15.4. Árvízvédelem	197
15.5. Építési tevékenységet korlátozó egyéb tényezők	199
II HELYZETÉRTÉKELO MUNKARÉS Z	200
A helyzetfeltárás és helyzetelemzés eredményeinek értékelése, szintézise – problémák, értékek, fejlesztést befolyásoló tényezők összegzése.....	200
1. Településhálózati összefüggések, térségi kapcsolatok.....	201
1. Területrendezés.....	201
2. Településfejlesztési és településrendezési tervi előzmények.....	201
3. A települések társadalma	201
4. A települések humán infrastruktúrája.....	203
5. A települések gazdasága.....	203
6. Az épített környezet értékei, problémái	205
7. Táj-, természeti adottságok, tájszerkezet.....	205
8. Védett táji elemek, zöldfelületi rendszer, környezeti állapot jellemzők.....	209
9. Közműellátás.....	211
10. Közlekedés.....	212
11. Katasztrófavédelem.....	212

RAJZJEGYZÉK:

- 00 Filkeháza ortofoto
- 01 Filkeháza alaptérkép - belterület
- 02 Filkeháza alaptérkép - külterület
- 03 Filkeháza tulajdon vizsgálat – belterület
- 04 Filkeháza tulajdon vizsgálat - külterület
- 05 Filkeháza telekméret vizsgálat - belterület
- 06 Filkeháza telekméret vizsgálat - külterület
- 07 Filkeháza beépítettség vizsálat - belterület
- 08 Filkeháza területhasználat vizsgálat - külterület
- 09 Filkeháza Táj-, és természetvédelmi vizsgálat
- 10 Filkeháza Mező szintézis vizsgálat
- 11 Filkeháza Erdő szintézis vizsgálat
- 12 Filkeháza vízellátás
- 13 Filkeháza csatornázás
- 14 Filkeháza gázellátás
- 15 Filkeháza villamosenergia
- 16 Filkeháza hírközlés
- 17 Filkeháza közmű korlátozó adottságok

- 00 Füzérkajata ortofoto
- 01 Füzérkajata alaptérkép - belterület
- 02 Füzérkajata alaptérkép - külterület

- 03 Füzérkajata tulajdon vizsgálat – belterület
- 04 Füzérkajata tulajdon vizsgálat - külterület
- 05 Füzérkajata telekméret vizsgálat - belterület
- 06 Füzérkajata telekméret vizsgálat - külterület
- 07 Füzérkajata beépítettségi vizsálat - belterület
- 08 Füzérkajata területhasználat vizsgálat - külterület
- 09 Füzérkajata Táj-, és természetvédelmi vizsgálat
- 10 Füzérkajata Mező szintézis vizsgálat
- 11 Füzérkajata Erdő szintézis vizsgálat
- 12 Füzérkajata vízellátás
- 13 Füzérkajata csatornázás
- 14 Füzérkajata gázellátás
- 15 Füzérkajata villamosenergia
- 16 Füzérkajata hírközlés
- 17 Füzérkajata közmű korlátozó adottságok

- 00 Kishuta ortofoto
- 01 Kishuta alaptérkép - belterület
- 02 Kishutai alaptérkép - külterület
- 03 Kishuta tulajdon vizsgálat – belterület
- 04 Kishuta tulajdon vizsgálat - külterület
- 05 Kishuta telekméret vizsgálat - belterület
- 06 Kishuta telekméret vizsgálat - külterület
- 07 Kishuta beépítettségi vizsálat - belterület
- 08 Kishuta területhasználat vizsgálat - külterület
- 09 Kishuta Táj-, és természetvédelmi vizsgálat
- 10 Kishuta Mező szintézis vizsgálat
- 11 Kishuta Erdő szintézis vizsgálat
- 12 Kishuta vízellátás
- 13 Kishuta csatornázás
- 14 Kishuta gázellátás
- 15 Kishuta villamosenergia
- 16 Kishuta hírközlés
- 17 Kishuta közmű korlátozó adottságok

- 00 Nagyhuta ortofoto
- 01 Nagyhuta alaptérkép - belterület
- 02 Nagyhuta alaptérkép - külterület
- 03 Nagyhuta tulajdon vizsgálat – belterület
- 04 Nagyhuta tulajdon vizsgálat - külterület
- 05 Nagyhuta telekméret vizsgálat - belterület
- 06 Nagyhuta telekméret vizsgálat - külterület
- 07 Nagyhuta beépítettségi vizsálat – belterület
- 08 Nagyhuta beépítettségi vizsálat – külterület
- 09 Nagyhuta -kelet területhasználat vizsgálat – külterület
- 10 Nagyhuta -nyugat területhasználat vizsgálat – külterület
- 11 Nagyhuta Táj-, és természetvédelmi vizsgálat

- 12 Nagyhuta Mező szintézis vizsgálat
- 13 Nagyhuta Erdő szintézis vizsgálat
- 14 Nagyhuta vízellátás
- 15 Nagyhuta csatornázás
- 16 Nagyhuta gázellátás
- 17 Nagyhuta villamosenergia
- 18 Nagyhuta hírközlés
- 19 Nagyhuta közmű korlátozó adottságok

I. HELYZETFELTÁRÓ ÉS HELYZETELEMZŐ MUNKARÉSZ

1. Településhálózati összefüggések, térségi és települési kapcsolatok

Filkeháza, Füzérkajata, Kishuta és Nagyhuta községek az Észak-Magyarországi régióban, Borsod-Abaúj-Zemplén vármegye északkeleti szélén találhatók, a Sátoraljaújhelyi járásban. Az egymás közelében fekvő települések a megyeszékhelytől, Miskolctól átlagban 93 km-re, a fővárostól pedig átlagosan 267 km-re helyezkednek el.

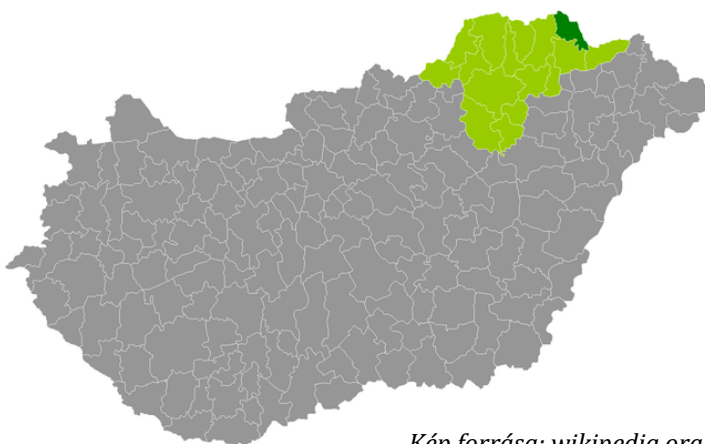
Filkeháza és Füzérkajata községeket minden irányból a Sátoraljaújhelyi járáshoz tartozó települések határolják, míg Füzérkajata északkelet felől Szlovákiával határos. A települések számára északon Pusztafalu, délkeleten Vilyvitány és Füzérradvány, délen Pálháza és Bózsza, míg nyugaton Nyíri, Füzérkomlós és Füzér alkotják a szomszédságot. Kishuta és Nagyhuta községeket északon Bózsza és Pálháza, keleten Kovácsvágás, délen a Sárospataki járáshoz tartozó Sárospatak, Makkoshotyka és Háromhuta, míg nyugatról a Gönci járáshoz tartozó Regéc és Telkibánya, valamint a szintén a Sátoraljaújhelyi járáshoz kapcsolódó Nyíri határolja.

A községek az Északi-középhegység nagytáján belül a Tokaj-Zempléni-

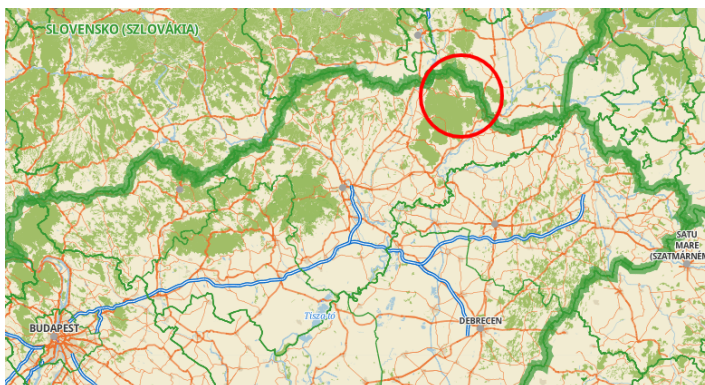
hegyvidék középtáj részét képezik, ezen belül Füzérkajata részben a Vitányi-rögök, részben pedig a Hegyközi-dombság, Filkeháza a Hegyközi-dombság, míg Kishuta és Nagyhuta a Központi-Zemplén kistájhoz tartozik.

A hegyvidéki településeket nehézkes megközelíthetőség jellemzi. A községeknek nincsen főúti kapcsolatuk, a legközelebbi kapcsolatot a nagyjából 13 km-re keletre haladó 37-es számú főút jelenti Sátoraljaújhelytől északra, amely Miskolc és Újhely között biztosít összeköttetést. A legközelebbi autópálya a Mezőcsát és a Tornyosnémeti között haladó M30-as autópálya, amely nagyjából 30 km-re nyugatra található a településektől. Az M30-as autópályán délre, Miskolc felé az M3-as autópálya, északi irányban pedig a szlovákiai R4-es autótér elérhető el. Az M30-as autópálya a Via Carpathia nemzetközi közlekedési folyosó része.

A vasúti közlekedést tekintve egyik települést sem érinti vasútvonal. A községek lakosai a legközelebbi vasúti összeköttetést a nagyjából 15 km-re fekvő Sátoraljaújhelyen találják, ahol a 80-as számú Hatvan–Miskolc–Szerencs–Sátoraljaújhely-vasútvonal halad.

Kép forrása: wikipedia.org

Kép forrása: utcakereso.hu

2. Területfejlesztési-, és rendezési követelmények

2.1. Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (OFTK)

Az Országgyűlés az 1/2014 (I.3.) OGY határozatának mellékleteként elfogadta az **Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptiót (OFTK)**.

„A Konceptió integrálja a hazai fejlesztési célokat és igényeket, meghatározza azok területi dimenzióit, ami a 2014–20-as európai uniós tervezési és költségvetési időszakra készülő tervdokumentumok (partnerségi megállapodás, operatív programok) megalapozását is szolgálja, valamint az ország társadalmi, gazdasági, valamint ágazati és területi fejlesztési szükségleteiből, illetve az EU 2020 Stratégiához és a Nemzeti Reform Program vállalásaihoz illeszkedve hosszú távú jövőképet, fejlesztéspolitikai célokat és elveket határoz meg Magyarország számára.”

Az **OFTK** előzményeit, az Országos Területfejlesztési Konceptiót (OTK) és az Országos Fejlesztéspolitikai Konceptiót (OFK) 2005-ben fogadták el. Az azóta eltelt időszak alapján megállapítást nyert, hogy a területfejlesztési politika céljai nem kellően érvényesültek és időarányosan sem teljesültek.

Az OFTK megfogalmazza Magyarország helyét a világban, Európában, Közép-Európában, illetve a Kárpát-medencében. Meghatározza az ország gazdasági jellemzőit, társadalmi erőforrásait, a környezeti hatásokat, a térszerkezeti folyamatokat.

Az OFTK fejlesztéspolitikai és területfejlesztési célkitűzései között meghatározza a nemzeti jövőképet, a **hosszú távú (2014-2030) fejlesztési célkitűzéseket**, a **középtávú (2014-2020) fejlesztési prioritásokat**, a horizontális szempontokat és alapelveket, a fejlesztéspolitikától elvárható eredményeket.

Az OFTK Szak- és területpolitikai fejlesztési irányok c. fejezetében több ízben is rögzítésre kerül a városfejlesztés mellett a **vidékfejlesztés fontossága**, a város-vidék együttműködés erősítése, melynek érvényesülésére mind az országos fejlesztéspolitikában, mind pedig a helyi szinteken törekedni kell. A dokumentum szerzői alapvető célként határozzák meg a periférikus térségek (külső és belső perifériák egyaránt) felzárkóztatását, becsatolásukat az ország társadalmi-gazdasági vérkeringésébe, hiszen e területek elmaradottsága országos szinten is igen jelentős visszahúzó erőt jelent.

A vizsgált községekre, a Borsod-Abaúj-Zemplén megye és a Sátoraljaújhelyi járás részeként az OFTK több specifikus célkitűzése is vonatkozik, amelyekhez beavatkozási területeket is rögzít a dokumentum. Ilyenek a vidéki, aprófalvas térségekre, a határmenti térségekre, a romák által magas arányban lakott térségekre, a kiemelkedő táji értékű térségekre, valamint a magas erdősültséggel rendelkező térségekre vonatkozó célkitűzések.

A **vidéki térségekre** vonatkozóan az **életképes vidék** fogalmazódik meg átfogó célként a dokumentumban, melyhez egyebek mellett a népességeltartó és népességmegtartó képesség javítása, a sokszínű és életképes agrártermelés, a vidéki foglalkoztatás növelése, a közszolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosítása, illetve az értékekre és értékörzésre (táji, természeti, közösségi, épített, kulturális) alapozott fejlesztés céljai kerülnek rögzítésre.

Az **aprófalvas térségekre** vonatkozó célkitűzések azon problémákra keresik a megoldást, miszerint az aprófalvak **társadalmi kiemelten sérülékeny, többségüket rendkívül kedvezőtlen demográfiai és társadalmi folyamatok jellemzik, amely a gazdasági teljesítményüket is negatívan befolyásolja**. A beavatkozási területek között egyebek mellett az akadálymentes és fenntartható közösségi közlekedés fejlesztése, a közszolgáltatásokhoz való hozzáférés minél kevesebb utazással történő

megoldása, illetve a falusi, öko- és aktív turizmushoz kapcsolódó infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése szerepelnek.

A **határmenti térségek**re vonatkozóan az OFTK a határmenti és határon átnyúló fejlesztések fontosságát hangsúlyozza. A dokumentum a **szlovákiai határszakasz** tekintetben az egyik legnagyobb kihívásként az észak-déli irányú **közlekedési kapcsolatok fejlesztését** rögzíti. A határtérség gyengesége, hogy a magyar-szlovák üzleti kapcsolatok száma meglehetősen kevés és a munkaerő-piaci együttműködés nem kielégítő szintű, ami gyengíti a térség versenyképességét. Az OFTK fejlesztési feladatként a **Miskolc-Kassa régió integrált fejlesztését** rögzíti, amely a határszakasz egész keleti, sok problémával küzdő szakaszára húzóerőként hathat. További feladatokként nevezi meg a határtérség jelentős kulturális örökségének társadalmi és gazdasági erőforrásként való használatát, valamint összehangolt képzési és gyakornoki programok, nemzetközi ösztöndíjak szervezését, amely elősegítené a határmenti kapcsolatok élénkítését.

A társadalmi, gazdasági és infrastrukturális szempontból elmaradott térségek tekintetében elmondható, hogy a **Sátoraljaújhelyi járás a kedvezményezett járások között van**, míg **Filkeháza, Füzérkajata és Kishuta a felzárkózó és kedvezményezett településnek számít**. A **leszakadó, hátrányos helyzetű térségek** kapcsán az OFTK célként egyebek mellett a belső társadalmi és gazdasági erőforrások kibontakoztatását, a közszolgáltatásokhoz történő hozzáférés biztosítását, valamint az elérhetőség javítását nevezi meg. A hátrányos helyzetű térségekkel sokszor átfedésben vannak a **romák által magas arányban lakott térségek**, melyek fejlesztése a dokumentum szerint sajátos megoldásokat kíván. Ezen területeken a fejlesztéspolitikai feladatok között szerepel egyebek mellett az iskolai lemorzsolódás csökkentése, illetve az iskolarendszerű képzésbe való visszavezetés, a roma kultúra újraélesztése, a foglalkoztatási helyzet javítása érdekében integrált képzési, foglalkoztatási és szociális programok támogatása, valamint a szociális- és lakáskörülmények javítása.

A **kiemelkedő táji értékű térségek** kapcsán a következőket rögzíti a dokumentum. „Célunk a kiemelkedő táji értékeket képviselő térségek, kultúrtájak értékőrző fejlesztése, a táji értékeikben rejlő potenciál kibontakoztatása és az egyedi karakterükre építő térség integrált kezelése.”

A **magas erdősültséggel rendelkező térségek**re vonatkozóan az OFTK az erdőterületek jelentőségét hangsúlyozza, sokszínű szerepének ismertetése által. A dokumentum ezen térségek kapcsán célkitűzésként rögzíti egyebek mellett az állami területeken a térségi szereplőkkel való fokozott együttműködésben megvalósított erdő- és vadgazdálkodást (az erdők funkciójának közös kialakítása), a tartós munkahely biztosítását minél több helyben élő ember számára, az erdőterületek terület-szemléletű kezelését, illetve az erdő által kínált lehetőségekre épített település- és területfejlesztést.

Az OFTK **Borsod-Abaúj-Zemplén megyére vonatkozóan** kiemeli a **változatos természeti adottságokat**, a jelentős gazdasági potenciált, ami ugyanakkor korszerűtlen gazdasági szerkezettel párosul, a **komoly társadalmi és gazdasági elmaradottságot**, az **országos átlagot meghaladó lakosságvesztést**, a **munkanélküliek tartósan magas számát**, valamint a roma lakosság kiemelkedően magas arányát és koncentráltságát. A dokumentum a fentieket leküzdendő fejlesztési célként rögzíti egyebek mellett a foglalkoztatás növelését, a képzetlen munkaerő foglalkoztatását, a halmozottan hátrányos helyzetűek felzárkóztatását, mobilitásuk elősegítését, a lakosság egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek és az esélyegyenlőség megteremtésének a fejlesztését, a minőségi alapoktatást és a munkáltatói igényekre rugalmasan reagálni képes szak- és felnőttképzési tevékenységek továbbfejlesztését, integrált zöltség- és gyümölcsstermesztési rendszerek kialakítását, illetve a turisztikai fejlesztéseket.

Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegye Integrált Területi Programja (BAZ ITP)

Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegye Integrált Területi Programja 2023-ban került elfogadásra a vármegyei önkormányzat Közgyűlésének 32/2023. (IV.6.) számú határozatával. A fejlesztési dokumentum **a 2021-2027 közötti uniós programozási időszakra vonatkozik**. A BAZ ITP egyebek mellett bemutatja a dokumentum viszonyát a területfejlesztési program céljaival, a vármegye külső és belső kapcsolatrendszerét, a fejlesztési célterületeket, a településdifferenciálást, a monitoringot és az indikátorvállalásokat, valamint az ütemezést.

„A Borsod-Abaúj-Zemplén vármegyei ITP 2021-27 dokumentumnak kétirányú illeszkedést kell mutatnia. Egyrészt az ITP 2021-27 alapjául szolgáló tervezési dokumentum, a Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegyei Területfejlesztési Program irányába, másrészt a finanszírozást biztosító Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz és annak vonatkozó prioritásainak céljai felé. Ezzel a kétirányú illeszkedéssel az ITP 2021-27 jelenti célok szintjén a kapcsolatot a terület specifikus fejlesztési dokumentum és a finanszírozást részben biztosító operatív program között.” A BAZ ITP szerzői rögzítik, hogy **teljes a dokumentum illeszkedése** a vármegye más fejlesztési dokumentumaival, a szomszédos vármegyék fejlesztési dokumentumaival, illetve az országos célokkal.

A vármegye országhatáron átnyúló együttműködései kapcsán a dokumentum a következőt rögzíti: „Kiemelkedően fontos a vármegye számára a **Miskolc–Kassa interregionális együttműködés**. Ennek kisugárzó ereje a két város közötti forgalmi folyosó mentén már tapasztalható, de Kassa foglalkoztatási, kereskedelmi, oktatási, kulturális vonzása Abaúj és **Hegyköz északi részére intenzív és idővel akár erősödő szuburbanizációs folyamatokat is beindíthat.**”

A vármegye belső kapcsolatrendszerének vizsgálatakor kiemelésre kerül a **Zemplénben a mezőgazdaság és a turizmus kiemelkedő szerepe**, a Zemplén, mint kiemelkedő turisztikai vonzerő. Miskolc és agglomerációjával ellentétben a megye többi városa és ezek térsége között kevésbé szoros a kapcsolat, a kisebb települések együttműködése esetleges. Ezeknek a **településeggyütteseknek** a léte és működése olyan sok szálon fonódik össze, hogy **fejlesztési szempontból együtt kezelendők**. A BAZ ITP egyik célja ezen **kapcsolatok erősítése**.

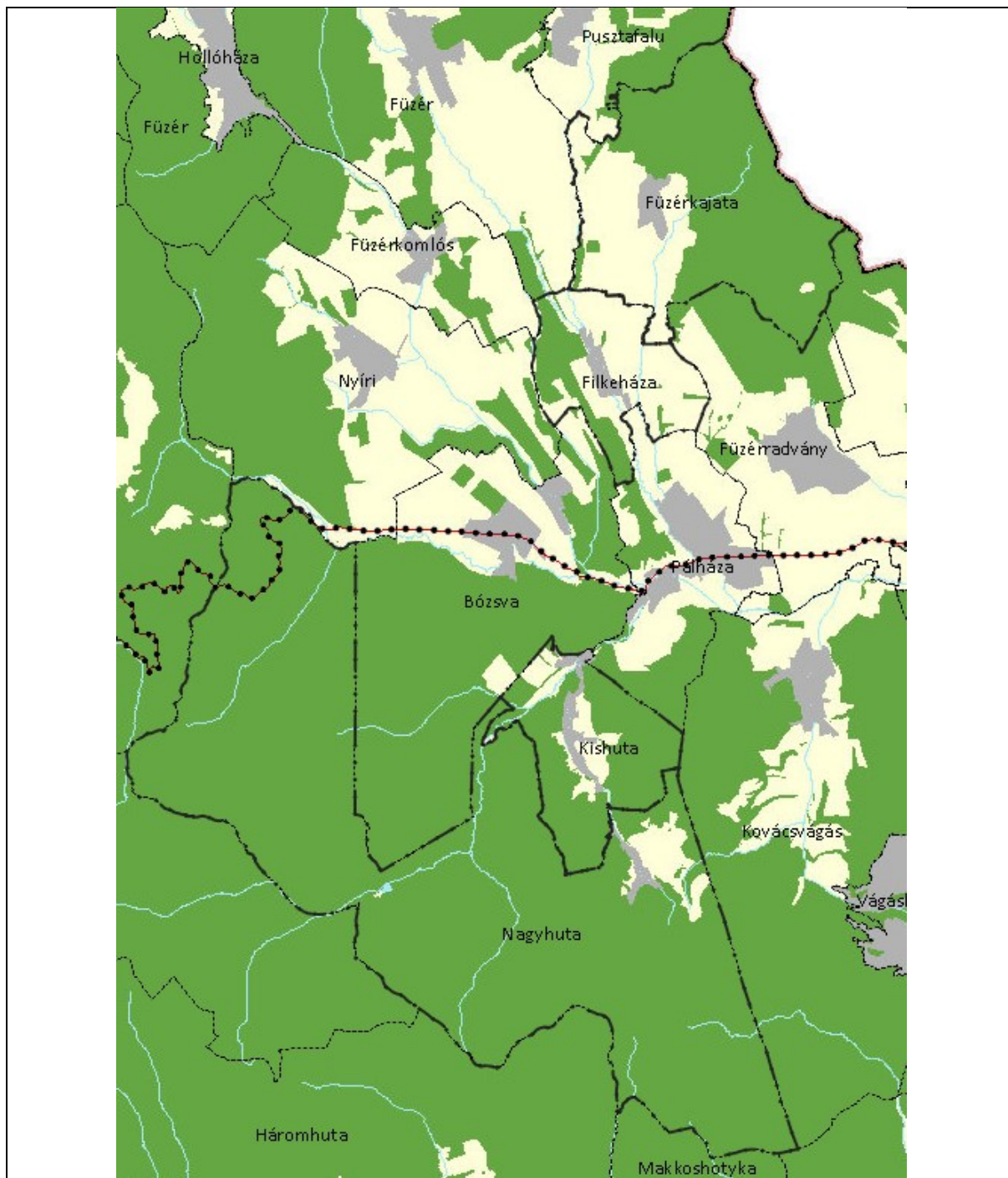
A BAZ ITP **7 fejlesztési célterületet rögzít**, amelyek a következők: Miskolc Megyei Jogú Város, Miskolc fejlesztési agglomeráció, Tokaj kiemelt térség, Észak-borsodi ipari tengely, Dél-borsodi térség, Abaúj-Cserehát térsége, Délkelet-zempléni térség. **A községek** ezek közül **az Abaúj-Cserehát térséghez tartoznak**. A vármegye településszerkezete kapcsán a következő kerül megfogalmazásra: „**A vármegye településeit** gazdasági szempontok szerint a **kettősség jellemzi**: míg a vármegyében található prosperáló városok (Miskolc, Tiszaújváros, Kazincbarcika), addig a **kistelepülések** – részben a lakosság előregedése/elvándorlása miatt, részben a kistelepüléseken alacsony számban található vállalkozások miatt - **napi szinten küzdenek a fennmaradásért**. Az egyenletes színvonalú szolgáltatások elérése akkor lehetséges, hogyha a hátrányból induló térségek központjai, illetve a versenyképes térségek centrumai egyaránt további megerősítésre kerülnek sajátságaik figyelembevételével. Ez a célkitűzés feladatokat generál mind a leszakadó térségek, mind a fejlett térségek fejlesztése irányába, azonban eltérő fókuszokkal.”

Az ITP 2021-27 keretében összesen **9 forrásfelhasználási módon** keresztül kerülnek megvalósításra a TOP Plusz forrásból finanszírozott fejlesztések, hiszen a 7 térségen kívül a kiemelt kedvezményezett számára is külön forrásfelhasználási mód került meghatározásra, valamint fejlesztési célként került rögzítésre a vármegye aktív turizmusának fejlesztése. A vizsgált községeket a következő fejlesztési felhívások érintik: Élhető települések, Belterületi utak fejlesztése, Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése, Helyi humán fejlesztések, Gyermeknevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztése, Helyi egészségügyi és szociális

infrastruktúra fejlesztése, Köznevelési infrastruktúra fejlesztése, Helyi gazdaságfejlesztés, Helyi és térségi turizmusfejlesztés.

2.2. Országos Területrendezési terv

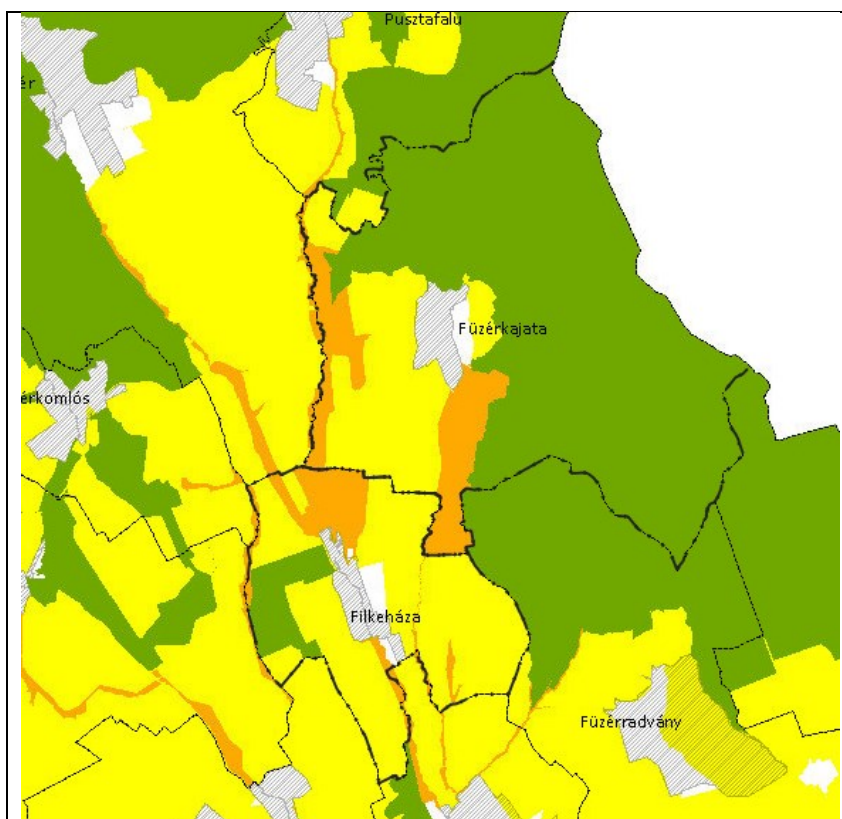
A Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX törvény (MATrT) 2019. január 2-től hatályos. Az ország térségi szerkezeti tervének kivágata:

A vizsgált településeket a települési térség, erdőgazdálkodási térség, mezőgazdálkodási térség, valamint a vízgazdálkodási térségi területfelhasználási kategóriák jellemzik. Az infrastruktúra hálózatok közül kizárólag az országos kerékpárútvonal elem keresztezi Nagyhuta észak-nyugati csücskét.

Az országos övezetek érintettsége a vizsgált települések vonatkozásában:

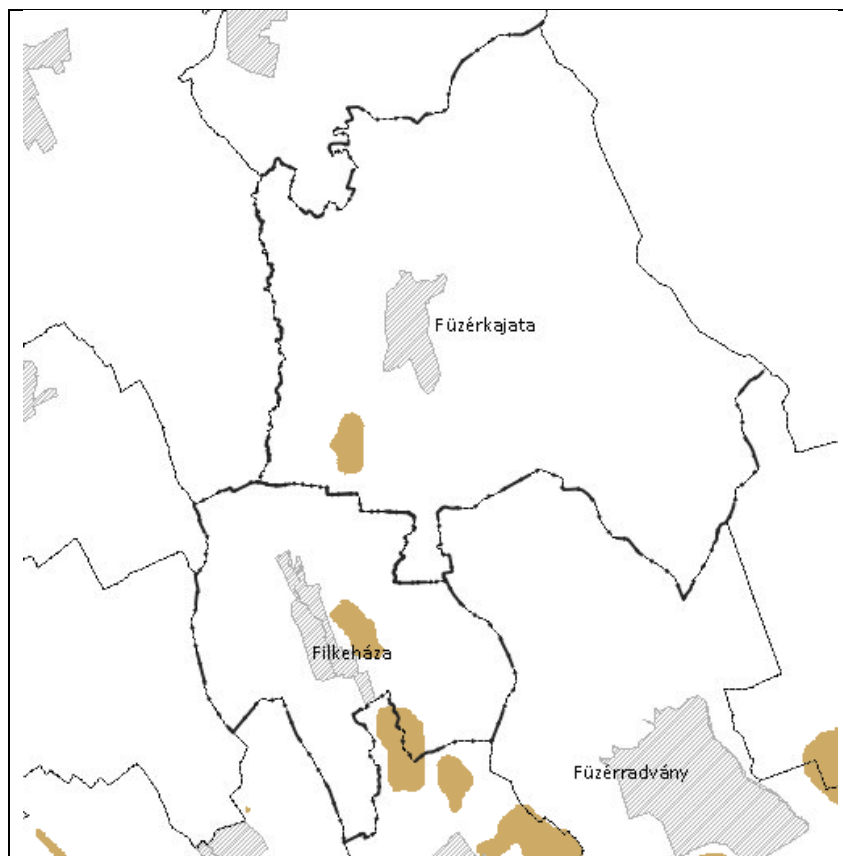
Filkeháza, Füzérkajata

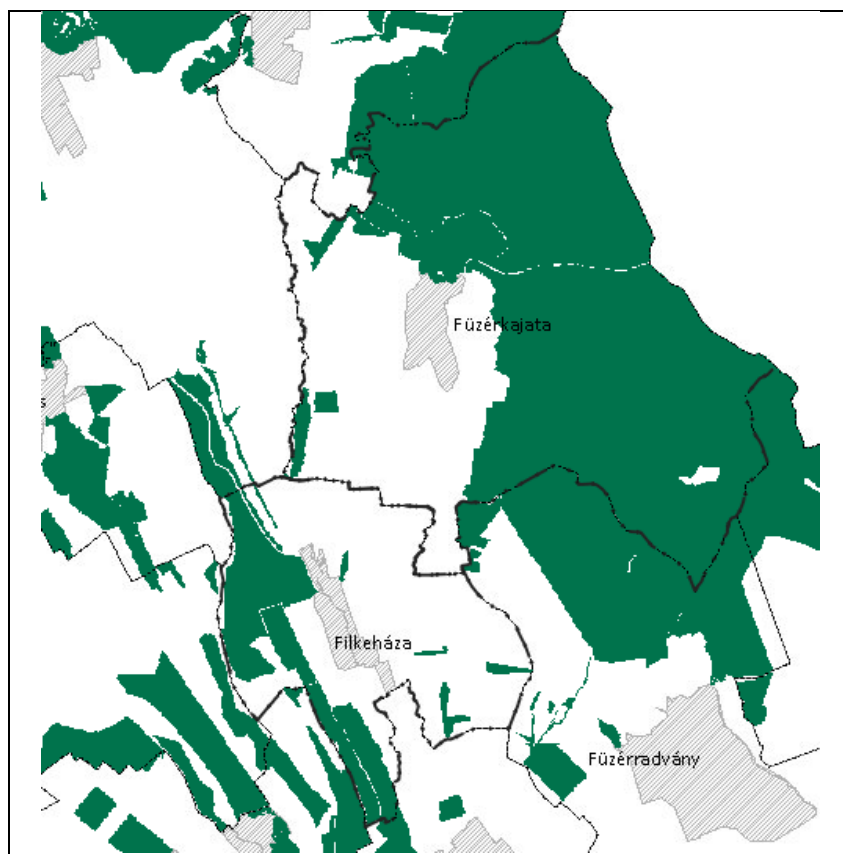
3/1 melléklet - Ökológiai hálózat övezete

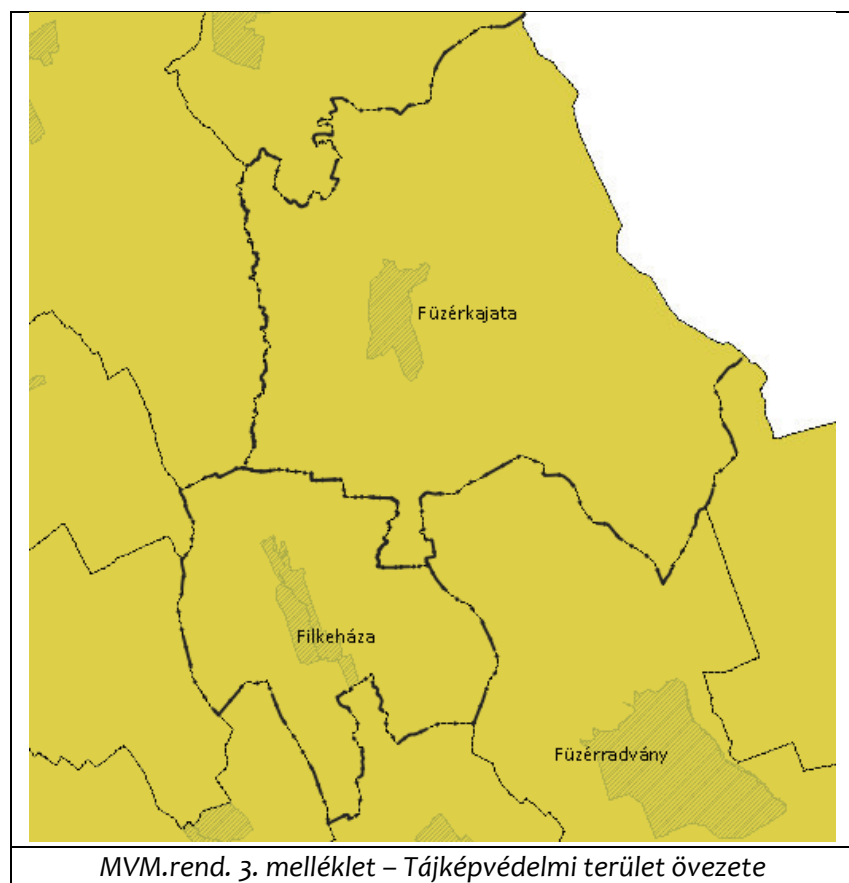
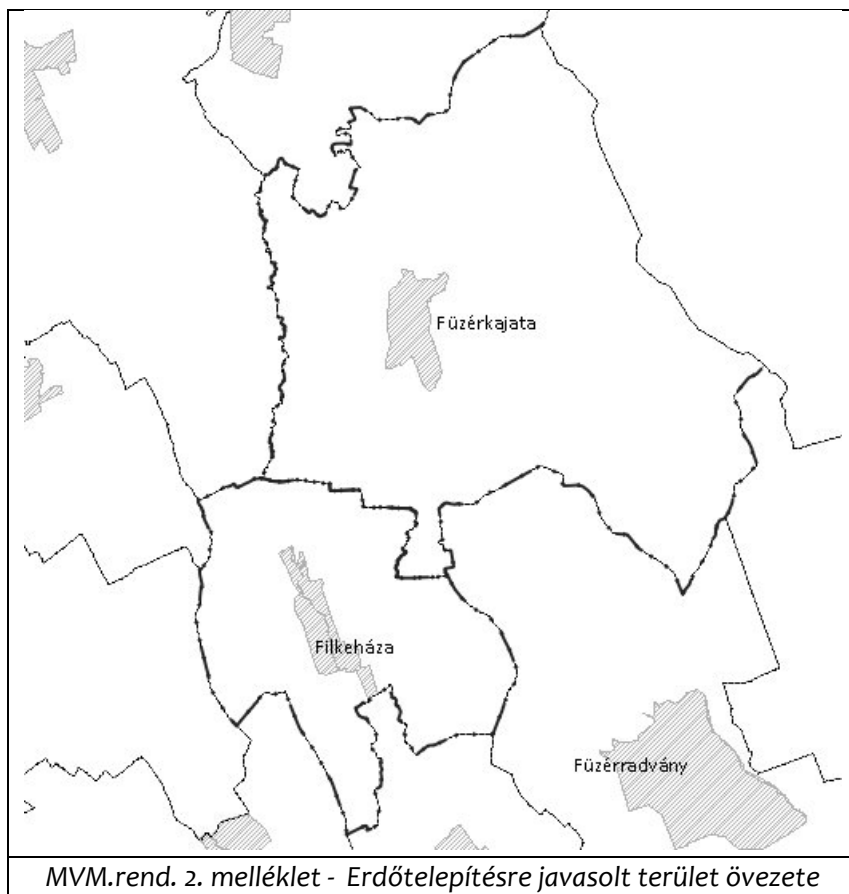
3/2 melléklet – Kiváló termőhelyi adottságú szántók övezete

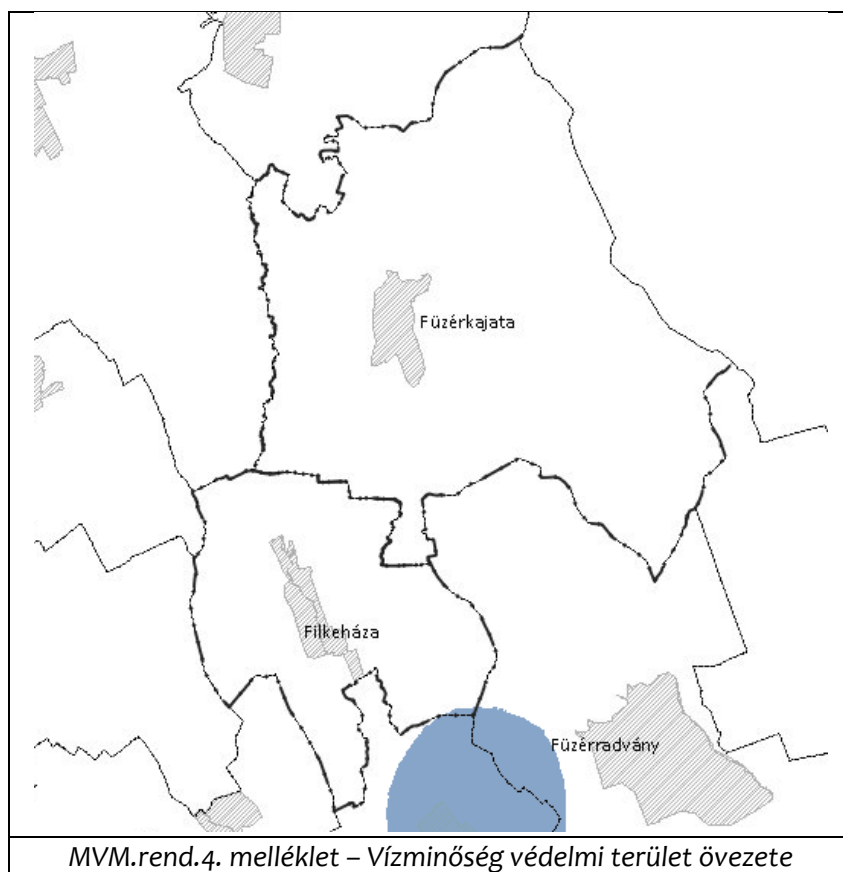
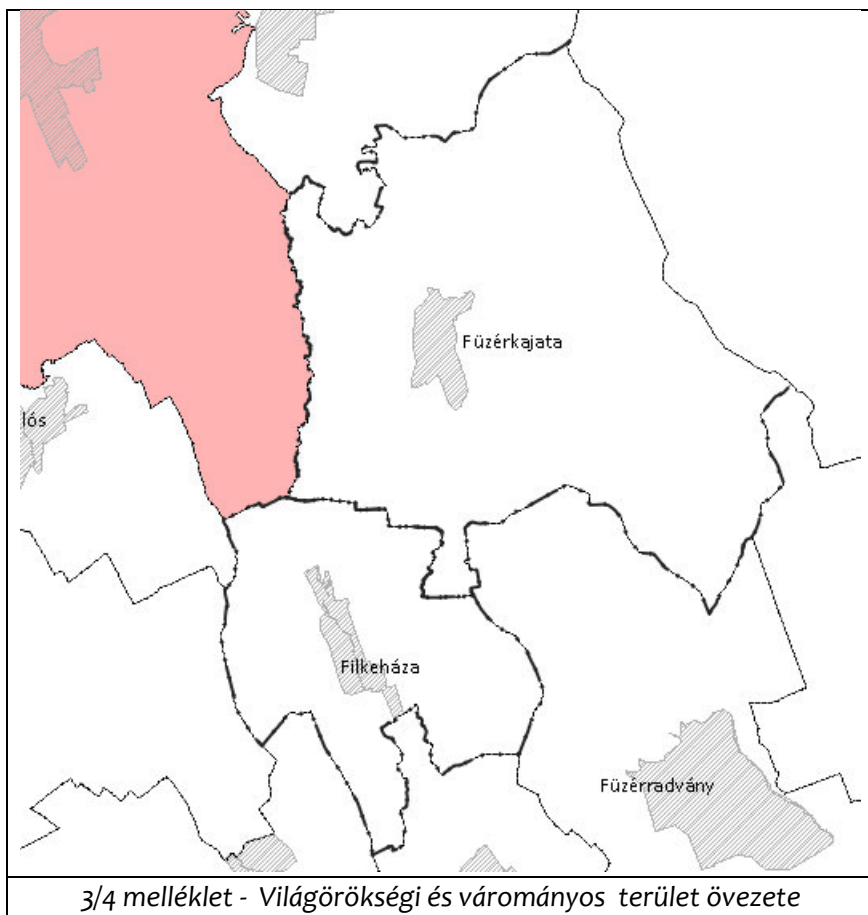

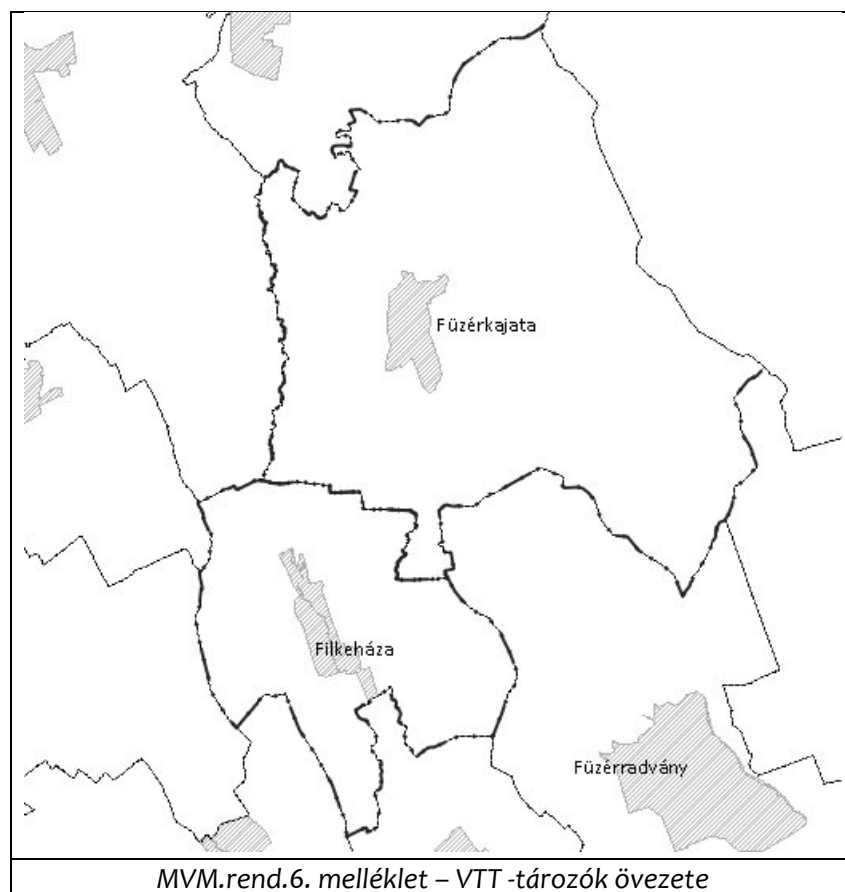
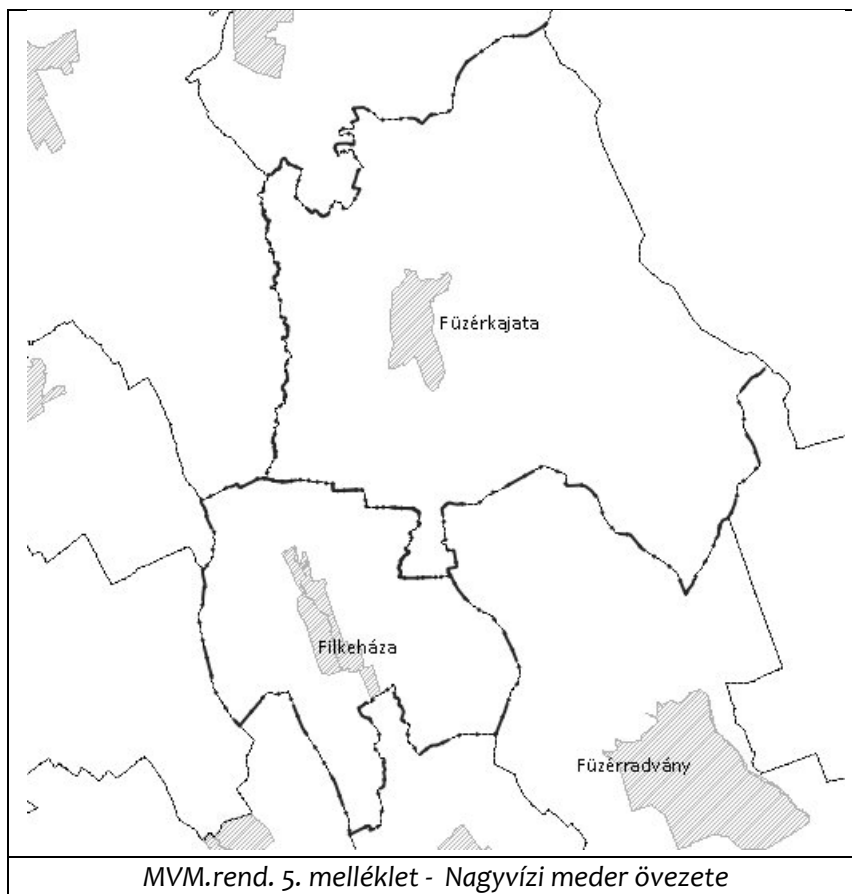
MVM.rend. 1. melléklet - Jó termőhelyi adottságú szántók övezete

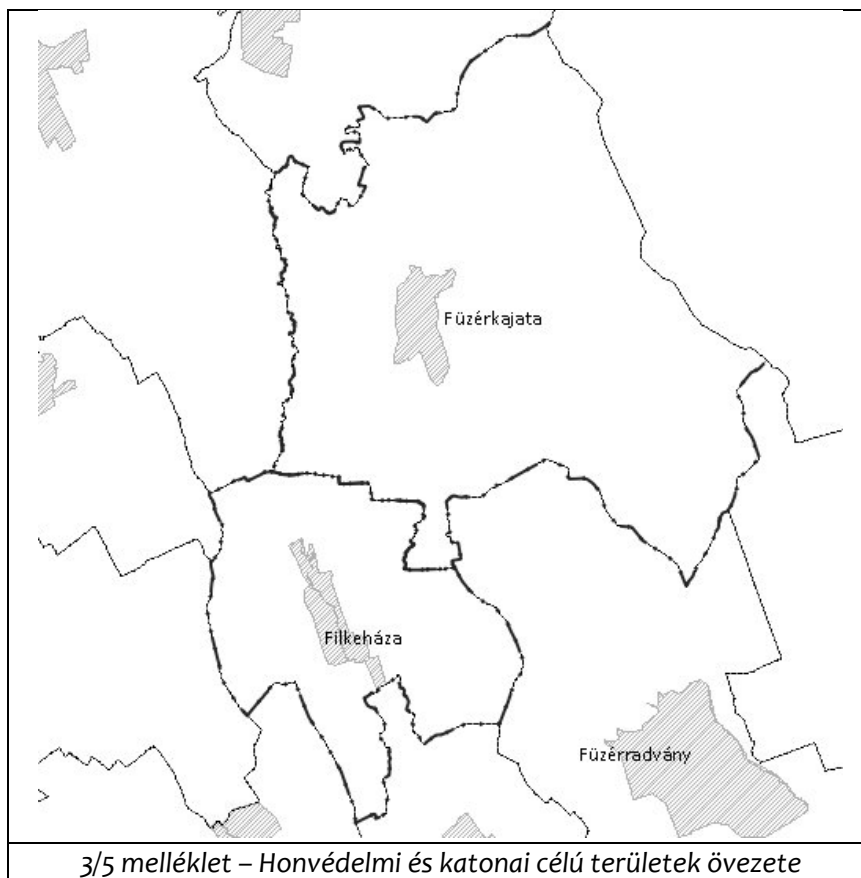

3/3 melléklet – Erdők övezete

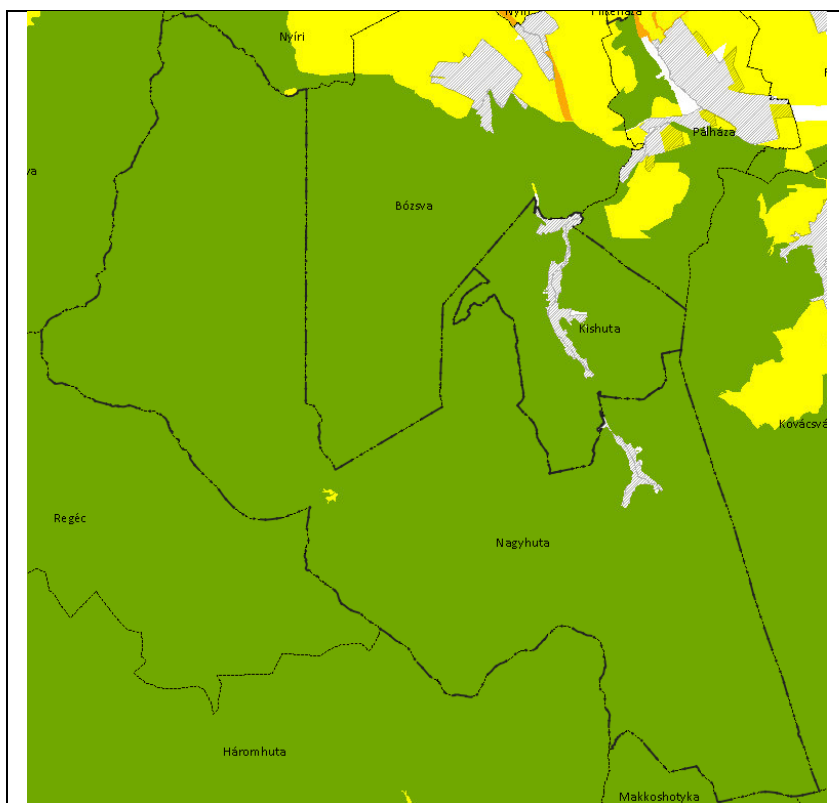

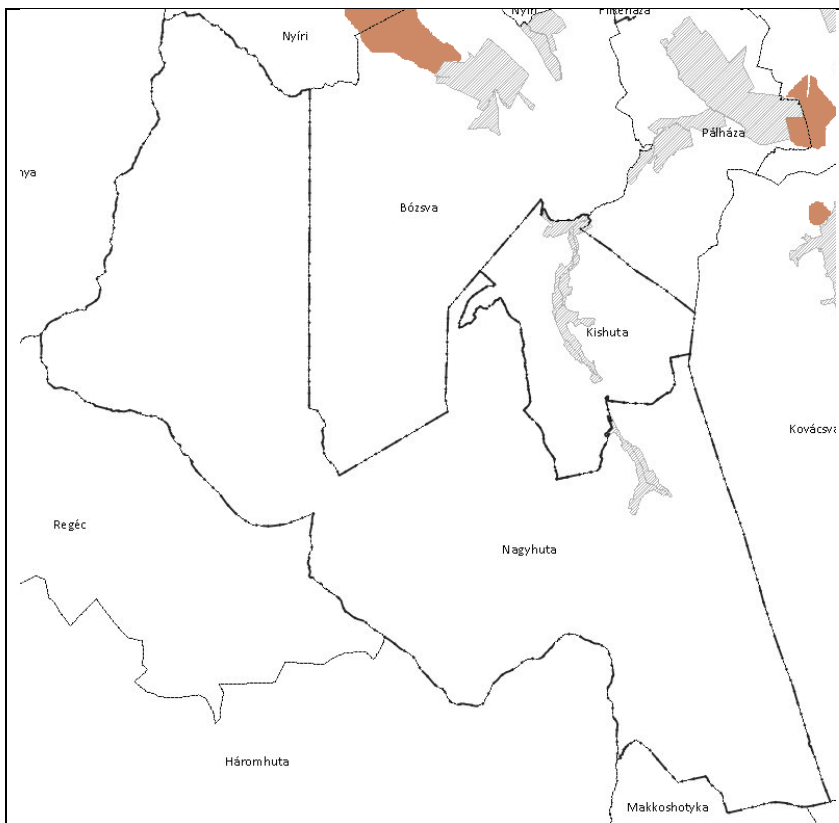

Országos Övezeti Terv övezetei	Vizsgált települések érintettsége	
	Filkeháza	Füzérkajata
Ökológiai hálózat magterületének övezete, az ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezete és az ökológiai hálózat puffterületének övezete (3/1. melléklet)	IGEN	IGEN
Kiváló termőhelyi adottságú szántók övezete (3/2. melléklet)	-	-
Jó termőhelyi adottságú szántók övezete (9/2019. (VI.14.) MVM rendelet - 1. melléklet)	IGEN	IGEN
Erdők övezete (3/3. melléklet)	IGEN	IGEN
Erdőtelepítésre javasolt terület övezete (9/2019. (VI.14.) MVM rendelet - 2. melléklet)	-	-
Tájképvédelmi terület övezete (9/2019. (VI.14.) MVM rendelet - 3. melléklet)	IGEN	IGEN
Világörökségi és világörökségi várományos területek övezete által érintett települések (3/4. melléklet)	-	-
Vízminőség-védelmi terület övezete (9/2019. (VI.14.) MVM rendelet - 4. melléklet)	-	-
Nagyvízi meder övezete (9/2019. (VI.14.) MVM rendelet - 5. melléklet)	-	-
VTT-tározók övezete (9/2019. (VI.14.) MVM rendelet - 6. melléklet)	-	-
Honvédelmi és katonai célú terület övezete által érintett települések (3/5. melléklet)	-	-

Kishuta, Nagyhuta

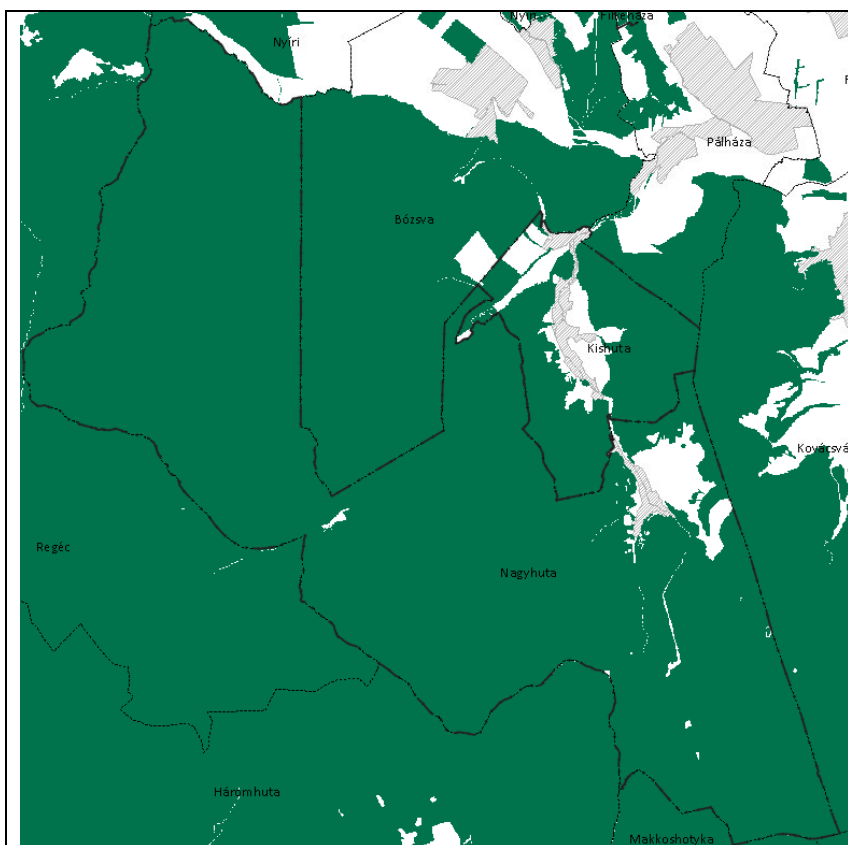
3/1 melléklet - Ökológiai hálózat övezete

3/2 melléklet – Kiváló termőhelyi adottságú szántók övezete

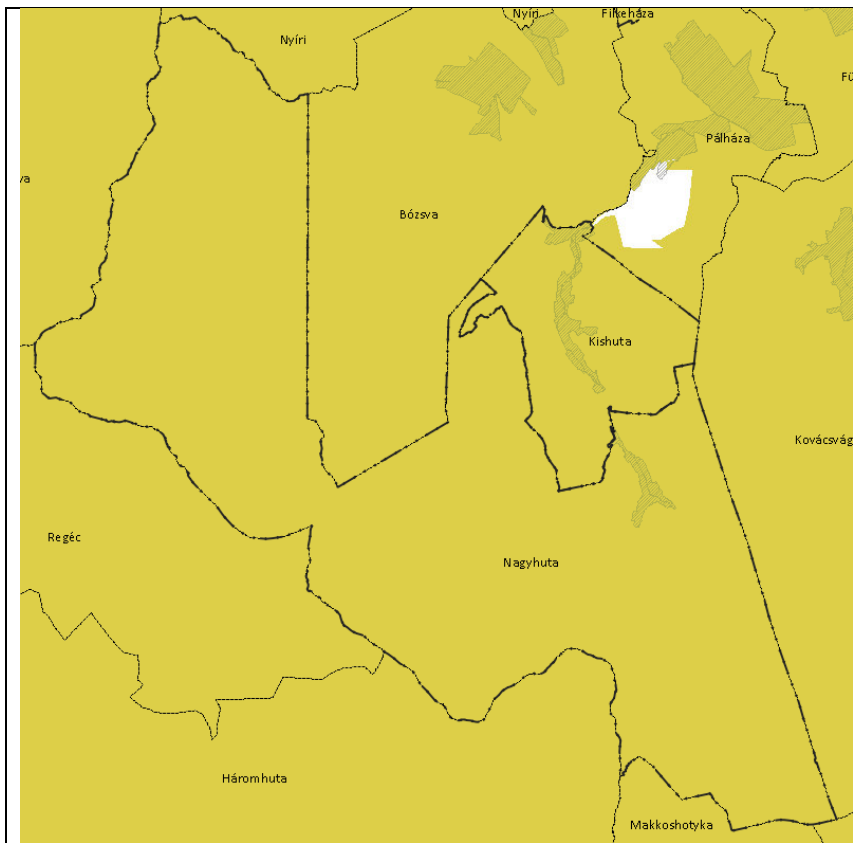
MVM.rend. 1. melléklet - Jó termőhelyi adottságú szántók övezete

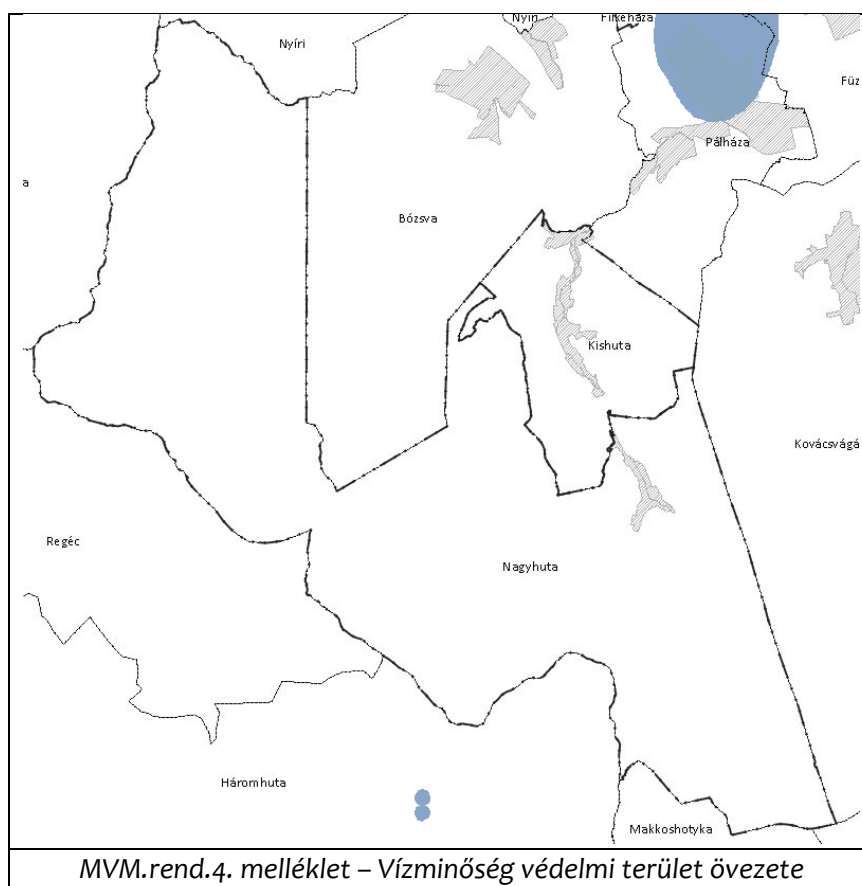
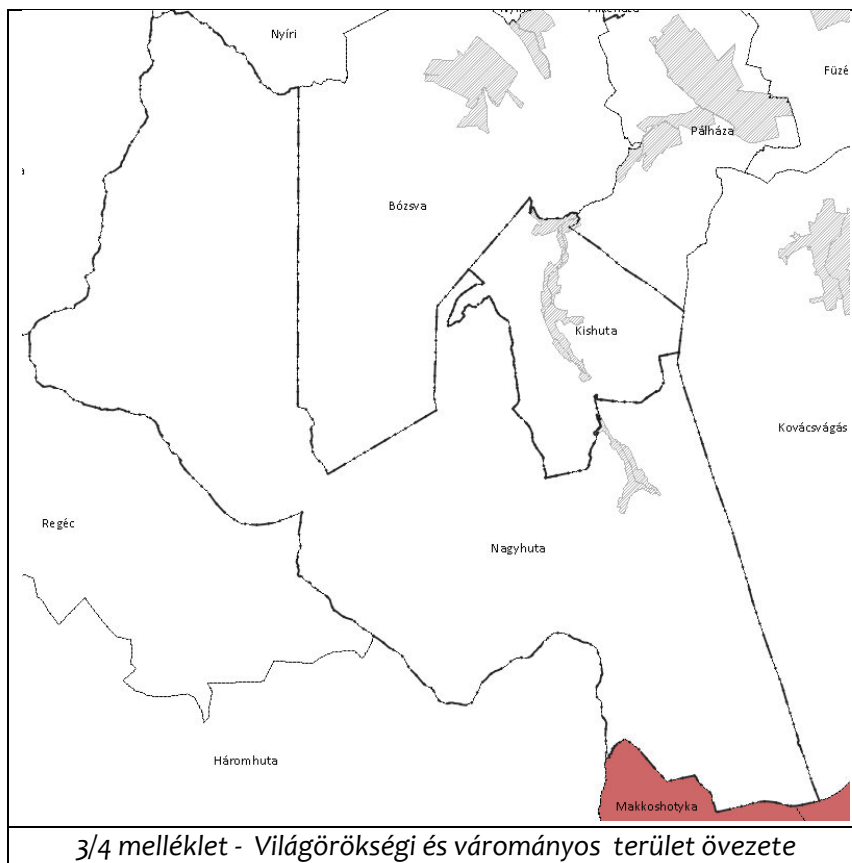
3/3 melléklet – Erdők övezete

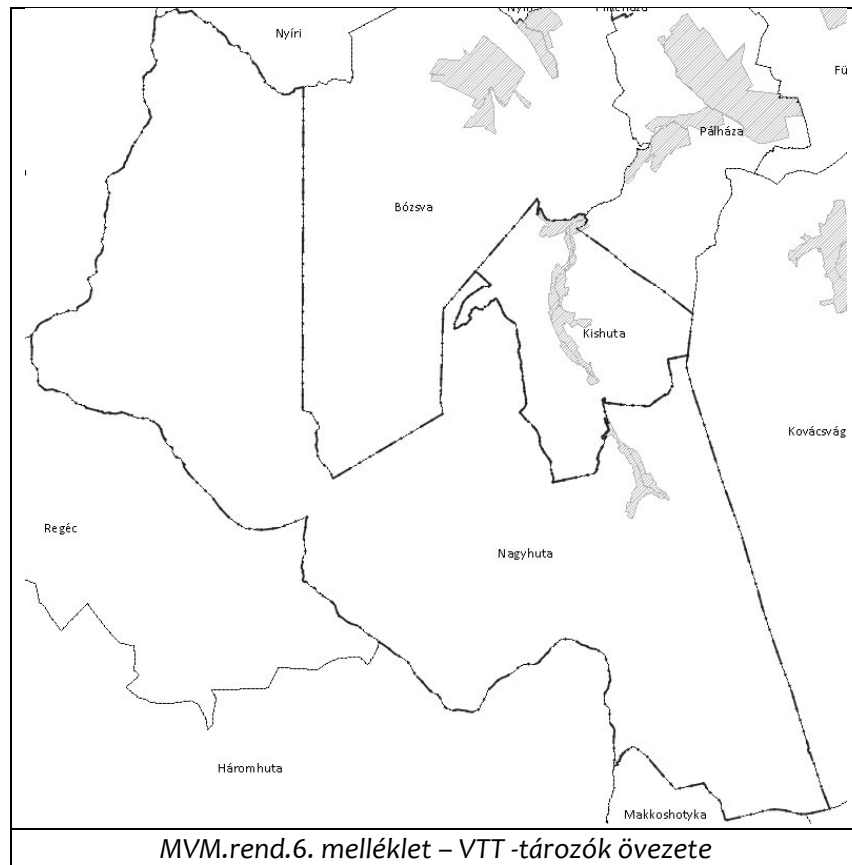
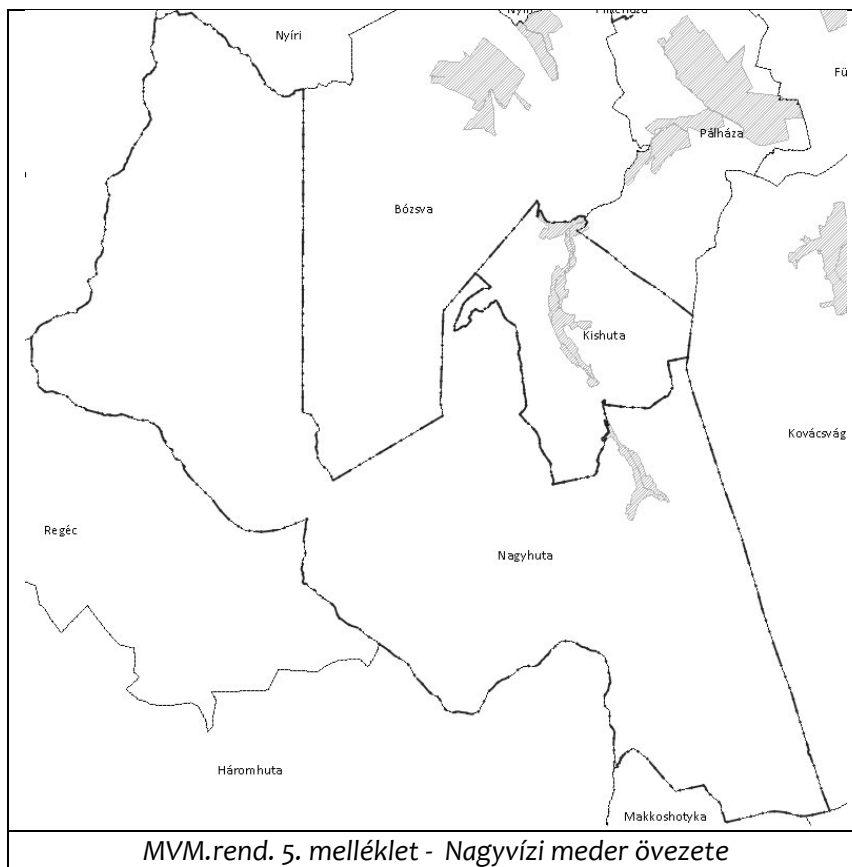

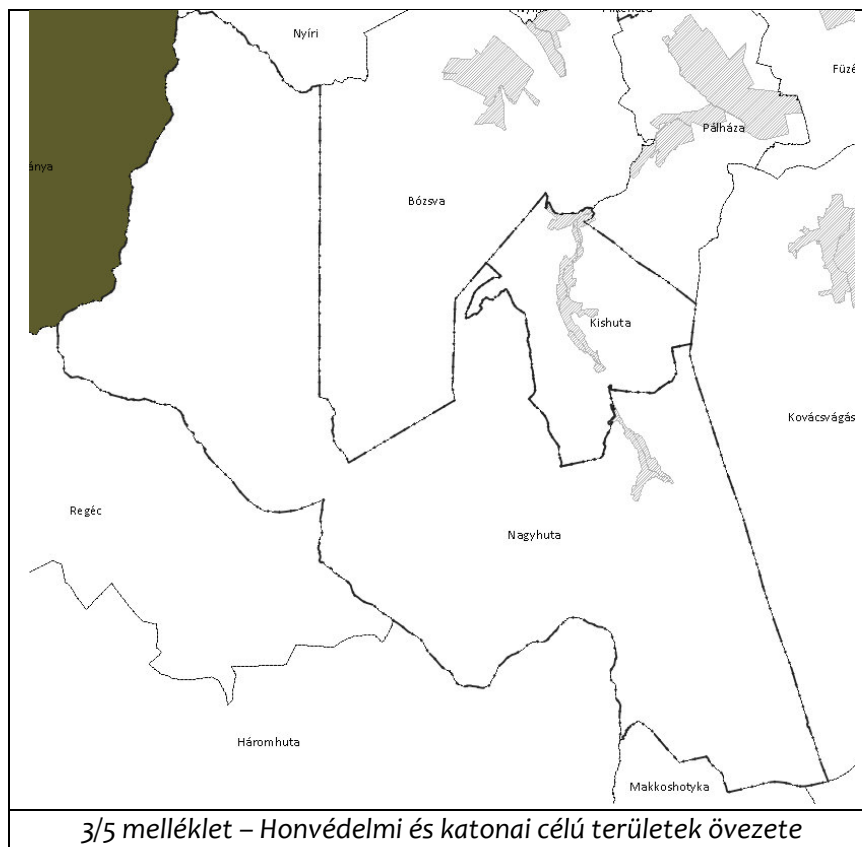
MVM.rend. 2. melléklet - Erdőtelepítésre javasolt terület övezete

MVM.rend. 3. melléklet – Tájképvédelmi terület övezete

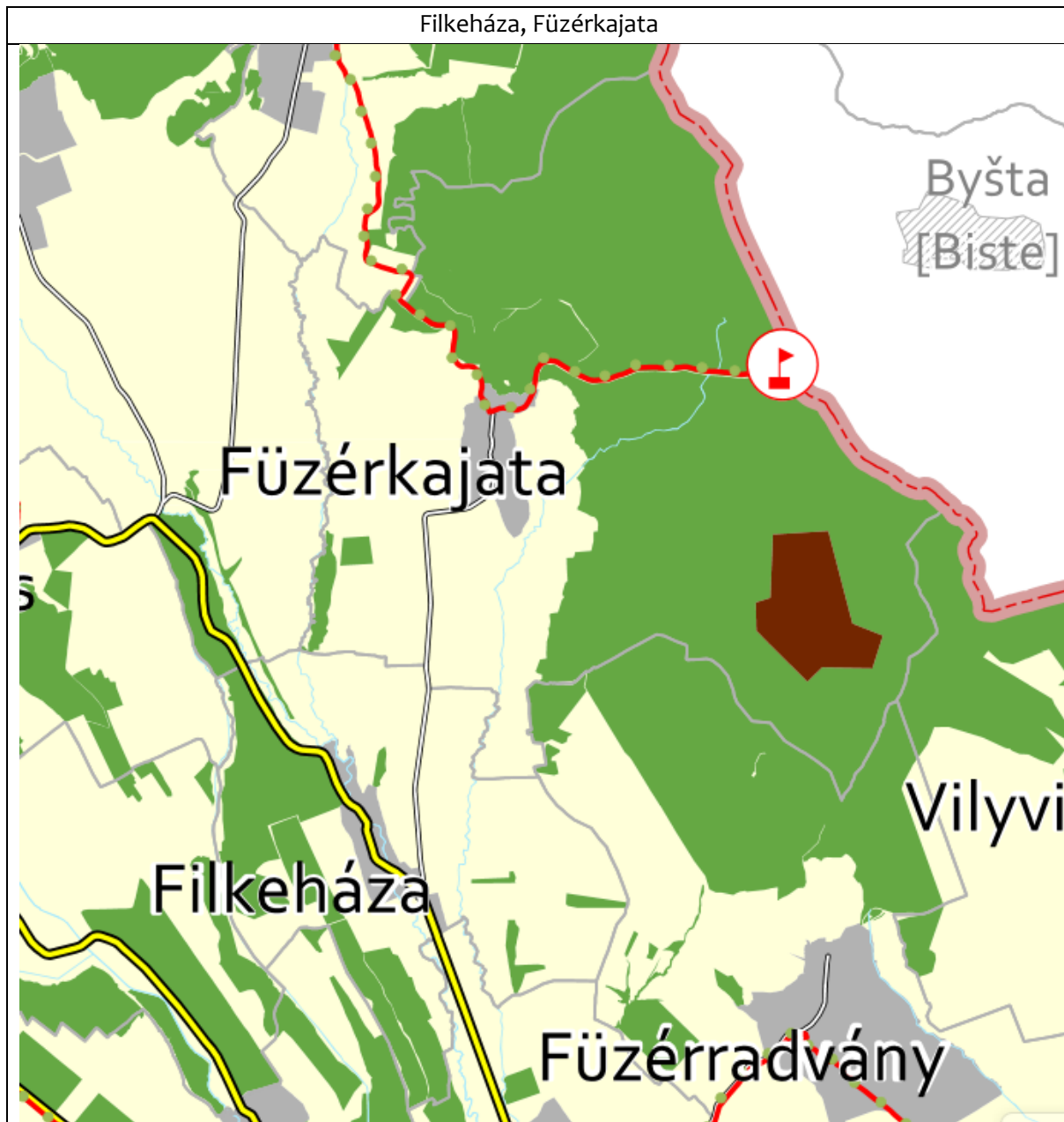

Országos Övezeti Terv övezetei	Vizsgált települések érintettsége	
	Kishuta	Nagyhuta
Ökológiai hálózat magterületének övezete, az ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezete és az ökológiai hálózat puffterületének övezete (3/1. melléklet)	IGEN	IGEN
Kiváló termőhelyi adottságú szántók övezete (3/2. melléklet)	-	-
Jó termőhelyi adottságú szántók övezete (9/2019. (VI.14.) MVM rendelet - 1. melléklet)	-	-
Erdők övezete (3/3. melléklet)	IGEN	IGEN
Erdőtelepítésre javasolt terület övezete (9/2019. (VI.14.) MVM rendelet - 2. melléklet)	-	-
Tájképvédelmi terület övezete (9/2019. (VI.14.) MVM rendelet - 3. melléklet)	IGEN	IGEN
Világörökségi és világörökségi várományos területek övezete által érintett települések (3/4. melléklet)	-	-
Vízminőség-védelmi terület övezete (9/2019. (VI.14.) MVM rendelet - 4. melléklet)	-	-
Nagyvízi meder övezete (9/2019. (VI.14.) MVM rendelet - 5. melléklet)	-	-
VTT-tározók övezete (9/2019. (VI.14.) MVM rendelet - 6. melléklet)	-	-
Honvédelmi és katonai célú terület övezete által érintett települések (3/5. melléklet)	-	-

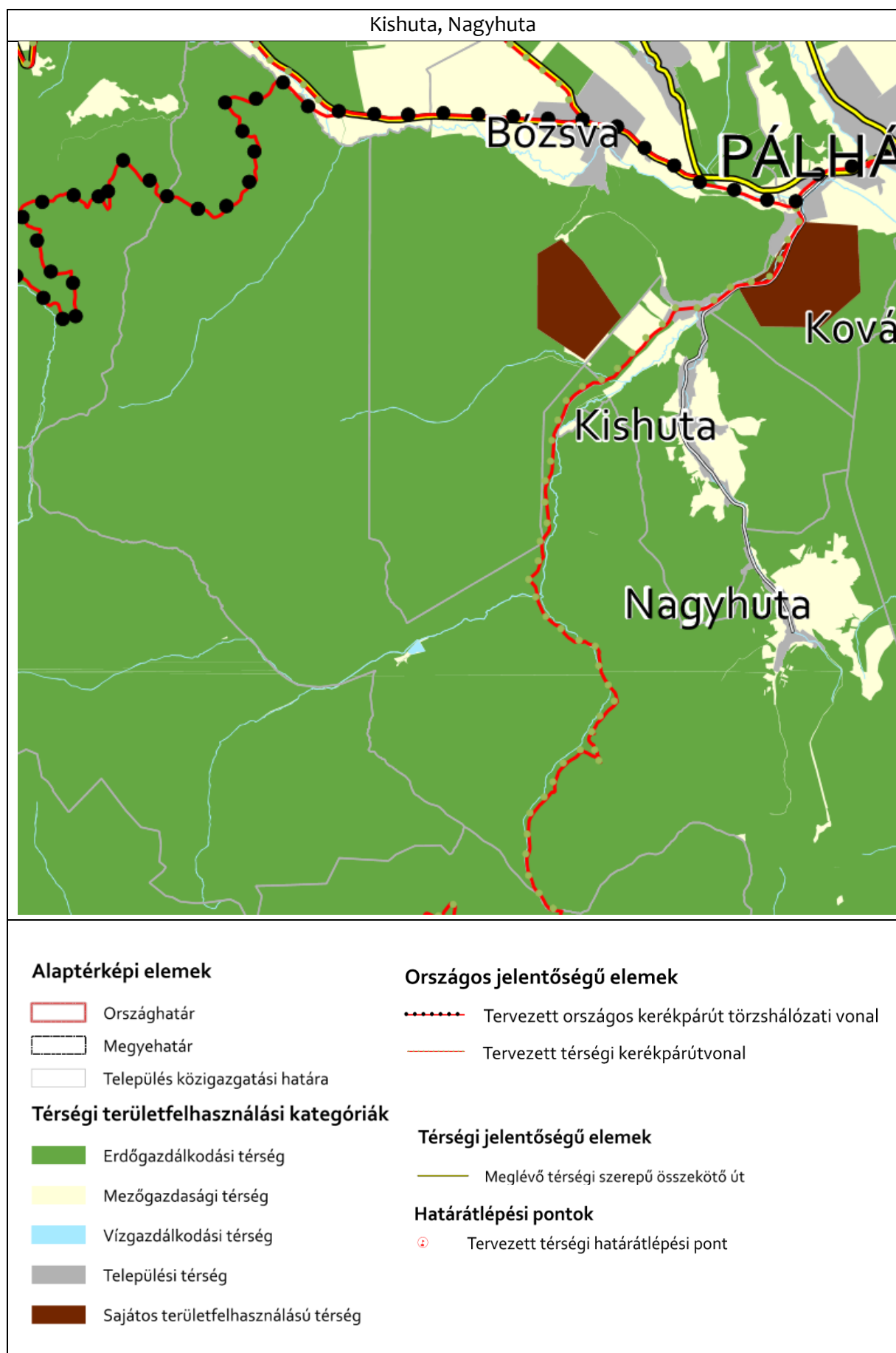
2.1. BAZ Megye Területrendezési terve

Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Önkormányzat a 4/2020.(V.29.) önkormányzati rendeletével fogadta el Borsod-Abaúj-Zemplén Megye Területrendezési Tervét. A megye térségi szerkezeti tervének kivágata a vizsgált települések vonatkozásában:

A vizsgált településeket a települési térség, erdőgazdálkodási térség, mezőgazdálkodási térség, vízgazdálkodási térség, valamint Füzérkajata vonatkozásában a legalább 5 ha nagyságú sajátos területfelhasználású térség területfelhasználási kategóriák érintik. Az infrastruktúra hálózatok közül Filkeházán keresztül halad át a meglévő térségi szerepkörű összekötő út hálózati elem. Füzérkajátát, mint határmenti településen jelölt a tervezett határátkelőhelyet jelölő piktogram és a tervezett térségi kerékpárútvonal infrastruktúra hálózati elem.

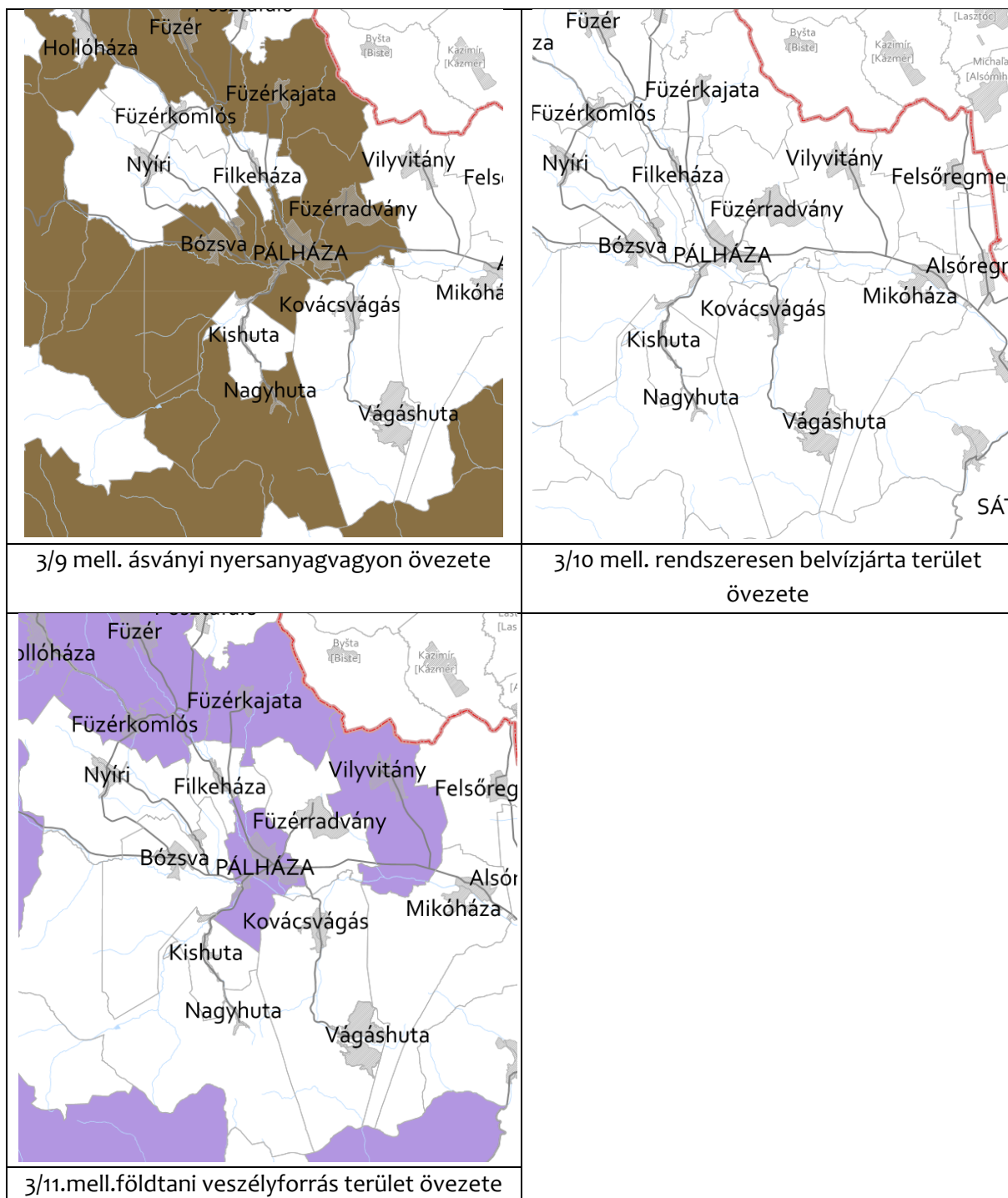
A következő kivágaton szereplő Kishuta és Nagyhuta településeken települési térség, erdőgazdálkodási térség, mezőgazdálkodási térség, vízgazdálkodási térség jelölt és kizárólag a tervezett térségi kerékpárútvonal infrastruktúra hálózati elemmel érinttek.

A 4/2020.(V.29.) önkormányzati rendelettel jóváhagyott Borsod-Abaúj-Zemplén Megye területrendezési tervének 3.§ (2) bekezdése az alábbi vármegyei övezeteket határozza meg:

- „a) ásványi nyersanyagvagyon övezete (3.9. melléklet)
- b) rendszeresen belvízjárta terület övezete (3.10. melléklet)
- c) földtani veszélyforrás terület övezete (3.11. melléklet) „

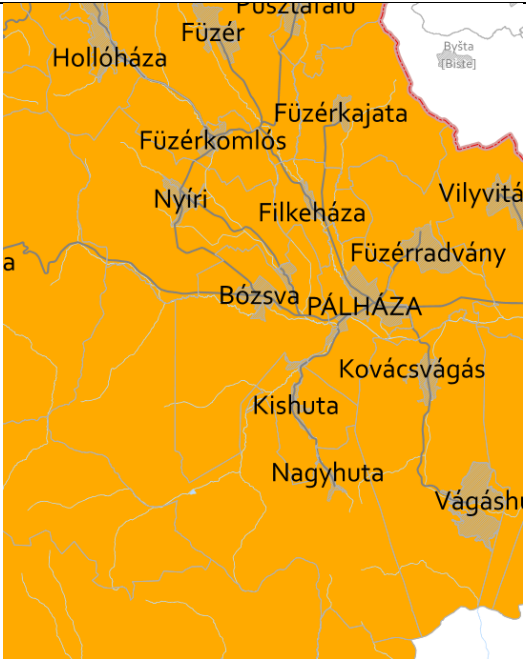
A vizsgált települések BAZ vármegyei övezetekben történő elhelyezkedését az E-TÉR adatszolgáltatásban kapott állományok felhasználásával készült kivágatok szemléltetik.

BAZ vármegye egyedileg meghatározott vármegyei övezetei -3.§(3)-:

- „a) kiemelt jelentőségű gazdasági övezet (3.12. melléklet)
- b) kiemelt jelentőségű turisztikai övezet (3.13. melléklet)
- c) megyehatáron, településhatáron átnyúló, együtt tervezendő térség övezete (3.14. melléklet)
- d) közigazgatási határon átnyúló, együtt tervezendő létesítmények övezete (3.15. melléklet),
- e) településfejlesztési dokumentumok és településrendezési eszközök társulásban történő készítésének övezet (3.16. melléklet)
- f) zártkerti övezet (3.17. melléklet)
- g) lakótelepi övezet (3.18. melléklet).”

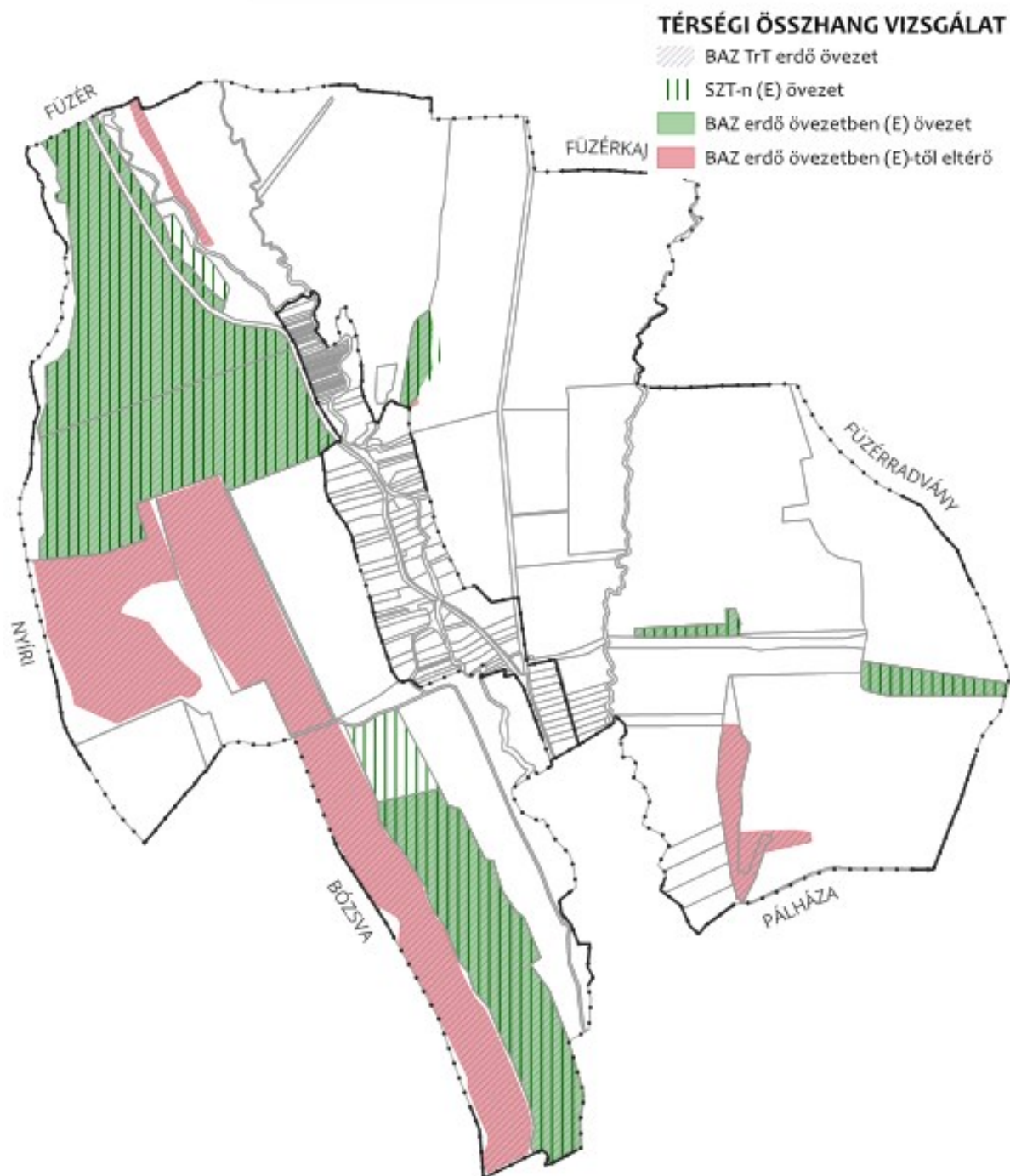
3/12 mell. kiemelt jelentőségű gazdasági övezet	3/13 mell. kiemelt jelentőségű turisztikai övezet
3/14 mell. együtt tervezendő térség övezet	3/15 mell. együtt tervezendő létesítmények övezet

	
3/16 mell. településrendezési eszközök társulásban történő készítésének övezet	3/17 mell. zártkerti övezet

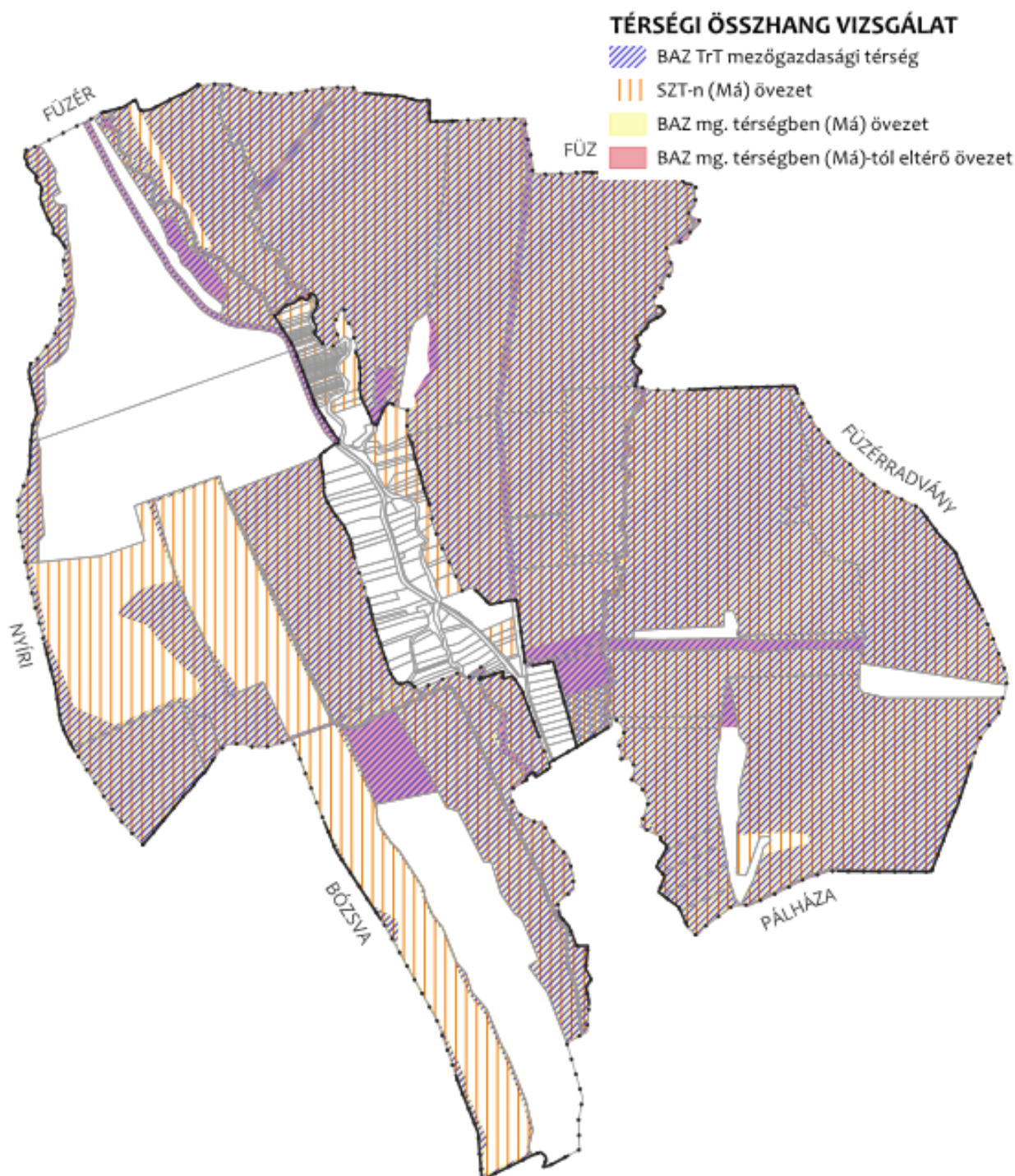
A Megyei övezetek érintettségének összefoglaló táblázata

BAZ Megyei Terv övezetei	Vizsgált települések érintettsége			
	Filkeháza	Füzérkajata	Kishuta	Nagyhuta
ásványi nyersanyagvagyon övezete (3.9. melléklet)	-	IGEN	-	IGEN
rendszeresen belvízjárta terület övezete (3.10. melléklet)	-	-	-	-
földtani veszélyforrás terület övezete (3.11. melléklet)	-	IGEN	-	-
kiemelt jelentőségű gazdasági övezet (3.12. melléklet)	-	-	-	-
kiemelt jelentőségű turisztikai övezet (3.13. melléklet)	IGEN	IGEN	IGEN	IGEN
megyehatáron, településhatáron átnyúló, együtt tervezendő térség övezete (3.14. melléklet)	-	-	-	-
közigazgatási határon átnyúló, együtt tervezendő létesítmények övezete (3.15. melléklet)	-	-	-	-
településfejlesztési dokumentumok és településrendezési eszközök társulásban történő	IGEN	IGEN	IGEN	IGEN
zártkerti övezet (3.17. melléklet)	IGEN	IGEN		
lakótelepi övezet (3.18. melléklet)	-	-	-	-

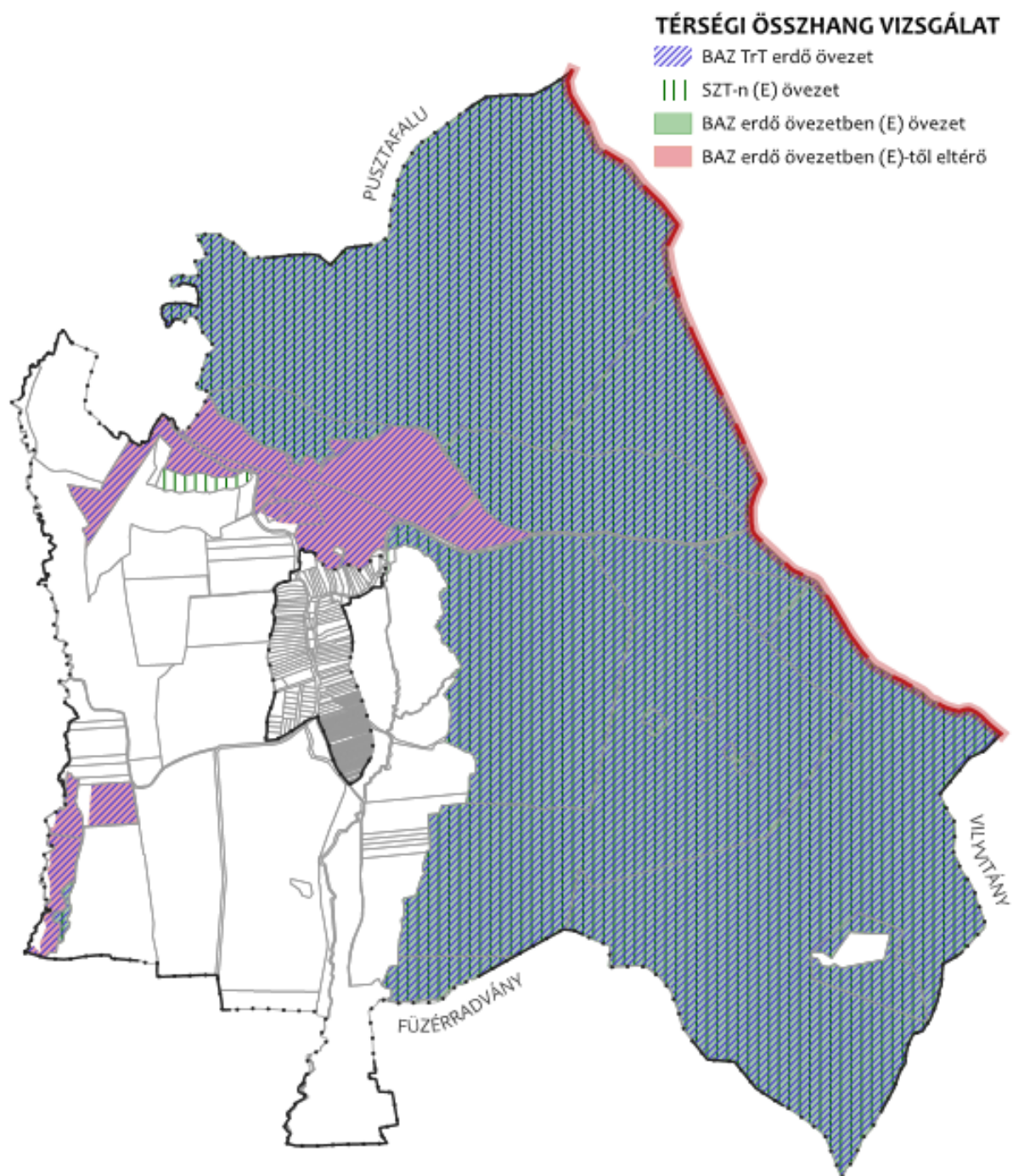
A vizsgált települések hatályos településszerkezeti terveinek az országos területrendezési terv mezőgazdasági-, és erdőgazdálkodási térségre vonatkozó előírásaival való összhangjának való megfelelést az alábbi tervlapok ismertetik.

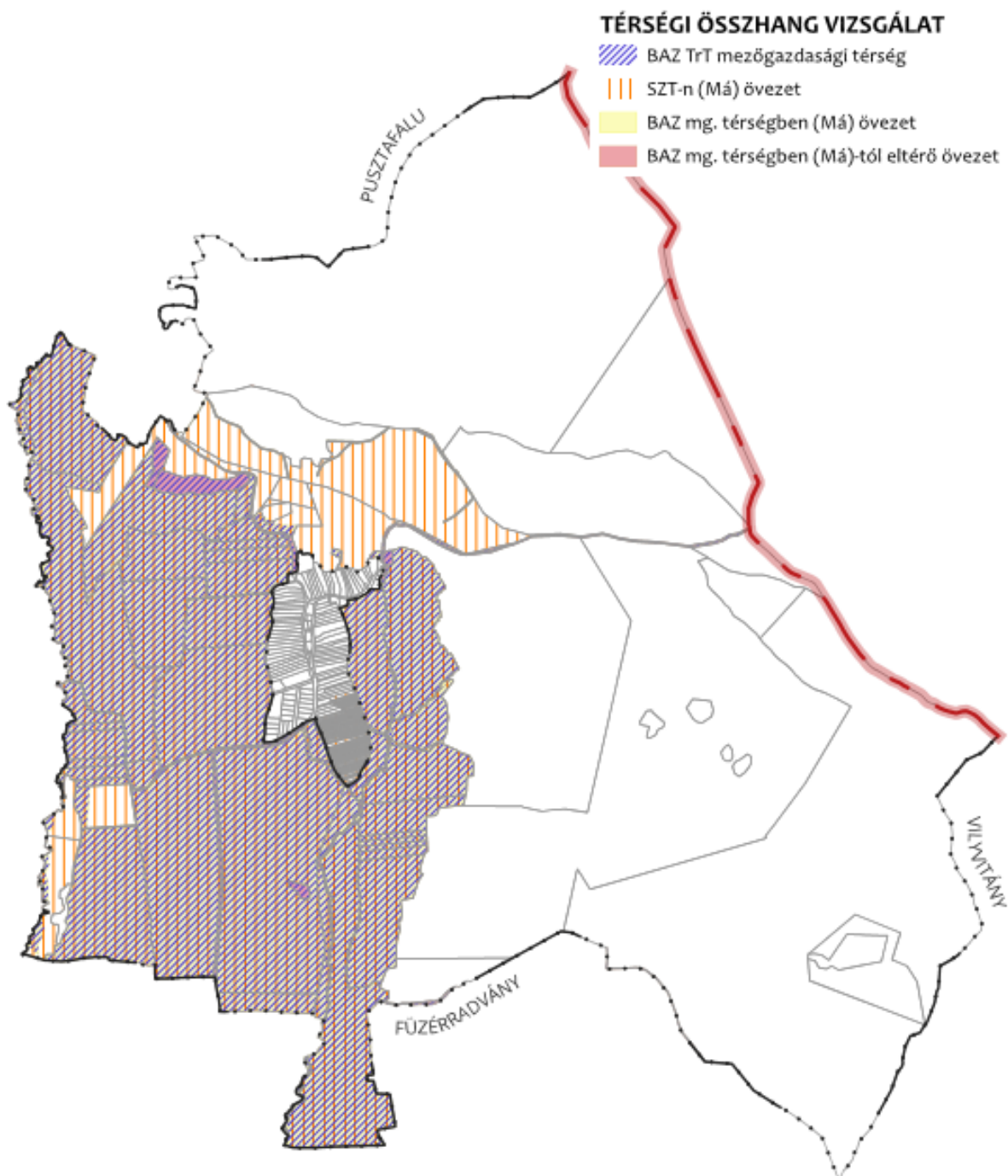
		besorolás	ha	BAZ 2.melléklet szerint	%
Filkeháza	BAZ TrT	erdő övezet	118,1		100
		erdő övezet 95%	112		95
	SZT	erdő (E)	80,9		
		erdő övezetben (E)	74,4		63
		erdő övezetben (E)-től eltérő	43,8		37

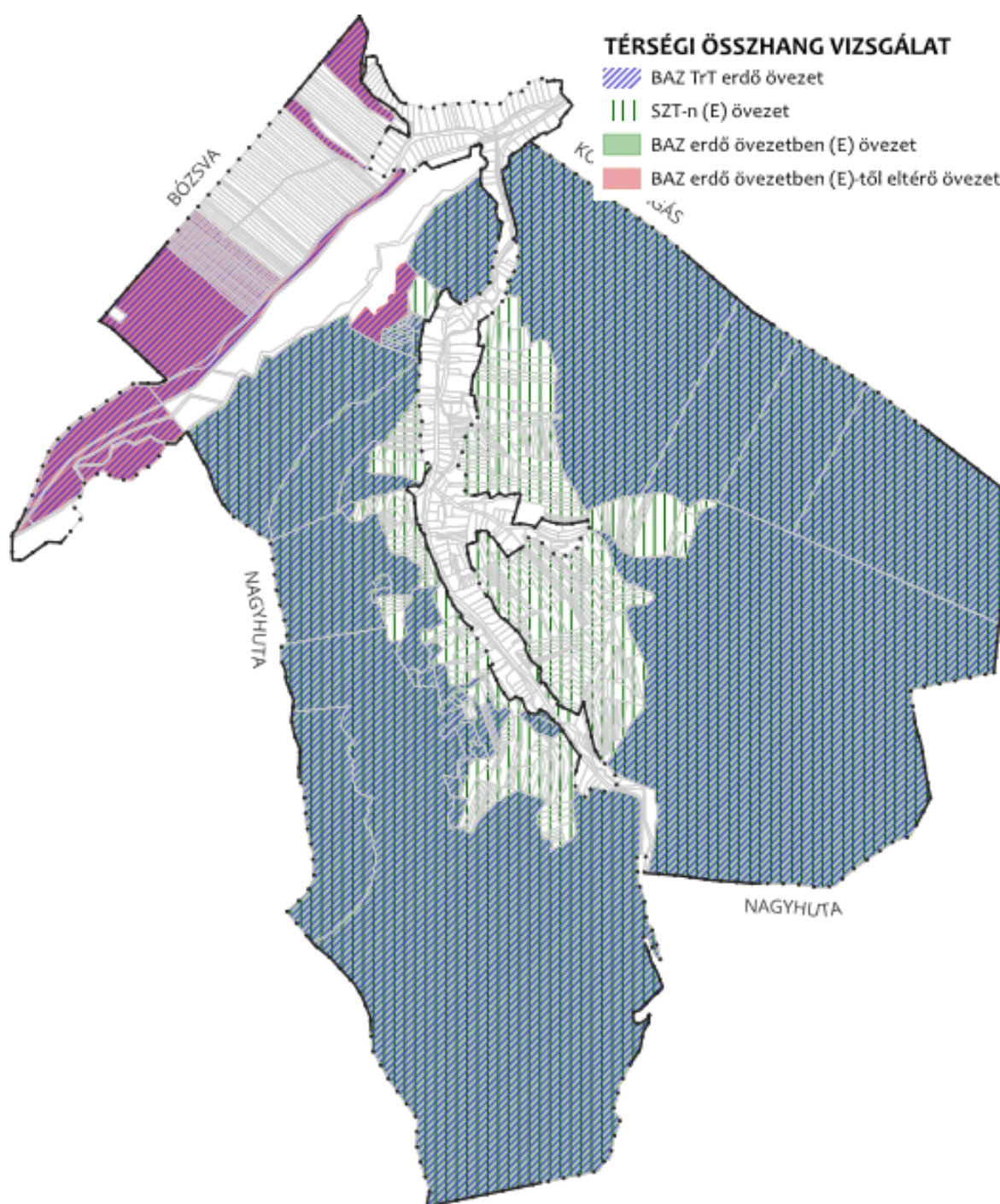
		besorolás	ha	BAZ 2.melléklet szerint	%
Filkeháza	BAZ TrT	mg térség	295,3	295,43	100
		mg térség 75% mezőgazdasági	221,475		75
	SZT	mg térségben Má	329,4		
		mg térségben Má	276,9		94
		mg térségben Má-tól eltérő	18,4		6

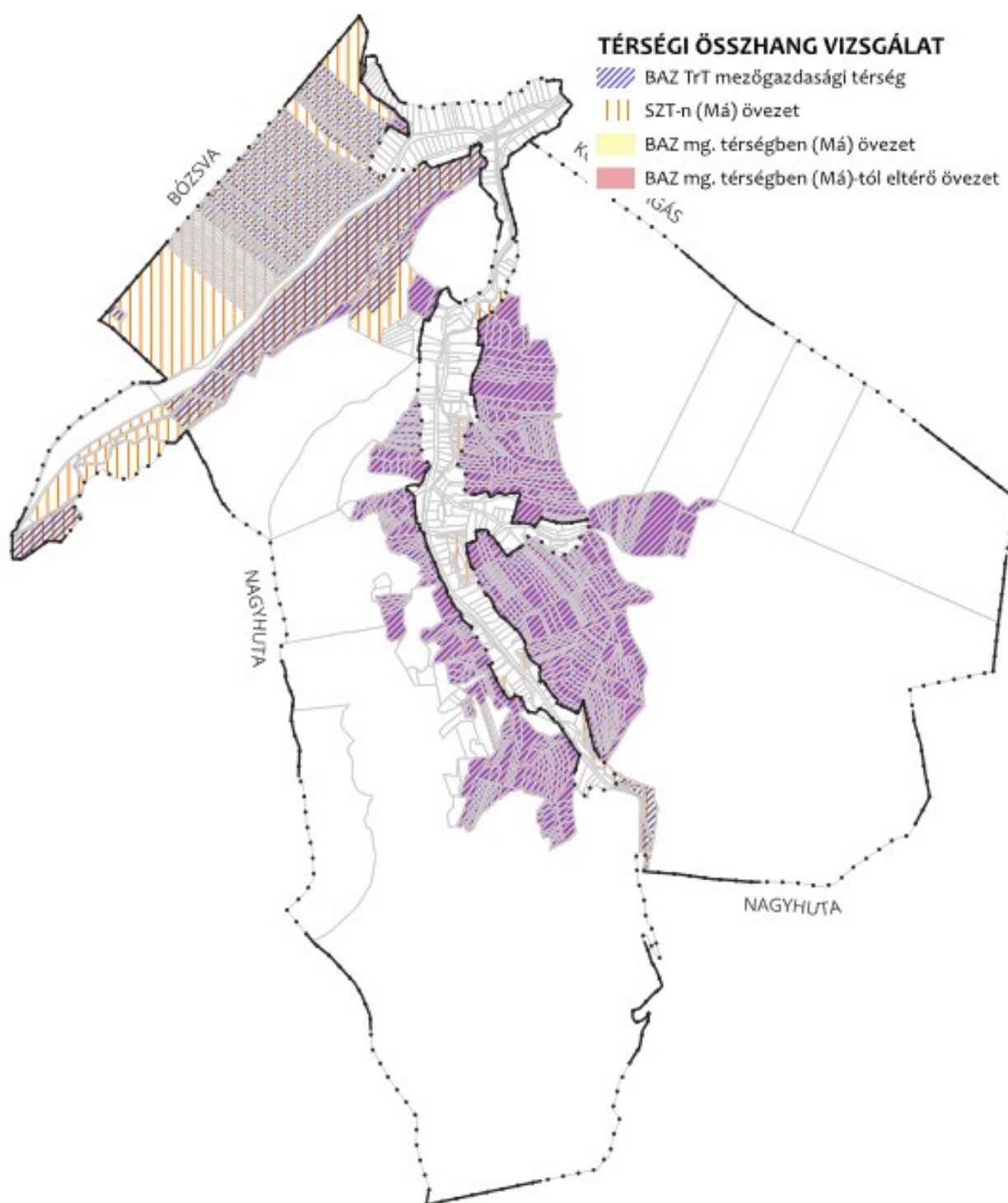
		besorolás	ha	BAZ 2.melléklet szerint	%
Füzerkajata	BAZ TrT	erdő övezet	779,9		100
		erdő övezet 95%	740,9		95
	SZT	erdő (E)	719,5		
		erdő övezetben (E)	716,0		92
		erdő övezetben (E)-től eltérő	63,9		8

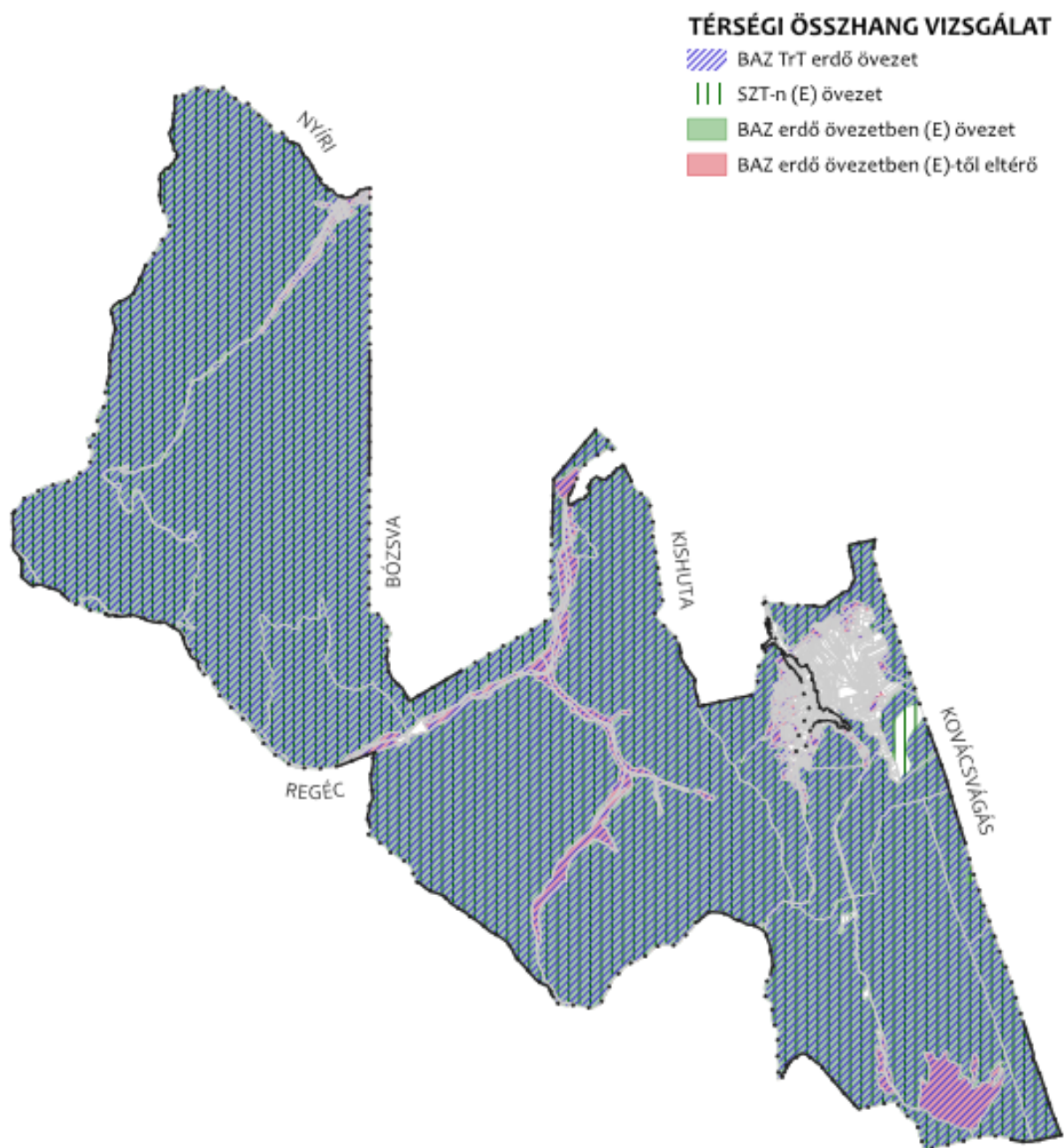
		besorolás	ha	BAZ 2.melléklet szerint	%
Füzérkajata	BAZ TrT	mg térség	330,5	330,61	100
		mg térség 75%	247,9		75
	SZT	mezőgazdasági	387,0		
		mg térségben Má	317,2		96
		mg térségben Má-tól eltérő	13,3		4

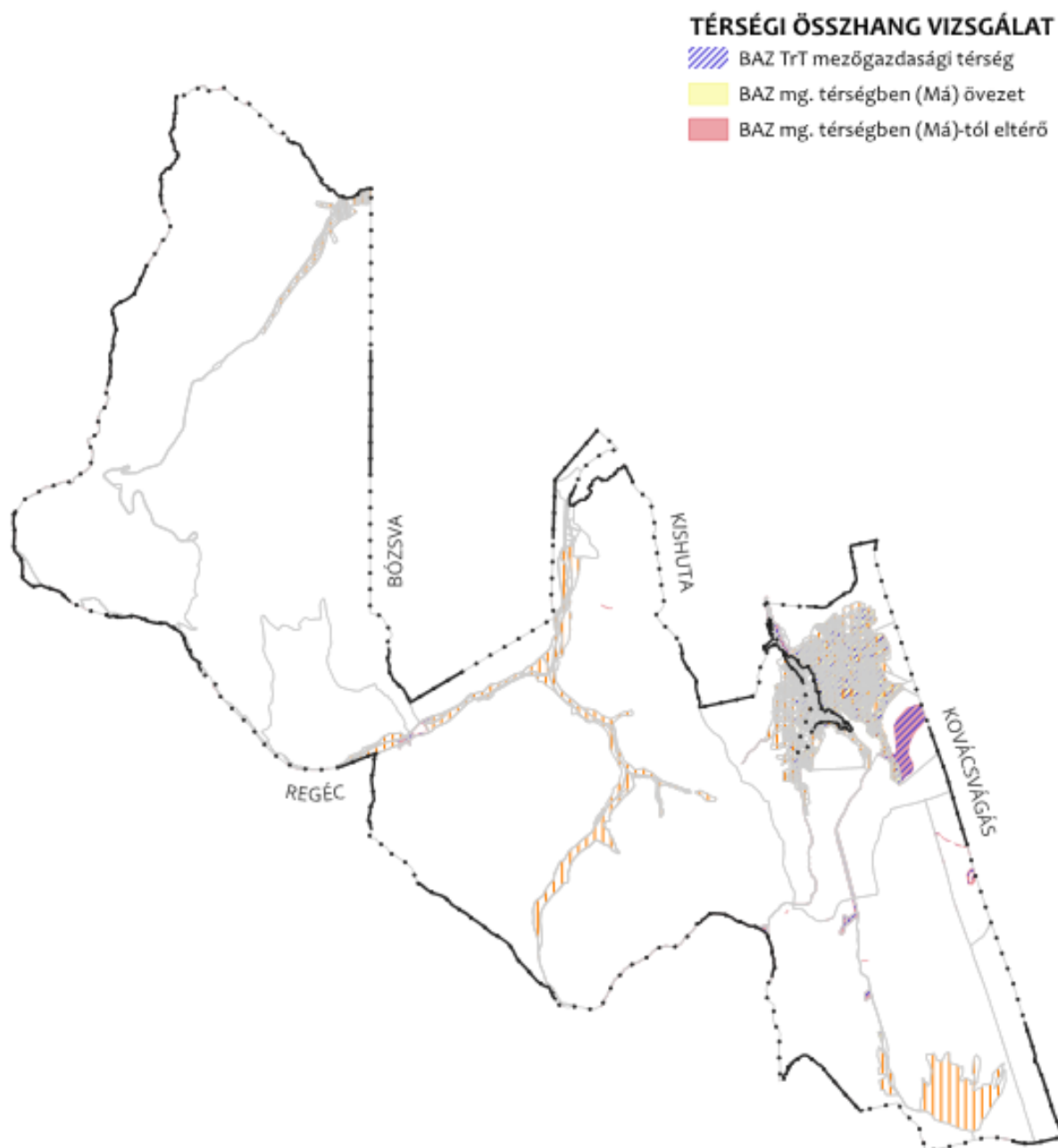
	besorolás	ha	BAZ 2.melléklet szerint	%
Kishuta	BAZ TrT erdő övezet	383,91		100
	erdő övezet 95%			95
	erdő (E)	412,42		
		Ev 373,19 Eg 39,22		
	SZT erdő övezetben (E)	353,3		92
	erdő övezetben (E)-től eltérő	30,5		8

		besorolás	ha	BAZ 2.melléklet szerint	%
Kishuta	BAZ TrT	mg térség	97,2	97,21	100
		mg térség 75%	72,9		75
	SZT	mezőgazdasági	61,6		
		mg térségben (Má)	35,5		37
		mg térségben (Má)-tól eltérő	61,4		63

		besorolás	ha	BAZ 2.melléklet szerint	%
Nagyhuta	BAZ TrT	erdő övezet	3389,4		100
		erdő övezet 95%	3219,9		95
	SZT	erdő (E)	3233,4		
		erdő övezetben (E)	3215,1		95
		erdő övezetben (E)-től eltérő	174,3		5

		besorolás	ha	BAZ 2.melléklet szerint	%
Nagyhuta	BAZ TrT	mg térség	98,51	98,56	100
		mg térség 75%	73,9		75
	SZT	mezőgazdasági	240,8		
		mg térségben Má	76,0		77
		mg térségben Má-tól eltérő	22,5		23

3. Tervi előzmények, érvényes településfejlesztési döntések

3.1. Településfejlesztési koncepciók

Az Önkormányzati adatszolgáltatás Filkeháza és Kishuta településekre nem tartalmaz erre vonatkozó információkat. Füzérkajata és Nagyhuta községek 2005 évben készült településfejlesztési koncepcióinak megállapításai a 8. fejezetben kerülnek ismertetésre.

3.2. Településrendezési szerződések

Az Önkormányzatok nem kötöttek a rendezési terveik hatályba lépése óta Településrendezési szerződést.

4. A települések demográfia helyzete

Filkeháza, Füzérkajata, Kishuta és Nagyhuta a **Sátoraljaújhelyi járáshoz** tartozó községek. Az összesen 21 települést számláló járás települései között a községek **mind a népességet, mind a területet, mind pedig a népsűrűséget tekintve a járási átlag alatt maradnak**. Csupán Nagyhuta haladja meg jócskán területét szemlélve a járási átlagot, amely alacsony népességszámmal messze a **legalacsonyabb népsűrűséggel** is bír a járásban.

2022-ben Kishután volt a legmagasabb a lélekszám (257 fő), melyet Füzérkajata (111 fő), Filkeháza (91 fő) és Nagyhuta (79 fő) követett.

2022	Népesség (fő)	Terület (km ²)	Népsűrűség (fő/km ²)
Filkeháza	91	4,41	21
Füzérkajata	111	11,44	10
Kishuta	257	5,18	50
Nagyhuta	79	35,06	2
Járási átlag	952	15,4	57

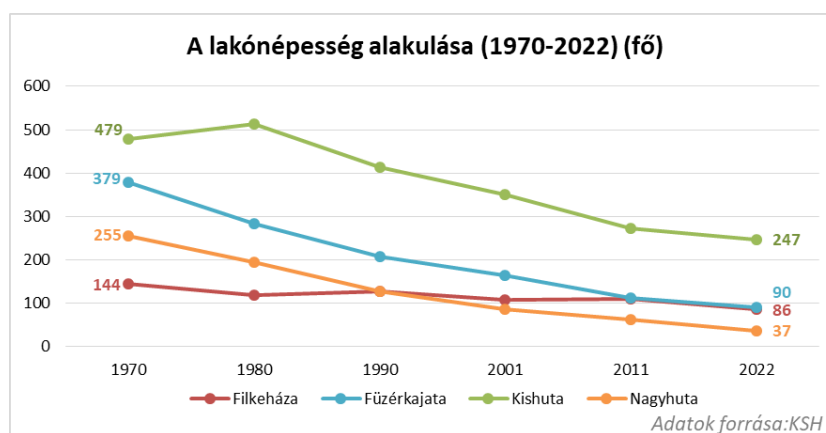
Népesedési folyamatok

A 19. század végén a települések népessége az országos tendenciával megegyezően növekedett. Ez alól csak Filkeháza jelentett kivételt. **A 20. század első felében**, bár hullámzóan alakult a községek lélekszáma, összességében számottevően **gyarapodott a települések népességszáma**, amelyet a II. világháború időszaka sem tört meg. Ez alól ebben az időszakban is **Filkeháza jelentette a kivételt**, ahol összességében csökkent a lélekszám. Bár országosan csak 1980 után kezdődött meg a népességszám csökkenése, **a vizsgált településeket 1960-tól napjainkig folyamatos és jelentős népességfogyás jellemzi**. Némileg eltérően alakultak a népesedési folyamatok ugyanakkor **Kishután**, ahol az országos tendenciához hasonlóan **csak 1980 után kezdett el csökkenni a lélekszám**.

A legjelentősebb mértékben Nagyhután csökkent a népesség száma, ebben a községben a 19. század végétől napjainkig az ötödére zuhant a lélekszám, de igen **jelentős mértékben csökkent Füzérkajata népességszáma is**, míg Filkeháza esetében jóval kisebb mértékű csökkenés volt tapasztalható. Pozitív változás figyelhető meg mindemellett Kishuta esetében, amely a 19. század végén még a legalacsonyabb lélekszámmal rendelkezett a vizsgált települések között, napjainkra

azonban nem hogy csökkent, hanem több mint a duplájára emelkedett a község népességszáma, amellyel jelenleg a legnépesebb vizsgált település.

Jelenlévő összes népesség (fő)				
	Filkeháza	Füzérkajata	Kishuta	Nagyhuta
1880	177	345	120	178
1900	149	375	206	207
1920	168	370	273	200
1941	169	417	386	299
1960	162	452	473	297

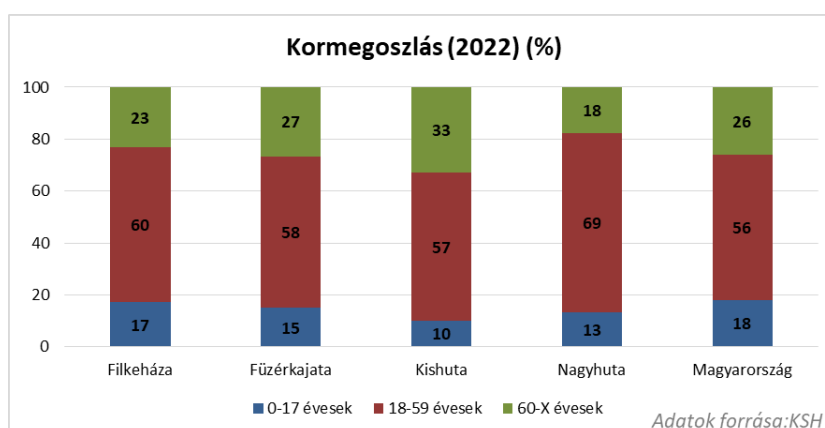
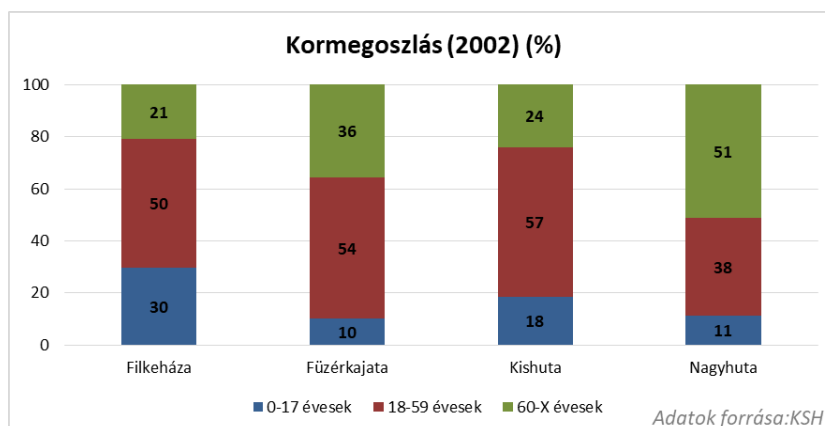

Korösszetétel

Ha a lenti diagramok segítségével összehasonlítjuk a **kormegoszlást a 2002-es és 2022-es esztendőben** a vizsgált településeken, akkor a következő megállapításokat tehetjük. A vizsgált időszakban Füzérkajátán és Nagyhután növekedett, míg Filkeházán és Kishután csökkent a fiatalok (0-17 évesek) aránya. A növekedés Füzérkajata, a csökkenés pedig Filkeháza esetében volt a legjelentősebb. Ezzel a folyamattal párhuzamosan Füzérkajátán és Nagyhután csökkent, míg Filkeházán és Kishután növekedett a 60 év feletti aránya. Az idősebbek aránya Kishután növekedett a legnagyobb mértékben, míg a legjelentősebb csökkenés Nagyhutát jellemezte. A gazdaságilag aktív korcsoport (18-59 évesek) aránya majdnem minden a községben emelkedett, mindössze Kishuta esetében maradt változatlan a vizsgált időszakban. A fenti folyamatok **Filkeháza és Kishuta esetében az előregedés tendenciáját tükrözik, míg Füzérkajata és Nagyhuta tekintetében a népesség jelentős fiatalodása figyelhető meg az utóbbi két évtizedben.**

Amennyiben a településeket, valamint az országos értéket hasonlítjuk össze a 2022-es arányok alapján, akkor megállapíthatjuk, hogy a fiatalok aránya a községek közül Filkeháza esetében a legmagasabb (a lakosság majdnem ötöde), a gazdaságilag aktív korcsoport aránya Nagyhután messze a legmagasabb (majdnem 70 %), míg a 60 év feletti aránya Kishután a legmagasabb (minden harmadik lakos 60 éven felüli). Az **ország egészére jellemző kormegoszlással összevetve** látható, hogy **egyik településen sem éri el a fiatalok aránya az országos értéket**, bár Filkeházán megközelíti azt. Mindemellett **Füzérkajátán és Kishután is magasabb az országosnál a 60 év feletti aránya**, míg Nagyhután az országosnál jelentősen alacsonyabb ez az arány. **A**

„legfiatalosabb” korösszetételű község tehát Filkeháza, míg a legkevésbé „fiatalos” település Kishuta.

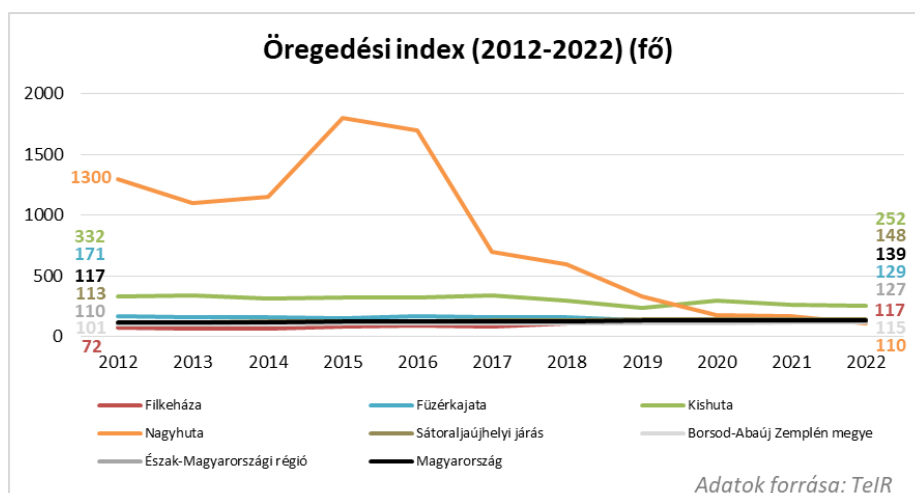

Némileg eltérő képet mutat az **öregedési index** a lenti diagramon, amely a száz 0-14 éves lakosra jutó 65 éven felüli lakos számának alakulását **szemlélteti 2012 és 2022 között községi, járási, megyei, régiós, valamint országos szinten**. A diagramon látható egyrészt, hogy Nagyhuta öregedési indexe a vizsgált időszak nagy részében nagyságrendekkel magasabb volt minden térségi szint értékénél, ugyanakkor ezen község értéke csökkent a legnagyobb mértékben. Másrészt a vizsgált települések közül **egyedül Filkeháza esetében növekedett az öregedési index értéke** (a járási, megyei, régiós és országos sinthez hasonlóan), **míg a többi község esetében csökkenés volt tapasztalható az utóbbi tíz esztendőben**.

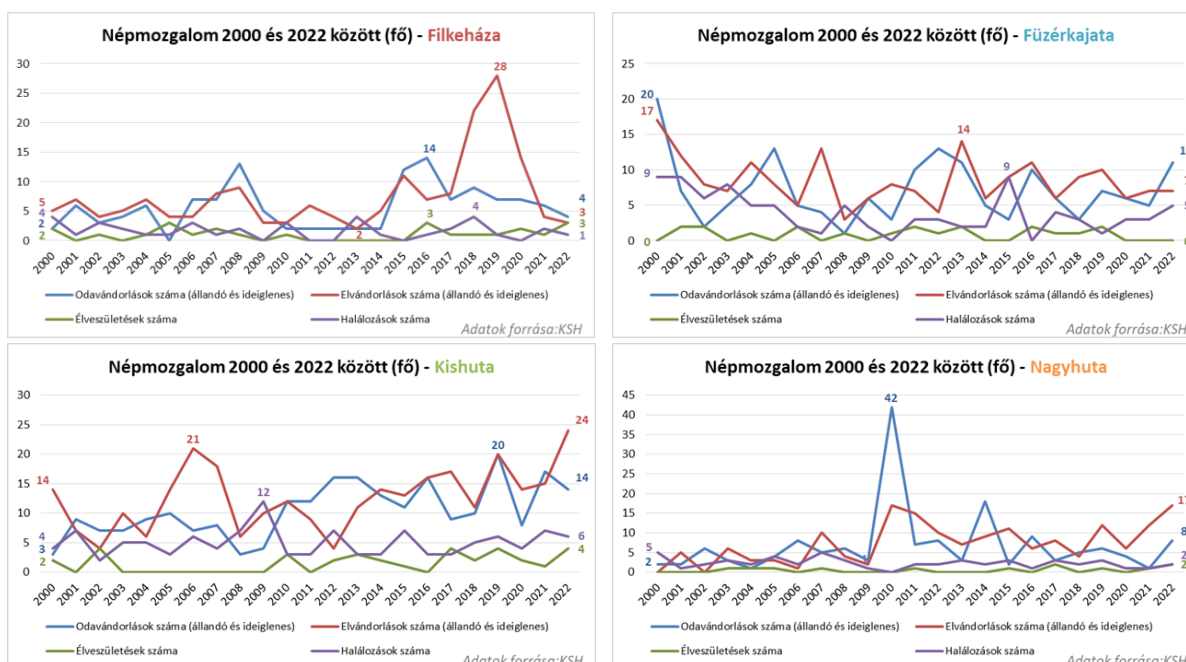
2022-ben Nagyhután volt a legalacsonyabb a mutató értéke, a legmagasabb öregedési indexel pedig messze Kishuta bírt. Míg előbbi településen száz 14 éven aluli lakosra 110 fő 65 éven felüli lakos jutott, addig utóbbi községben 252 volt ugyanez az érték.

A községek értékét a különböző területi szintek értékével összehasonlítva látható, hogy **a települések öregedési mutatója majdnem a teljes vizsgált időszakban magasabb volt az összes területi szintnél**. Ez alól **csak Filkeháza jelent kivételt**, amely a vizsgált időszak első felében minden területi szintnél alacsonyabb öregedési indexel rendelkezett.

Magyarország öregedési indexét a települések értékével összevetve látható, hogy bár a vizsgált időszak nagy részében a községek mutatója jóval magasabb volt az országos értéknél, **2022-ben csupán Kishuta rendelkezett az országosnál** (száz 14 éven aluli lakosra 139 fő 65 éven felüli lakos jutott) **jelentősen kedvezőtlenebb értékkel**.

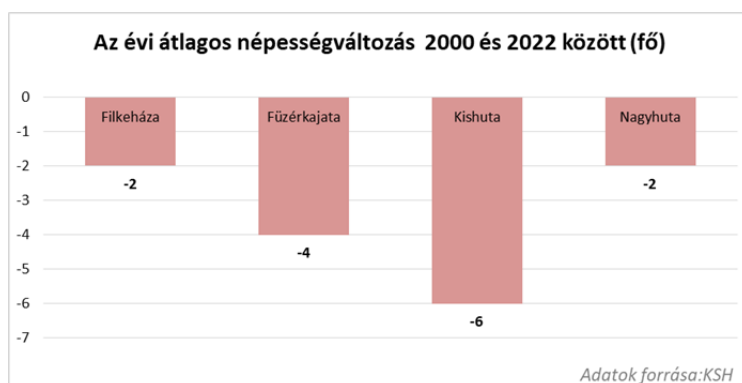
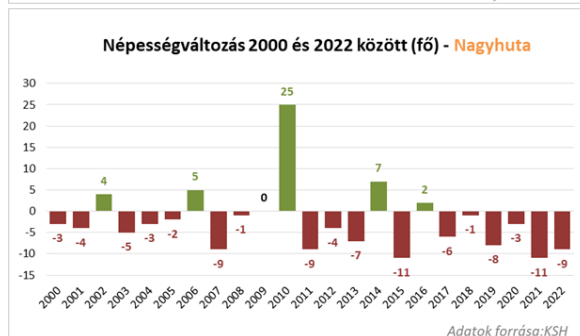
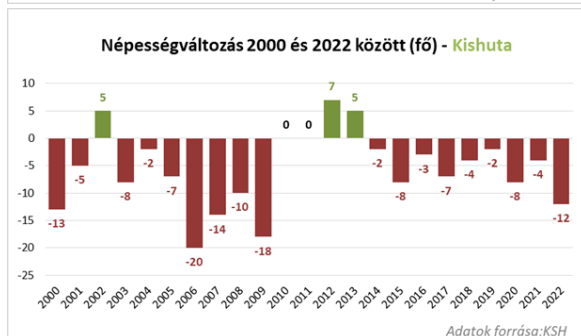
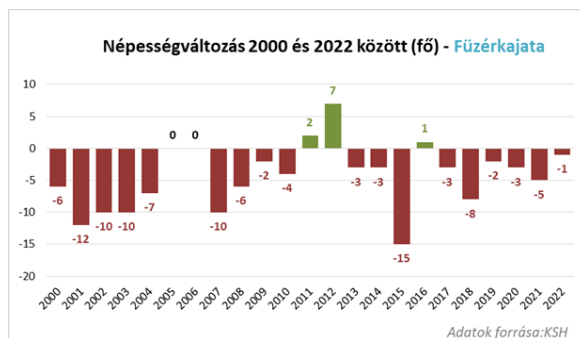
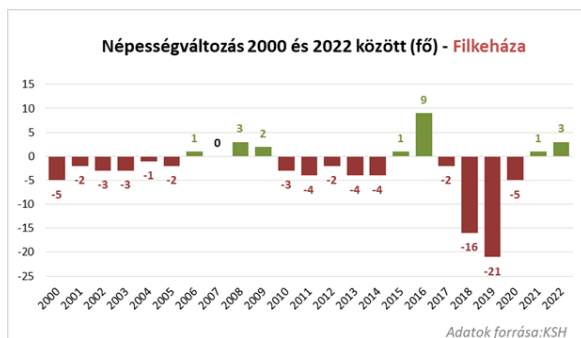

Népmozgalom

Amennyiben a **népmozgalom** alakulását vizsgáljuk a településeken **2000 és 2022 között**, akkor megállapíthatjuk, hogy az érintett időszak nagy részében a **halálozások száma minden községben meghaladta az éveszületések számát**. A vizsgált időszakban Füzérkajata és Kishuta volt az a település, ahol a halálozások száma a legnagyobb mértékben lépte túl az éveszületések számát, míg Filkeháza esetében több olyan esztendő is volt, amikor több gyermek született, mint ahányan elhunytak a településeken. 2022-ben a legtöbb gyermek Kishután született (4 fő) és ezen a településen hunytak el a legtöbben is (6 fő).

Ha az odavándorlások és elvándorlások számát nézzük, akkor azt láthatjuk, hogy a vizsgált időszak nagy részében **több ember hagyta el a településeket, mint ahányan érkeztek**. A legtöbb elvándorló Filkeházához kötődik (2019-ben 28 fő), míg a legtöbben Nagyhután telepedtek le (2010-ben 42 fő) a vizsgált időszakban. Bár az utóbbi években vannak magasabb értékek a betelepülők számát tekintve, ugyanakkor **egyik település esetében sem figyelhető meg, hogy a letelepedők száma huzamosabb ideig meghaladná a települést elhagyók számát**.

Ha összeadjuk a vándorlási egyenleg értékét, illetve az élve születések és halálozások különbségét, akkor megkapjuk a **népességváltozás értékét**, amely a fenti diagramokon látható.

A vizsgált **2000-2022 közötti időszakban** átlagban mind a négy településen negatív értéket vett fel a népességváltozás, tehát **minden községben népességfogyás zajlott. A legnagyobb mértékű csökkenést Kishutának kellett elkönyvelnie**, ahol az érintett időszakban évente átlagosan 6 fővel csökkent a lélekszám. A népességváltozás szempontjából **a legkedvezőbb értékkel Filkeháza és Nagyhuta rendelkezik**, ezeken a településeken évi átlagban 2 fővel csökkent a lakosságszám. Ennek megfelelően a vizsgált több mint két évtized alatt Kishután csökkent a legnagyobb, míg Nagyhután a legkisebb számban a népesség száma, hiszen előbbi településen 2000 óta összesen 130, míg utóbbi esetében összesen 53 fővel zsugorodott a lélekszám. A négy település közül **Filkeháza az a község, ahol a legtöbbször vett fel pozitív értéket a népességváltozás (2000 óta 7 évben)**, míg ez a **legkevesebbszer Füzérkajata és Kishuta esetében történt meg (3 esztendőben)**.

Várható népességszám

Figyelembe véve azt a tényt, hogy a vizsgált településeken az utóbbi két évtizedben rendre többen hunynak el, mint ahányan születnek, illetve a településeket elhagyók száma is többnyire

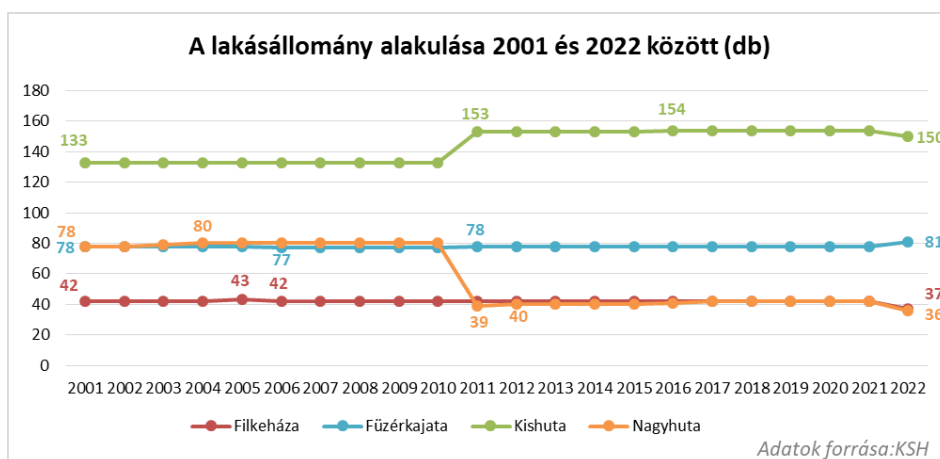
meghaladja a betelepülők számát, a **községek népességszámának további csökkenése várható a jövőben, amennyiben nem következik be jelentős változás az eddigi folyamatokban.**

Lakásállomány és a várható változások

A lakásállomány hosszú távú, 1970 és 2022 közötti alakulását tekintve elmondható, hogy a vizsgált településeken **csökkent a lakások száma** sőt, Nagyhuta esetében a felére apadt a lakásállomány. Ez alól **csupán Kishuta jelent kivételt**, ahol számottevő mértékben bővült a lakásállomány.

Amennyiben az elmúlt időszakot vizsgáljuk a lakásállomány alakulásának tekintetében, úgy a lenti diagram segítségével megállapíthatjuk, hogy **2001 és 2022 között Füzérkajátán és Kishután növekedett, míg Filkeházán és Nagyhután csökkent a lakások száma.** Míg Kishuta esetében jelentős bővülés tapasztalható a lakásállományban, addig Nagyhutát igen jelentős csökkenés jellemezte az utóbbi két évtizedben.

A négy település közül, a lakónépesség számának megfelelően, Kishután található a legtöbb lakás (2022-ben 150 db), melyet Füzérkajata (81 db lakás), Filkeháza (37 db lakás) és Nagyhuta (36 db lakás) követ.

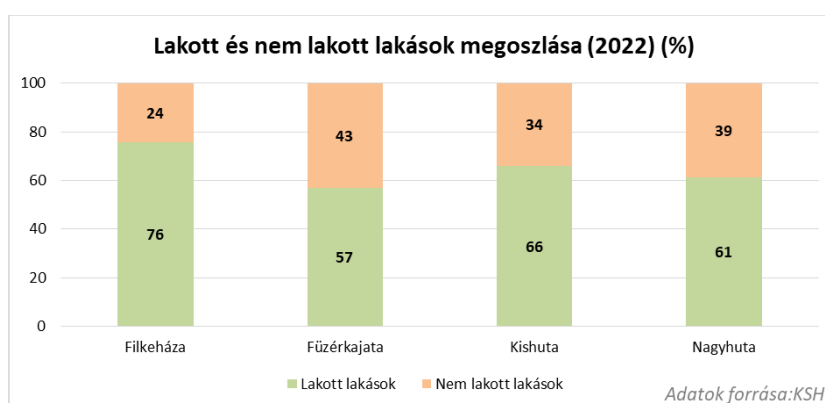
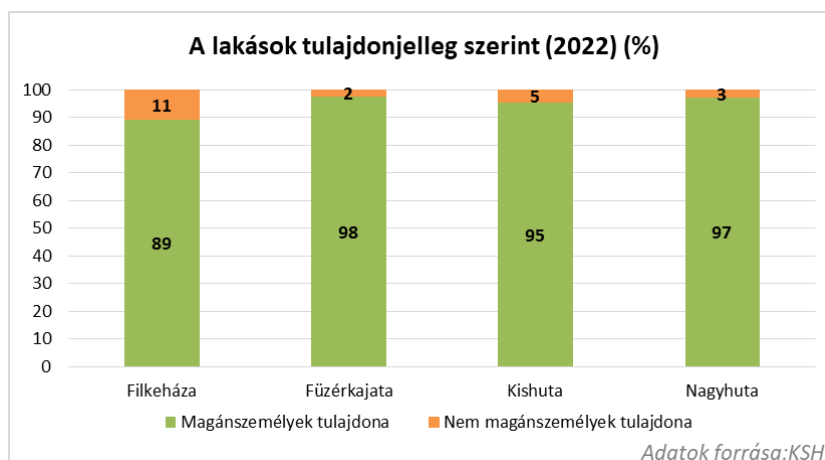

Amennyiben a **lakásépítések és a lakásmegszűnések** számának alakulását vesszük górcső alá **2001 és 2022 között**, akkor azt állapíthatjuk meg, hogy ez idő alatt **a négy községben összesen csupán 15 lakást építettek**, míg a megszűnt lakások száma hivatalosan **4 volt**. A települések közül a vizsgált időszakban **Nagyhután épült fel a legtöbb lakás (10 db)**, míg Kishután 3, Filkeházán és Füzérkajátán pedig 1-1 lakóépületet építettek fel a szóban forgó időszakban. Az elbontott lakásokat tekintve Kishuta jár az élen (2 db), míg Filkeházán és Füzérkajátán 1-1 lakás került a KSH adatok szerint a lebontás sorsára.

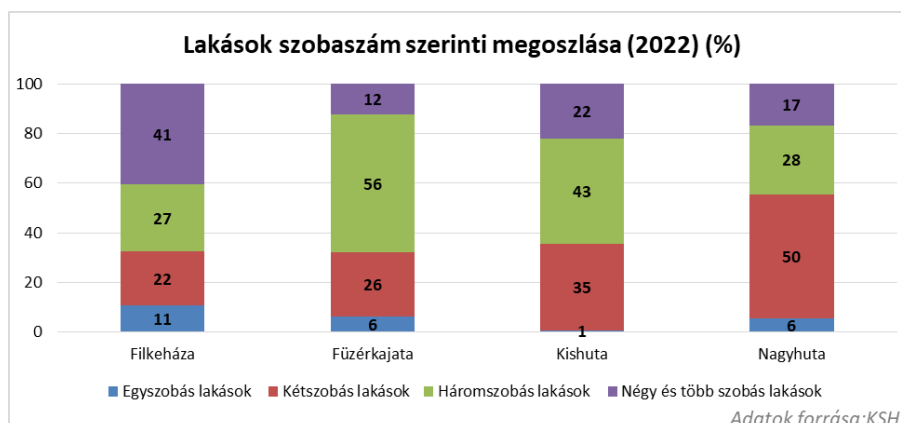
A lenti, **2022-es népszámlálási adatokra** támaszkodó diagramok a vizsgált községek lakásállományát hivatottak bemutatni a lakások tulajdonjellege, illetve a lakott és nem lakott lakások megoszlási arányának segítségével. Az adatsorokból kitűnik, hogy **minden községben a magántulajdonban lévő lakások vannak abszolút többségben.** Ezen ingatlanok aránya Füzérkajátán a legmagasabb, míg Filkeházán a legalacsonyabb.

A lakott és nem lakott lakások megoszlását szemlélve látható, hogy **Filkeházán messze a legmagasabb a lakott lakások aránya**, míg a másik három településen viszonylag magas a **nem használt, lakatlan lakások aránya.** Ez az arány Füzérkajátán a legmagasabb, ahol a lakások közel fele használaton kívül volt a vizsgált esztendőben, de ezen lakások Kishuta és Nagyhuta esetében

is a lakásállomány harmadát alkották. Ráadásul **minden községben számottevően növekedett a használaton kívüli lakások aránya** a 2011-es viszonyokhoz képest.

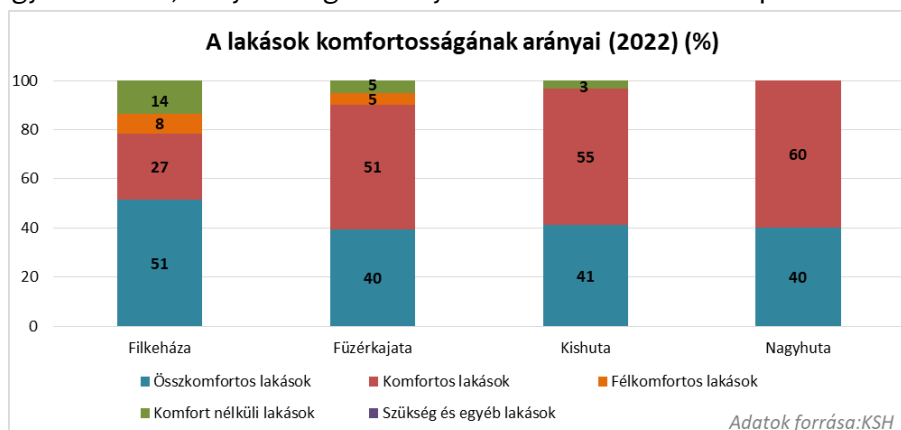

A települések lakásállományának **szobaszám szerinti megoszlását** vizsgálva a lenti, 2022-es állapotot szemléltető diagram segítségével megállapíthatjuk, hogy a lakásállomány legjelentősebb részét Füzérkajata és Kishuta esetében a háromszobás lakások adják, míg Filkeházán a négy vagy annál több szobás lakások, Nagyhután pedig a kétszobás lakások aránya a legmagasabb. Tehát **Filkeházát, Füzérkajátát és Kishutát a több szobával rendelkező, javarészt nagyobb alapterületű lakások, míg Nagyhutát a kevesebb szobával, kisebb alapterülettel bíró lakások jellemzik leginkább.**

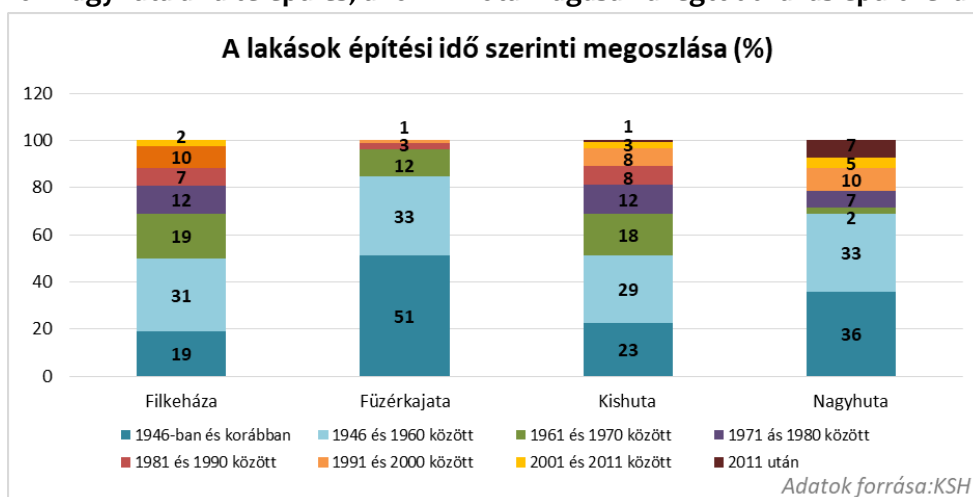

A lakások **komfortosságát** szemlélve a lenti, 2022-es népszámlálási adatokra támaszkodó diagramon látható, hogy **az összkomfortos lakások aránya csupán Filkeházán éri el az 50 %-ot.**

Füzérkajata, Kishuta és Nagyhuta esetében a lakásállomány legjelentősebb részét a komfortos lakások adják. Filkeháza esetében ugyanakkor jelentős a félkomfortos és komfort nélküli lakások aránya is. **A községek lakásállományának viszonylag kedvezőtlen komforthelyzete** mellett ugyanakkor fontos megjegyezni, hogy az adatok alapján a településeken már nem találhatók szükség és egyéb lakások, melyek a legalacsonyabb komfortfokozatot képviselik.

Végezetül a lenti diagramok segítségével **a községek lakásállományának kora** kerül górcső alá. Ezek segítségével megállapítható, hogy a 2022-ig épített lakások közül milyen arányban képviseltetik magukat a régebbi és az újabb lakások. Füzérkajátán és Nagyhután az 1946 előtt épített lakások vannak túlsúlyban. Ezen lakások Füzérkajata esetében a lakásállomány több mint felét teszik ki. A községek lakásállományának legalább felét olyan lakások alkotják, amelyek 1960 előtt épültek. **A negatív véglelet Füzérkajata jelenti, ahol a lakások több mint háromnegyede 1960 előtt épült, míg a pozitív véglelet Filkeháza képviseli, ahol a lakásállomány fele 1960 után épült.** Ugyanakkor Nagyhuta az a település, ahol 2011 óta magasan a legtöbb lakás épült fel arányaiban.

Összességében tehát megállapítható, hogy **Filkeházán, Kishután és Nagyhután viszonylag magas, Füzérkajátán viszont kifejezetten magas a lakásállomány átlagéletkora.** Ráadásul a népességszám további csökkenésével és az ezáltal elmaradó lakásépítések, illetve az egyre nagyobb számban kihasználatlanul maradó lakások miatt **nem várható a lakásállomány számottevő megújulása**, így a lakások állagának további romlásával, több esetben az épületek elbontásával, ezáltal pedig **a lakásállomány stagnálásával, további kisebb csökkenésével kell számolni a jövőben.**

Mindemellett ugyanakkor fontos rögzíteni, hogy az utóbbi években a községekben jelentősen **megnőtt az érdeklődés a kihasználatlan, eladó, akár rosszabb műszaki állapotban lévő ingatlanok**

iránt. A sok esetben külföldiek (főleg szlovák állampolgárok) által megvásárolt ingatlanok **jelentős felújításon** esnek át és visszanyerik korábbi lakófunkciójukat vagy vendégházként hasznosítják őket. Ezen gyakorlatnak köszönhetően jelentősen **csökken a településeken a kihasználatlan ingatlanok száma és lehetővé válik a lakásállomány fokozatos megújulása is a községekben.**

4.1. Térbeli-társadalmi rétegződés, konfliktusok, érdekviszonyok

A Zempléni-hegység változatos domborzati viszonyai között benépesült négy települést ugyan egyöntetűen alacsonyabb lélekszám és kisebb lakott terület jellemzi, ugyanakkor **jelentős különbség mutatkozik a belterületek kiterjedésében és kompaktságában, amely számottevően befolyásolhatja a térbeli elkülönülés mértékét.** Míg Füzérkajata és Filkeháza esetében a domborzati viszonyok kevésbé akadályozták a lakott terület bővülését és **a belterület kisebb kiterjedésű, viszonylag komplett egységet alkot, addig Kishuta és Nagyhuta esetében a jelentős domborzati különbségek miatt a lakott terület csak hosszan elnyúlva, főként a völgyekben tudott terjeszkedni, ezáltal észak-déli irányban nagyobb kiterjedésű, térben jelentősen szétszabdalt belterület jött létre. Ez különösen jellemző Kishutára,** melynek majdnem 2,5 km hosszú lakott területét több beépítetlen terület is megszakítja. Ráadásul **a belterületének északi részén halad át a pálházi erdei kisvasút is,** elvágvá ezzel a lakott terület többi részétől a Szuhavölgy utcát. A belterület ezen, legészakabbra fekvő része a településkép tekintetében is eltérő jellemzőkkel bír, hiszen a lakott terület nagy részére jellemző falusias képtől eltérő, kertvárosias karaktert mutat. Mindemellett a jóval kisebb kiterjedésű belterülettel rendelkező **Filkeháza esetében is megfigyelhető, hogy a lakott terület folytonosságát egy nagyobb beépítetlen terület töri meg** déli részén, a Füzérkajatai elágazásnál, az ettől délre található lakóterület szintén a települést jellemző falusias képtől eltérő, kertvárosias karaktert mutat. **A legkompaktabb belterület, ezáltal a legkisebb mértékű térbeli elkülönülés Füzérkajátát jellemzi.**

Kisebb lélekszámú településekről lévén szó, majdnem mindegyik vizsgált község esetében igaz, hogy **a foglalkoztatottak többsége másik településre jár munkavégzés céljából. Ez alól csupán Füzérkajata jelent kivételt,** ahol megegyezik a helyben dolgozók és az ingázók aránya. Nagyhuta esetében némileg meghaladja az ingázó foglalkoztatottak (52 %) aránya a helyben dolgozóké, **Filkeháza és Kishuta esetében ugyanakkor igen magas az ingázók aránya.** Filkeháza tekintetében 77 %, Kishuta esetében pedig 76 % volt 2022-ben azon foglalkoztatottak aránya, akik napi szinten másik településre járnak munkavégzés céljából. **Az ingázókat sokszor munka utáni elfoglaltságaik, baráti társaságuk is ahhoz a településhez kötik, ahol a munkahelyük is található, ez pedig jelentősen befolyásolhatja szerepvállalásuk mértékét a helyi társadalomban.**

Fontos rögzíteni, hogy a községekben **a vállalkozások telephelyei jellemzően egyértelműen elkülönülnek a lakóterületektől. Így a településekre nem jellemzőek a markáns területhasználati különbségek, melyek konfliktusforrásként szolgálhatnak a lakosok és vállalkozások között.**

A környezetétől bizonyos, társadalomra vonatkozó mutatók kedvezőtlen értéke miatt elkülönülő területek esetében kijelölésre kerülnek a településeken úgynevezett szegregátumok, illetve szegregációval veszélyeztetett, szegregálódó területek. Szegregátumnak nevezzük azt a területet, ahol az alacsony státuszú népesség (legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkező aktív korúak) aránya eléri, illetve meghaladja az adott településtípusokra vonatkozó határértéket és az adott területen élő népesség száma eléri az

50 főt. A KSH tájékoztatása szerint **a 2011-es népszámlálási adatok alapján a négy vizsgált település egyikén sincsen szegregációval veszélyeztetett vagy szegregálódó terület.** A tájékoztatás szerint a 2022-es népszámlálási adatbázisra támaszkodó szegregációs adatok még nem állnak rendelkezésre.

Összességében rögzíthető, hogy **a vizsgált települések társadalmának csoportjai között megvan az átjárhatóság, jelentősebb konfliktusok nem alakultak ki a községek társadalmában** sem az „öslakosok” és a betelepülők, sem a kisebbséghez tartozók és a lakosság többi része között, sem pedig a községbeliek egyéb csoportjai között.

4.2. Települési identitást erősítő történeti, kulturális és társadalmi tényezők

A települések története

Filkeháza

Az **első írásos emlék**, amely a településre utal egy **1481-ből származó oklevél**. Ekkor a falu a Filke család birtoka volt. Korábban a terület Füzér várához tartozott.

A török hódoltság ideje alatt ez a falu is teljesen elnéptelenedett. A település **csak a XVIII. század közepén kezdett el újra benépesülni**, amikor is **szláv anyanyelvű, görögkatolikus vallású (ruszin és szlovák) telepések** érkeztek a faluba, akik népiskolát és általános továbbképzőt tartottak fenn. A betelepülők később fokozatosan elmagyarosodtak.

A falut a XIX. század első felében a **Károlyi család birtokolta**. **1813-ban** fejeződött be a késő barokk stílusú, **görögkatolikus templom építése**, amely a térség görögkatolikus központja lett.

A település, főleg mezőgazdasági tevékenységekből élő **népessége lassan, de egyenletesen növekedett egészen a XIX. század végéig**, amikor is **megindult a népességfogyás**. Az egykor több mint 200 fős községben mára a lakosság száma 100 fő alá csökkent.

Füzérkajata

A településre utaló **első írásos emlék 1270-ből való**, amikor is Kaytha néven a füzéri vár tartozékaként említik. A királyi birtok részét képező falu a vár tulajdonosainak birtokába került. A terület birtokosai között voltak a **Perényiek**, akik a XVI. század elején **áttértek az evangélikus hitre**, melyet a falu lakossága is követett.

A török hódoltság ideje alatt ez a falu is teljesen elnéptelenedett, pusztaként tartották számon. A település csak a törökök kiűzése után kezdett el **újra benépesülni**, amelyben **jelentős szerepe volt a XVIII. század elején birtokossá vált Károlyi családnak**.

A Kajátha néven ismert településen **a reformátusok voltak többségben**. **1794-ben épült fel a falu református temploma**. A XX. század elején a református egyház tartotta fenn a településen a népiskolát és az általános továbbképzőt.

A község 1918-tól Kajata, majd **1930-tól Füzérkajata lett**. A település, főleg mezőgazdasági tevékenységekből élő, továbbra is református többségű **népessége egyenletesen növekedett egészen a XX. század közepéig**, amikor is **megindult a népességfogyás**. Az 1960-ban még 450 fős községben mára a lakosság száma 100 fő körüli lélekszámra csökkent.

Kishuta

A települést elsőként **1792-ben említették Nova Huta néven**. A füzéri uradalomhoz tartozó, Abaúj és Zemplén vármegye határán lévő **nagy erdők irtványain alapított falu nevét** a Som-patak mellett épült **üveghutáról kapta**. Hasonlóan a térség többi, huta nevet viselő településéhez, melyek mind a nagy mennyiségű, helyben kitermelhető fára alapozott üveghutákról kapták a nevüket. Az **üveghuta és a környezetében kialakult, szlovák nemzetiségű üveghuta-munkások által lakott település** alapítása Bretzenheim herceg nevéhez fűződik.

A település 1863-ban a Sompatak-Kishuta nevet viselte, **1905 óta hivatalosan Kishuta**. Az eredetileg tót lakosság nemzeti összetétele a **XX. század első felére** jelentősen átalakult. Ekkor **a magyar anyanyelvű, római katolikus lakosság mellett már csak kisebb számban éltek szlovák anyanyelvűek a faluban**. A lakosság ekkortájt már **az ipari tevékenységek helyett döntően mezőgazdasági termeléssel foglalkozott**. A római katolikus egyház a faluban népiskolát és általános továbbképzőt működtetett. A szlovák kisebbség aránya máig jelentős a faluban.

A település népessége egészen 1980-ig folyamatosan, egyenletesen gyarapodott, ezután indult el a népességfogyás. Az egykor majdnem 550 fős községben mára a lakosság száma 250 fő körüli lélekszámmra csökkent.

Nagyhuta

A korábban a **Rákócziak tulajdonában álló**, regéci uradalomhoz tartozó területen, hasonlóan a térség többi, huta nevet viselő településéhez, a nagy mennyiségű, helyben kitermelhető fára alapozva üveghuta működött, amely a regéci uradalom gazdasági épületeinek üvegeit állította elő. A többször is tulajdonost váltó és bérbe adott terület **Károlyi füzéri uradalmához tartozott**, majd 1763-ban Károlyi Antal a birtokos Rolly Józsefnek adta zálogba, aki **üveghutát létesített és szlovák erdőmunkásokat telepített le annak környezetében**. A település **első írásos említése is 1763-ból való**, amikor is Huta Radvaniensis néven említik.

A XIX. század elején Óhuta néven Kishutával (Újhuta) összetartozó településként szerepelt az összeírásban, majd **1851-ben visszanyerte önállóságát** és Sompatak-Nagyhuta néven jegyezték.

A XX. század első feléig a faluban népiskola és általános továbbképző működött. A szlovák kisebbség aránya máig jelentős a faluban.

A település népességszáma hullámzóan alakult ugyan, de **egészen 1970-ig számottevően gyarapodott, ezután indult el a jelentős népességfogyás**. Az egykor majdnem 300 fős községben mára a lakosság száma 80 fő körüli lélekszámmra csökkent.

Hagyományok, szokások

Vidéki kistelepülések lévén a községek mindennapjaiban évszázadok óta kitüntetett szereppel bírnak a mezőgazdasági tevékenységek, a növénytermesztés és az állattenyésztés. A **mezőgazdasági tevékenységekhez pedig szorosan kapcsolódik a paraszti életforma, a néphagyományok, a népművészet**.

Mindamellet, hogy a vizsgált települések karakterükben, nagyszámú **népi jegyeket hordozó épületeikkel** is őrzik a népi múltat, a községekben működnek **olyan intézmények, illetve szervezetek, melyek a népi kultúra bemutatását emelik a középpontba**. **Filkeházán** a közelmúltban alakítottak ki a belterület déli részén egy **Tájházat**, amelyben a látogatók megismerkedhetnek egyebek mellett a helyi népszokásokkal, a mindennapi élet használati tárgyaival és

berendezéseivel, illetve a népi mesterségek használati eszközeivel. A felújított épületben **vadászkiállítás is működik. Kishután** szintén a közelmúltban **alakította ki az Önkormányzat a Faluházat** a hivatal épülete mellett, egy hagyományos tornácos parasztház felújításával. A Faluház **fenntartását a Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat segíti. Nagyhután** ugyan még nem működik a népi hagyományokat, szokásokat bemutató intézmény, ugyanakkor **az önkormányzat tervei között szerepel egy tájház kialakítása**, amely interaktív kiállítás keretein belül mutatná be a falu életét, egyéb mellett a drótos tótok, a disznóölések, illetve az esküvők használati tárgyait, valamint az egyházi életet.

Társadalmi élet

Kistelepülésekről lévén szó, a vizsgált községekben viszonylag erős a közösség összetartása és relatíve intenzív társadalmi, közösségi élet jellemzi őket. Mindemellett **az igazán szoros összetartás elsősorban kisközösségi, családi szinten jelenik meg a településeken.**

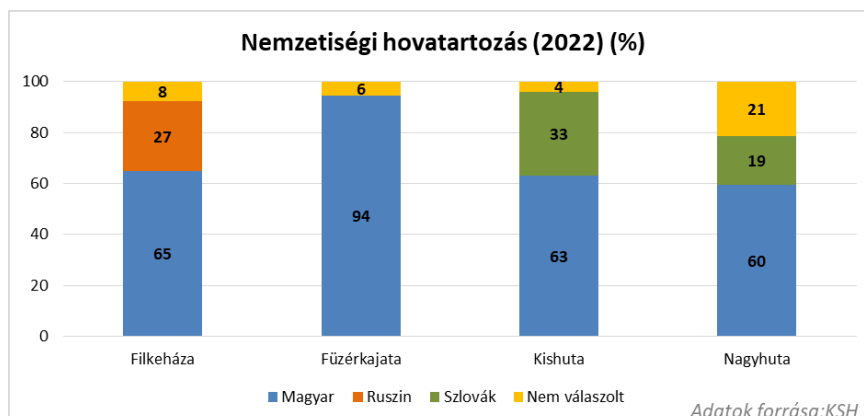
A társadalmi élet fontos színterei a községekben a közművelődési intézmények, tehát a faluházak, művelődési ház, könyvtárak. A kulturális lehetőségeken, programokon túl ezek az intézmények kiváló helyszínül szolgálnak a helyiek társasági életéhez is. A közművelődési intézmények mellett a települések közösségi életében **kiemelt fontossággal bírnak a helyi rendezvények, programok**, legyen szó kulturális, hagyományörző, gasztronómiai, sportrendezvényről vagy az egyházi ünnepekről. **A községekben nagy hangsúlyt fektetnek az ünnepkörökhöz kapcsolódó, illetve a hagyományörző rendezvényekre** és az egyéb programokra, legyen az a húsvét, a mikulás, a karácsony a betlehemezéssel, a gyermeknap, az idősek napja, a nőnap vagy a falunapok. Megemlítendő a **Pünkösddőlő és Kakasfesztivál Kishután**, amely **a vallás és a hagyományok köré szervezve** került már több ízben megrendezésre Kishután (pl. kakasfőző versennyel, hagyományos pünkösdi süteményekkel, kóstolásokkal), és térségi szinten is nagy népszerűségnek örvend. **Külön kiemelendő a falunap**, amely általában a nyár végén kerül megrendezésre a községekben. A falunap alkalmával a látogatókat többek között énekes és táncos fellépések, gyerekprogramok, kézműves foglalkozások, hagyományörző programok, helyi termékek bemutatása és vására, sportprogramok, tűzijáték, főzőbemutatók és versenyek, ételek és italok várják. A falunap többször tematizálásra kerül, **legtöbbször a hagyományörzés és a vallás köré építve**, illetve más programokkal együtt kerül megrendezésre. Ez a közösségi esemény azért is kitüntetett szereppel bír, mert **a programsorozat apropóján számos „elszármazott”, egykor a településeken élő rokon látogat vissza a községekbe**, értékes időt tölteni az itt élő családtagokkal, ezáltal igazi családias, közösségi élményt tud jelenteni egy-egy falunap.

A programok, rendezvények helyszínei legtöbbször a közintézmények és azok környezete. Rendezvényhelyszín szokott lenni Filkeházán a hivattal szembeni Rendezvenypark, Füzérkajatán a hivatal környezete, Kishután a Művelődési Ház környezetében található rendezvenytér, illetve Nagyhután szintén a hivatal környezete.

Nemzetiségi kötődés

A 2022-es népszámlálási adatok szerint átlagban a községek lakosságának viszonylag jelentős része, 20 %-a vallotta magát valamely nemzetiségi, illetve etnikai kisebbség tagjának. Ugyanakkor **Füzérkajatán** nem volt olyan egyén, aki válaszádkor nem a **magyar** hovatartozást jelölte volna meg. **Filkeháza** esetében a lakosság 27 %-a (32 fő) **ruszinnak** vallotta magát, míg **Kishután** az itt élők 33 %-a (102 fő), **Nagyhután** pedig 19 %-a (8 fő) **szlovák** nemzetiségi hovatartozását jelezte. A 2011-es népszámlálási adatokhoz viszonyítva **jelentősen nem csökkent a nemzetiségi, etnikai kisebbség tagjának vallók száma és aránya sőt, Kishuta** esetében a **szlovák kisebbség** mind számában mind

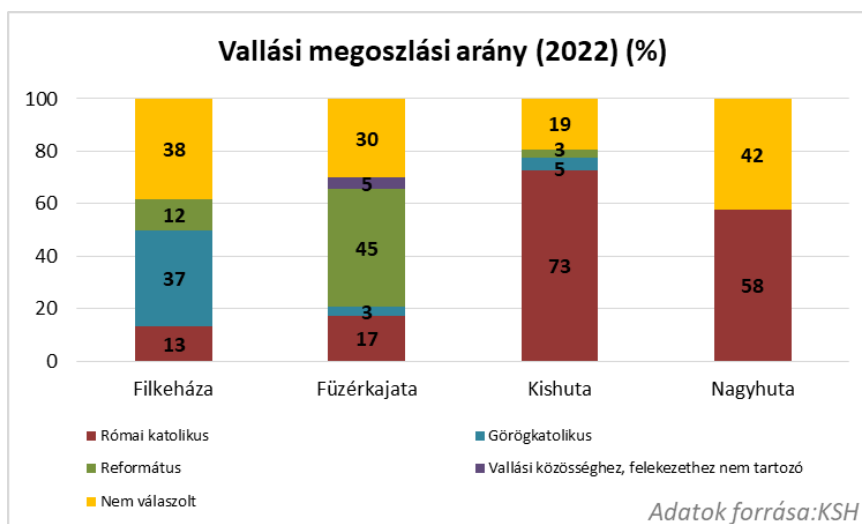
arányában **gyarapodott** az utóbbi 10 esztendő alatt, köszönhetően annak is, hogy több kihasználatlan ingatlan is szlovák letelepedni vágyó kezébe került. Mindemellett **jelentősen növekedett azon lakosok aránya, akik nem válaszoltak a nemzetiségi kötődésüket firtató kérdésre.** Ezen lakosok aránya Nagyhután a legmagasabb, ahol a népesség ötöde (21 %) nem válaszolt az érintett kérdésre.

Filkeházán Ruszin, Kishután pedig Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat működik, míg Füzérkajata és Nagyhuta esetében az önkormányzat a Polgármesteri Hivatalon keresztül biztosítja a nemzetiségi és etnikai kisebbségek jogainak érvényesülését. Mindenképpen **ki kell emelni a nemzetiségi önkormányzatok szerepét a községek társadalmi életében Filkeházán és Kishután.** Mind a Ruszin, mind pedig a Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat szorosan **együttműködik a települési önkormányzattal** és sikeresen alakítja a helyi kulturális, sport és egyéb közéletet, **aktív szociális** (pl. ruhagyűjtés és ruhaosztás) és **hagyományörző tevékenységet végez,** illetve **részt vesz a helyi rendezvények szervezésében és lebonyolításában,** valamint önálló programokat is szervez (pl. Filkeházán családi nap főzőversennyel, ruszin nemzetiségi ételekkel).

Vallási megoszlás

A vizsgált négy település népességének **vallási megoszlásáról** a lenti diagram segítségével kaphatunk képet, amely a **2022-es** viszonyokat mutatja. A népszámlálási adatok alapján színes kép bontakozik ki a vallási helyzet tekintetében. **Kishuta** esetében egy **abszolút római katolikus településről** lehet beszélni, hiszen a népesség háromnegyede (73 %) római katolikus, mindemellett **Nagyhuta esetében is a római katolikus vallású népesség aránya a legmagasabb (58 %).** **Filkeházán** a vallási kérdésre válaszolók legnagyobb része **görögkatolikusnak (37 %) vallotta magát,** köszönhetően a település jelentős számú ruszin lakosságának. **Füzérkajata** esetében pedig egy **református többségű** település képe bontakozik ki, hiszen a válaszadók közel fele (45 %) reformátusnak vallotta magát. A fentiekén túl jól látható az is, hogy **meglehetősen magas a községekben azoknak az aránya, akik nem kívántak válaszolni a vallásukra vonatkozó kérdésre.** Ez az arány Nagyhután a legmagasabb (42 %), de Filkeházán is jelentős a választ nem adók aránya (38 %). A 2011-es viszonyokhoz képest minden településen jelentősen csökkent a római katolikusok, a görögkatolikusok és a reformátusok száma, illetve aránya is, ezzel egy időben **nagymértékben növekedett a választ nem adók aránya, azt mutatva ezzel, hogy számottevően csökkent a vallás szerepe, a vallásosság mértéke a községekben.**

A vizsgált települések mindegyikén egy templom található. A fent bemutatott vallási megoszlásnak megfelelően **Filkeházán görögkatolikus, Füzérkajátán református, Kishután és Nagyhután pedig római katolikus templom** áll nyitva a hívők előtt. **Filkeházán a műemléki templom mellett parókia is működik, amely a térség görögkatolikus központja.**

Település	Templom neve	Egyház, felekezet
Filkeháza	Filkeházi Szentháromság görögkatolikus templom, Filkeházai Görögkatolikus Parókia	görögkatolikus
Füzérkajata	Füzérkajatai Református Egyházközség temploma	református
Kishuta	Szűz Mária Neve templom	római katolikus
Nagyhuta	Szent Anna templom	római katolikus

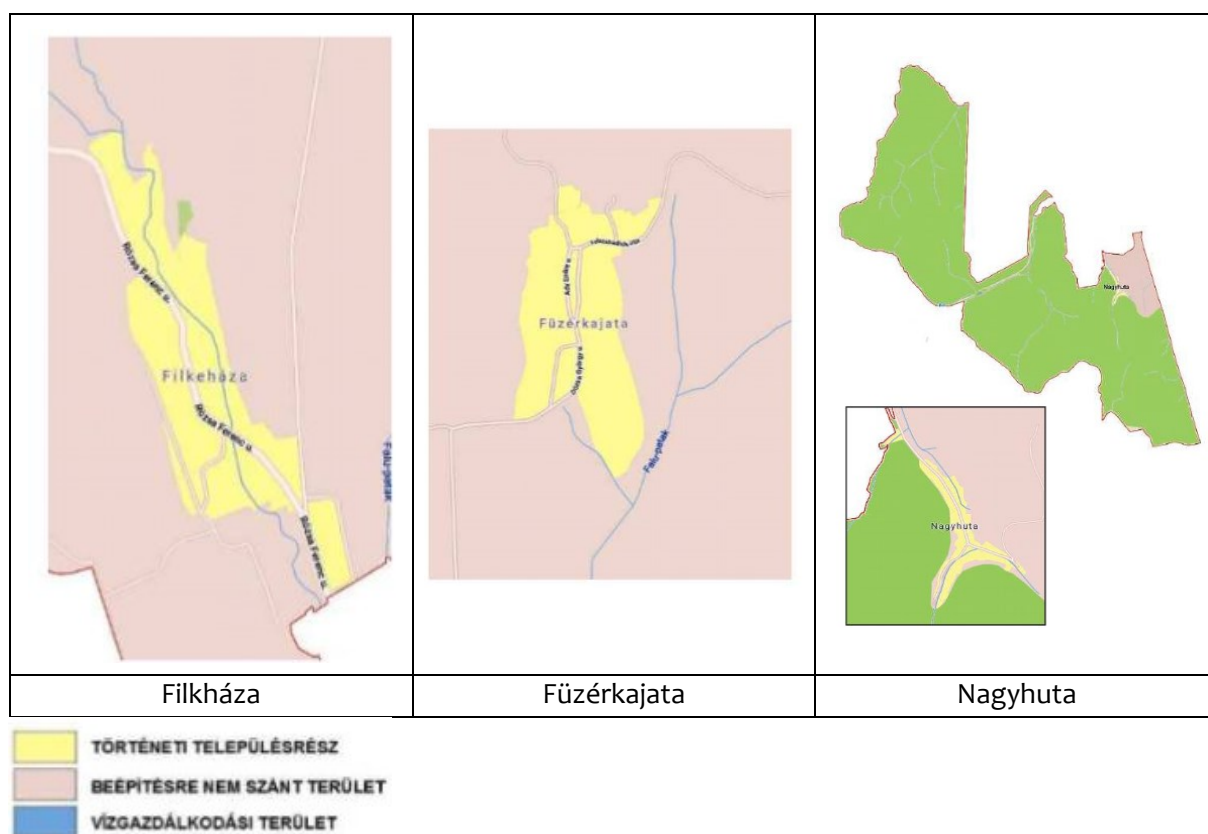
Civil szerveződések

A községek kisebb lélekszámából fakadóan **alacsony a civil szerveződések száma**. A településeken csak néhány civil egyesület működik, melyek elsősorban az adott település fejlesztéséért, szépítéséért munkálkodnak, illetve rendvédelmi feladatokat látnak el. A civil szervezetek között lehet megemlíteni a **Füzérkajata Polgárőr Egyesületet**, illetve a **Kishutáért Alapítványt**.

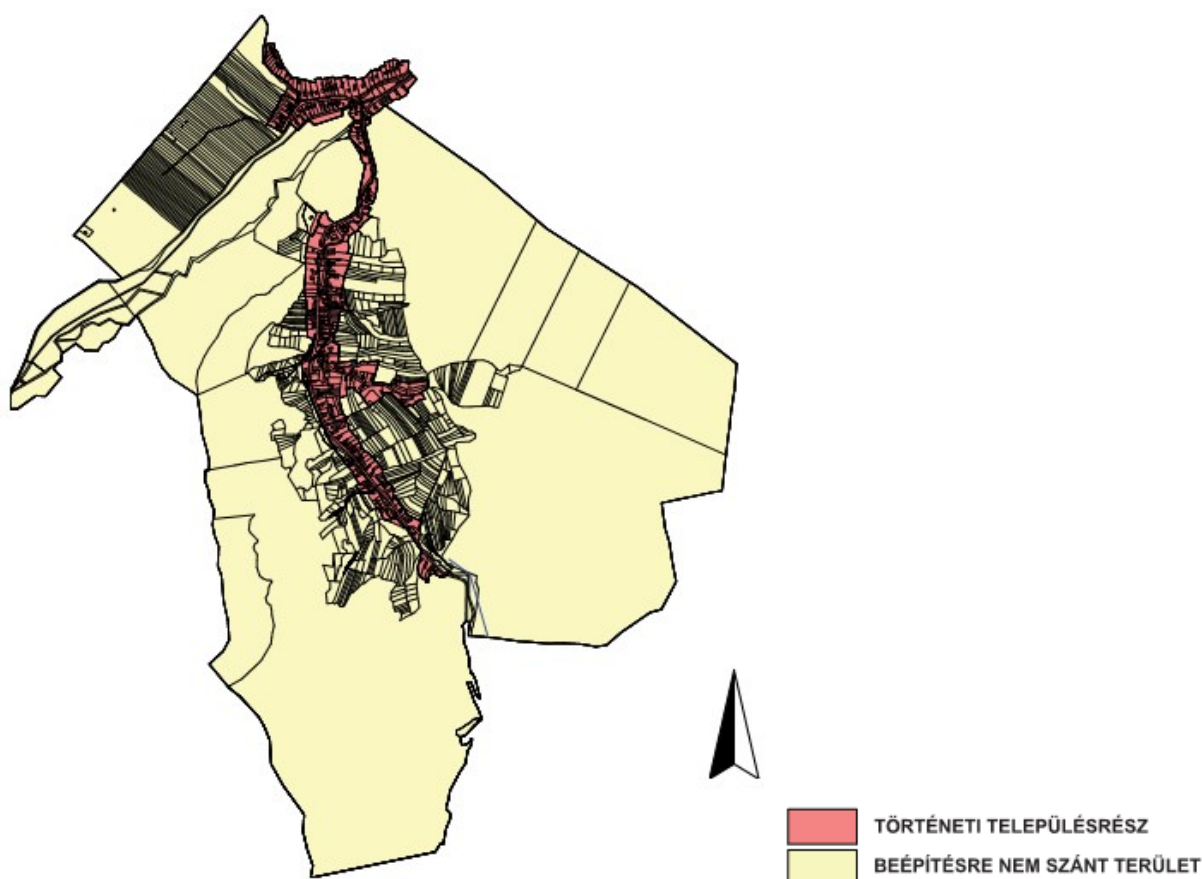
A kishutai szervezet elsődleges célja a hátrányos helyzetű csoportok szociális felkarolása, támogatása. Tevékenységük során egyebek mellett közreműködnek a helyi közszolgáltatások és infrastruktúra fejlesztésében, a kulturális, sport, népművészeti, oktatási és környezetvédelmi feladatok ellátásában, a közbiztonsági feladatokat ellátók támogatásában, az egészségügyi és szociális feladatok ellátásában, a kulturális örökség megóvásában, a hátrányos helyzetű csoportok esélyegyenlőségének elősegítésében, illetve a határon túli magyarsággal történő integráció elősegítésében.

4.3. Eltérő jellemzőkkel rendelkező településrészek - TKR

Filkeháza, Filkeháza és Nagyhuta községek Településképi Arculati Kézikönyve (TAK) 2017-ben készült. Településképi szempontból a TAK-ok három fajta eltérő jellemzőkkel rendelkező területet határoznak meg, melyek: *történeti településrész, beépítésre nem szánt-, és vízgazdálkodási területek.*

Kishuta Község arculati kézikönyve szintén 2017-ben készült, mely a településen kétfajta eltérő jellemzőkkel rendelkező területet határoz meg, melyek: történeti településrész és a beépítésre nem szánt területek.

4.4. Szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területek

A KSH tájékoztatása szerint a 2011-es népszámlálási adatok alapján a négy vizsgált település egyikén sincsen szegregációval veszélyeztetett vagy szegregálódó terület. A tájékoztatás szerint a 2022-es népszámlálási adatbázisra támaszkodó szegregációs adatok még nem állnak rendelkezésre.

5. A települések humán infrastruktúrája, közszolgáltatások

5.1. Humán közszolgáltatások

A vizsgált községek alacsony népességszámából is adódóan a **humán infrastruktúra intézményei helyben csak igen korlátozott számban és kapacitással állnak az itt élők rendelkezésére.** A közszolgáltatások nagy részének igénybevételéhez ezért a községek lakóinak **másik településekre, elsősorban Pálházára és Sátorajaujhelyre kell utazniuk.**

5.1.1. Egészségügy

A vizsgált településeken **az egészségügyi alapellátás körzeti szinten van megszervezve és a Hegyközi Területfejlesztési és Alapellátási Társulás keretein belül működik.** A felnőtt háziorvosi, gyermekorvosi, fogorvosi és védőnői ellátást a községek lakói a körzetközpontban, **Pálházán tudják igénybe venni.** A Pálházán működő Dr. Kárpát György Egészségügyi Központban a háziorvos minden hétköznap, a fogorvos heti három alkalommal, míg a védőnő heti egy alkalommal (illetve a családokat otthonukban felkeresve) áll a körzetbe tartozó településeken élők rendelkezésére. A **gyermekorvosi teendőket** a háziorvos látja el **vegyes praxisban.** A rendelésekre a településekről mindennap **falugondnoki kisbusz** szállítja az arra igényt tartó betegeket.

A településeken élők számára **a szakrendelések, kórházi ellátás és a hétvégi orvosi ügyelet legközelebb** a több mint 15 km-re fekvő **Sátorajaujhelyen** vehetők igénybe, ugyanakkor **sok lakosnak kell a nagyjából 90 km-re lévő Miskolcra utaznia** a magasabb fokú egészségügyi ellátás igénybevételéhez. Gyógyszertár egyik településen sem működik, a legközelebbi **gyógyszertár Pálházán található.**

5.1.2. Szociális ellátás

A vizsgált településeken **a szociális feladatokat a Pálházai Körzeti Alapszolgáltatási Központ látja el, amely a 21 tagtelepülést számláló Hegyközi Területfejlesztési és Alapellátási Társulás keretein belül működik.** A pálházai székhelyű intézmény felel a családsegítő és gyermekjóléti szolgálat, a házi segítségnyújtás, az idősek nappali ellátásának, a szociális étkeztetés, a gyermekétkeztetés, illetve a pszichiátriai és szenvedélybetegek nappali ellátásának működéséért. **A szociális alapellátások legtöbbje Pálházán érhető el, ugyanakkor rendelkezésre állnak a településeken is igénybe vehető, akár házhoz menő alapszolgáltatások.**

A **családsegítés és a gyermekvédelem a szolgáltatást igénybe vevő otthonában, valamint az ügyfélfogadáson tett látogatás alkalmával valósulhat meg.** A családsegítő tevékenység célja a szociális vagy mentálhigiénés problémák megelőzése, megoldása, valamint az ezen okok miatt kialakuló krízishelyzetek megszüntetése, segítségnyújtás az életvezetési képesség megszerzésében, visszaszerzésében. A családsegítő tevékenység különösen a nehéz élethelyzetben lévő, sérült funkciójú családokra, a munkanélküliekre és az ifjúságra fókuszál. A gyermekjóléti alapellátás célja a gyermekek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének,

családban történő nevelésének az elősegítése, a veszélyeztetettség megelőzése, illetve a gyermek családjából történő kiemelésének a megelőzése.

Az időskorúak nappali ellátásához kapcsolódó szolgáltatások (pl. csoportos foglalkozások, kulturális programok, kirándulások) **helyben Kishután és Füzérkajátán vehetők igénybe az Idősek Klubjában.** A **házi segítségnyújtás** keretein belül a szociális gondozó igény szerint látogatja ellátottjait, egyebek mellett vérnyomást mér, gyógyszert adagol, segít a házban és a ház körüli teendőkben, bevásárol és nem utolsó sorban mentálisan is támogatja ellátottjait. A **szociális étkeztetés** elsősorban a településeken élő idős emberek számára áll rendelkezésre, akik részére **Pálházáról szállítják ki a meleg ételt.** Igen fontos szerep hárul a falugondnoki szolgálatra, hiszen **a települések lakói sokszor csak a falugondnoki szolgálat segítségével tudnak a községekben nem elérhető javakhoz hozzájutni és az alapszolgáltatásokat igénybe venni.** A falugondnok feladatai közé tartozik egyebek mellett az igénybe vevők számára a napi egyszeri meleg étel házhozszállítása, az egészségügyi ellátáshoz történő hozzájutás segítése (rendelésre való eljutás és hazajutás), a gyermekszállítás, illetve az információnyújtás. A falugondnoki szolgálatot Füzérkajátán, Kishután és Nagyhután az önkormányzatok működtetik, míg Filkeházán a Görögkatolikus Egyházközség a működtető.

A szociális ellátáshoz kapcsolódó szolgáltatások a vizsgált településeken	
Füzérkajata – Idősek Klubja	
➤ idősek nappali ellátása	Dózsa György út 40.
➤ szenvedélybetegek nappali ellátása	
Kishuta – Idősek Klubja	
➤ idősek nappali ellátása	Kossuth Lajos utca 51.

5.1.3. Nevelés, oktatás

A vizsgált községben nem működik nevelési, illetve oktatási intézmény. Kishután a hivatal mellett működött a **Hegyközi Általános Iskola Kishutai Tagintézménye**, az alsó tagozatos iskola azonban az alacsony gyermeklétszám miatt **2013-ban megszűnt.**

A településekről a **bölcsődés és óvodás korú gyermekek legtöbbször a Pálházai Hegyközi Tündérvárás Óvoda és Mini Bölcsődébe jár**, amely pálházai székhelyén 51 óvodás és 8 bölcsődés gyermeket tud felvenni. A Hegyközi Területfejlesztési és Alapellátási Társulás által fenntartott intézménynek Kovácsvágáson és Hollóházán van óvodai telephelye (összesen 46 férőhellyel).

Az általános iskolás korú gyerekek nagy része az ugyancsak pálházai székhelyű Hegyközi Nyelvoktató Szlovák Nemzetiségi Általános Iskolába jár. Az alsó és felső tagozatos pálházai intézménynek Füzéren, Kovácsvágáson, Hollóházán és Füzérkomlóson van tagintézménye, melyekben csak alsó tagozatos oktatás zajlik. Az 5 oktatási intézményben összesen több mint 200 gyerek tanul. Az intézményekben tanuló gyerekeknek az idegen nyelvek közül az angol mellett a szlovák nyelv elsajátítására is lehetőségük van.

Középiskolai oktatás legközelebb a 15 km-re fekvő Sátoraljaújhelyen található. A városban több gimnázium, technikum és szakképző iskola, valamint kollégium is rendelkezésre áll (tankerületi központi, egyházi és alapítványi fenntartásban működő intézmények egyaránt).

A vizsgált községek gyermekei számára a más településeken található **nevelési és oktatási intézményekbe való eljutást és a hazajutást falugondnoki kisbusz segíti.**

5.1.4. Közművelődés, kultúra

A vizsgált települések mindegyikén működik legalább egy közművelődési intézmény. Ezen intézmények legtöbbje egyszerre tölti be a könyvtár és a művelődési ház, kultúrház szerepét, illetve helyszíniül szolgál az adott településen megrendezésre kerülő rendezvényeknek, megemlékezéseknek, kulturális programoknak. Ezen intézmények mellett Filkeházán Tájház, Kishután pedig Faluház működik. Nagyhután tervben van a népi hagyományokat, szokásokat, használati tárgyakat és az egyházi életet bemutató tájház kialakítása az ún. „csordás házban”.

Közművelődést szolgáló, kulturális intézmények a vizsgált településeken	
Filkeháza – Faluház	Rózsa Ferenc utca 62.
Filkeháza – Könyvtári, Információs és Közösségi Hely	Rózsa Ferenc utca 46.
Füzérkajata – Faluház – Könyvtári, Információs és Közösségi Hely	Dózsa György utca 40.
Kishuta – Művelődési Ház – Könyvtári, Információs és Közösségi Hely	Kossuth Lajos utca 51.
Nagyhuta – Könyvtári, Információs és Közösségi Hely	Petőfi Sándor utca 10.

5.1.5. Közigazgatás és egyéb humán közszolgáltatások

A vizsgált települések 6 másik, a Sátoraljaújhelyi járáshoz tartozó településsel együtt közös, Pálháza székhelyű önkormányzati hivatalt tartanak fenn, amely a Pálháza Közös Önkormányzati Hivatal nevet viseli.

Mind a négy településen működik falugondnoki szolgálat, melynek köszönhetően a lakosság egyebek mellett segítséget kaphat a hivatalos ügyeik intézésében.

A községekben nem működik rendőrség, viszont a Sátoraljaújhelyi Rendőrkapitányság keretein belül működő Pálháza KMB Irodához tartozó körzeti megbízottak minden településen szolgálatot teljesítenek, illetve Pálházán ügyfélfogadást tartanak. A körzeti megbízottak munkáját a Füzérkajata Polgárőr Egyesület segíti.

Közigazgatáshoz kapcsolódó intézmények a vizsgált településeken	
Filkeháza Község Önkormányzata	Rózsa Ferenc utca 46.
Füzérkajata Község Önkormányzata	Dózsa György utca 40.
Kishuta Község Önkormányzata	Kossuth Lajos utca 51.
Nagyhuta Község Önkormányzata	Petőfi Sándor utca 10.

5.1.6. Esélyegyenlőség biztosítása

Mind a négy vizsgált település megalkotta a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (HEP), amely a 2023-2028 közötti időszakra vonatkozik. „Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira”.

A dokumentumok szerzői rögzítik, hogy a HEP elkészítésével az önkormányzatok a következőket kívánják érvényesíteni: „az **egyenlő bánásmód**, és az **esélyegyenlőség** biztosításának követelményét, a **közzolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés** elvét, a **diszkriminációmentességet**, **szegregációmentességet**, a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket.”

A HEP a helyzetelemzés részeként bemutatja azon társadalmi csoportok helyzetét, akik **az esélyegyenlőség kérdésében leginkább érintettek**, mely csoportok tagjai a mindennapokban számtalan hátrányt, diszkriminációt szenvedhetnek el. Ezek a társadalmi csoportok a következők:

• **mélyszegénységben élők és romák** • **gyermekek** • **nők** • **idősek** • **fogyatékkal élők**. A felsorolt csoportok helyzetének vizsgálata mellett a HEP készítői minden esetben **beazonosítják a problémákat és vázolják a fejlesztési lehetőségeket**, melyek a négy település esetében sokszor azonosak. A hátrányos helyzetű társadalmi csoportokhoz kapcsolódó fejlesztési lehetőségek az alábbi táblázatban láthatóak településenként.

Társadalmi csoport	Fejlesztési lehetőségek
Filkeháza	
A mélyszegénységben élők és a romák	Közfoglalkoztatás továbbfolytatása.
	Egyéb helyi foglalkoztatási lehetőségek felkutatása.
	Szociális, gyermekjóléti szolgáltatások bővítése.
	Felzárkóztatási, fejlesztési programok szervezése.
	Ösztöndíj alapítása a pályakezdés megkönnyítése érdekében.
Gyermekek	Az állampolgárok életminőségének folyamatos vizsgálata.
	Szükséglet alapú szolgáltatások szervezése.
	Családi gazdálkodás megtanítása.
	Óvónők, pedagógusok felkészítése.
	Napközök, nyári felzárkóztatók szervezése.
Nők	Ismeretterjesztések, tájékoztatók, prevenciós tevékenység.
	Életcél kitűzés.
Idősek	Képzések tanfolyamok szervezése.
	Beiskolázás.
Idősek	Az érintett réteg közösségi életbe való bevonása.
	Generációs programok szervezése.
	Idősek személyes környezetének, otthonának védelmét szolgáló intézkedések bővítése.
Fogyatékkal élők	Kapcsolatkeresés támogató szolgálatokkal.
Füzérkajata	
A mélyszegénységben élők és a romák	Közfoglalkoztatás továbbfolytatása.
	Egyéb helyi foglalkoztatási lehetőségek felkutatása.
	Szociális, gyermekjóléti szolgáltatások bővítése.
	Felzárkóztatási, fejlesztési programok szervezése.
	Ösztöndíj alapítása a pályakezdés megkönnyítése érdekében.
	Az állampolgárok életminőségének folyamatos vizsgálata.
	Szükséglet alapú szolgáltatások szervezése.
	Önellátó, öngondoskodó életre való felkészítés.
	A munka értékének és eredményének láttatása.
Gyermekek	Rossz kulturális berögződések átfarmálása, nem csak a mának élünk.
	Családi gazdálkodás megtanítása.

	Óvónők, pedagógusok felkészítése.
	Napközök, nyári felzárkóztatók szervezése.
	Ismeretterjesztések, tájékoztatók, prevenciós tevékenység.
	Életcél kitűzés.
	Példák állítása, családmodellek ismertetése.
Nők	Elbeszélgetések, jó példák bemutatása.
	Kultúrájukra jellemző kézművesség újratanítása.
	Kiskert program ösztönzése.
	Családtervezési programok.
	Beiskolázás.
	Tanfolyamok.
Idősek	Az aktivitást és a függetlenséget megőrző programok, szolgáltatások szervezése.
	Más településeken működő Idősek Klubjának látogatása.
	Családi programok szervezése.
	Prevenció.
Fogyatékkal élők	Kapcsolatkeresés támogató szolgálatokkal.
	Preventív munka a családi „kiégés” ellen.
	Szakemberek segítsége az önálló életvitelre való megtanításra.
	Igény szerinti speciális foglalkozások megtanítása a családnak.
	Feszültségek oldása, állapot-helyzet felmérés, tanácsadás.
	Egy életen át figyelemmel kísérés.
Kishuta	
A mélyszegénységben élők és a romák	Munkaerő-piacra való kikerülés elősegítése, motiválása, önmenedzsment fejlesztése, tréningek szervezése (önéletrajz írás, interjúztatás, motivációs levelek/beszélgetések).
	Közfoglalkoztatásba való bevonás, állásbörzék szervezése.
Gyermekek	Használt és új ruhák gyűjtése, egymás elfogadtatása gyermek szinten.
	Segélycsomagok igénylése, pályázása, azok kiosztása.
Nők	Helyi klubok aktivitásának fellendítése, újak létrehozása.
	Munkaerő-piaci tréningek, állásbörzékre való elvitel, képzések, tájékoztatók.
Idősek	Idősek Klubjába való felvétel, több aktív és rendszeres foglalkozások, Rendőrség gyakoribb megjelenése a településen, figyelem felhívás, tájékoztatás, jelzőrendszer szélesebb körben való megjelenése.
	Orvosi ellátáshoz való hozzáférés javítása.
Fogyatékkal élők	Önkormányzati dolgozók tájékoztatása, segítségnyújtása, honlap fejlesztés.
	Rendezvények, programok elérésének biztosítása, klubok kialakítása.
Nagyhuta	
A mélyszegénységben élők és a romák	Munkaerő-piacra való kikerülés elősegítése, motiválása, önmenedzsment fejlesztése, tréningek szervezése (önéletrajz írás, interjúztatás, motivációs levelek/beszélgetések).
	Közfoglalkoztatásba való bevonás, állásbörzék szervezése.
Gyermekek	Használt és új ruhák gyűjtése, egymás elfogadtatása gyermek szinten.
	Segélycsomagok igénylése, pályázása, azok kiosztása.
Nők	Helyi klubok aktivitásának fellendítése, újak létrehozása.
	Munkaerő-piaci tréningek, állásbörzékre való elvitel, képzések, tájékoztatók.
Idősek	Idősek Klubjába való felvétel, több aktív és rendszeres foglalkozások, Rendőrség gyakoribb megjelenése a településen, figyelem felhívás, tájékoztatás, jelzőrendszer szélesebb körben való megjelenése.

	Orvosi ellátáshoz való hozzáférés javítása.
Fogyatékkal élők	Önkormányzati dolgozók tájékoztatása, segítségnyújtása, honlap fejlesztés.
	Rendezvények, programok elérésének biztosítása, klubok kialakítása.

A helyzetelemzés után bemutatásra kerül a **HEP Intézkedési Terve (IT)**, amelyben táblázatos formában kerülnek részletesen kifejtésre a fenti társadalmi csoportokhoz kapcsolódó intézkedési területek.

6. A települések gazdasága

6.1. A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők

Egy település gazdasági versenyképességét számos tényező befolyásolhatja. A termőföldi adottságoktól kezdve a **szűkebb és tágabb környezet gazdasági helyzetén**, illetve az **elhelyezkedésen** keresztül az olyan társadalmi és gazdasági tulajdonságokig, mint a **munkaerő képzettsége**, a foglalkoztatottság helyzete vagy éppen a **turizmus** jelentősége, mind meghatározzák egy-egy település versenyképességét.

6.1.1. Elérhetőség

A vizsgált községek az Észak-Magyarországi régióban, **Borsod-Abaúj-Zemplén vármegye északkeleti szélén találhatók a Sátoraljaújhelyi járásban**. Az egymás közelében fekvő települések a megyeszékhelytől, **Miskolctól átlagban 93 km-re, a fővárostól pedig átlagosan 267 km-re helyezkednek el közúton**. Mindemellett a térségi központként funkcionáló **Pálháza** nagyjából 5 km-en, a járásközpont **Sátoraljaújhely** nagyjából 15 km-en belül elérhető a településekről.

A községeket **nehézkés megközelíthetőség jellemzi**. Filkeházán és Kishután van átmenő forgalom, Füzérkajata és Nagyhuta ugyanakkor zsáktelepülések. **A községeknek nincsen főúti kapcsolatuk, a legközelebbi kapcsolatot a nagyjából 13 km-re keletre haladó 37-es számú főút (Miskolc és Újhely között) jelenti Sátoraljaújhelytől északra. A legközelebbi autópálya a Mezőcsát és a Tornyosnémeti között haladó M30-as autópálya, amely nagyjából 30 km-re nyugatra található a településektől.**

A vasúti tömegközlekedést tekintve **egyik települést sem érinti vasútvonal**. A községek lakosai **a legközelebbi vasúti összeköttetést a nagyjából 15 km-re fekvő Sátoraljaújhelyen találják** (a 80-as számú Hatvan–Miskolc–Szerencs–Sátoraljaújhely-vasútvonal). Ugyanakkor **Kishután és Nagyhután** keresztülhalad és megállóval is rendelkezik a Pálháza és Rostalló között (7 km hosszú szakaszon) haladó 332-es számú **Pálháza állami erdei kisvasút**, amely fontos turisztikai szerepkörrel bír.

A buszközlekedést vizsgálva elmondható, hogy **a helyközi autóbuszjáratok** minden vizsgált község számára **összeköttetést biztosítanak a térség településeivel, városaival**. A Volánbusz Zrt. által működtetett helyközi autóbusz közlekedés keretein belül **Füzérkajátát és Filkeházát 1, Kishutát és Nagyhutát 3 buszjárat érinti**. Filkeházán és Kishután 2, míg Füzérkajátán és Nagyhután 1 megállóhely áll az utasok rendelkezésére. A buszjáratokkal a községek lakói eljuthatnak többek között Pálházára, Sátoraljaújhelyre és Hollóházára. **A buszközlekedést választóknak azonban komoly nehézségekkel kell megküzdniük, egyebek mellett ritkás menetrendekkel, hosszú menetidőkkel és számos átszállással, csatlakozással kell számolniuk**. A menetrendszerinti buszközlekedés mellett ezért, elsősorban a (köz)szolgáltatások elérése céljával, minden településen rendelkezésre áll **falugondnoki kisbusz, amelyre komoly igény mutatkozik minden községben**.

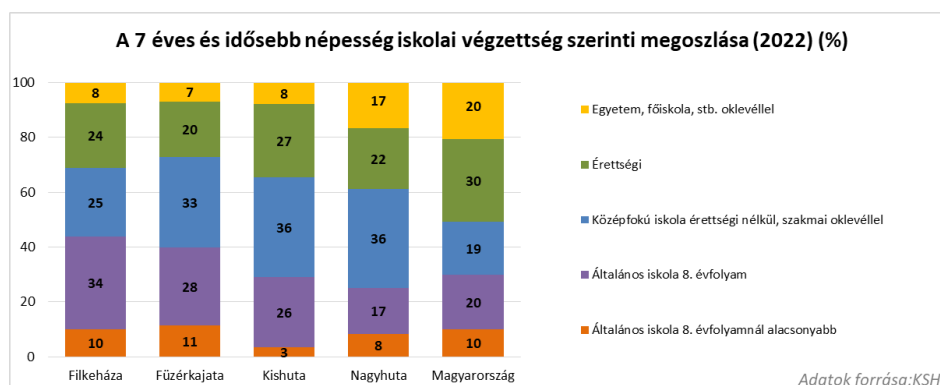
6.1.2. A munkaerő képzettsége

A 7 éves és idősebb népesség végzettség szerinti megoszlása 2011-ben (%)	Filkeháza	Füzérkajata	Kishuta	Nagyhuta
Általános iskola 8. évfolyamnál alacsonyabb végzettségűek	21	18	7	6
Az általános iskolát elvégzők	35	39	35	41
Középiskolai végzettségűek érettségi nélkül, szakmai oklevéllel nem rendelkezők, illetve azzal rendelkezők	25	23	33	27
Érettségizettek	12	17	23	16
Egyetemi, főiskolai végzettségűek oklevél nélkül vagy oklevéllel	6	3	2	10

A fenti táblázat és lenti diagram a vizsgált települések **munkaerő képzettségének alakulását** mutatja be a népszámlálási adatok alapján **2011 és 2022 között**. A vizsgált időszak alatt bekövetkező változásokat szemlélve egy pozitív kép bontakozik ki előttünk a munkaerő képzettséget tekintve, hiszen minden község kapcsán elmondható, hogy a vizsgált több mint tíz év alatt **csökkent az alacsonyabb végzettségűek aránya, míg a magasabb végzettséggel rendelkezők aránya növekedett**. A legnagyobb mértékű javulás Nagyhuta esetében figyelhető meg, míg a legkisebb mértékben Filkeházán javult a munkaerő képzettsége. Bár az adatsorok a képzettségi helyzet számottevő javulását mutatják, **ugyanakkor az is jól látható, hogy 2022-re a legalább érettségivel rendelkezők aránya a vizsgált községekben még mindig 35 % alatt volt. Ez alól csak Nagyhuta jelent kivételt**. Ebből a szempontból tehát Nagyhuta van a legkedvezőbb helyzetben, hiszen itt a legmagasabb, 39 % az érettségizettek, illetve felsőfokú végzettségűek aránya, míg Kishután 35 %, Filkeházán 32 %, Füzérkajátán pedig 27 % ugyanez az arány.

A községek 7 éves és annál idősebb népességének 2022-es képzettségi szintje azonban akkor értékelhető igazán, ha a települések értékeit összehasonlítjuk az ország azonos évének értékeivel. Ezt megtéve megállapíthatjuk, hogy míg **az alacsonyabb végzettségűek aránya jóval magasabb** (különösen az általános iskolai végzettséggel rendelkezők), **a kvalifikáltabbak** (főként a felsőfokú végzettségűek) **aránya nagyságrendekkel alacsonyabb a községekben az országos mértéknél. Ez alól csupán Nagyhuta képez kivételt**, hiszen ebben a községben az országosnál számottevően kisebb az alacsonyabb végzettségűek aránya, míg a felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya közel van az országos értékhez (20 %).

Ezen tények fényében megállapítható, hogy **bár az utóbbi időszakban számottevő javulás zajlott, Nagyhuta kivételével a települések munkaerő képzettsége az országosnál jelenleg is sokkal kedvezőtlenebb**.

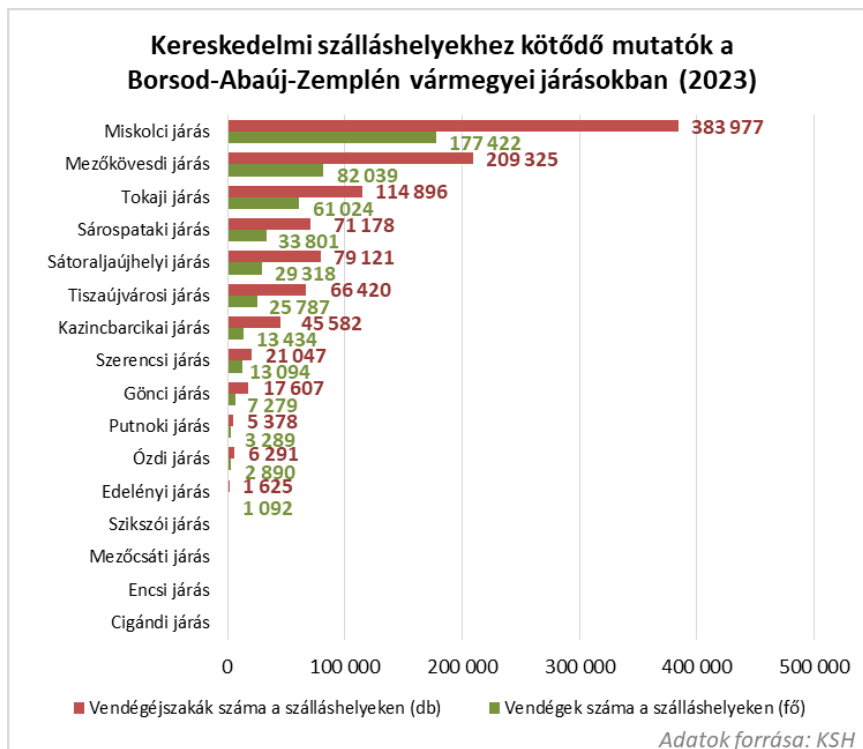

6.1.3. Turizmus

A négy település tágabb környezete figyelemreméltó természeti adottságainak (pl. hegyvidéki jelleg, kiterjedt, olykor teljesen érintetlen erdők) és számos épített látnivalójának (pl. Füzér vára, Sárospatak)

köszönhetően nincs híján az idegenforgalmi szempontból kedvező adottságoknak. Az adottságok nyújtotta lehetőségek azonban csak részben kerülnek kihasználásra a térségben, a Sátoraljaújhelyi járás idegenforgalmi ágazata megyei összehasonlításban közepes szintű fejlettséget mutat. Ezt a

tényt támasztja alá a lenti látható, 2023-as adatokat tartalmazó diagram,

amely a kereskedelmi szálláshelyekhez kötődő mutatók segítségével járási összehasonlítást nyújt (a Cigándi, Encsi, Mezőcsáti és Szikszói járásban nem voltak elérhetőek a lenti adatok).

A 2023-as adatsorokból kitűnik, hogy a B.A.Z. vármegyei járások közül mind a vendégek, mind pedig a vendégéjszakák számát tekintve kimagaslik a Miskolci járás. Mindemellett jól látható az is, hogy a Sátoraljaújhelyi járás ötödik a vármegyében (a vendégéjszakák számát tekintve a negyedik), jelentősen elmaradva a vezető Miskolci és Mezőkövesdi járásoktól, de szoros versenyben a Sárospataki járással.

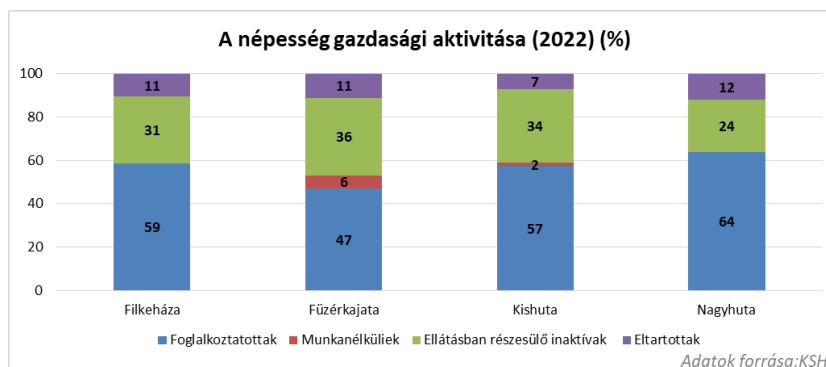
A négy települést szemlélve elmondható, hogy a környezetükhöz hasonlóan nem hiányoznak az idegenforgalmi szempontból kedvező adottságok, elsősorban a figyelemreméltó természeti környezet és a hegyvidéki, nyugodt falusias karakter.

A turisztikai adottságok kiaknázása ugyanakkor a vendéglátási infrastruktúrát tekintve eddig elmarad a lehetőségektől, illetve a vizsgált településeken eltérően alakul. Ahogyan a lenti táblázatban látható, minden vizsgált községben működik kereskedelmi szálláshely, ugyanakkor Filkeházán és Füzérkajátán csupán a közelmúltban (2021, illetve 2022 óta) kezdett szálláshely működni, míg Kishuta és Nagyhuta esetében jóval régebb óta és több szálláshely várja a turistákat. 2023-ban Filkeházán és Füzérkajátán 1-1, Kishután 4, Nagyhután pedig 8 kereskedelmi szálláshely működött. A vizsgált 2019-2023 közötti időszakban az eltöltött vendégéjszakák jelentős bővülése volt tapasztalható a szálláshelyeken, azonban a forgalmi adatok, elsősorban Kishuta esetében, tükrözik a Covid 19 világjárvány idegenforgalmi ágazatra gyakorolt negatív hatásait. Külön ki kell emelni ugyanakkor Nagyhutát, ahol az utóbbi időszakban folyamatosan és jelentős mértékben emelkedett a szálláshelyek és a vendégéjszakák száma, amelyet még a világjárvány miatt visszaeső kereslet sem tudott megakadályozni. Ezen a településen 2023-ban több mint 9000 vendégéjszakát töltöttek el, amely önmagában és a település lélekszámához viszonyítva is komoly eredmény.

A településeken működő kereskedelmi szálláshelyek adatai (db)					
	2019	2020	2021	2022	2023
Filkeháza					
Szálláshelyek			1	1	1
Szobák			2	2	2
Férőhelyek			4	4	4
Vendégéjszakák			177	337	415
Füzérkajata					
Szálláshelyek				1	1
Szobák				2	2
Férőhelyek				10	10
Vendégéjszakák				56	127
Kishuta					
Szálláshelyek	4	4	5	4	4
Szobák	17	15	21	16	16
Férőhelyek	50	41	56	40	40
Vendégéjszakák	1374	1322	817	828	667
Nagyhuta					
Szálláshelyek	3	5	6	8	8
Szobák	11	22	26	53	53
Férőhelyek	29	58	67	126	126
Vendégéjszakák	1366	1833	2233	8221	9098

6.2. A helyi gazdasági környezet jellemzői

A népszámlálás adatai alapján Nagyhután a legmagasabb a foglalkoztatottak aránya.

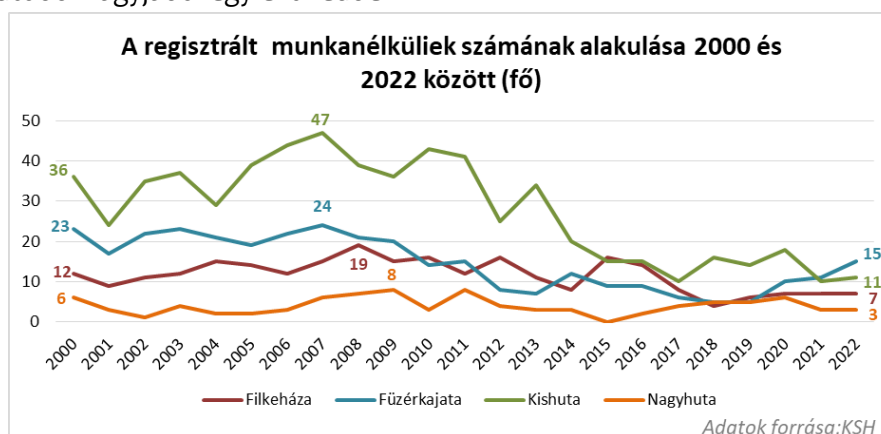

A fenti diagram a vizsgált községek népességének **gazdasági aktivitását** hivatott bemutatni 2022-ben. Ebben a községben a lakosság közel kétharmada rendelkezik bejelentett munkahellyel. Mindemellett **Filkeháza és Kishuta** esetében is **50 % felett van a foglalkoztatottak aránya**, míg **Füzérkajata** esetében a lakosság **kevesebb, mint fele rendelkezik bejelentett munkahellyel**. Ezzel párhuzamosan Füzérkajátán a legmagasabb a munkanélküliek és az ellátásban részesülő inaktívák (pl. nyugdíjban, gyermekgondozási segélyben részesülők) aránya.

Összességében elmondható, hogy **a népesség gazdasági aktivitását tekintve Nagyhuta van a legkedvezőbb, míg Füzérkajata a legkevésbé kedvező helyzetben.**

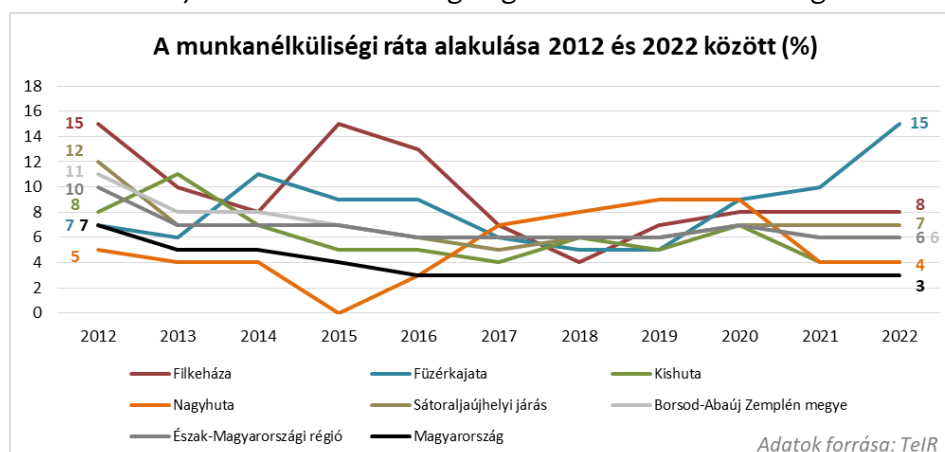
Ha a 2022-es értékeket összehasonlítjuk az előző, 2011-es népszámlálás értékeivel, akkor megállapítható, hogy **2022-re minden településen jelentősen növekedett a foglalkoztatottak és**

ezzel egy időben csökkent a munkanélküliek aránya. A legkedvezőbb mértékű változás Nagyhután zajlott le az utóbbi nagyjából egy évtizedben.

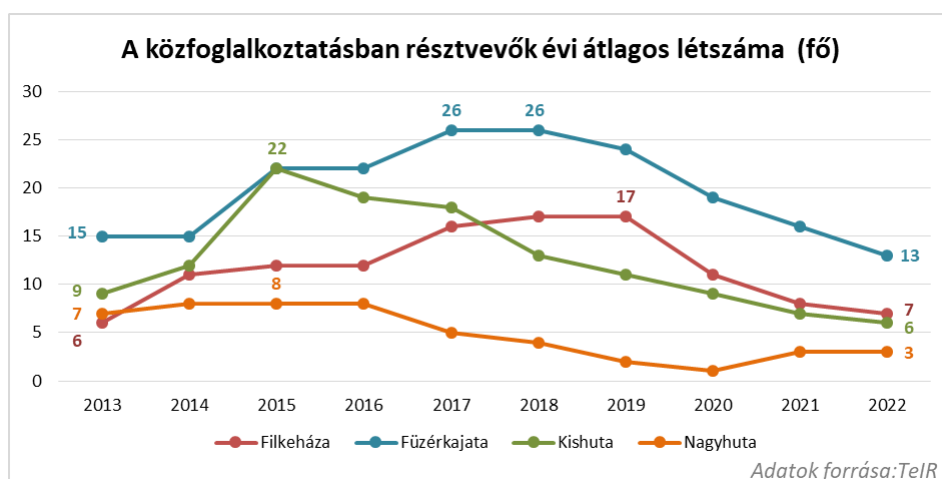
A fenti diagram a **munkanélküliek számának alakulását** mutatja a településeken a **2000 és 2022 közötti** időszakban. Jól látható, hogy összességében **mindegyik községben jelentősen csökkent a munkanélküliek száma**. Az érintett időszakban minden vizsgált településen a gazdasági válságot követő időszakban, **2007-ben és az azt követő években volt a legmagasabb a munkanélküliek száma**. A vizsgált két évtized alatt a községek közül Kishután volt a legmagasabb a regisztrált munkanélküliek száma (2007-ben 47 fő), de ezen település esetében csökkent a legnagyobb mértékben a munkanélküliség. 2022-ben Füzérkajátán (15 fő) volt a legmagasabb, míg Nagyhután (3 fő) a legalacsonyabb a regisztrált munkanélküliek száma.

A munkanélküliek számán túl mindenképpen szót kell ejteni a **munkanélküliségi rátáról** is, amely a száz 15 és 64 év közötti, munkaképes korú népességre jutó nyilvántartott álláskereső számát mutatja. A lenti diagram segítségével megállapítható, hogy a vizsgált **2012-2022 közötti időszakban minden községben, illetve a többi térségi szinten is jelentősen csökkent a munkanélküliségi ráta**. Ez alól csak Füzérkajata jelent kivételt, ahol **jelentős növekedés tapasztalható**. A vizsgált időszakban a legnagyobb mértékű csökkenés Filkeházán zajlott. A csökkenő tendencia mellett az is látható, hogy **a vizsgált időszak nagy részében a mutató értéke a legtöbb település esetében a járási, megyei, régiós és az országos értéknél is kedvezőtlenebbül alakult**. Ez alól csak Nagyhuta jelent kivételt, ahol a szóban forgó időszak nagy részében a járási, megyei és régiós (illetve több esztendőben az országos) értéknél is kedvezőbb volt a munkanélküliségi ráta. Az utóbbi években a fentiekhez hasonlóan Filkeházán, Füzérkajátán és Kishután is magasabb volt minden térségi szintnél a munkanélküliségi ráta, míg **Nagyhutánál csak országos szinten volt kedvezőbb ez az érték**. 2022-ben Füzérkajátán volt messze a legmagasabb a munkanélküliségi ráta.

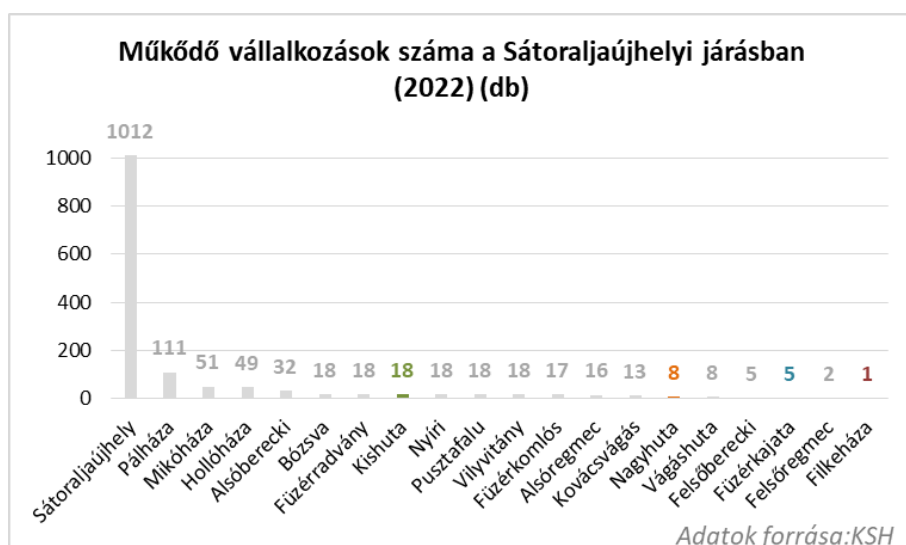
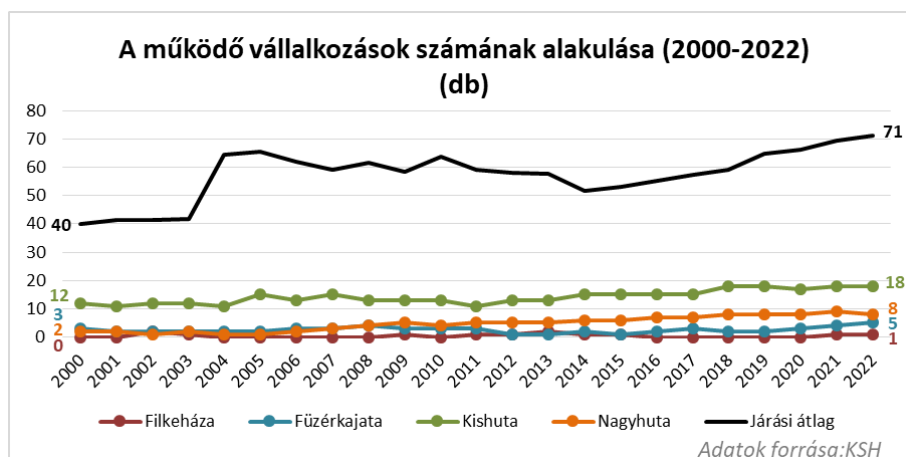
A foglalkoztatási helyzet javításának egy fontos eszköze a több településen is nagyobb létszámmal és sikeresen futó **közmunkaprogram**. A **községek önkormányzatai folyamatosan részt vesznek és a jövőben is részt kívánnak venni a közfoglalkoztatásban**. A közfoglalkoztatási rendszer elsődleges célja az, hogy tartós munkával és kereseti lehetőség biztosításával a tartós munkanélküliek közül **minél több embert sikerüljön visszajuttatni az elsődleges munkaerőpiacra**. Az önkormányzatok számára kiemelt cél a munkaerőpiacon hátrányban lévő személyek (alacsony iskolai végzettségűek, tartós munkanélküliek, megváltozott munkaképességűek) **foglalkoztatásának és foglalkoztathatóságának növelése**. A közfoglalkoztatás további **kiemelt célja, hogy a keretében hasznos, értékteremtő, a települések önfenntartását elősegítő programok** (pl. mezőgazdasági tevékenységek) **valósuljanak meg**. A helyi munkahelyek alacsony száma és a más településen történő munkavállalást jelentősen akadályozó közlekedési nehézségek miatt **a vizsgált községek lakosai számára sok esetben a közmunka jelenti az egyetlen kereseti lehetőséget**.

A lenti diagram segítségével megvizsgálhatjuk, hogy a községekben hogyan alakult **2013 és 2022 között a közfoglalkoztatottak átlagos létszáma**. Ebben az időszakban, **Filkeháza kivételével, a települések mindegyikén csökkent a közfoglalkoztatásban résztvevők létszáma**. A vizsgált időszakban Füzérkajatahoz kötődik a legmagasabb létszám (2017-2018-ban 26 fő), míg Nagyhutához a legalacsonyabb (2020-ban mindössze 1 fő). 2022-ben a legtöbben Füzérkajátán (13 fő), a legkevesebben Nagyhután (3 fő) dolgoztak a közfoglalkoztatás keretében.

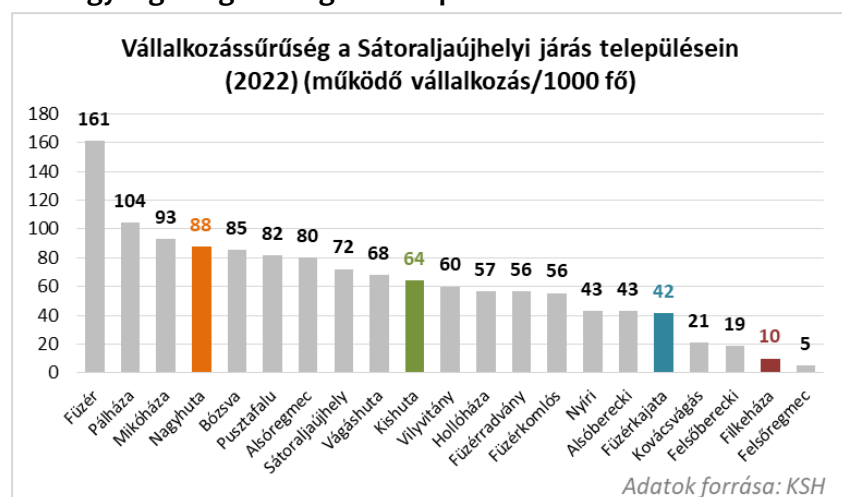
A lenti diagramok **a vizsgált községekben, illetve a Sátorlajújhelyi járás településeinek működő vállalkozásokról** adnak információkat. A vizsgált **2000 és 2022 közötti időszakban járási szinten és a vizsgált településeken is számottevően nőtt a működő gazdasági szervezetek száma**. Ugyanakkor **a járási átlagot** (amelyet a járásszékhely, Sátorlajújhely erős teljesítménye jelentősen felhúz), még az a Kishuta **sem tudta megközelíteni**, amely a vizsgált községek közül a legtöbb működő vállalkozással bír.

2022-ben Kishután 18, Nagyhután 8, Füzérkajátán 5, Filkeházán pedig 1 vállalkozás működött. Ezzel a járás településeinek mezőnyében Kishuta a középmezőnyben, míg Nagyhuta, Füzérkajata és Filkeháza a mezőny utolsó harmadában (Filkeháza a végén) található.

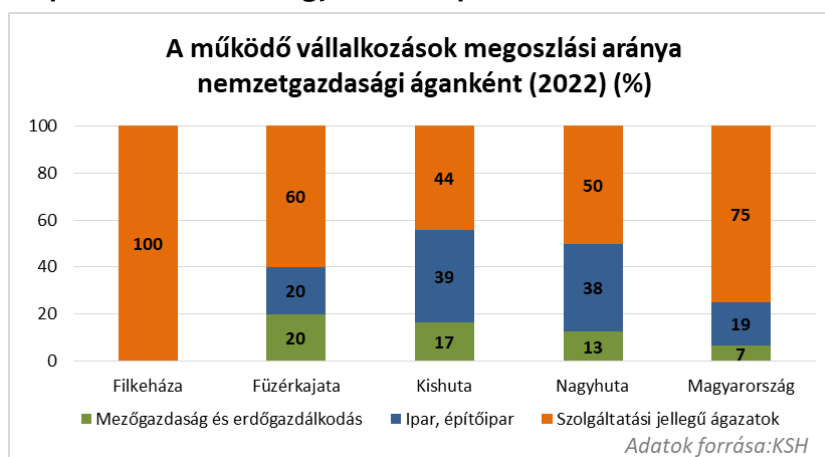
Másmilyen és a vizsgált községek szempontjából pozitívabb kép bontakozik ki előttünk azonban, ha a vállalkozások számát a lakosságszám fényében szemléljük, és a **vállalkozássűrűséget vizsgáljuk a járásban**. 2022-ben Füzéren volt messze a legmagasabb a vállalkozássűrűség a járásban (161), míg Felsőregmecen a legalacsonyabb (5). **A vizsgált esztendőben 1000 főre Nagyhután 88, Kishután 64, Füzérkajátán 42, Filkeházán pedig 10 működő vállalkozás jutott.** Ezen teljesítményével Nagyhuta az élmezőnyhöz, Kishuta a középmezőnyhöz tartozik, míg Füzérkajata és Filkeháza a járási mezőny végén található.

A vizsgált települések mezőnye tehát a vállalkozások számát és a vállalkozássűrűséget tekintve kettészakad, míg Nagyhuta és Kishuta erősebb gazdasági potenciált mutat, addig Füzérkajata és Filkeháza jelentősen gyengébb gazdasági erőt képvisel.

A települések gazdaságának összetételét, a működő vállalkozások profilját a lenti diagram és táblázat hivatottak bemutatni, melyek a mezőgazdaságban, erdőgazdálkodásban (primer szektor), az ipar- építőiparban (szekunder szektor) és a szolgáltató jellegű ágazatokban (tercier szektor) tevékenykedő gazdasági szervezetek 2022-es számát és arányát mutatják.

A működő vállalkozások gazdasági szektoronkénti megoszlását tekintve látható, hogy a vizsgált községekben az országos viszonyokkal megegyezően a terciér szektorban működik a legtöbb vállalkozás. A szolgáltató szektor dominanciája Filkeháza (az egyedüli vállalkozás ebben a szektorban tevékenykedik) és Füzérkajata esetében a legjelentősebb, míg Kishutát és Nagyhutát kiegyenlített gazdasági struktúra jellemzi. Kishuta és Nagyhuta esetében az ipari szektor jóval jelentősebb szereppel bír, míg Füzérkajata az a település, ahol a mezőgazdasági szektor szerepe a leginkább számottevő. A települések értékeit az országos arányokkal összehasonlítva látható, hogy vezető szerepe ellenére jóval kevésbé domináns a szolgáltató szektor a községekben (kivéve Filkeháza), ugyanakkor az országos viszonyokhoz képest mind a mezőgazdasági, mind pedig az ipari szektor szerepe számottevően nagyobb a településeken.

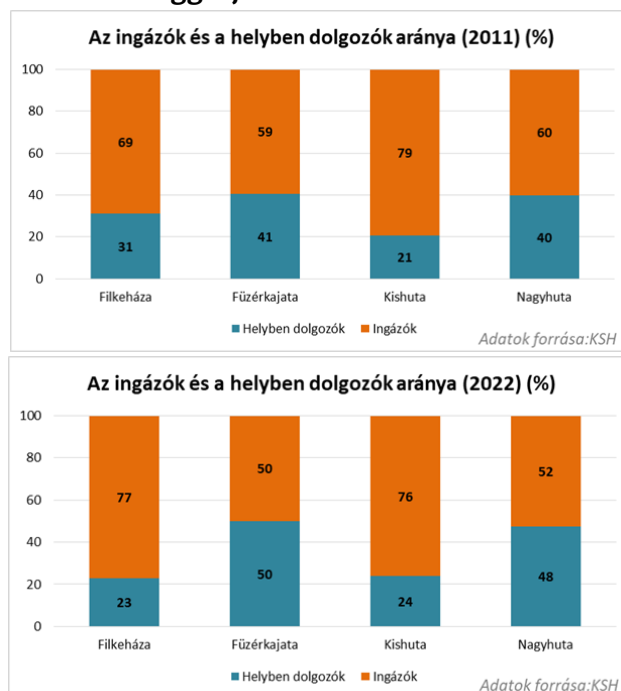

A vizsgált településeken működő vállalkozások száma nemzetgazdasági áganként 2022-ben				
Nemzetgazdasági ág	Filkeháza	Füzérkajata	Kishuta	Nagyhuta
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat		1	3	1
Feldolgozóipar		1	3	1
Építőipar			4	2
Kereskedelem, gépjárműjavítás	1	2	1	1
Szállítás, raktározás			3	
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás			2	2
Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység		1		
Humán-egészségügyi szociális ellátás				1
Művészet, szórakoztatás, szabadidő			1	
Egyéb szolgáltatás			1	
Összesen	1	5	18	8

A helyi munkahelyekről és az ingázás mértékéről a lenti diagramok és táblázat adnak információkat. A diagramokon látható, hogy 2011-ben és 2022-ben a községek foglalkoztatottjai között milyen arányban voltak azok, akik a saját településükön dolgoztak, illetve akik naponta másik településre jártak munkavégzés céljából (ingázók). A vizsgált időszak több mint tíz éve alatt Füzérkajátán, Kishután és Nagyhután is csökkent az ingázók aránya. Jelentősen növekedett azonban az ingázás mértéke Filkeháza esetében. A 2022-es népszámlálási adatok alapján Filkeházán és Kishután meglehetősen magas az ingázás mértéke, hiszen a községek foglalkoztatottjainak nagyjából kétharmada másik településen dolgozik. Ezzel szemben

Füzérkajata és Nagyhuta esetében jóval kiegyenlítettebb a helyzet, ugyanis közel megegyezik az ingázók és a helyben dolgozók aránya a településeken.

Az ingázás mértékének csökkenése, illetve Füzérkajata és Nagyhuta esetében az ingázók viszonylag alacsony aránya annak fényében mindenképpen pozitívum, hogy a vizsgált települések alacsony lélekszámmal és ebből (is) fakadóan jóval kevesebb munkalehetőséggel bíró községek. Mindemellett fontos rögzíteni, hogy **az ingázóknak nincsen könnyű dolguk**, mivel a több munkalehetőséget (is) kínáló nagyobb települések (pl. Sátoraljaújhely, Sárospatak) eléréséért **sokszor vállalniuk kell a sok nehézséggel járó buszközlekedést.**

Az ingázás mértéke mellett mindenképpen szót kell ejteni a községekben foglalkoztatottakról is. A lenti táblázatban az látható, hogy a települések munkahelyeit mekkora számban és arányban töltötték be helyi lakosok és mekkora volt azon foglalkoztatottak száma és aránya, akik másik településről érkeztek a vizsgált községekben lévő munkahelyükre. **A településen foglalkoztatottak száma 2022-ben Filkeházán volt a legalacsonyabb, míg messze a legtöbb munkahellyel Kishuta bírt. A településen foglalkoztatottak között Filkeháza, Füzérkajata (minden munkahelyet helyi munkaerő töltött be) és Kishuta esetében is a helyi foglalkoztatottak voltak többen.** Fontos kiemelni, hogy **Nagyhuta esetében** ugyan a más településről bejáró foglalkoztatottak voltak többségben, azonban az alacsony lélekszámhoz viszonyítva meglehetősen magas a munkahelyek száma ebben a községben.

A településeken foglalkoztatottak 2022-ben								
	Filkeháza		Füzérkajata		Kishuta		Nagyhuta	
	Fő	%	Fő	%	Fő	%	Fő	%
Helyi foglalkoztatott	10	83	19	100	31	67	10	36
Más településről bejáró foglalkoztatott	2	17	0	0	15	33	18	64
A településen foglalkoztatottak száma	12		19		46		28	

7. Településrendezési, településszerkezeti vizsgálat

7.1. A hatályos fejlesztési koncepció vonatkozó megállapításai

A vizsgált községek közül **Füzérkajata és Nagyhuta rendelkezik Településfejlesztési Koncepcióval** (TFK), melyek **2005-ben készültek el** a Provincia Területfejlesztési és Építészeti Tervező Kft. közreműködésével.

Füzérkajata esetében a fejlesztési dokumentum a Hosszú Távú Településfejlesztési Koncepció nevet viseli és **rövidebb terjedelemben határozza meg a község fejlesztési elképzeléseit**. A bevezetést követően a TFK-ban rögzítésre kerül a **jövőkép**, amely a következőként szól: „A tervezett fejlesztések eredményeképpen Füzérkajata község **komfortos, vonzó lakóhely lesz**, igényes lakókörnyezettel, jó közlekedési kapcsolatokkal, megfelelő foglalkoztatással, hogy meg tudja őrizni lakóit, és a továbbiakban még inkább kedvelt **turisztikai célponttá válik**. Mindezen fejlesztések mellett **megőrzi hagyományait**, településképét és kialakult falusi arculatát, **továbbá természeti környezetét**. **A fejlődést mérsékelten növekedő formában elképzelve**, a hagyományok tiszteletben tartása és a fejlesztési célok megvalósítása fontos célkitűzés.” A TFK ezután részletesebben bemutatja a jövőkép eléréséhez szükséges fejlesztési célokat a következő területekre kiterjedve: gazdasági szerkezet, településszerkezet és területfelhasználás, infrastruktúra, természetes és épített környezet védelme, települési együttműködés. A **fejlesztési célok** összefoglalva az alábbi táblázatban olvashatóak. A TFK végén a kitörési pontok fejezetben ugyanezen célok kerülnek rövidebben megfogalmazásra.

Füzérkajata TFK (2005) – fejlesztési célok	
Gazdasági szerkezet	Idegenforgalom: A turizmus fejlesztése csakis az épített, táji és természeti értékek védelmének figyelembevételével. Elsősorban a falusi-, öko-, vadász-, kerékpáros- és lovas turizmus fejlesztése. A meglévő, hagyományos épületállomány felhasználása, felújítása, a szálláshelyek mennyiségi és minőségi fejlesztése, a település szépítése, virágosítása.
	Iparfejlesztés, vállalkozásfejlesztés: A helyi kisvállalkozások támogatása, a kézműves, hagyományos kismesterségek esetében is. Kisebb ipari terület kialakítására szolgáló terület biztosítása a belterületen. Elsősorban a gyümölcstermesztéshez kapcsolódó feldolgozóipar kialakítása (pl. aszalás, szárítás).
	Mezőgazdaság: A mezőgazdasági termékfeldolgozás kisüzemeinek, illetve a tároló kapacitásoknak a létrehozása, illetve ehhez területek biztosítása. A meglévő és a felhagyott gyümölcsösök felújítása, újak telepítése. A kaszálókon az intenzívebb állattenyésztés visszaállítása. A külterületen a mezőgazdasági művelés alatt álló területek megóvása, minél kisebb mértékű kivonás.
Településszerkezet, területfelhasználás	Lakóterületek: Új lakóházak építése elsősorban a meglévő, még be nem épített telkeken, illetve a felújításra már nem érdemes épületek helyén. A lakásépítéseknel biztosítani kell az utcaképbe és a tájba illeszkedést, a község falusias karakteréhez történő illeszkedést.
	Intézményterületek: A meglévő intézmények esetleges későbbi bővítéséhez területbiztosítás. Az intézmények zöldterületeinek folyamatos fenntartása.
	Zöldterületek: Belterületi parkok kezelése. A természetvédelmi területeken az eredeti állapotok megőrzése. Arra alkalmas területeken erdőtelepítések végrehajtása, egyeztetve az erdészeti szervekkel. A nemzeti park szakmai javaslatainak és előírásainak figyelembevétele és bedolgozása a tervbe. A

	természetvédelmi területeken és az erdőkben pihenőhelyek kialakítása, tájba illő építményekkel.
Infrastruktúra	<u>Közlekedés:</u> A meglévő útpályák lehetőségek szerinti szélesítése, a burkolatuk korszerűsítése. Járdaépítések a forgalmasabb közutak mellett. Közlekedési csomópontok fokozatos kiépítése.
	<u>Közműellátás:</u> Az ivóvízellátás területén a bekötések számának növelése. A zárt közüzemi szennyvízcsatornára való rákötések számának növelése, a bekötések teljeskörűvé tétele. A csapadékelvezető rendszerek folyamatos tisztítása, a hiányzó burkolás elvégzése. Távközlési antennatorony építésének elkerülése.
Természetes és épített környezet védelme	<u>Környezetvédelem:</u> A környezeti állapot megőrzése, a fejlesztések során alakulásának fokozott figyelemmel kísérése. Az ivóvíz és szennyvíz bekötések teljeskörűvé tétele. Az intézményesített szemétszállítás fenntartása, a szelektív gyűjtés bevezetése. Az állattartási rendelet finomítása. A releváns szakmai szervek irányelveinek, előírásainak figyelembevétele, azok bedolgozása a tervbe.
	<u>Régészeti lelőhelyek és értékvédelem:</u> Helyi értékvédelmi szabályzat kidolgozása. Az arra érdemes, hagyományos épületek helyi védelem alá helyezése. A hagyományos építési mód és formák alkalmazásának előírása.
Települési együttműködés	A megyei Területfejlesztési Konceptióval történő összhang megteremtése. A térségi együttműködés erősítése, gazdasági területen is. A kapcsolat fejlesztése a térségi központ szerepét betöltő Pálházával. A közös, térségi pályázati lehetőségek kihasználása, különösen a turizmus és a foglalkoztatás területén.

Nagyhuta esetében a fejlesztési dokumentum a Településfejlesztési Konceptió Vázlat nevet viseli, ugyanakkor **hosszabb terjedelemben és részletesebben mutatja be a község fejlesztési céljait**. A TFK-ban a szerzők nagy hangsúlyt fektettek a község szempontjából meghatározó, **magasabb rendű területfejlesztési dokumentumok releváns elemeinek** bemutatására. A főként a koncepció elkészítésének lényegét rögzítő bevezetés után bemutatásra kerül egyebek mellett az Országos Területfejlesztési Konceptió, Borsod-Abaúj-Zemplén Megye Területfejlesztési Konceptiója, a Zempléni Térség Turisztikai Fejlesztési Programja, környezetvédelmi és természetvédelmi programok, illetve a Bodroghöz-Hegyköz Kistérség Felzárkóztatási Fejlesztési Programja. A fenti dokumentumok a település és térségének vonatkozásában **főleg a turisztikai (elsősorban falusi turizmus) fejlesztési lehetőségeket, az épített és természeti értékek védelmét, illetve a határ menti együttműködések fontosságát hangsúlyozzák**.

A TFK ezután egy **SWOT analízissel** folytatódik, amely a település adottságait értékeli az erős és gyenge pontok, illetve a lehetőségek és veszélyek felsorolásán keresztül. Ezt követően a fejlesztési dokumentum **2 fejlesztési változatot** vázol, egy intenzívebb és egy mérsékeltébb változatot, illetve a második verzió mellé állva felsorolja a **fenntartható településfejlesztés** (a virágzó közösségek, működő gazdaság, egészséges környezet alappilléreivel) elveit. A TFK az általános célok bemutatásával folytatódik, melyek a következő területekre terjednek ki: humán erőforrás fejlesztés, gazdaságfejlesztés, kulturális örökség védelem, turizmus fejlesztés. A **fejlesztési célok** összefoglalva az alábbi táblázatban olvashatóak.

Nagyhuta TFK (2005) – fejlesztési célok	
Humán erőforrás fejlesztés	A munkaerő képzettségének javítása, a térségi középiskolák és szakképző intézmények további fejlesztésével, a technikai fejlesztés mellett új és korszerű, piacképes szakmák és szakirányok bevezetése, felnőttképzés, Pálháza nagyfokú részvételével. Pálháza idősgondozási programjának további bővítése.

Gazdaságfejlesztés	A kis- és középvállalkozások technológiai fejlesztése mellett a kkv-k számára az új szervezési, vezetési, marketing és technológiai ismereteinek megszerzése, bővítése. A minőségbiztosítási rendszer kiépítése a térség vállalkozásainak körében.
Kulturális örökség védelem	Az örökség védelem szempontjából fontos részterületek szabályozásának megalkotása egységes szemlélet alapján. Gazdasági háttér megteremtése, minőségvédelem, image teremtés.
Turizmus fejlesztés	A falusi turizmus fejlesztése elsősorban minőségi szálláshelyfejlesztésekkel. A falusi turizmushoz kapcsolódó szolgáltatások és programlehetőségek megteremtése. A kerékpáros turizmus fejlesztése: kijelölt kerékpáros útvonalak kialakítása, kerékpárutak építése, kerékpáros pihenő és piknikező helyek, esőbeállók kialakítása, illetve háttérszolgáltatások, így térségi szintű kerékpárkölcsonzó és kerékpárszerviz hálózat létrehozása. A vadászturizmus fejlesztése: magaslesek és etetők karbantartása, korszerű vadgazdálkodás megvalósítása, új vadasházak építése és a régiók felújítása, szigorú szakmai felügyelet és ellenőrzés mellett megvalósított marketing tevékenység, pl. szakmai napok, vadgazdálkodási konferenciák szervezésével a térségben. A lovas turizmus fejlesztése: lovas bázisok és lovas túraútvonalak kialakítása, hozzáértő szakemberektől kapott magas színvonalú szolgáltatások a sétalovaglás, tereplovglás és futószáras lovaglás oktatás terén. A marketing fejlesztése az információs hálózat fejlesztésével, turisztikai adatbázisok és promóciós eszközök létrehozásával, a turisták térségen belüli tájékozódásának segítségével.

A fejlesztési dokumentum ezután a **fejlesztési szempontok**, területi és térségi potenciál, illetve az **átalakulás feltételeinek, lehetőségeinek és korlátainak** bemutatásával folytatódik. Ennek keretében célként kiemelésre kerül a településfejlesztés során a természeti és épített értékek védelme, a különböző karakterek védelme, az ökoturizmus, egy gazdasági stratégia kidolgozása, az ellátó rendszer állapotának és kapacitásának feltárása, az önkormányzat szerepének növelése a településfejlesztésben, egy monitoring rendszer kialakítása, a fejlesztési koncepció folyamatos felülvizsgálatának szükségessége, illetve a tudatos településfejlesztés.

A TFK a **kitörési pontok, fejlesztési célok, programok** ismertetésével folytatódik, általános célkitűzésként megfogalmazva a településen élők életkörülményeinek javítását, illetve a pályázati lehetőségek bemutatásával. Ezután a fejlesztési dokumentumban hosszabban megfogalmazásra kerül a **település jövőképe**, amelyben a **fenntartható fejlődés elve** kulcsszerepet kap és megjelenik a természeti, táji és épített értékek védelme, a helyi kézműipar és feldolgozóipar fejlődése, illetve az erdőtelepítés.

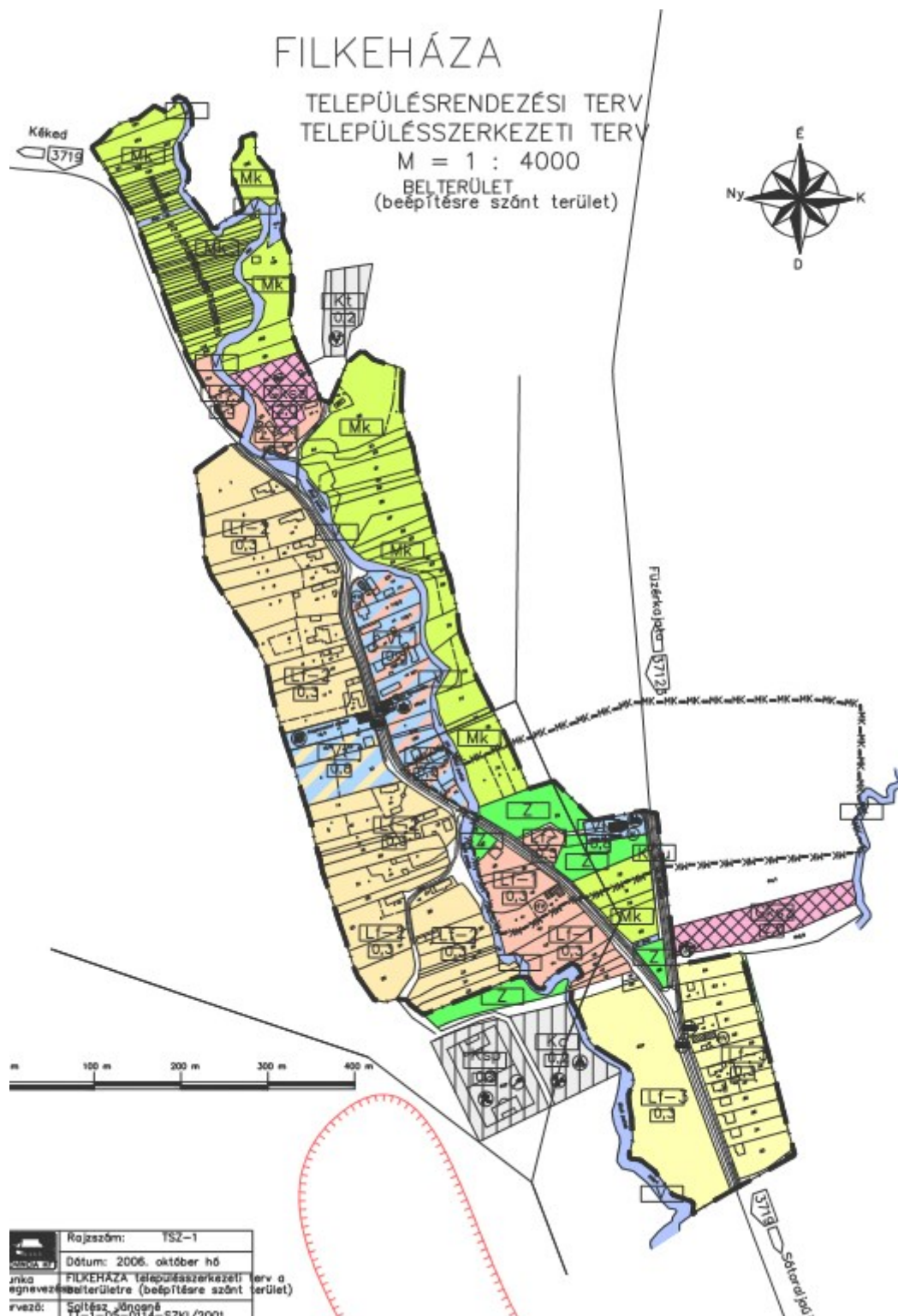
A TFK a **konkrét helyi rendezési és fejlesztési programok** felsorolásával és rövid bemutatásával zárul, melyek a fenti célokhoz kapcsolódnak. A fejlesztési dokumentum legvégén egy **célpíramis** található.

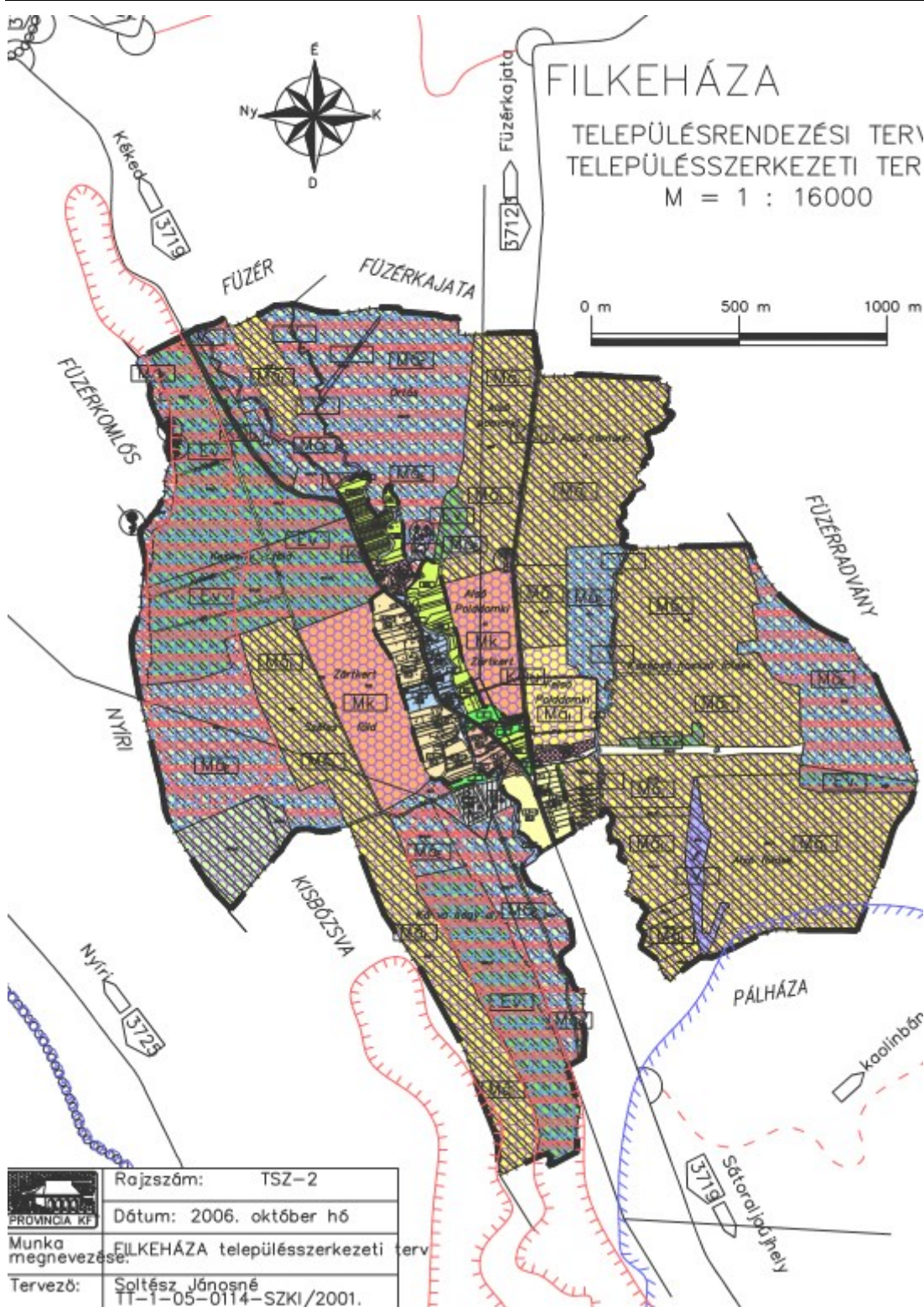
7.2. A hatályban lévő településrendezési eszközök

A települések az alábbi hatályos településrendezési eszközökkel rendelkeznek:

Filkeháza

- Filkeháza településszerkezeti terve, melynek elfogadásáról szóló határozat nem került elő a nyilvántartásból. A bel- és külterületek szerkezeti terve önálló tervlapokra készült.

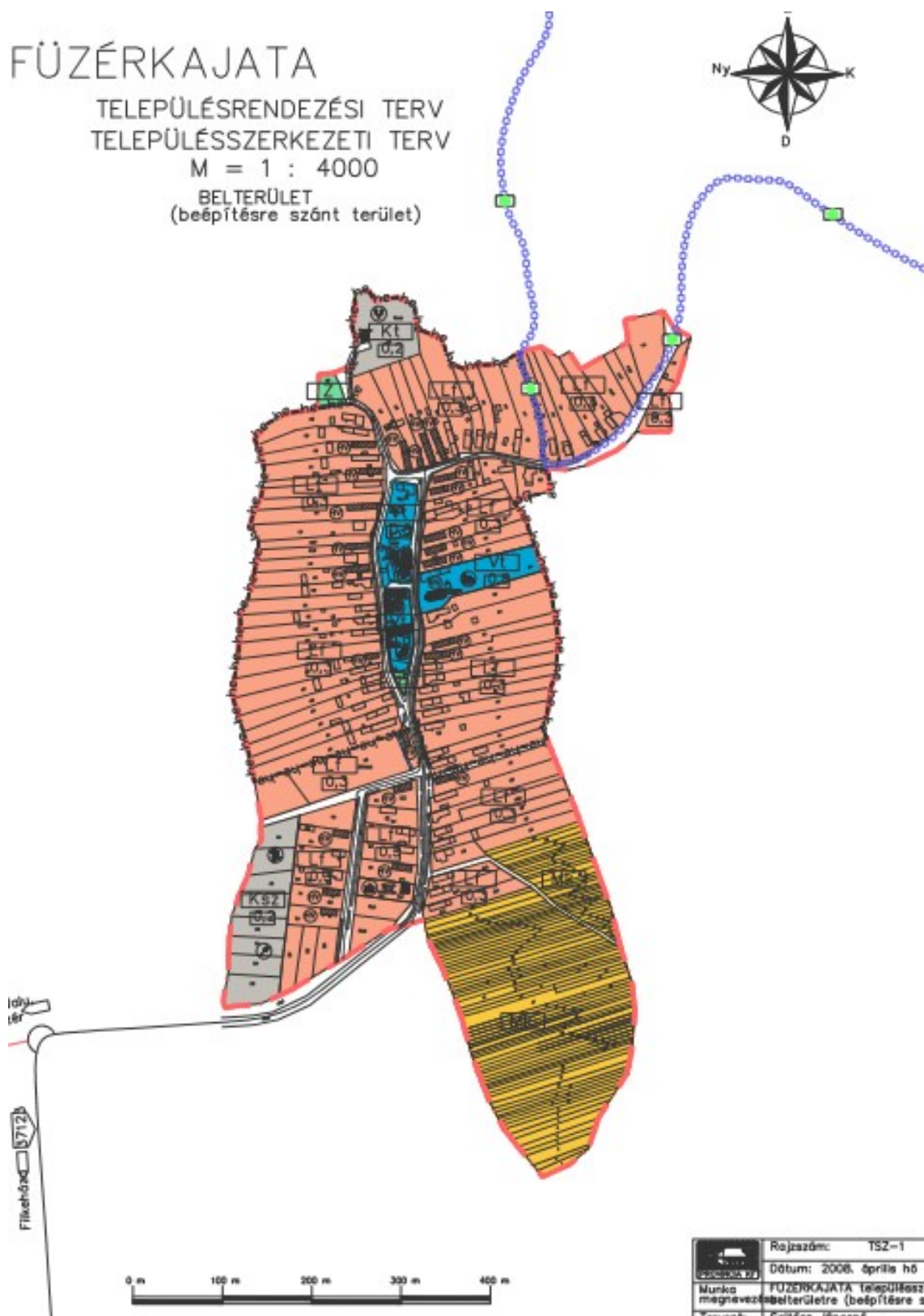

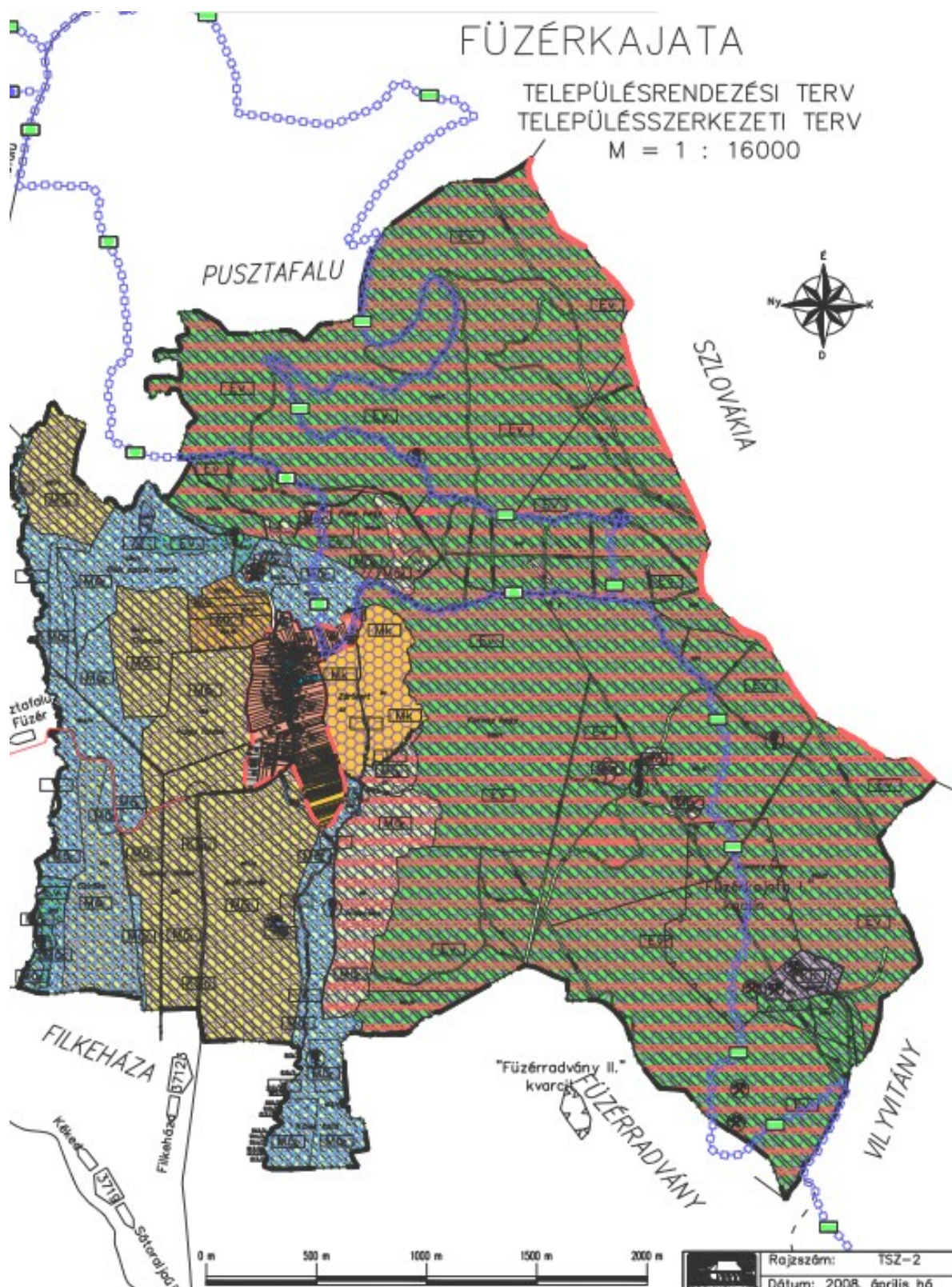
A szerkezeti terv tartalmaz olyan területhasználati kijelöléseket, melyet a szabályozás nem követ le, pl.: délen a KSZ, illetve Z közpark területek kijelölése, melyek az SZT-n Má övezetbe soroltak.

- **Helyi Építési Szabályzat, Szabályozási terv**, amely Filkeháza Község Önkormányzat Képviselő-testületének 17/2008. (XII. 19.) számú rendeletével került jóváhagyásra.
- **Településképi rendelet (TKR)**, amely Filkeháza Község Önkormányzat Képviselő-testületének 14/2017.(XII.27.) számú rendeletével került jóváhagyásra.

Füzérkajata

- Filkeháza településszerkezeti terve, melynek elfogadásáról szóló határozat nem került elő a nyilvántartásból. A bel-, és külterületek szerkezeti terve önálló tervlapokra készült.

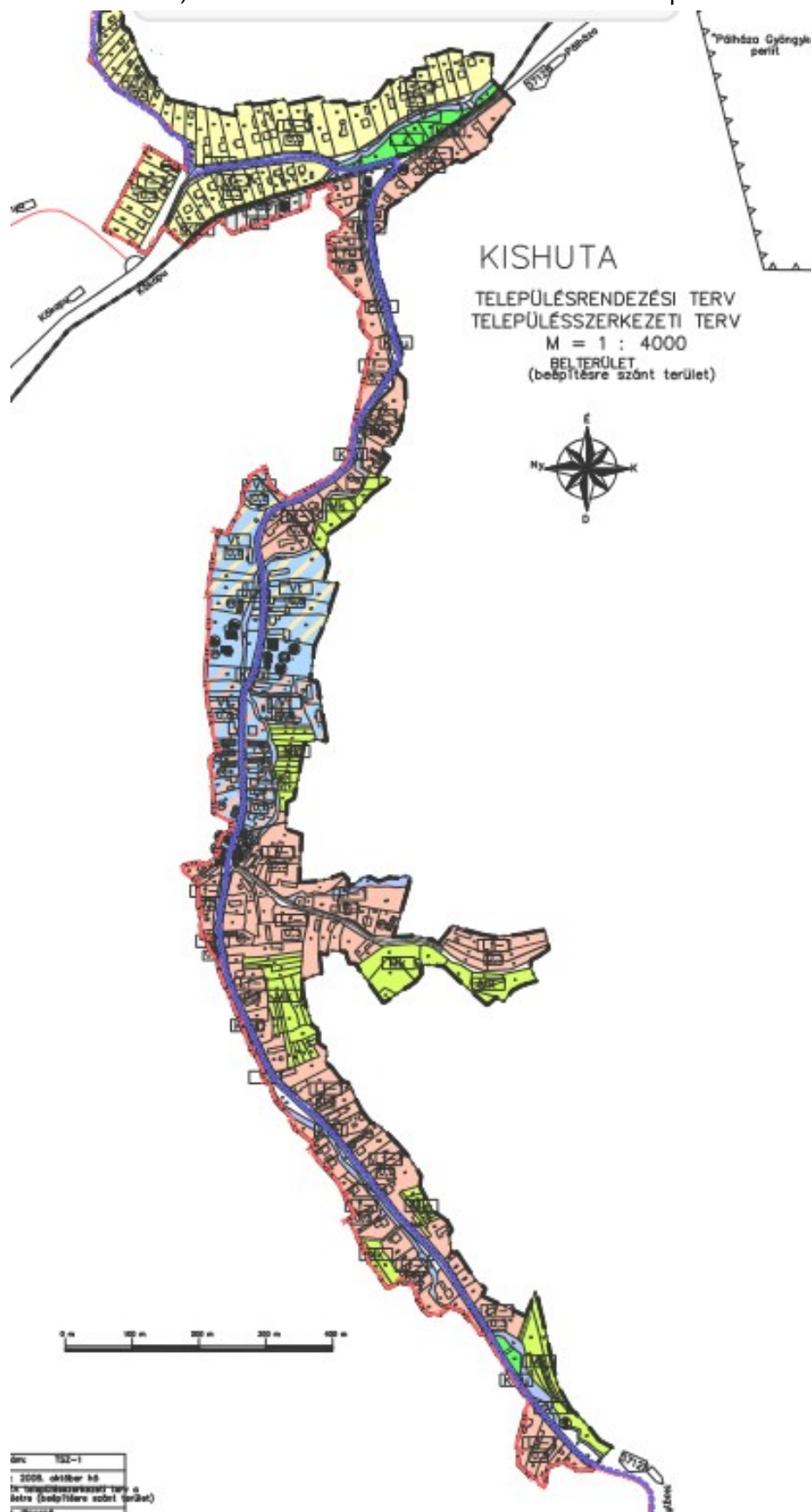

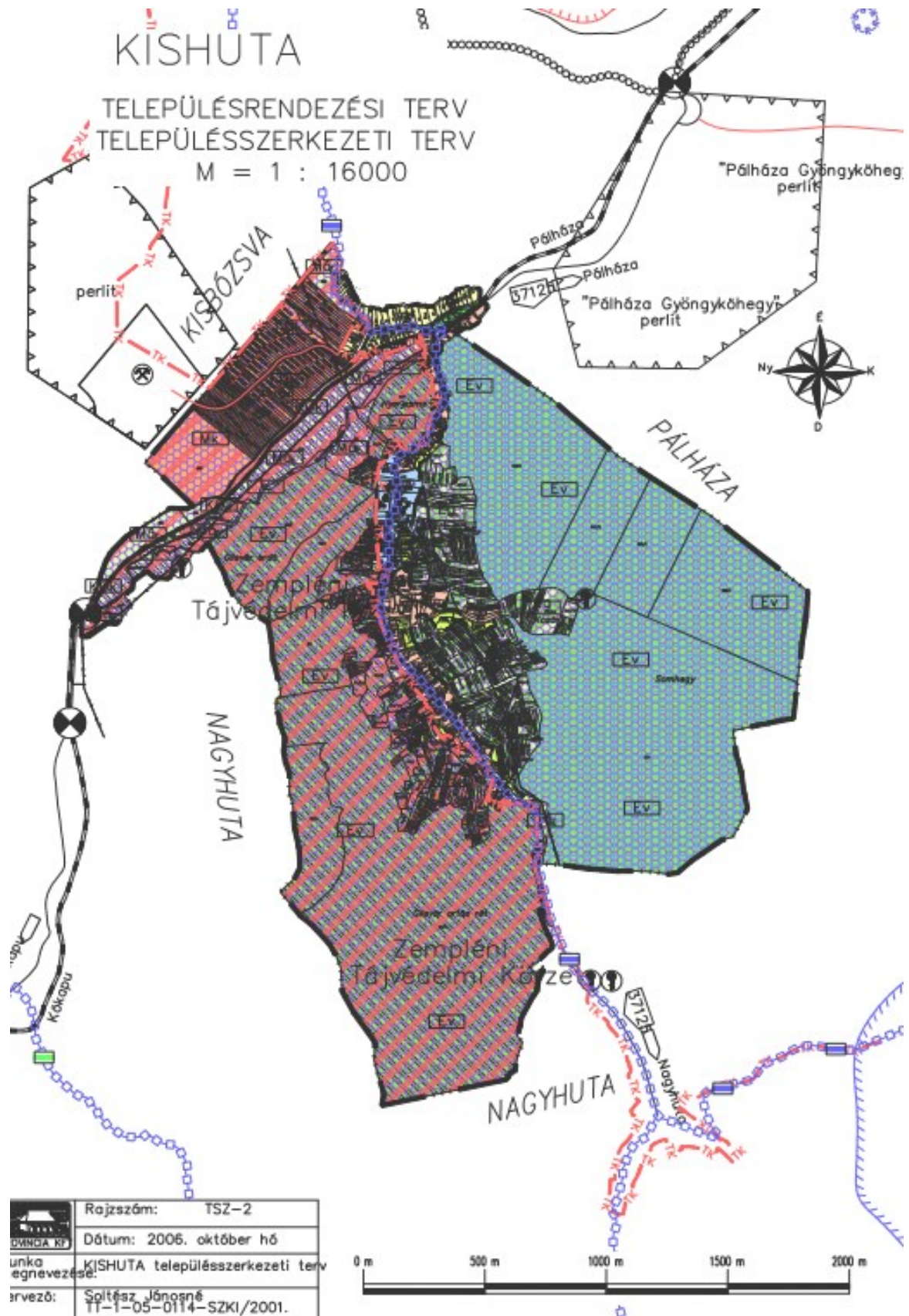

- **Helyi Építési Szabályzat, Szabályozási terv**, amely Füzerkajata Község Önkormányzat Képviselő-testületének 17/2008. (XII. 17.) számú rendeletével került jóváhagyásra.
- **Településképi rendelet (TKR)**, amely Füzerkajata Község Önkormányzat Képviselő-testületének 12/2017.(XII.27.) számú rendeletével került jóváhagyásra.

Kishuta

- Kishuta **településszerkezeti terve**, melynek elfogadásáról szóló határozat nem került elő a nyilvántartásból. A bel-, és külterületek szerkezeti terve önálló tervlapokra készült.

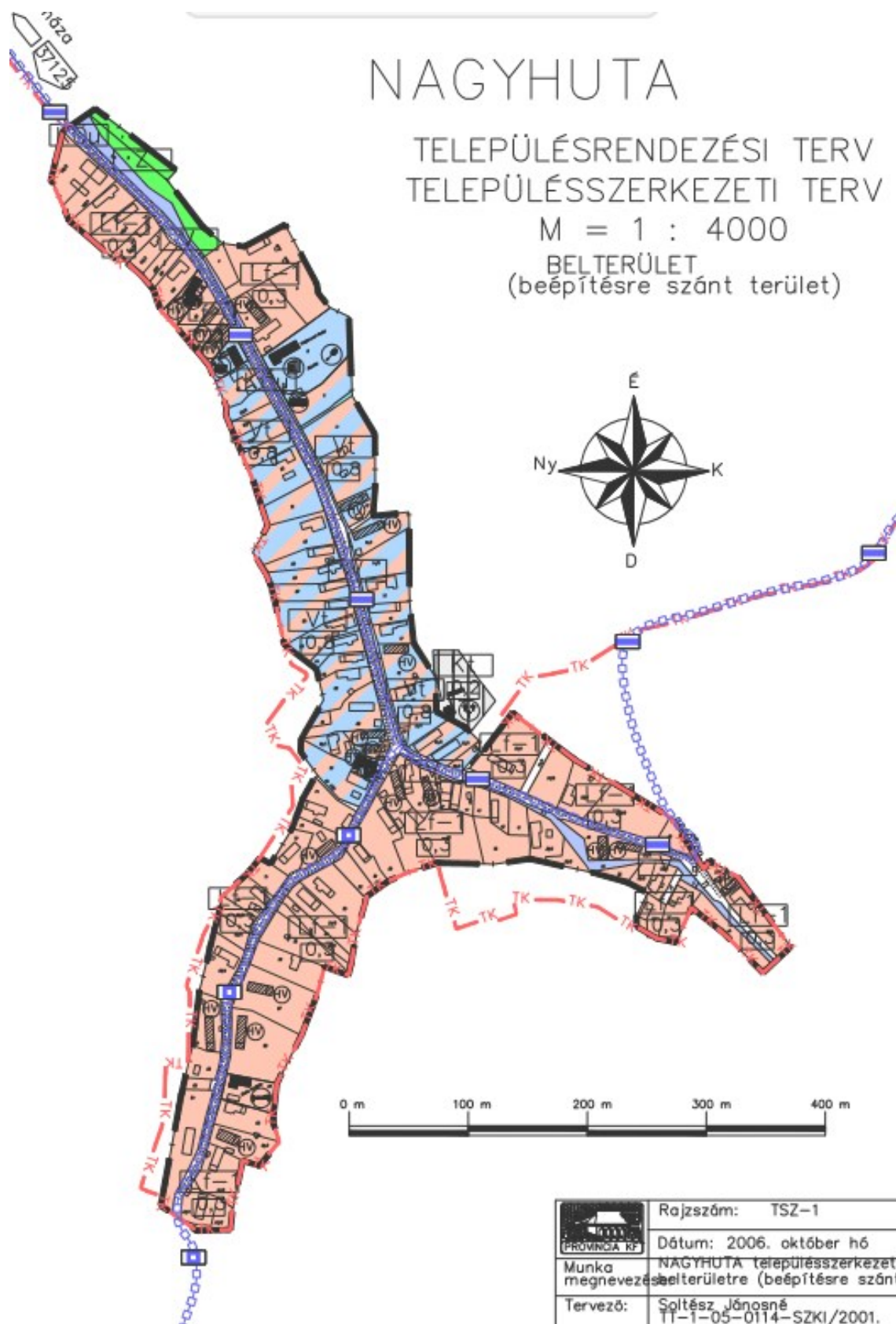

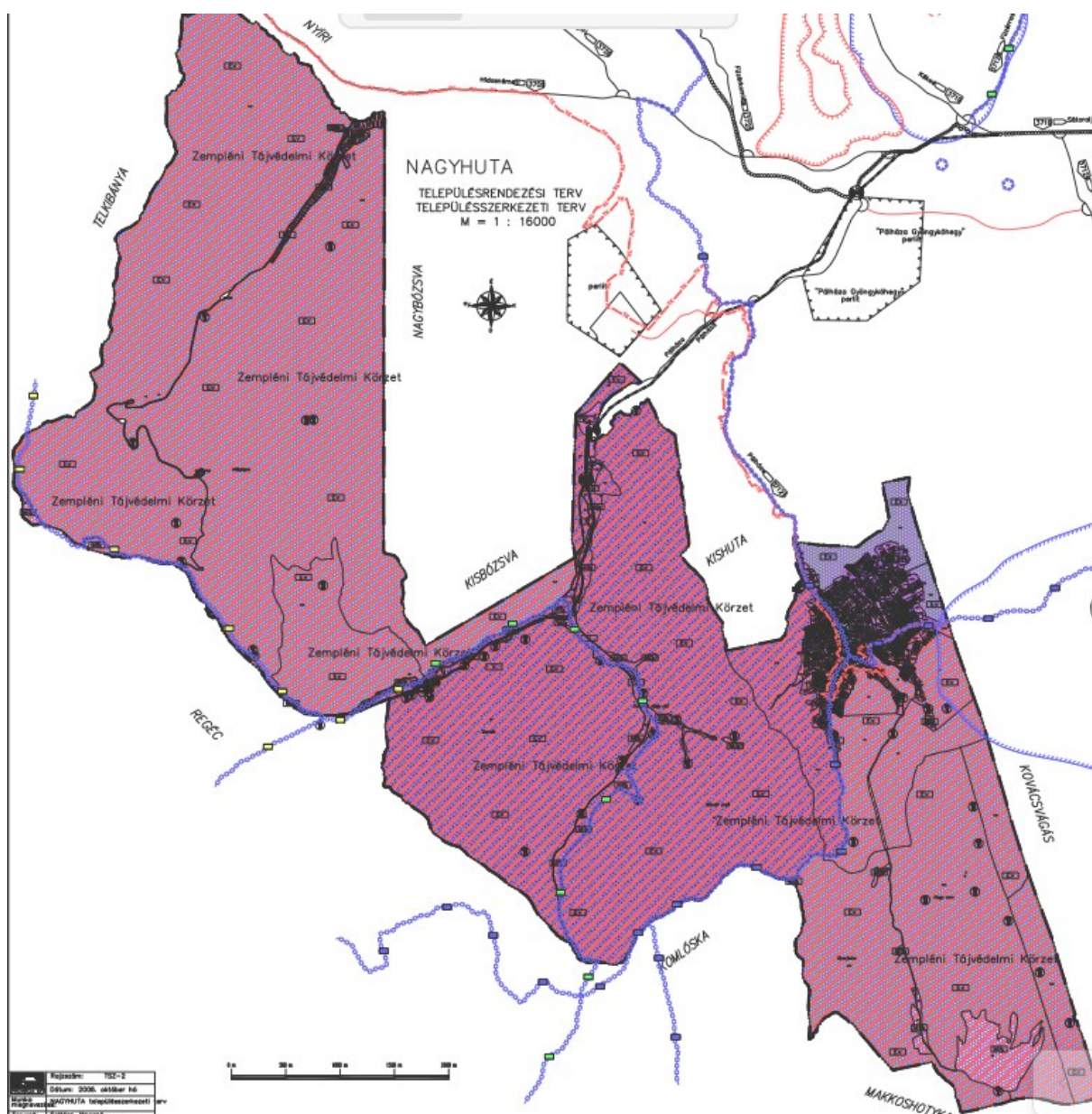
- **Helyi Építési Szabályzat, Szabályozási terv**, amely Kishuta Község Önkormányzat Képviselő-testületének 18/2008. (XII. 16.) számú rendeletével került jóváhagyásra.

Településképi rendelet (TKR), amely Kishuta Község Önkormányzat Képviselő-testületének 13/2017.(XII.27.) számú rendeletével került jóváhagyásra.

Nagyhuta

- Nagyhuta **településszerkezeti terve**, melynek elfogadásáról szóló határozat nem került elő a nyilvántartásból. A bel-, és külterületek szerkezeti terve önálló tervlapokra készült.

- **Helyi Építési Szabályzat, Szabályozási terv**, amely Nagyhuta Község Önkormányzat Képviselő-testületének 15/2008. (XII. 16.) számú rendeletével került jóváhagyásra.
- **Településképi rendelet (TKR)**, amely Nagyhuta Község Önkormányzat Képviselő-testületének 12/2017.(XII.27.) számú rendeletével került jóváhagyásra.

7.2.1. A hatályos HÉSZ és Szabályozási terv főbb megállapításai

Filkeháza

Filkeháza hatályos Helyi Építési Szabályzata és Szabályozási terve **2008-ban készült el** a Provincia Kft. jóvoltából. A **belterületre** vonatkozó Szabályozási terv **három különböző falusias lakóövezetet** különböztet meg (Lf-1, Lf-2, Lf-3), amelyek leginkább a kialakítható legkisebb telekméret szerint kerültek differenciálásra. **Tartalék lakóterület** került kijelölésre a belterület déli szélén, a Rózsa Ferenc utca nyugati oldalán, melynek **beépülése még nem kezdődött meg**. A terv **településközpont vegyes területet** (Vt-1) jelöl a hivatal, illetve a műemléktemplom környezetében. **Gazdasági övezet (Gksz)** csupán egy helyen, a Füzérkajatai elágazás keleti oldalán, külterületen került kijelölésre. A beépítésre szánt különleges területeket, a szintén a külterületen található **temető (Kt)** és a Füzérkajatai elágazás keleti oldalán kijelölt **szabadidő terület** övezete (Ksz) képviseli. A belterületen jelentős a **kertes mezőgazdasági övezet (Mk-1)**, illetve a lakóterületen áthaladó **Bisó-patak** miatt a **vízgazdálkodási övezet (V-1)** kiterjedése. **Zöldövezet (Z) két területen**, nagyobb kiterjedésben a görög katolikus templomhoz és a parókiához tartozó park területén, kisebb kiterjedésben azzal szemben, a Rózsa Ferenc utca túloldalán került kijelölésre. **Mindkettő zöldterületként funkcionál**. A **közlekedési területek** az országos mellékutat (KÖu-3) és a kiszolgáló utakat, lakóutcákat (KÖu-5) jelölő övezetekbe tartoznak. **A Rózsa Ferenc utcát több helyen tervezett szabályozási vonal érinti**. A lakó és vegyes övezetekben sok helyen feltüntetésre került a **hátsókert max. beépítési határa**. A terv jelöli a **műemléki védelem alatt álló görög katolikus templomot** és a hozzá kapcsolódó **műemléki környezetet**.

A **külterületre** vonatkozó Szabályozási terv **három különböző mezőgazdasági övezetet** különböztet meg (Má-Eö, Má-Iö, Mk-2), a természetvédelmi szempontok és ezzel együtt a területhasználat intenzitásának figyelembevételével. A külterület legjelentősebb részén **intenzív használatú mezőgazdasági övezet** jelöl a terv, míg **extenzív használatú mezőgazdasági terület** kisebb mértékben került kijelölésre. **Kertes mezőgazdasági övezet**et, szintén kisebb kiterjedésben, a belterülethez kapcsolódó területeken jelöl a terv. A belterületi terven is jelölt módon a Füzérkajatai elágazás keleti oldalán **kereskedelmi szolgáltató gazdasági övezet (Gksz)** és különleges beépítésre szánt **szabadidő terület** övezet (Ksz), míg a belterület északkeleti oldalán különleges beépítésre szánt **temető övezet (Kt)** került kijelölésre. Mindhárom terület a külterületen található. **A gazdasági és a különleges szabadidő terület ez idáig nem került tervszerűen hasznosításra**. A terv **védelmi célú erdőövezet**et jelöl nagyobb kiterjedésben a település nyugati, kisebb mértékben a község keleti oldalán. Az országos mellékút **közüti közlekedési területként (KÖu-3)**, a patakok, árkok és vízfolyások **vízgazdálkodási területként (V-1)** kerültek kijelölésre. A települést a terv alapján **több természetvédelmi terület is érinti**, majdnem a teljes területére kiterjed az országos ökológiai hálózat övezete, de érintett a Zempléni Tájvédelmi Körzet tervezett területével, a NATURA 2000 pSPA területével és a Természeti területtel is. Ezen kívül a községet érinti a **kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőségvédelmi terület** övezete és a **csúszásveszélyes, felszínmozgásos terület**.

Füzérkajata

Füzérkajata hatályos Helyi Építési Szabályzata és Szabályozási terve **2008-ban készült el** a Provincia Kft. jóvoltából. A **belterület**re vonatkozó Szabályozási terv **két különböző falusias lakóövezetet** különböztet meg (Lf-1, Lf-2), amelyek a kialakítható legkisebb telekméret szerint kerültek differenciálásra. **Két tartalék lakóterület** került kijelölésre a belterület délnyugati szélén, a játszótér környezetében, **melyek beépülése még nem kezdődött meg**. A terv ugyancsak **két övezetet különböztet meg a településközpont vegyes területet tekintve** (Vt-1, Vt-2). A Vt-1 jelű övezet az Ady Endre utca és a Dózsa György utca közötti intézményeknek helyet adó területen, a Vt-2 jelű övezet pedig a református templom környezetében került kijelölésre. A beépítésre szánt különleges területeket a belterület északi oldalán található **temető** (Kt) és belterület délnyugati oldalán kijelölt **sportpálya** (Ksp) övezete képviseli. A belterület délkeleti részén, a lakóterülethez kapcsolódva **kertes mezőgazdasági övezetet** (Mk-1) jelöl a terv. **Zöldövezet (Z) két kisebb kiterjedésű területen**, a temető közelében, illetve az Ady Endre utca és a Dózsa György utca találkozásánál, a közintézményektől délre került kijelölésre. **Csak utóbbi funkcionál valóban kiépített zöldterületként**. A **közeledési területek** az országos mellékutat (KÖu-3) és a kiszolgáló utakat, lakóutcákat (KÖu-5) jelölő övezetekbe tartoznak. A Felszabadítók útját és a Dózsa György utca déli szakaszát **több helyen tervezett szabályozási vonal érinti**. A **belterület délnyugati szélén**, a lakóterület bővíthetősége érdekében **egy 12 méter széles utca került kiszabályozásra**, amely azonban **még nem került kiépítésre**. A lakó és vegyes övezetekben a legtöbb helyen feltüntetésre került a **hátsókert max. beépítési határa**. A terv jelöli a **helyi védelemre javasolt épületeket**, valamint a településmagra kiterjedő **helyi értékvédelmi terület** határát. A belterület északkeleti részén, a kilátót érintően **turistaút** került jelölésre.

A **külterület**re vonatkozó Szabályozási terv **három különböző mezőgazdasági övezetet** különböztet meg (Má-Eő, Má-lő, Mk-2), a természetvédelmi szempontok és ezzel együtt a területhasználat intenzitásának figyelembevételével. Ezek közül a legjelentősebb kiterjedéssel az **intenzív használatú mezőgazdasági övezet** bír, míg az **extenzív használatú mezőgazdasági terület** és a belterülethez kapcsolódó **kertes mezőgazdasági övezet** csak kisebb kiterjedésben került kijelölésre. A különleges beépítésre szánt területet a település délkeleti részén található **kaolinbánya övezete** (Kb) képviseli. A terv a külterület legnagyobb kiterjedésű részén, a település teljes nyugati oldalán **védelmi célú erdőövezetet** jelöl. A patakok, árkok és vízfolyások **vízgyűjtőterületként** (V-1) kerültek kijelölésre. A **közeledési területek** az országos mellékutat (KÖu-3) és a kistérségi összekötő utat, tehermentesítő utat (KÖu-4) jelölő övezetekbe tartoznak. A települést a terv alapján **több természetvédelmi terület is érinti**, majdnem a teljes területére kiterjed az országos ökológiai hálózat övezete, de érintett a Zempléni Tájvédelmi Körzet területével és tervezett területével, a NATURA 2000 pSPA területével és a Természeti területtel is. Ezen kívül a településen **bányatelek található a kaolinbánya környezetében**, illetve a községet **csúszásveszélyes, felszínmozgásos terület** érinti. Az erdőterületeket és a kaolinbánya területét érintően **turistautakat jelöl a terv**.

Kishuta

Kishuta hatályos Helyi Építési Szabályzata és Szabályozási terve **2008-ban készült el** a Provincia Kft. jóvoltából. A **belterületre** vonatkozó Szabályozási terv **két különböző falusias lakóövezetet** különböztet meg (Lf-1, Lf-2), amelyek leginkább a kialakítható legkisebb telekméret szerint kerültek differenciálásra. **A terv nem jelöl ki tartalék lakóterületet**, azonban számottevő számban található **beépítetlen lakótelek a Somhegyi utca keleti szakasza mentén**. A terv ugyancsak **két övezetet különböztet meg a településközpont vegyes területet tekintve** (Vt-1, Vt-2). A Vt-1 jelű övezet nagyobb kiterjedésű területet érint a belterület középső részén, köztük a temető területét, míg a Vt-2 jelű övezet a templom környezetének területére és a Kossuth Lajos utca túloldalán található közintézmények területére korlátozódik. A beépítésre szánt különleges területeket a belterület középső részén, a Kossuth Lajos utca és a Somhegyi utca találkozásánál jelölt **szabadidőpark, játszótér** (Ksz), a belterület északnyugati részén kijelölt **sportpálya** (Ksp), illetve a belterület középső részén, kisebb kiterjedésben kijelölt **pincés övezet** (Kpi) képviseli. **A sportpálya már nem tölti be funkcióját, felhagyásra került. Zöldövezetet (Z) több területen jelöl a terv**, nagyobb kiterjedésben a belterület északkeleti részén, a kisvasút északi oldalán, kisebb kiterjedésben a belterület legdélebbi szélén, a Sompataki-patak mentén. **Kiépített zöldterületként csak a kisvasút északi oldalán található terület egy kisebb része funkcionál**. A belterület középső és déli részén, a lakóterülethez kapcsolódva **kertes mezőgazdasági övezetet** (Mk-1) jelöl a terv. A lakóterületen áthaladó **Sompataki-patak** miatt jelentős a belterületen a **vízgazdálkodási övezet** (V-1) kiterjedése. A **közlekedési területek** az országos mellékutat (KÖu-3), a kőkapui bekötő utat (KÖu-4), a kiszolgáló utakat, lakóutcákat (KÖu-5), valamint a belterület északi részét kettészelő kisvasút esetében a vasúti közlekedési területet (KÖk) jelölő övezetekbe tartoznak. A Kossuth Lajos utca északkeleti szakaszát, illetve a Somhegyi utcát **tervezett szabályozási vonal érinti**. **A közintézményektől délre egy 8 méter széles utca került kiszabályozásra**, amely jelenleg csak rövidebb szakaszon és kisebb szélességgel van kialakítva. A lakó és vegyes övezetekben több helyen feltüntetésre került a hátsókert **max. beépítési határa**. A belterületen végighaladva **a terv turistautat jelöl**.

A **külterületre** vonatkozó Szabályozási terv csupán egy mezőgazdasági övezet különböztet meg, ez az **extenzív használatú mezőgazdasági övezet** (Má-Eö), melynek kiterjedése főleg a település északnyugati részére korlátozódik. A terv a külterület legnagyobb kiterjedésű részén erdőövezet jelöl, amelyen belül **védelmi célú (Ev) és gazdasági célú (Eg) erdőövezet** különböztet meg. A település nagy részét elfoglaló védelmi célú erdőterületek mellett a kisebb kiterjedésű gazdasági célú erdőterületek a belterület keleti oldalán találhatóak. A patakok, árkok és vízfolyások **vízgazdálkodási területként** (V-1) kerültek kijelölésre. A **közlekedési területek** az országos mellékutat (KÖu-3), a kőkapui bekötő utat (KÖu-4), illetve a kisvasúti közlekedési területet (KÖk) jelölő övezetekbe tartoznak. A települést a terv alapján **több természetvédelmi terület is érinti**, majdnem a teljes területére kiterjed az országos ökológiai hálózat övezete, de érintett a Zempléni Tájvédelmi Körzet területével, a NATURA 2000 pSCI területével és a Természeti területtel is. Ezen kívül a községet érinti a **kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőségvédelmi terület** övezete és a **csúszásveszélyes, felszínmozgásos terület**. A települést észak-déli irányban átszelve **turistautat jelöl a terv**.

Nagyhuta

Nagyhuta hatályos Helyi Építési Szabályzata és Szabályozási terve **2008-ban készült el** a Provincia Kft. jóvoltából. A **belterületre** vonatkozó Szabályozási terv csupán **egy falusias lakóövezetet** különböztet meg (Lf-1). **Tartalék lakóterület** került kijelölésre a belterület északi szélén (nagyrészt a külterületen), a Petőfi Sándor utca két oldalán, melynek **beépülése még nem kezdődött meg**. A terv szintén csak **egy övezetet különböztet meg a településközpont vegyes területet tekintve** (Vt-1), amelynek ugyanakkor igen **jelentős a kiterjedése**. A beépítésre szánt különleges területeket a belterület délkeleti szélénél található **temető** (Kt) képviseli. **Zöldövezetet (Z) két nagyobb kiterjedésű területen**, a belterület északi részén jelöl a terv. **Kiépített zöldterületként csak az északabbra fekvő terület egy része funkcionál**. A **vízgazdálkodási övezeten** belül a terv a Sompataki-patak területét magába foglaló patakok, árkok, vízfolyások területét (V-1) és a belterület északnyugati szélén található vízmű területét (V-3) különbözteti meg. A **közlekedési területek** az országos mellékutat (KÖu-3) és a kiszolgáló utakat, lakóutcákat (KÖu-5) jelölő övezetekbe tartoznak. **A Petőfi Sándor utca elágazó déli szakaszait tervezett szabályozási vonal érinti**. A lakó és vegyes övezetekben több helyen feltüntetésre került a **hátsókert max. beépítési határa**. A belterületen végighaladva **a terv turistautat jelöl**.

A **külterületre** vonatkozó Szabályozási terv **két különböző mezőgazdasági övezetet** különböztet meg (Má-Eö, Mk-2). Ezek közül jelentősebb kiterjedéssel az **extenzív használatú mezőgazdasági övezet** bír, míg a **kertes mezőgazdasági övezet** a belterülethez kapcsolódóan és a település északi szélén csak kisebb kiterjedésben került kijelölésre. A terv **erdőgazdasági-ipari övezetet** (Gip-E) jelöl kisebb kiterjedésben a község északi, Kishutával határos részén, a kisvasút két oldalán. A különleges beépítésre szánt területet a belterület délnyugati szélénél található **temető** (Kt) és a település nyugati, Regéccel határos részén, a Kőkapu vadászkastély környezetében kijelölt **üdülési célú övezet** (Kü) képviseli. A terv a külterület legnagyobb kiterjedésű részén **védelmi célú erdőövezetet** (Ev) jelöl. A **vízgazdálkodási övezeten** belül a terv a patakok, árkok, vízfolyások területét (V-1), a Kőkapu vadászkastély környezetében található horgásztót (V-2) és a belterület északnyugati szélén található vízmű területét (V-3) különbözteti meg. A **közlekedési területek** az országos mellékutat (KÖu-3), a kőkapui bekötő utat (KÖu-4), illetve a kisvasúti közlekedési területet (KÖk) jelölő övezetekbe tartoznak. A települést a terv alapján **több természetvédelmi terület is érinti**, majdnem a teljes területére kiterjed az országos ökológiai hálózat övezete, de érintett a Zempléni Tájképző Körzet területével és a NATURA 2000 pSCI területével is. Ezen kívül a községet érinti a **kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőségvédelmi terület** övezete és a **csúszásveszélyes, felszínmozgásos terület**. A települést átszelve **számos turistautat jelöl a terv**.

7.3. A településszerkezet vizsgálata

7.3.1. Területhasználat vizsgálat

A vizsgált települések építési telkeinek többsége lakóingatlanként nyilvántartott. A közintézmények és kereskedelmi, szolgáltató létesítmények jellemzően a települések magjában találhatók. Meghatározó turisztikai, üdülő területhasználat kizárólag Nagyhután található, a belterülettől távol, Kőkapu településrészén. Üzemi gazdaságok a települések egyikén sincs. A településrendezési tervekben pari területhasználattal jelölt telkeken Nagyhután erdőgazdálkodási tevékenység, míg Filkeházán közmű területi érintettség található.

A beépítésre nem szánt területek a belterületen közparkok és közlekedési területek és a patakok vízgazdálkodási területei. A külterületen Kishután és Nagyhután 95%-ban erdő borítottságú, míg Filkeházán és Füzérkajátát a kiskertes és mezőgazdasági területek jellemzik.

7.3.2. Alulhasznosított, barnamezős területek

Ipari vagy mezőgazdasági ipari területek a települések egyikén sem működött az elmúlt közel húsz évben, így barnamezős, alulhasznosított területek sem kerültek beazonosításra, meghatározásra.

7.3.3. Telekstruktúra, telekméret vizsgálat

A vizsgált településeket a falusias, organikusan kialakult utcahálózatra szerveződött, szalagtelkes telekstruktúra jellemzi, melyet a külterületi zártkertek, illetve mezőgazdasági és erdő területek ki-, illetve nagytáblás telekstruktúrája ölel körbe.

A történelmi településmaghoz illesztett, szabályos telekstruktúrájú településrészek Filkeháza és Füzérkajata déli részén, Kishuta északi részén található.

A települések telekméret vizsgálatait az azonos című vizsgálati tervlapok ismertetik, szemléltetik.

7.3.4. Tulajdonjogi vizsgálat

A települések tulajdonjogi vizsgálatait az azonos című vizsgálati tervlapok ismertetik. Az általános állapotoktól eltérően Nagyhután kimagaslóan magas számú külterületi ingatlan van önkormányzati tulajdonban.

7.3.5. Épületállomány vizsgálata

A helyszíni vizsgálatok alapján megállapítható, hogy a vizsgált településeken jellemzően falusias beépítésű, oldalhatáron álló épületek találhatók, utcára merőleges gerincű tetőidommal. Az épületek földszintesek, a tetőtér beépítés nem jellemző. Az épület állomány állapota közepesen jónak mondható. A lakóépületek folyamatos felújítása az elmúlt 5 évben kezdődött és jelenleg is tart.

Filkeháza - állapot fotók:

Az intézményi épületek mindegyike a vizsgált települések mindegyikén pályázati forrásból került felújításra.

Füzérkajata állapot fotók:

Az intézményi épületek mindegyike a vizsgált települések mindegyikén pályázati forrásból került felújításra. Az egyedi táji értékek is mind fellelhetők a település belterületén.

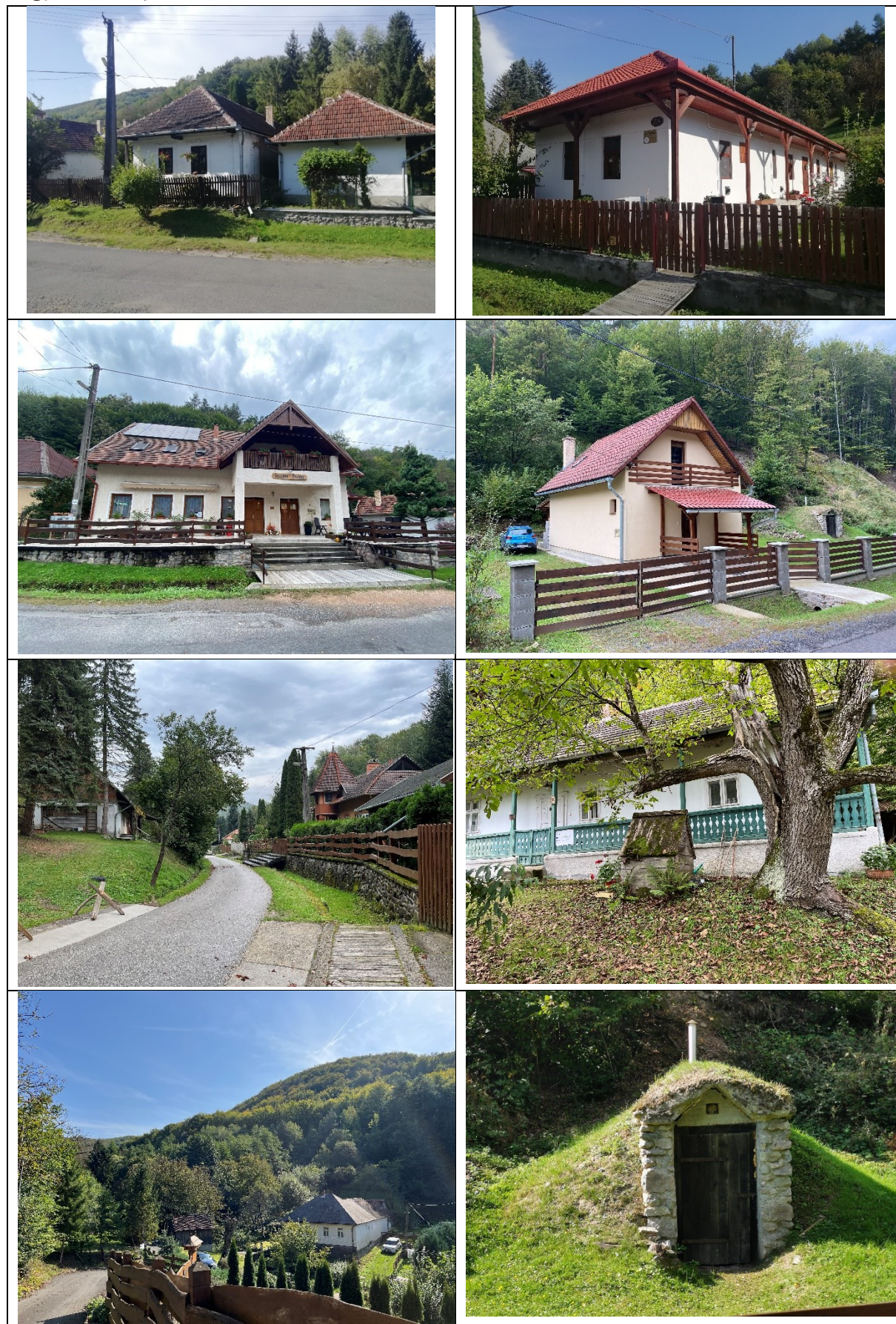
Kishuta - állapot fotók:

Az intézményi épületek mindegyike a vizsgált települések mindegyikén pályázati forrásból került felújításra.

Nagyhuta - állapot fotók:

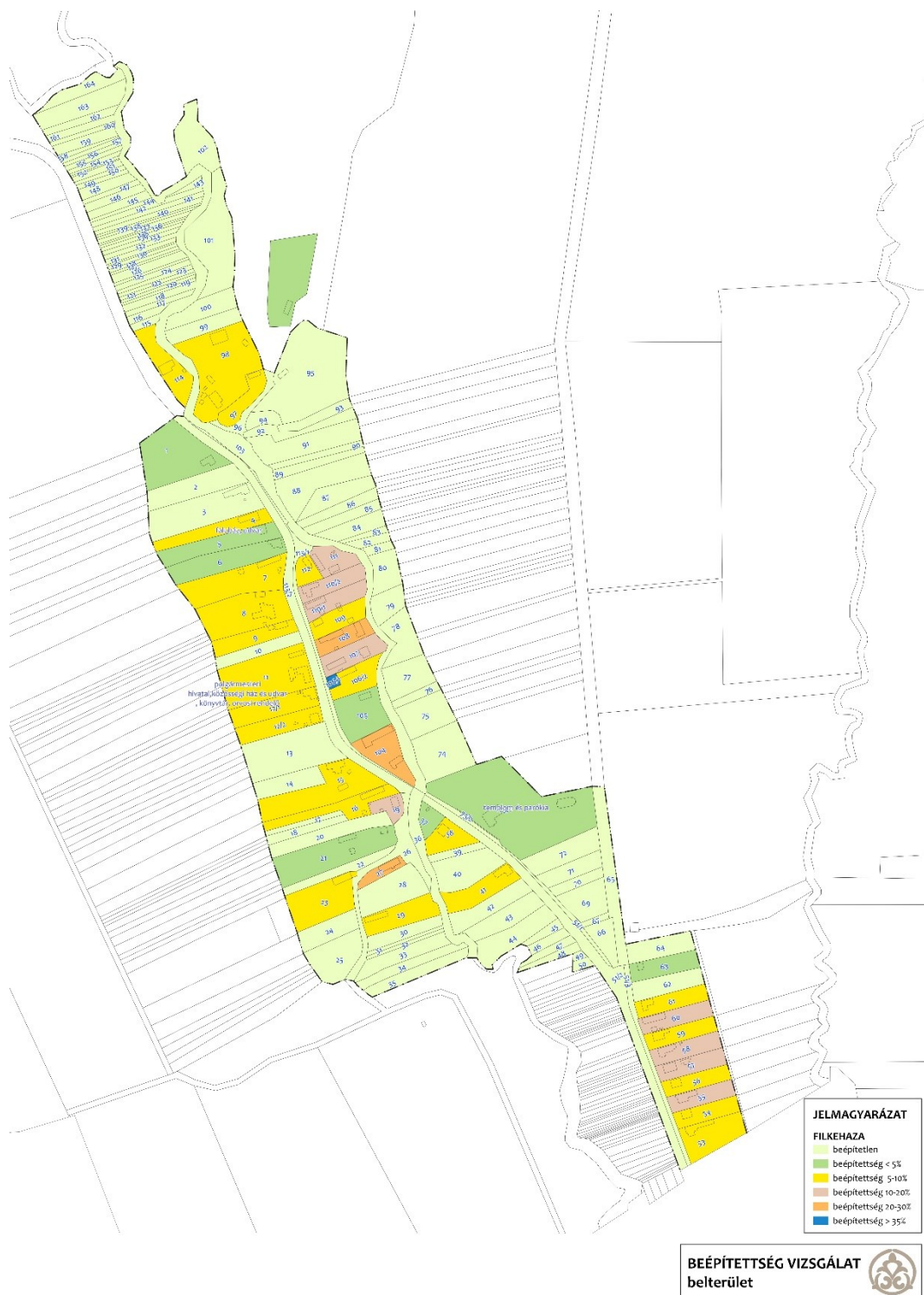
Az intézményi épületek mindegyike a vizsgált települések mindegyikén pályázati forrásból került felújításra.

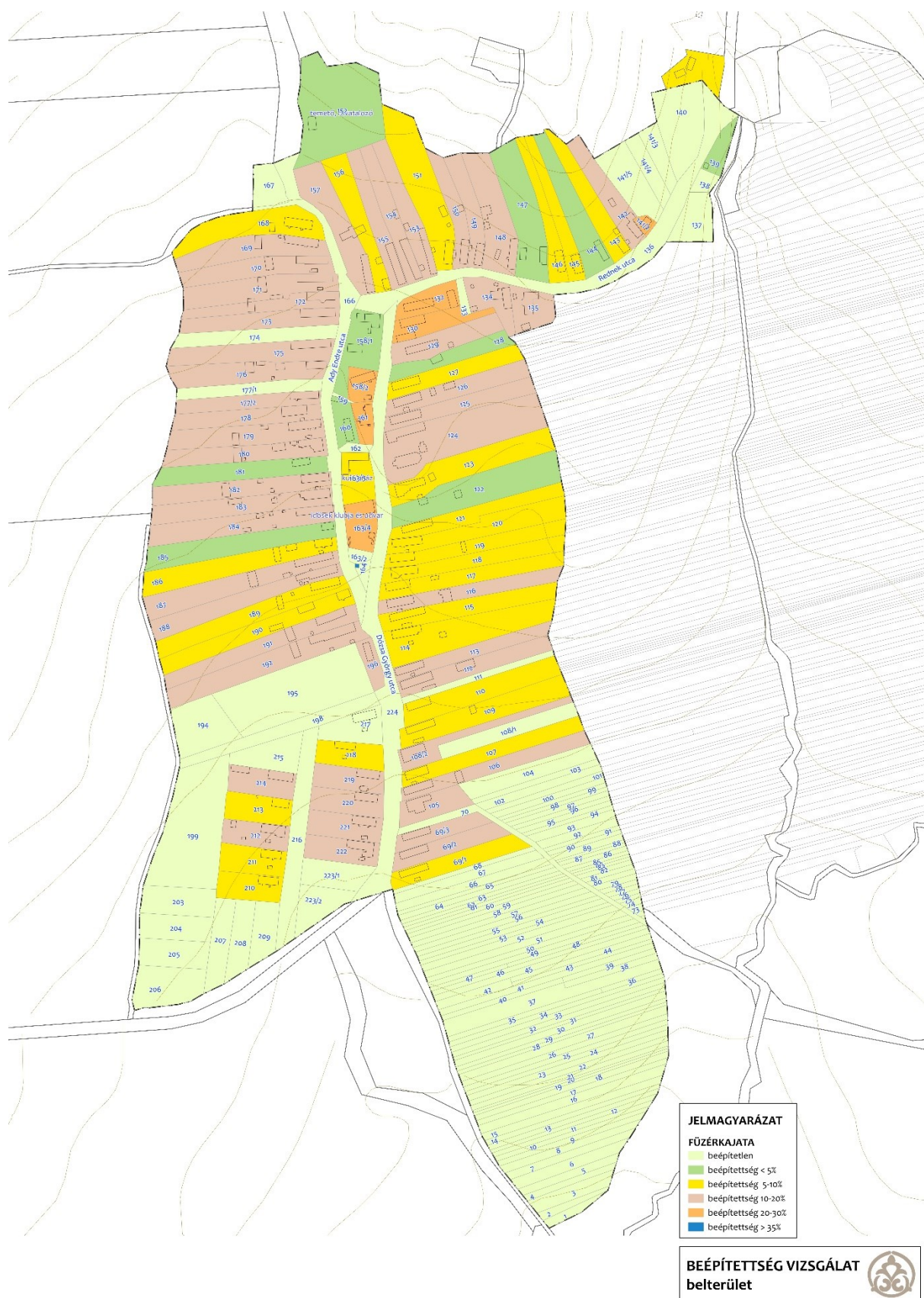

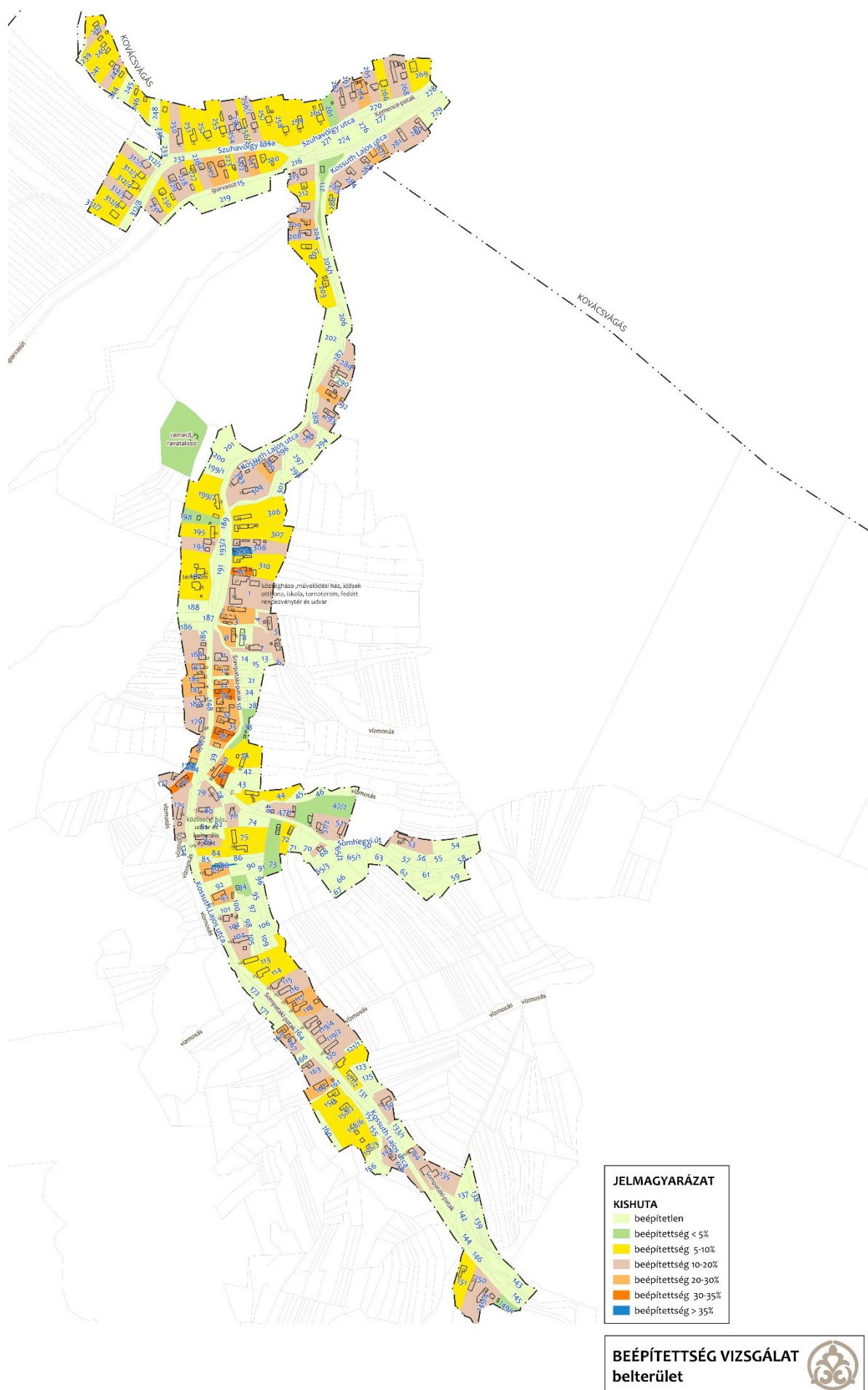
7.3.6. Beépítettség vizsgálata

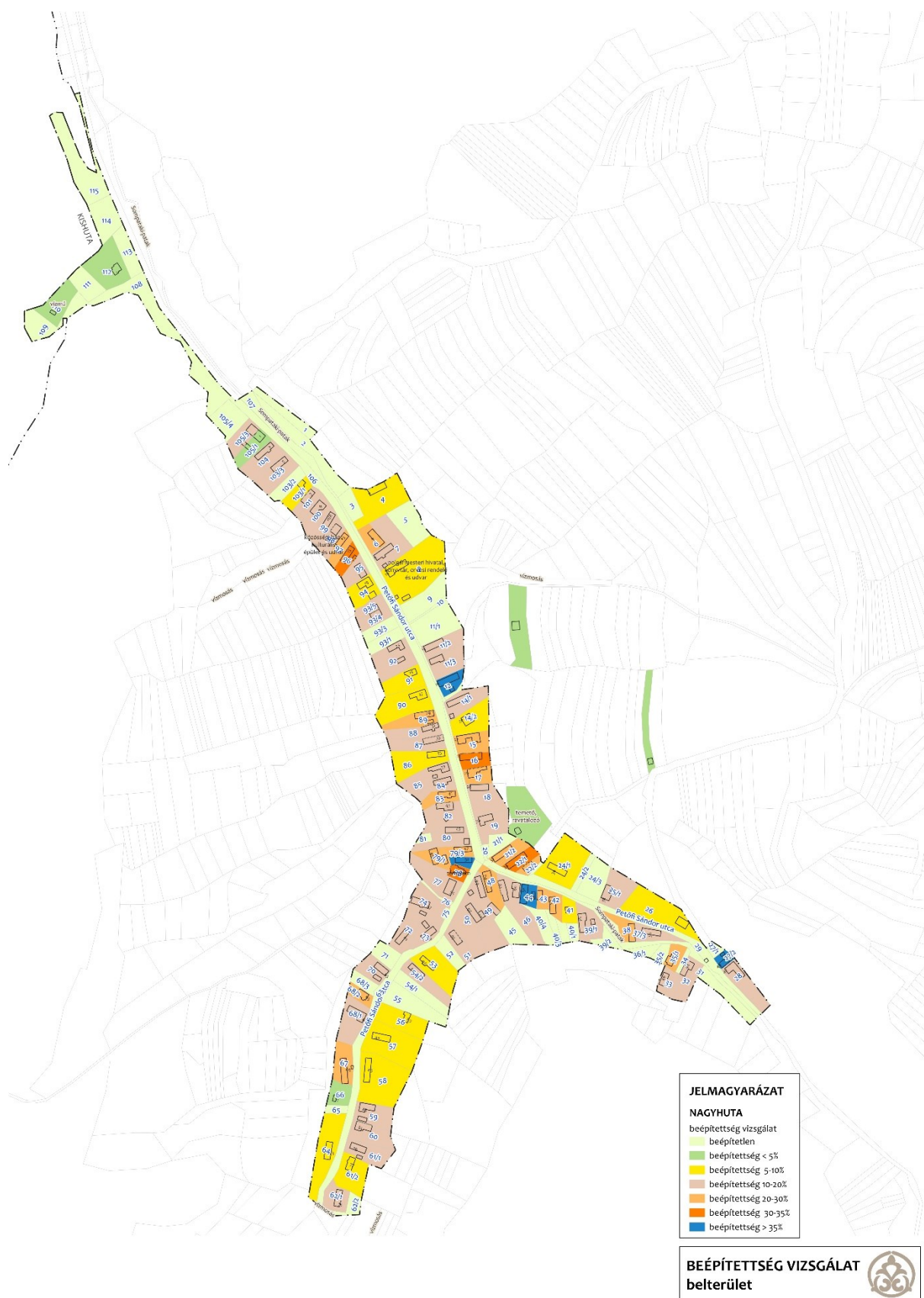
Az E-TÉR adatszolgáltatásban kapott alaptérképeken szereplő építmények feltüntetése eltér a valós állapotoktól. A feltüntetésből hiányzó épületek ábrázolása kiegészítésre került a térképi feldolgozás során (reambulálás), melynek alapján számított beépítési jellemzők csak tájékoztató adatként vehetők figyelembe.

A települések mindegyikénél mondható, hogy a beépítettség jellemzően 30%-ot nem meghaladó mértékű. A 35%- vagy azt meghaladó beépítettséggel jellemezhető telkek száma elenyésző. A részletes kimutatást a települési bontásban készült, beépítettség vizsgálata című tervlapok szemléltetik.

8. Az épített környezet és az építészeti örökség vizsgálata

8.1. Műemlékek

A vizsgált települések közül csak Filkeházán található műemlék, amelyhez műemléki környezet is tartozik. A Szentháromság **görögkatolikus templom** a község belterületének délkeleti szélén található. A késő barokk stílusú templom 1804-1813 között épült és 1958 óta élvez műemléki védeltséget. A templomhoz gondozott park és **Görögkatolikus Parókia** is tartozik, amely 1823-ban épült. A templomnak és a parókiának köszönhetően Filkeháza a térség **görögkatolikus központja**. A műemlék adatai a lenti táblázatban olvashatóak. A templom Filkeháza Településképi Arculati Kézikönyvében részletesebben bemutatásra kerül.

Település	Műemlék neve	Cím	Helyrajzi szám	Törzsszám	Azonosító
Filkeháza	Görög katolikus templom	Rózsa Ferenc utca	73/1	1285	2759

8.2. Helyi művi értékek

A települések mindegyikén vannak helyi védett épületek, értékek, melyeket a **községek településképiének védelméről szóló rendeletek (TKR)** rögzítenek.

Filkeháza

A Filkeháza Község Önkormányzat Képviselő-testületének 14/2017.(XII.27.) számú rendeletével jóváhagyott TKR-ben **5 helyi védett épület, érték** szerepel, melyek a következők:

Cím	Hrsz.	Megnevezés	Építés éve	Stílus
Rózsa Ferenc utca	73	Görögkatolikus templom	1804.	Empire
Rózsa Ferenc utca	73	Görögkatolikus parókia	1823.	Empire
Rózsa Ferenc utca	001	Görögkatolikus emlékkereszt	1817.	Empire
Rózsa Ferenc utca	049	Görögkatolikus emlékkereszt a temetőben	1990. átép.	
Rózsa Ferenc utca	027	Görögkatolikus emlékkereszt	1996. átép.	

Füzérkajata

A Füzérkajata Község Önkormányzat Képviselő-testületének 12/2017.(XII.27.) számú rendeletével jóváhagyott TKR-ben **5 helyi védett épület, érték** szerepel, melyek a következők:

Cím	Hrsz.	Megnevezés	Építés éve	Stílus
Dózsa György utca 45.	124	Református templom	1913	Empire
Dózsa György utca 45.	124	Református templom Orgonája	1913	Barokk
Felszabadítók útja 4.	156	Legrégbbi táj jellegű egyszobás, pitvaros, kemencés lakóház	1890	

Ady Endre utca 25.	177/2	Legrégebbi tájjellegű tornácos lakóház	1980	
Ady Endre utca	152	Köztemető helyi magyar temetkezésre jellemző kopjafák		

Kishuta

A Kishuta Község Önkormányzat Képviselő-testületének 13/2017.(XII.27.) számú rendeletével jóváhagyott TKR-ben **4 helyi védett épület, érték** szerepel, melyek a következők:

Cím	Hrsz.	Megnevezés	Építés éve	Stílus
Kossuth Lajos utca 24.	192	Római katolikus templom	1934	Empire
Kossuth Lajos utca 38.	179	Szent Antal Emlékhely	1954	Empire
Kossuth Lajos utca 32.	182	Körmeneti emlékkert	1934	Empire
Kossuth Lajos utca 53.	1	Általános Iskola	1880	Empire

Nagyhuta

A Nagyhuta Község Önkormányzat Képviselő-testületének 12/2017.(XII.27.) számú rendeletével jóváhagyott TKR-ben **2 helyi védett épület, érték** szerepel, melyek a következők:

Cím	Hrsz.	Megnevezés	Építés éve	Stílus
Petőfi Sándor utca 47.	78	Római katolikus templom	1920	Empire
Petőfi Sándor utca 10.	8	Katolikus Emlékkereszt	1804	

8.3. Régészet

A régészeti lelőhelyek vizsgálatáról Dr.Tankó Károly régész készített településenként Régészeti hatástanulmányt, melyek a készülő településtervek önálló mellékleteként kerül dokumentálásra.

9. Környezeti állapot-jellemzők

A vizsgált településekre az alábbi környezetvédelmi vonatkozású helyi rendeletek vonatkoznak.

- Filkeháza Községi Önkormányzat Képviselő-testületének 4/2023. (III. 23.) önkormányzati rendelete a köztisztaság fenntartásáról, valamint az avar és a kerti hulladékok nyílttéri égetésének helyi szabályairól
- Filkeháza Községi Önkormányzat Képviselő-testületének 5/2003. (VI. 18.) önkormányzati rendelete a folyékony hulladékkal kapcsolatos kötelező helyi közszolgáltatásról
- Füzérkajata Községi Önkormányzat Képviselő-testületének 4/2023. (III. 22.) önkormányzati rendelete a köztisztaság fenntartásáról, valamint az avar és a kerti hulladékok nyílttéri égetésének helyi szabályairól
- Füzérkajata Községi Önkormányzat Képviselő-testületének 6/2003. (VI. 5.) önkormányzati rendelete a folyékony hulladékkal gazdálkodásról
- Kishuta Községi Önkormányzat Képviselő-testületének 4/2023. (III. 22.) önkormányzati rendelete a köztisztaság fenntartásáról, valamint az avar és a kerti hulladékok nyílttéri égetésének helyi szabályairól
- Kishuta Községi Önkormányzat Képviselő-testületének 4/2003. (VI. 2.) önkormányzati rendelete a települési folyékony hulladékkal kapcsolatos kötelező helyi közszolgáltatásokról
- Nagyhuta Községi Önkormányzat Képviselő-testületének 4/2023. (III. 23.) önkormányzati rendelete a köztisztaság fenntartásáról, valamint az avar és a kerti hulladékok nyílttéri égetésének helyi szabályairól
- Nagyhuta Községi Önkormányzat Képviselő-testületének 5/2003. (VI. 17.) önkormányzati rendelete a települési folyékony hulladékkal kapcsolatos kötelező helyi közszolgáltatásokról

9.1. Talaj, felszíni és a felszín alatti vizek védelme

A B.A.Z. Megyei TrT alapján a négy települést **nem érinti vízminőség-védelmi övezet**, továbbá a magasabb rendű Országos vízminőség-védelmi terület övezete által sem érintett. **Füzérkajata és Nagyhuta ásványi nyersanyagvagyon övezetében fekvő** települések, emellett **Füzérkajata földtani veszélyforrás területe** által is érintett. A területrendezési tervek készítésének és alkalmazásának kiegészítő szabályozásáról szóló 9/2019. (VI. 14.) MvM rendelet ezen övezetekre vonatkozó előírásai a következők:

„5. Vízminőség-védelmi terület övezete

5. § (1) A vízminőség-védelmi terület övezetében keletkezett szennyvíz övezetből történő kivezetéséről és az övezeten kívül keletkezett szennyvizek övezetbe történő bevezetéséről, illetve a szennyvíz övezeten belüli kezelésének feltételeiről a vármegye területrendezési tervében rendelkezni kell.
- (2) A vízminőség-védelmi terület övezetébe tartozó települések településrendezési eszközeinek készítése során ki kell jelölni a vízvédelemmel érintett területeket. A kijelölt vízvédelemmel érintett területekre vonatkozó egyedi szabályokat a helyi építési szabályzatban kell megállapítani.
- (3) A vízminőség-védelmi terület övezetében bányászati tevékenység folytatása a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó előírások alkalmazásával engedélyezhető.”

„8.Ásványi nyersanyagvagyon övezete

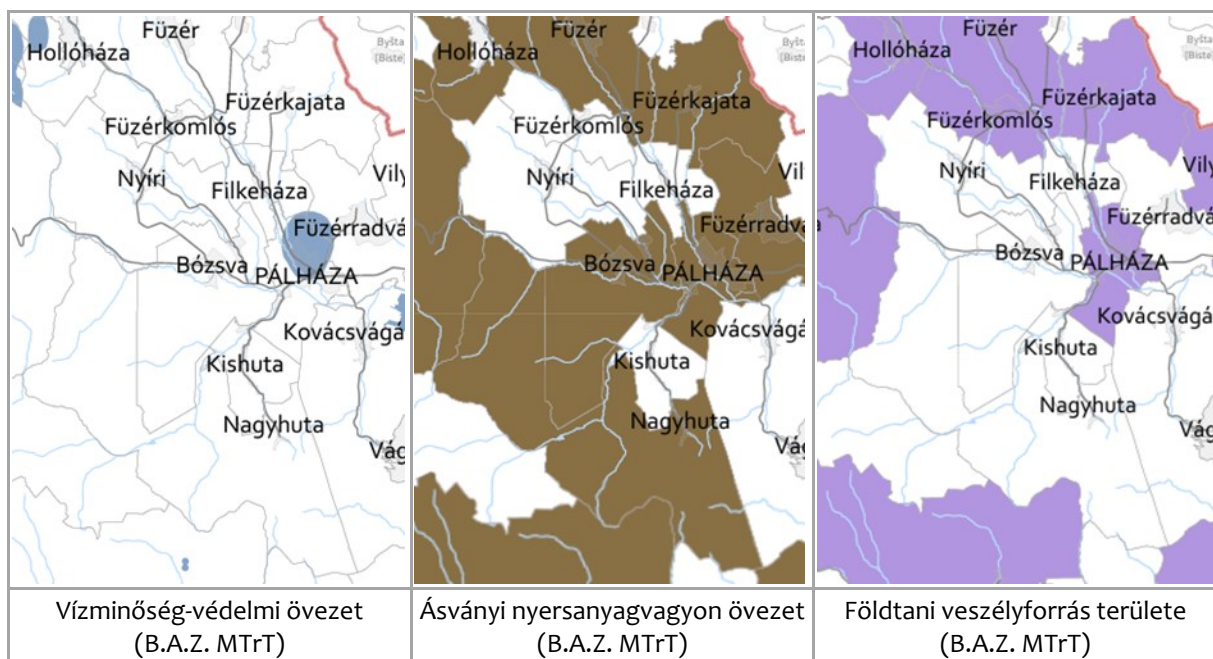
8. § (1) Az ásványi nyersanyagvagyon övezetét a településrendezési eszközökben kell tényleges kiterjedésének megfelelően lehatárolni.

(2) Az (1) bekezdés szerinti területen, a településrendezési eszközökben csak olyan területfelhasználási egység, építési övezet vagy övezet jelölhető ki, amely az ásványi nyersanyagvagyon távlati kitermelését nem lehetetleníti el.

11.Földtani veszélyforrás terület övezete

11. § (1) A földtani veszélyforrás terület övezetében a földtani veszélyforrással érintett terület kiterjedését a településrendezési eszközökben kell tényleges kiterjedésének megfelelően lehatárolni.

(2) Az (1) bekezdés szerinti területen új beépítésre szánt terület csak akkor jelölhető ki, ha ahhoz a bányafelügyelet a településrendezési eszközök egyeztetési eljárása során adott véleményében hozzájárul.”

A vizsgált térség legjellemzőbb talajtípusa az **agyagbemosódásos barna erdőtalaj**, valamint a hegyközi vízfolyások mentén nyers öntéstalaj és réti öntéstalaj. A térségben főként erdőterületek dominálnak, kismértékű a mezőgazdasági művelés alatt álló területek aránya. A földművelés során alkalmazott **kémiai anyagok, műtrágyák és növényvédelmi** szerek potenciális veszélyforrást jelenthetnek a talaj, a felszíni és felszín alatti vizek állapotára.

Emellett a talaj minőségét a **közlekedésből adódó szennyeződések**, mint a kipufogógáz és kenőanyagok is károsíthatják. A települések elhelyezkedése azonban **kedvező**, jelentős átmenő forgalom nem terheli őket.

A felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területeken levő települések besorolásáról szóló 27/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet alapján a vizsgált négy település **érzékeny** felszín alatti vízminőségvédelmi kategóriába tartozik. Az MBFSZ Térképek - Magyarország talajvíztérképei alapján a vizsgált települések **talajvízmentes** területen helyezkednek el. Filkeháza területének délkeleti részét a Pálháza területén üzemelő **sérülékeny felszín alatti vízkivétel védőövezete** érinti. A vizsgált települések a **Bodrog vízgyűjtőterületéhez** tartoznak. A Filkeházán áthaladó **Bisó-patak** mellékága a **Falu-patak**, mely Füzérkajata fő vízfolyása. Kishuta és Nagyhuta a **Som-patak** völgyébe

települt, Kishuta belterületének északi részén a Som-patak a **Kemence-patakba** torkollik. A vizsgált települések egyetlen kisebb állóvize a **Nagyhuta-Kőkapui Áfonyás-tó**.

A Magyarország 2021. évi Vízyűjtő-gazdálkodási Terve - Felszíni Víztestek Ökológiai Minősítése c. térkép alapján a vizsgált településeken található felszíni víztestek ökológiai állapota **'mérsékelt'**, mely az 5 kategória középértékét jelenti.

A talaj-, a felszíni- és felszín alatti vizek védelme szempontjából kedvező, hogy a településeken biztosított a **kiépített közüzemű vízellátás**, melyet a Zemplén Vízmű Kft. üzemeltet. Füzérkajátán és Filkeházán a lakosság több mint 80 %-a, Kishután és Nagyhután 100 % veszi igénybe a szolgáltatást. Kishuta vízellátását a Nagyhután üzemelő közös vízbázis biztosítja. A közüzemi **szennyvízyűjtő hálózatra** csatlakozott lakásállomány Nagyhután teljes körű, Filkeházán 81 %, Füzérkajátán 66 %, Kishután csupán 20 %. A településeken **elválasztott rendszerű szennyvízcsatorna-hálózat** üzemel, az összegyűjtött szennyvizeket a pálházai regionális szennyvíztisztító telepen tisztítják meg. A csapadékvíz elvezetése belterületen jellemzően nyílt árkos elvezetéssel történik, mely helyenként karbantartásra, felújításra szorul. Villámárvizek idején előfordulnak kiöntések, valamint a patakmeder átrendeződése.

9.2. Levegőtisztaság-védelem

A légszennyezettségi agglomerációk és zónák kijelöléséről szóló 4/2002. (X. 7.) KvVM rendelet a vizsgált településeket a 10. kategóriába sorolja, mely *'az ország többi területe, kivéve az alább kijelölt városokat'*. Az egyes zónák átlag állapotot határoznak meg, specifikus adatok a négy településre ezek alapján nem állapíthatók meg. Az országban telepített automata és manuális mérőhálózat vizsgálja folyamatosan a levegőminőséget. A legközelebbi automata mérőállomás Hernádszurdok községben működik, mely több mint 20 km-re található a vizsgált településektől. A HungaroMet honlapján elérhető mérőállomás adatok alapján, az egyes szennyezőanyagok esetében mért értékek kedvezőek a térségben.

CO	NO ₂	O ₃	PM ₁₀	PM _{2,5}	SO ₂	C ₄ H ₄
kiváló	kiváló	jó	kiváló	kiváló	kiváló	kiváló

A közlekedési eredetű emisszió jellemzően közvetlenül az utak környezetében okozhat problémát. A négy település előnyös tulajdonsága ebből a szempontból, hogy a nagyobb forgalmú utak, autópályák elkerülik őket, a kis forgalmú összekötő utak forgalma pedig **nem okoz jelentős mértékű légszennyezést**. A kiterjedt erdőterületeknek köszönhetően a levegőminőség kifejezetten **kedvező** a térségben. Üzemi eredetű légszennyezés **nem érinti** a településeket a LAIR adatbázisa alapján. Lakossági légszennyezés esetében a **fűtés** a legnagyobb szennyező forrás, amely leginkább a téli hónapokban jelentkező probléma. A kis lélekszámú településeken azonban a fűtésből eredő légszennyezőanyag kibocsátás elenyésző mértékű. Vegetációs időszakban növelheti a légszennyezettséget a kerti hulladék nyílttéri égetése. A szabadtéri tügyújtás és avarégetés szabályait helyi rendelet határozza meg mind a négy település esetében.

9.3. Zaj- és rezgésterhelés

A térség általános zajterhelését a közúti közlekedésből és az üzemi tevékenységből származó zaj mértéke határozza meg. A települési környezeti zajvédelem követelményeit a zaj és rezgés elleni

védelem egyes szabályairól szóló 284/2007. (X.29.) Korm. rendelet és a zaj- és rezgésterhelési határértékek megállapításáról szóló 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet előírásai határozzák meg.

Az utóbbi években az ipari zajforrások jelentősége – országszerte és Borsod-Abaúj-Zemplén megyében is – sokat csökkent, leginkább a közúti közlekedés lépett elő domináns zajforrássá. A gyorsforgalmi utakon felül a nagy forgalmat bonyolító és ebből fakadóan számottevő zajproblémát jelentő legnagyobb közúti zajforrások a megyében a 3. sz., 37. sz, 26. sz., 35. sz. és 25. sz. főutak. Ezen közutak jelentős forgalmat bonyolítanak le, a vizsgált települések azonban az említett főutaktól igen távol fekszenek, ezáltal zajvédelmi szempontból kedvező helyzetben vannak. A területet átszövő kisebb utakon az átmenő forgalom okozta zajterhelés elhanyagolható mértékű, közvetlen főbb közúti kapcsolattal a települések nem rendelkeznek. Füzérkajata és Nagyhuta zsáktelepülések, így átmenő forgalom egyáltalán nem jelentkezik, Kishután és Filkeházán is az előző két település forgalma halad csak keresztül, így a közlekedési eredetű zajterhelés szempontjából mind a négy település kiemelkedően kedvező helyzetben van.

Személyszállító- és tehervasútvonal az érintett települések környezetében nem található, így ebből fakadó konfliktus nem adódik. Kishután és Nagyhuta külterületén halad az iparvasútként jelölt Pálházáról induló kisvasút teljes nyomvonala, mely az ország legrégebbi, 1888 óta működő keskeny nyomközű erdei vasútja. A turisztikai használatban álló kisvasút ma 9,3 km hosszú pályán a Nagyhutai erdőben fekvő Rostallóig megy. Az erdei szakaszokon nem okoz problémát a kisvasút közlekedéséből eredő zaj, azonban Kishuta belterületén közvetlenül a házak szomszédságában halad a kisvasút, így annak érezhető a zaj és rezgésterhelése. Azonban csúcsüzemben is csupán 4-5 db szerelvény halad el irányonként, így állandó jellegű zajterhelésről és ebből eredő konfliktusról nem beszélhetünk.

Repülőtér és légifolyosó nem található a vizsgált települések közelében.

Üzemi eredetű zajterhelés tekintetében megállapítható, hogy a településeken jelentősebb **ipari zajterhelést okozó üzem nem helyezkedik el**. Ennek következtében a lakóterületeket érintő jelentősebb ipari zajterhelés nem jelentkezik. A pálházai perlitbánya azonban Kishuta területével határosan fekszik. A belterülettől, védendő lakóépületektől azonban több száz méter távolságra van a bányaterület széle, a bánya üzemi területe pedig 7-800 méter távolságra fekszik. Ezek a területek sűrűn beerdősültek, így a zaj- és rezgés terjedését jelentős mértékben mérsékelni képesek, így ebből fakadó konfliktus nem adódott.

9.4. Hulladékkezelés

A vizsgált településeken **szervezett keretek között zajlik** a hulladékgyűjtés és szállítás. A folyékony hulladékgazdálkodásról mind a négy település helyi rendelettel bír. A hulladékgazdálkodási közszolgáltatást 2023. közepéig a BMH Borsod-Abaúj-Zemplén vármegyei Hulladékgazdálkodási Közszolgáltató Nonprofit Kft. végezte. A tavalyi év második felétől központosított hulladékgazdálkodási rendszert vezettek be, így a MOHU MOL Hulladékgazdálkodási Zrt. látja el a feladatokat az egész országra kiterjedően. Ezen belül a Sátoraljaújhely kistérségben, ezáltal a vizsgált településeken a bodrogkeresztúri székhelyű Zempléni Z.H.K. Nonprofit Kft. végzi a hulladékgazdálkodási tevékenységet, a vonatkozó minőségi, környezetvédelmi, valamint

jogszabályi követelmények betartásával. A térségben üzemelő hulladékudvarok a következő településeken találhatók: Encs, Szerencs, Tiszalúc, Tiszaújváros, Sátoraljaújhely, Sárospatak, továbbá 4 db Újrahasználati Központokat is létesült.

A vizsgált négy településen heti rendszerességgel szállítják el a kommunális hulladékot, 2 hetente a szelektív hulladékot, havonta egyszer az üveget, és havi 2-3 alkalommal a zöldhulladékot. Illegális hulladéklerakás a településeken nem jellemző.

2015-ben a vizsgált települések, 85 környező településsel együtt, részt vettek a Zöldzemplén projektben, mely „Abaúj-Zempléni Szilárd hulladék Gazdálkodási Rendszer teljes kiépítése” című KEOP 1.1.1/09-11 pályázat keretein belül zajlott. Cél a modern és költséghatékony hulladékgazdálkodás feltételeinek megteremtése volt. A projekt során összesen 6.000 db komposztáló, 110 db új szelektív hulladékgyűjtő sziget, 98 db zöldhulladékgyűjtő konténer került kiosztásra, melyekből a vizsgált települések is részesültek.

10. A táji és természeti adottságok vizsgálata

10.1. Természeti adottságok

10.1.1. Földtani adottságok, domborzati viszonyok

A négy település Borsod-Abaúj-Zemplén vármegye északkeleti részén, az Észak-magyarországi középhegység nagytáj területén, a Zempléni-hegység környezetében fekszik. A vizsgált települések közül Nagyhuta és Kishuta a Tokaj-Zempléni-hegyvidék középtájon belül a Központi-Zemplén kistáj részét képezik, míg a másik két település Filkeháza és Füzérkajata a Hegyköz kistájcsoporthoz tartozik a középtájon belül. Ez utóbbi települések keleti erdős területei a Vitányi rögök kistájhoz, míg a település többi része a Hegyközi-dombság kistájhoz tartozik.

A Tokaj- (Zempléni-) hegység az északnyugati Kárpátok belső vonulatának a tagja. A Tokaj-Zempléni-hegyvidék kivételnek tekinthető a többi Észak-magyarországi-középhegység többi tagja között meglehetősen tagolt voltát tekintve. A hegység a földtörténeti újkor harmadkorában végbement vulkáni tevékenység eredménye, a lepusztult vulkáni formák rendkívül gyakoriak a hegység területén. Az extrúzív vulkánok maradványai közé tartoznak a felszínre került, később erózió által átalakított és a pusztulás stádiumait mutató kitörési pontok. A hegység legzártabb része a Telkibányától délre magasló Központi-Zemplén tömege, nagy átlagmagassággal. A központi résztől kezdődően a hegység lépcsősen alacsonyodik a peremek irányába. Ezek a lépcsős felszínek eltérő időkben keletkeztek.

Földtani felépítését tekintve az alaphegység proterozóos (kvarcitpala, kvarcit, csillámpala) és paleozóos (kvarcporfír, porfiroid, fillit, kloritpala), melyre helyenként szárazföldi karbon, perm és triász képződmények rakódtak. Felszínre a Zempléni- sziget-hegység területén kerülnek. A hegység fő tömegét miocén vulkáni képződmények (16- 22 millió év) adják, melyekhez terciér tengeri üledékek is kapcsolódnak. Időrendben előbb riolitos vulkánosság játszódott le északkelet-délnyugati törések mentén, majd dácitos lávaömlés következett. A vulkánosság mérséklődésével vegyes, áthalmazott tufák, tufitok.

A szarmatában újból beindul a vulkánosság, ebben a ciklusban is előbb riolitos, majd andezites képződmények vannak túlsúlyban. A vulkáni utóműködés egészen a felső- pliocénig tartott.

Különbözik a többi vulkáni hegységtől. Okai: a kőzetek változatosabbak, tovább tartott a vulkánosság, aztán a **vulkánosság befejeztével tönkösödött** a hegység, **így az eredeti jellegzetes vulkáni formák ma hiányoznak.** A szarmata második felében újabb **lepusztulási ciklus** indul. Létrejön a hegység déli részén uralkodó lepusztulási felszín az úgynevezett szarmata eróziós felszín.

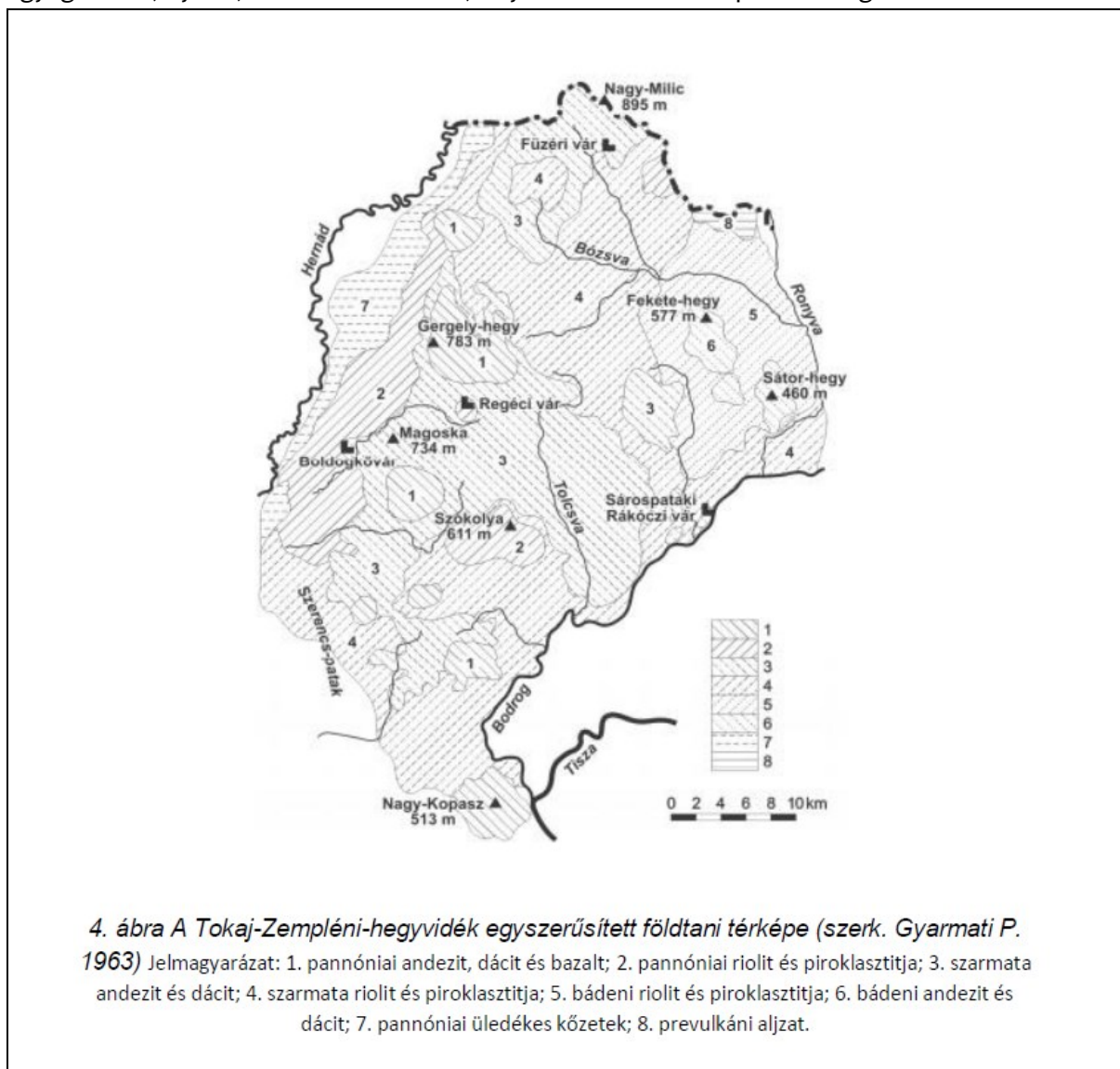
A domborzatát tekintve a felszínek ma északon ~ 600 m- en, délen ~ 400- 500 m –en vannak. A periglaciális övezet részeként a hegység formakincse jelentős mértékben átalakult, mély V-alakú völgyek vágódtak be.

A hegység legmagasabb része az északkeleti Miliccsoport, mely rendkívül bonyolult földtani felépítéssel rendelkezik. Nagyobb részben dácitból és andezitből épül fel, nagyobb részben sztratovulkáni összetételű, melyet a tufa és agglomerátum közbetelepülések bizonyítanak.

Füzérkajatai porfiroid formáció kisfokú metamorfózis során az eredetileg riódácit-riolittufa összetételű kőzet porfiroiddá alakult, amely vékony, szürke fillitet is tartalmaz.

A hegység fedőhegységi képződményei jelentős részben valamilyen vulkáni tevékenység során keletkezett, melyek közül a területen a legjelentősebbek a vágáshutai dácit formáció, a füzérkajatai andezit formáció.

A vulkanizmushoz köthető földtani értékek az alábbi ábrán (Gyarmati p. szerkesztésében Baráz Cs. és Kiss G. 2007) kerülnek bemutatásra, melyekre a felső pleisztocénban folyóvízi homok, lösz, agyagos lösz, nyirok, deluviális üledékek, folyóvízi üledékek telepedtek még.

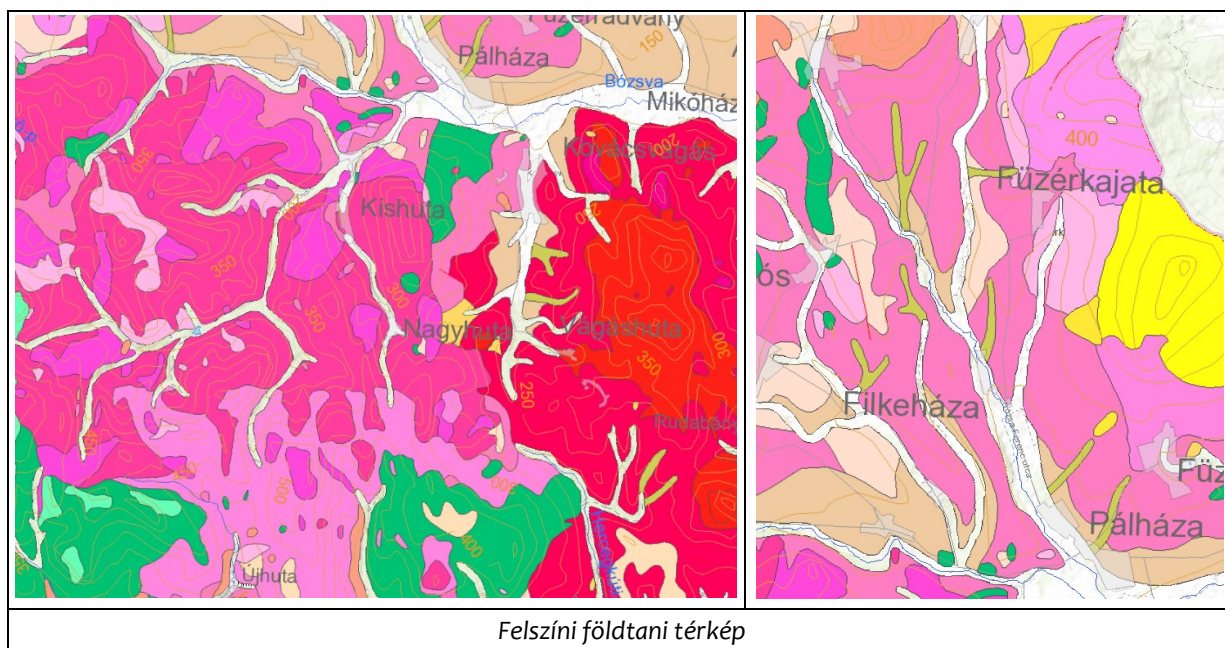

A felszíni földtani térkép jól mutatja a négy település földtani viszonyait.

Folyóvízi üledék alkotja a patak völgyek vonulatait mind a négy település esetén, mely a belterületek környékét is magába foglalja.

Füzérkajata völgyvonulatában megtalálható még az agyag-agyagmárga, homokkő, mészmárga, és deluviális üledékek. Délkeleti-keleti szélét immokvarcit, gejzirit, kalcedonit, riódácit legnagyobb részét riolittufa, tufit, riolittufa, tufit alkotja. Ez utóbbi Filkeháza jellemző képződménye is.

Kishuta és Nagyhuta területének jelentős részét a Kishutai Riolit Tagozat, azaz horzsaköves, szferolitos, litofízás, fluidális, pizolitos riolit, riolitbreccsa alkotja. Megtalálható nagy arányban a Pálházai Tagozat perlitje, és riolittufák.

10.1.2. Talajviszonyok

A legmagasabb (500 m feletti) központi területeinek legjellemzőbb talajtípusa az agyagbemosódásos barna erdőtalaj. Nagyon gyakori a barna-föld, csernozjom illetve a pszeudoglejes barna erdőtalaj.

Podzolos barna erdőtalaj jelenik meg a hegyvidék központi részein, nagyobb előfordulást jelez a Nagy-Milic térségében is. A savanyú vulkánitokon (pl. dácit, riolit) és a Vitányi-rög területén savanyú homokkővön savanyú, nem podzolos barna erdőtalaj alakult ki. A savanyú riolitos alapkőzetű területeken jellemző a ranker talaj. Ilyen típus található Telkibánya, Regéc között. Jellemző rá a kilúgzás. A hegyközi vízfolyások mentén nyers öntéstalajok és réti öntéstalajok jellemzőek.

10.1.3. Vízrajz

A Zempléni-hegység vízrajza a rögdarabos szerkezetből adódóan, rendkívül szétszórt és változatos. A vizsgált települések a Bodrog vízgyűjtőterületéhez tartoznak.

A Zemplénben eredő Bózsva patakba torkollik a Nagy-Milicben eredő Bisó patak, mely Filkeháza település belterületén is áthalad. A Bisó-patak mellékága a Falu-patak, mely Füzerkajata fő vízfolyása.

Kishuta és Nagyhuta a Som-patak völgyébe települt, mely a Kemence-patakba torkollik. A Kemence-patak vizét szintén a Bózsva-patak gyűjti össze, akárcsak a nyugati határszél erdeiben futó Senyő-patak.

A négy településen egyetlen kisebb állóvíz található a Kemencés-patakon, a Nagyhuta-Kőkapui Áfonyás-tó.

10.1.4. Éghajlati viszonyok

A Tokaj-Zempléni-hegyvidék térségének éghajlata nagyon változatos, leginkább a jelentős domborzati eltérések miatt. A hegység magasabb (300 m feletti) központi és északi részei a mérsékelt hűvös, mérsékelt nedves körzethez, míg a hegység alacsonyabb déli részei mérsékelt hűvös, mérsékelt száraz körzethez tartoznak. Pálháza környéke mérsékelt meleg, mérsékelt száraz térség.

Az évi besugárzás mértéke 1850-1950 óra közötti.

Az évi középhőmérséklet is eltér az egyes területeken az eltérő magassági, kitettségi viszonyok miatt. A legmagasabb területeken 6,5-7,5 °C közötti, 300-500 méteres magasságokban pedig 8,5-9 °C.

A csapadék évi mennyisége a magasabb részeken, a peremeken 550-650 mm, a legmagasabb területeken 700-750 mm mennyiséget is elérheti. A földrajzi fekvés miatt gyakori a szelek kialakulása, az uralkodó szélirány É-ÉK-i k, átlagosan 2-3m/s erősséggel. Jellemző a hegy-völgyi szelek váltakozása.

10.1.5. Növényvilág

A növényföldrajzi beosztás alapján az Tokaj-Zempléni-hegyvidék területe a Matricum flórávidék legkeletibb része, azon belül a Tokajense flórajárásba tartozik, A hegység növényzete az alföldi és a kárpáti közötti, átmeneti jellegű.

A Zempléni-hegység átmeneti területet képez a Kárpátok és az Alföld, illetve a Dunántúl növényvilága között (Subcarpaticum). Több mint ezer virágos, s közel másfél ezer virágtalan növénye között számos érdekességet, ritkaság is található. A hegység belső területeit összefüggő erdőségek borítják.

A Zemplén uralkodó erdőtípusai a gyertyános-tölgyesek, a bükk elegyes tölgyesek és a bükkösök. A déli kitettségű lejtőket kocsányos- és kocsánytalan tölgyek erdői fedik. A magasabb régiókban, elsősorban az északi oldalakon a bükk alkot erdőséget, de megtalálható a fehér törzszű nyír is. Az erdők között évszázadok folyamatos kaszálásával és legeltetésével fenntartott hegyi kaszálók és üde rétek húzódnak. A hegység több pontján is viszonylag nagy területeket foglalnak el a telepített, tájidegen fenyvesek.

A **Központi-Zemplén** kistáj növényzete változatos, összetett. Déli felén zonális a cseres-tölgyes, északabbra egyre gyakrabban gyertyános-tölgyesek, a 600 m feletti hegyeken bükkösök jelennek meg. A legmagasabb részeken montán bükkösök díszlenek, kárpáti növényfajokkal (kárpáti sisakvirág – *Aconitum moldavicum*, ikrás fogas-ír – *Dentaria glandulosa*, havasi iszalag – *Clematis alpina*, fekete lonc – *Lonicera nigra*, havasi ribiszke – *Ribes alpinum*, kövi szeder – *Rubus saxatilis*, vörös áfonya – *Vaccinium vitis-idaea*).

A dús vegetáció alapja a Kárpátokat előlegező hűvös, csapadékos éghajlat, a vízjárta völgyaljakban több helyen is találkozhatunk zsombékos láprétekkel (pl. a Mogyoróstenőn), égerláp foltokkal, nyíres-bükkös elegyerdőkkel, tőzegmohalápokkal. Ez utóbbiak közül a legszebbek a Kemence-patak völgyében húzódnak. A kárpáti növényvilág hírnökeként megjelenő vörös áfonya és fekete áfonya, ernyős körtike és a rózsaszín virágú csarab érdemel említést.

A középkori irtásrétek rendkívül értékes lágyszárú flóráját a több mint tíz kosborfaj, a réti kardvirág és a szibériai nőszirm fémjelzi. A nagy kiterjedésű erdőkben több körtikefaj, bogláros szellőrózsa, és ikrás fogasír virít. A nedvesebb részeken gyakran összefüggő párnát alkotnak a ritka korpafűfajok.

A szűk völgyek, szurdokerdő-társulások és mocsárrétek lakója a ritka struccpáfrány, melynek legszebb állományai a Kemence-patak völgyében találhatók. A völgyekben él továbbá a gyapjúsás, a mocsári nöszőfű, a tőzegmohás lápokban tőzegpáfrány.

Tavasszal a bükkösökben a fák zöldülése előtt a gypesztűben virítanak a gumós, tőkés, hagymás növények. Ezek a tölgyesekben nyáron is jellemzőek, mivel nekik a nyár folyamán is van aljnövényzetük. Legjellemzőbb tavaszi növény a gypesztűben a hóvirág (*Galanthus nivalis*), a galambvirág (*Isopyrum thalictroides*), a ligeti szellőrózsa (*Anemone nemorosa*), a csillagvirág (*Scilla bifolia*), gyakran előfordulhat bársonyos és orvosi tüdőfű (*Pulmonaria mollis*, *Pulmonaria officinalis*) is. Hűvösebb, nedvesebb éghajlati viszonyok között több kárpáti növényfaj is életfeltételeit leli meg, a Kárpátokkal való közvetlen érintkezéséből kifolyólag. A király-hegy lábánál, a Bózsza-patak forrásvidékén található Király forrásnál is több kárpáti növény lelőhelye is fellelhető.

Hegyközi-dombság medence-jellegű területének potenciális növényzete a kocsánytalan tölgyes, azonban ez a települések benépesedésével párhuzamosan csökkent. Ma jórészt fátlan, mezőgazdasági terület. A dombhátak száraz gyeptársulációja nagyrészt legelő. A völgyalji nedves rétek, magassásosok fajkészletéből megemlíthető a szürke, halovány és mocsári aszat (*Cirsium canum*, *C. oleraceum*, *C. palustre*), orchideák (ujjaskosborfajok – *Dactylorhiza* spp.) és a szinte mindenütt gyakori mezei gólyaorr (*Geranium pratense*) előfordulása.

Vitányi-rögök területén a zonális fás társulása a kocsánytalan tölgyes, helyenként a gyertyános-tölgyes, ill. egy kis foltban a középhegységi bükkös; állományaik elegyfajokban gazdagok. A meleg déli oldalakon mészkőrű tölgyes is előfordul.

10.1.6. Állatvilág

A hegység állatvilága a növényvilágához hasonlóan nagy gazdagságot mutat. Az itt előforduló emlősök között gyakran megfigyelhető az itt őshonos szarvas és őz, de előfordul a betelepített, de már meghonosodott muflon is. Ezeket időszakosan vadásszák. Folyamatos növekedés figyelhető meg ezen állatok számában az utóbbi időkben. Jelentős a hegység vaddisznó állománya is, mely folyamatosan vadászható, mivel dúvadnak számít. Nem nagy számban, de ritkán előfordul róka és vadmacska is. A farkas nem tekinthető a Zempléni-hegység állandó lakójának, de időközönként megjelenik, általában a menyétfélék közül a borz, a nyest, a hermelin, a görény és a nyérc is megtalálható. Védetté nyilvánították a környezeti viszonyok változásának hatására csökkenő példányszámot mutató hosszúfülű és hosszúszárnyú denevéreket.

A védett ragadozómadarak közül a hegység belső, zárt erdősegeiben kerecsensólyom, uhu, parlagi és szirti sas költ. Különösen érdekes, hogy időszakonként keletről megjelenik és több párban is költ az uráli bagoly.

A hüllők közül gyakoriak a gyíkok (zöld-, mezei gyík), valamint a siklók, de előfordul itt a mérges harapású keresztes vipera is. Tavasszal és nyáron - főleg eső után - találkozhatunk a foltos szalamandrával és a götével is. Zemplénben viszonylag gyakran látni az egyébként ritka, csillogó mélykék színű kék meztelencsigát.

A hegység patakjaiban pisztráng, márna és folyami rák él.

A madarak után legnépesebb a rovarok világa. Leggyakoribbnak tekinthetők a szarvasbogarak, a cincérfélék és a futrinkák, de sűrűn előfordul a ritka orrszarvú bogár és a havasi cincér) is.

10.2. Tájértörténet, tájhasználat, tájszerkezet

10.2.1. Tájértörténet

A Zempléni hegység vizsgált települései a füzéri és regéci uradalom határán helyezkedtek el. Az egyes települések története összefüggéseket mutat, melyet földrajzi fekvésük mellett az uradalmak változó helyzete alakított.

A hegyközi falvak zöme középkori eredetű, nevük már a 13. század elején előfordul a forrásokban. A mai füzéri várrom helyén már a kora Árpád-korban is erődség volt. 1270-ben Füzér várával együtt említik a környező Komlós, Nyíri, Kápolna, Bózsza, Radvány és **Kajata** falvakat is. Ezek a falvak a várhegy alatt kialakult Füzéralja (Füzér) településsel együtt már ekkor a füzéri uradalomhoz tartoztak.

Füzérkajáta a füzéri vár tartozékaként került annak tulajdonosai birtokába. 1270-ben szerepel először a vár tartozékai között **Kaytha**. A török időkben a falut többnyire pusztaként tartották számon, és csak a háborúk után kezdett újra benépesülni. Ebben jelentős szerepe volt a 18. század elején birtokosává vált Károlyi családnak. A sokáig Kajátha néven ismert község 1918-tól Kajata, majd 1930-tól Füzérkajata lett.

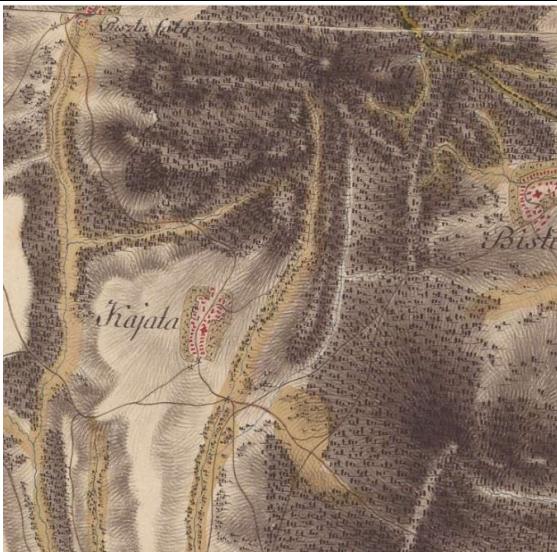
Filkeháza első írásos említése 1481-ből maradt fent, ekkor a Filke család birtoka volt. A török időkben elnéptelenedett, és csak a XVIII. század közepén népesült be újra, jórészt görög katolikus vallású szláv anyanyelvű (szlovák és ruszin) telepeseikkel, akik később fokozatosan elmagyarosodtak.

A 16-17. századig sűrűn változtak az uradalom földesurai: Drugethek, Perényiek, Báthori István és Erzsébet, Nádasdyak, Rákócziak. A török hódoltság alatt a vár elvesztette hadászati jelentőségét. A Perényi család kihalása után 1560-ban Báthory Miklós országbíró kapta meg az uradalmat Miksa császártól. A Füzért birtokában tartó Báthori folyamatosan pereskedett a Füzér és Regéc közötti erdőkért. A Báthoryak száz éven keresztül tartották tulajdonukban a füzéri uradalmat, eztán került Nádasdy Ferenc kezére. Az időközben elzálogosított uradalmat a Wesselényi-féle összeesküvés miatt a császár lefoglalta.

1686-ban a füzéri uradalmat **Filkeháza**, Pálháza, Villy fal- vakkal együtt I. Lipót császár báró Károlyi Lászlónak adományozta. A Károlyi család ettől kezdve állandó birtokosa volt a Zempléni- hegység északi részén elterülő uradalomnak. Később csatolták a birtoktesthez Füzérradványt, Füzérkomlóst, Nyírit, **Füzérkaját**, Kápolnapusztát, Ligetpusztát, Vítányt, Bistét, Mátyásházát és Hollóházát. Részbirtokokkal gyarapodott az uradalom **Sompatak Kishután**, Felsőregmecen, Sárospatakon és Tarcalon.

Gróf Károlyi Sándor vette át az uradalmat, és erős kézzel hozzálátott az uradalom gazdasági helyzetének megszilárdításához, jövedelmének növeléséhez. Nagy gondot fordított a pusztán álló helységek betelepítésére.

A 17. századi összeírásokból kiderül, hogy a fő megélhetést az erdő és az állattartás jelentette, míg a földművelés kevésbé volt meghatározó a rosszabb minőségű földek miatt. Mindezek miatt a 17. század második felétől nagyarányú elvándorlás lett jellemző, mely hanyatlási folyamat végül az 1711. évi országos pestisjárvány során tetőzött. Egy 1715. évi korabeli krónika szerint: „az Füzér Völgye nagyobb részint pusztá”.

Első katonai felmérés (1784)		
		
Füzerkajata	Filkeháza	
		
Kishuta és Nagyhuta		

Első katonai felmérés (1784) térképén látható, hogy a két déli község **Kishuta** és **Nagyhuta** területének **egészét** még az **erdőterületek** uradják. A kiterjedt erdőségek faállománya jelentette az értéket.

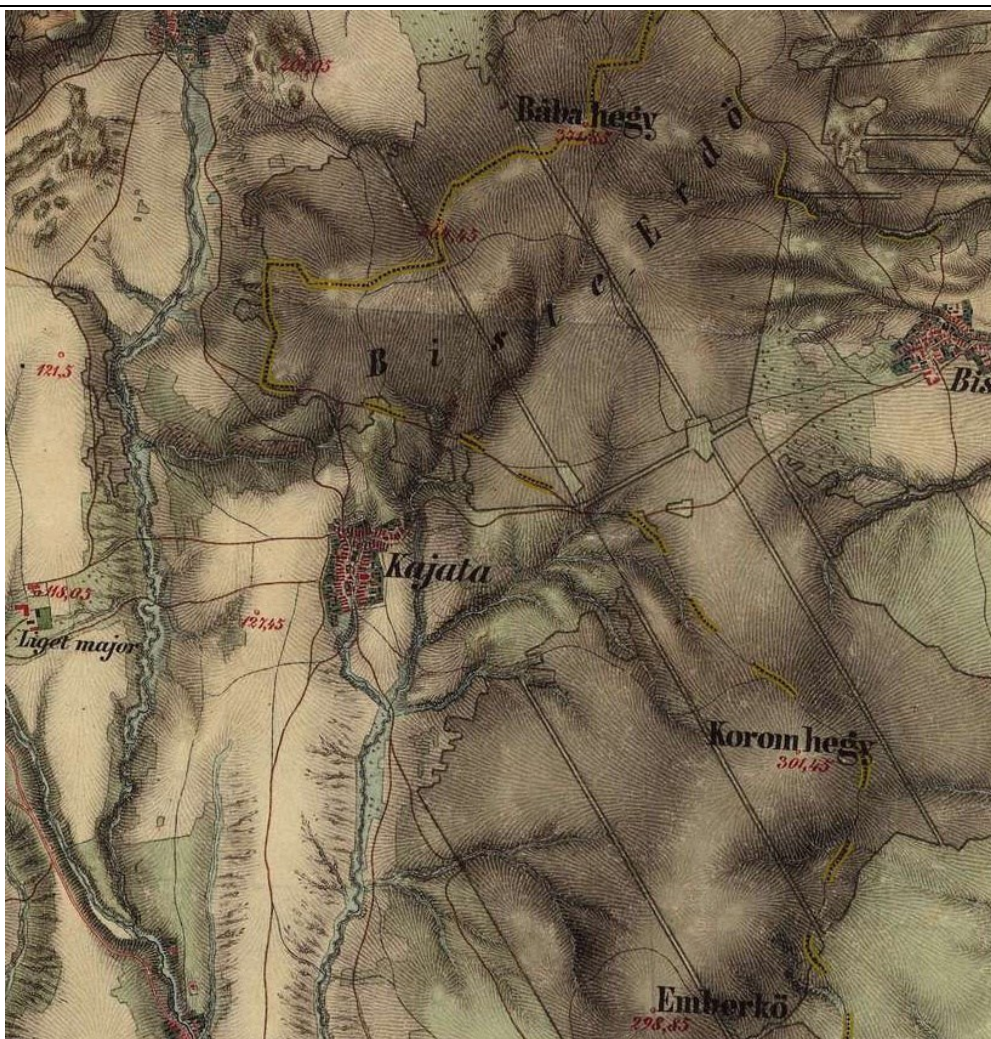
Az említett két településsel ellentétben **Filkeháza** a **Biso-patak völgyébe**, míg **Kajata** a **Falu-patak völgyébe** települt, az egyutcás települések magját kertek övezik, a patak völgyeket szélesebb sávban rétek, legelők kísérik. **Kajátán** az **erdőterületek domináltak**, északi Bab-hegy felőli részét és

keleti oldalát is összefüggő erdők borítják. **Filkeháza** K-i részét szintén erdős részek fedik. A **völgyek gyepei** és erdők közötti területsávokat **szántóterületek** alkotják.

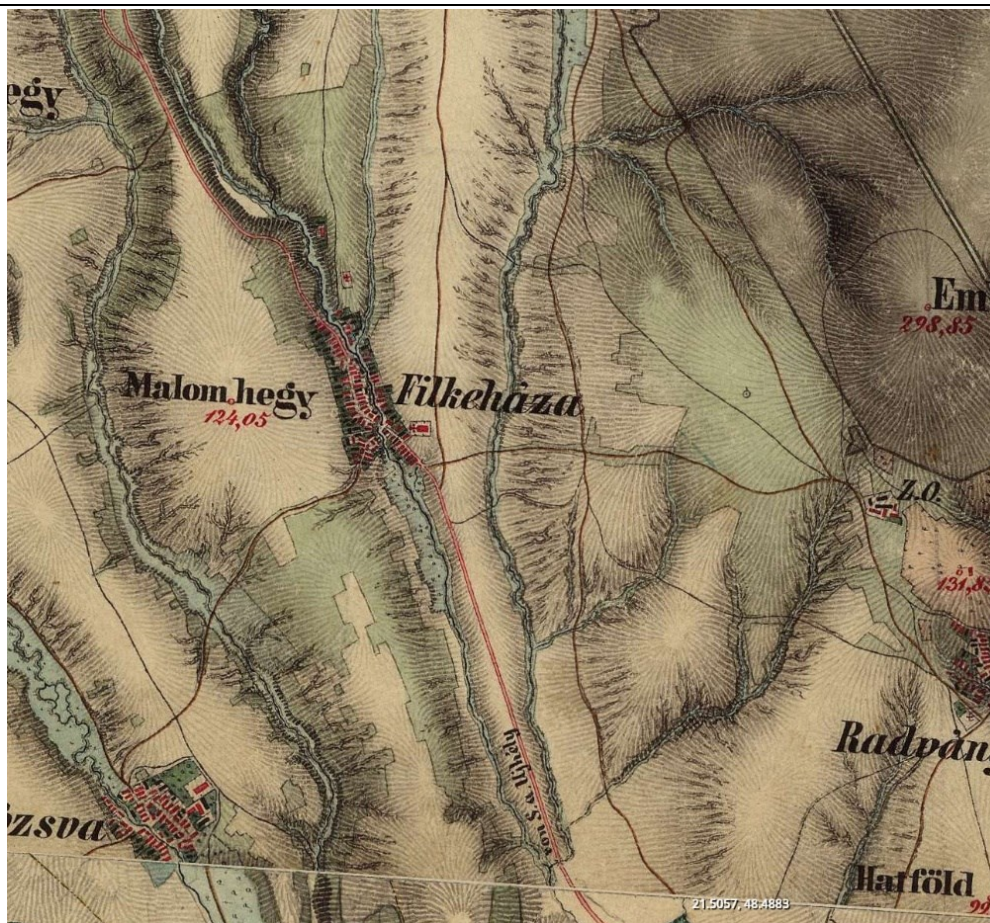
Központi elemként a templom jelölés már látható mindkét településen. A Füzérkajátán több régi, az itteni építészeti szokásokat őrző lakóház maradt fenn. A község református temploma 1794-ben épült meg. Filkeházán a késő barokk stílusú, görög katolikus templom építése 1813-ban fejeződött be, és a környező települések görög katolikus központja lett. A község a XIX. században a Károlyi-uradalomhoz tartozott.

A XVIII sz.-ban a füzéri és radványi uradalmakban az ipari vállalatokat főleg vízimalmok, sör- és pálinkaházak képviselték, de találunk egyéb létesítményeket is, Füzéren például hamuzsírt főztek. A birtokot Károlyi Antal 1763- ban Rolly Józsefnek zálogba adta, aki igyekezett az uradalomból minél több hasznot húzni, ezért új üzemeket állíttatott fel, a megszűnt vagy csekély jövedelmet biztosító üzemek mellett. Tekintettel az uradalom felhasználatlanul heverő óriási faanyagára, üvegutak létesítésében látta meg a lehetőséget, ugyanis a szerződés előírta számára, hogy az erdőket jó állapotban kell tartani, kereskedelmet nem folytathat az erdő fáival, azonban saját használat megengedett. Rolly iparfejlesztő tevékenysége folytán indult meg újra az üveggyártás Hollóházán, létesült új üzem **Nagyhután** és Vágáshután, illetve a Préda-hegyen.

Második katonai felmérés (1857)

Füzérkajata

Filkeháza

A **Második katonai felmérés (1857)** idején Filkeháza és Kajáta esetében nem történt szembetűnő változás. az erdőterületek valamelyest csökkentek, a legelőterület Filkeháza esetében nőtt, ugyanakkor a patakmenti rétek keskenyebb sávot fedtek le. Kajáta ÉNy-i részén egy kisebb gyümölcsös is megjelent.

A déli részen fekvő két település Kishuta és Nagyhuta esetén az erdők kiterjedésének csökkenése mellett a két település beépített részeinek ábrázolása a legjelentősebb változás. A Som-patak völgyében kialakuló települések nevében a patak elnevezése sokáig szerepel. A völgyvonulatokat kísérő íves utcákat követő beépítés és az azt övező kertek által kirajzolódó településszerkezet jellegzetes képet mutat. Az összefüggő erdőket a települések magja körül művelt mezőgazdasági területek vették át. A települések nyugati részén markánsan kirajzolódott a Kemence-patak völgye, melyet szélesebb gyepterületekkel övezett sáv kísért.

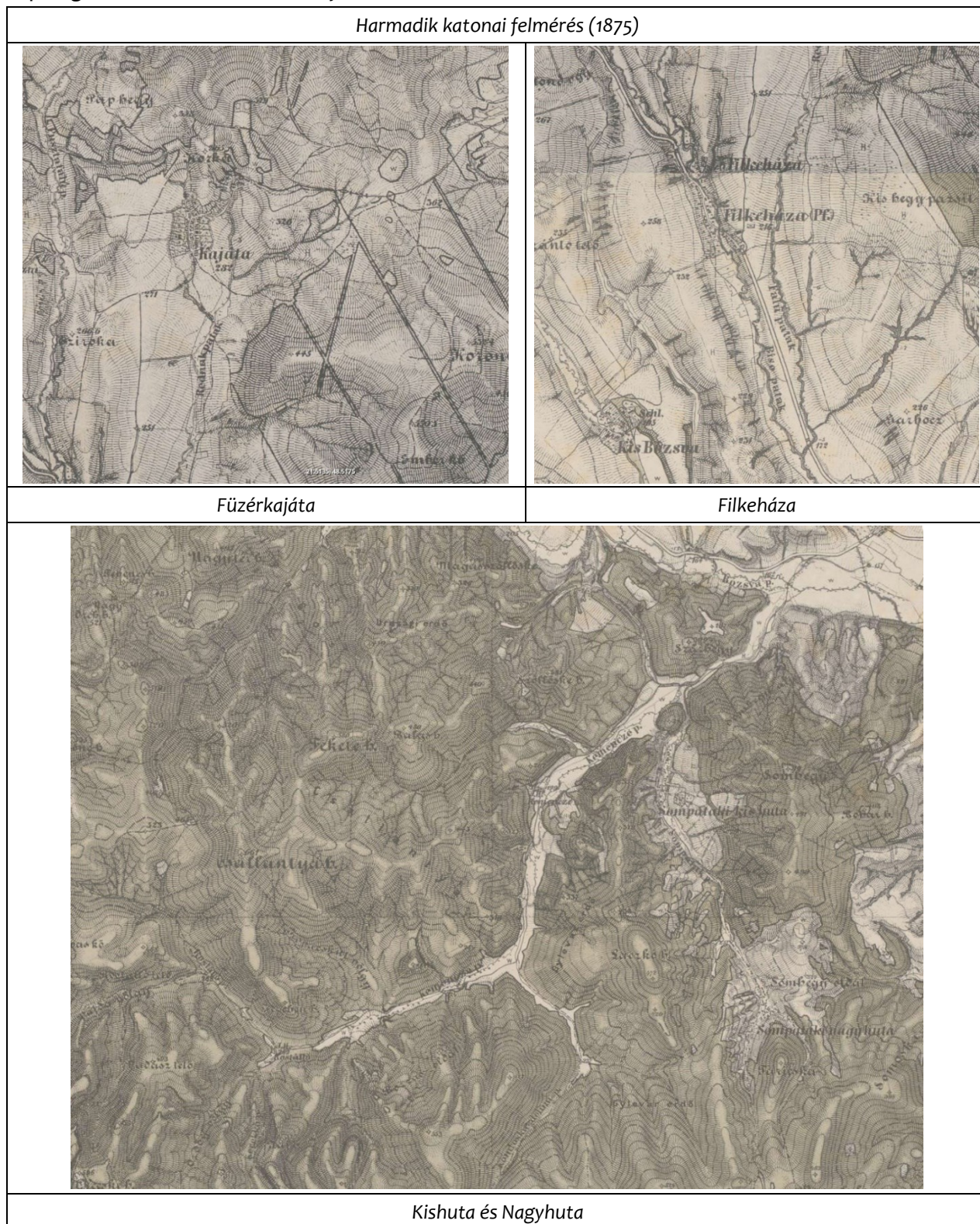
A mai **Nagyhuta** a XVIII. század óta sokat változott, akkoriban Huta Radvaniensis néven is szerepelt egy 1763-ból származó leltárban, melyben az üveghuta műhelyfelszerelését összeírták. 1781-ben a füzéri anyakönyvek szintén így említik Nagyhuta nevét, de hívják Radványi Ó-Hutának is. 1810-ben már Ó-Radványi Huta néven fordul elő. 1826-ban 27 zsellér lakott a helységben. 1890-ben Sompataki Nagyhuta a neve, mely a II. katonai felmérés térképein is így olvasható.

Mint a hutákról elnevezett települések többsége, **Kishuta** is a 18. században jött létre szlovák nemzetiségű üveghuta-munkások településeként, Nagyhutával együtt az Abaúj és Zemplén vármegye határán lévő nagy erdők irtványain alakult ki a falu. Nevét a Som-patak mellett épült üveghutáról kapta. Elsőként Nova Huta néven említették, majd 1863-ban Sompatak-Kishuta a neve, 1905 óta hivatalosan Kishuta. A helységről az 1826-os összeírásban ezt olvashatjuk: „az urbáriális rendezés, vagyis 1815 után telepítették be. Lakói, mint zsellérek, 18 napot gyalog tartoznának szolgálni, de ezekből régi szokás szerint, minthogy üveges munkákkal kereskedve többnyire egész esztendőt az országban széjjel vándorolnak, a munkára elő nem vétethetnek, így csak hat napot szolgálnak természetben, leginkább a sárospataki szőlőben, a többi napot 30 krral váltják meg”.

Magáról a Nagyhután működő üzemről csak az 1763-ból való inventárium tájékoztat bennünket. A leltár először a műhelyben levő készárut sorolja fel. A huta mellett táblanyújtó kemence és hamuzsírforró kazán is működött. Az üzem uradalmi kezelésben maradt, és valószínűleg az 1800-as évek elején leállt az üzem, mert az uradalom 1808-as összeírásában ez olvasható róla: „megszűnvn itt a huta”. Ennek köszönhetően a térképeken a Glashütte felirat nem olvasható, csak az akkori Óhuta mellett. A műhely ugyan megszűnt Nagyhután, azonban a lakosság közvetett úton továbbra is kapcsolatban maradt az üveggyártással. Nagyhuta és az időközben ugyancsak benépesült

Kishuta lakossága a még működő préda-hegyi, hollóházi és regéci gyárakban vásárolt üvegaruval kereskedtek.

Nagyhuta, Kishuta, Vágáshuta lakosságának az üvegyáron, erdei munkán kívül egyéb kereseti lehetősége nem volt. Az irtással szerzett köves, hegyes földterület a letelepült szlovák nemzetiségű lakosságnak nem adott biztos megélhetést, ezért kényszerültek a férfiak vándoripart, az asszonyok pedig vándorkereskedelmet folytatni.

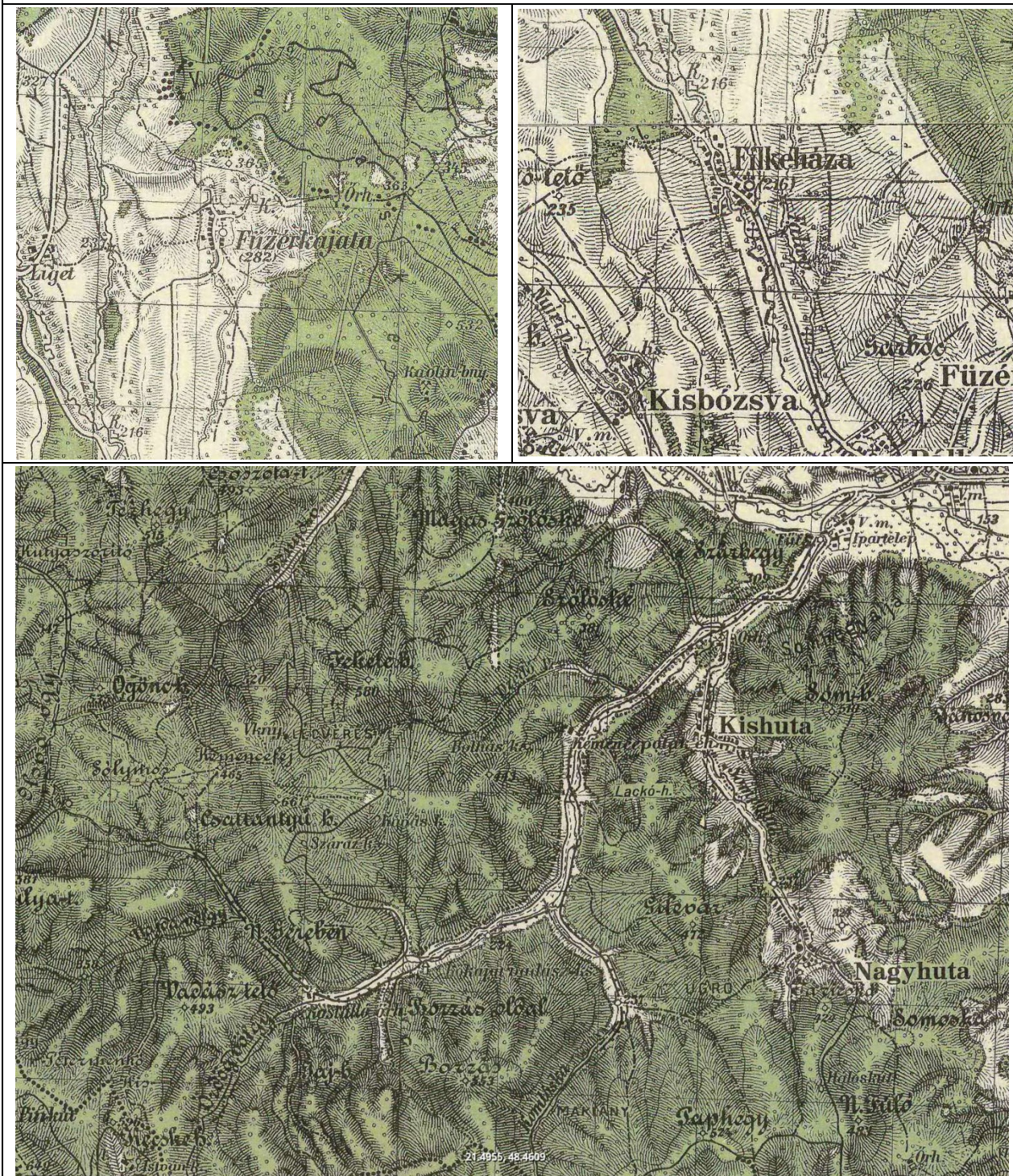

A 3. katonai felmérés (1875) térképei nem mutatnak számottevő változást a területhasználatban. Filkeházán és Füzerkajátán továbbra is a mezőgazdasági területek, szántók, legelők foglalják el a

beépített településmag melletti területeket. Az erdők arányában sem állt be jelentősebb változás, Kajáta ÉK-i részét továbbra is az erdőségek foglalják el.

Kis- és Nagyhuta továbbra is a domborzatilag változatos, Som-hegy, Tamás-hegy, Pap-hegy, Fekete-hegy, Hosszú-hegy ölelésében, kiterjedt erdőktől övezve fekszik a Sompatak völgyében.

Negyedik katonai felmérés (1875)

Az 1940-es évekre a **IV. katonai felmérés idején** látható Füzerkajata és Filkeháza esetén a gyepterületek további csökkenése, ugyanakkor az erdőterületek aránya nem változott számottevően. A Kaolinbánya jelölés látható a DK-i erdőségben.

Kishuta és Nagyhuta esetén a tájhasználatban bekövetkezett jelentős változásról szintén nem beszélhetünk. Ugyanakkor meghatározó jelentőségű változás, hogy 1888 óta Pálházáról indul az ország legrégebbi keskeny nyomközű erdei vasútja. Az első 7 km hosszú szakaszt a pálházi fűrészmalom és a kőkapui kastély között az akkori tulajdonos, gróf Károlyi László építtette. Ez a pálya még 700 mm széles volt, és a farönkszállító kocsikat még lovak vontatták, ezért első elnevezése lóüzemű görpálya volt. A kőkapui kastély alatti alagutat 1903-ban építették meg, ezáltal meg lehetett hosszabbítani a vonalat a Susulya végállomásig, és más völgyekbe is épülhetett elágazás. 1902-től már gőzvasút pőfögött a vonalon, de az általuk okozott erdőtüzek miatt néhány év után visszatértek a lóvontatásra.

Sokat jelentett az erdei vasút számára az 1924-től - megszüntetéséig, 1980-ig - közlekedő Sátorajújhely-Füzérkomlós MÁV vonal. Az Állami Erdőgazdaság 1947-ben vette kezelésébe ezt a keskeny nyomtávú vasutat is, és a vonalat 760 mm-esre építette át.

A turistákat 1958-tól szállította az akkor még gőzmozdonnyal vontatott szerelvény, a C50 típusú diezelmozdonyok 1968-ban jelentek meg a vonalon. A kisvasút működtetését 1980-tól szüneteltették, de nem szüntették meg, így jelentős társadalmi összefogással majd 10 év szünet után újra megindulhatott a forgalom a ma már 9,3 km hosszú pályán.

Az 1950-es évekig az állattartás és kisebb részben a földművelés a megélhetés alapja. A rossz természeti adottságok miatt azonban még a szántófölddel rendelkezők is egyéb kiegészítő foglalkozást űztek. A füzéri gazdák a mezőgazdasági munkák szüneteiben fuvarba jártak, fát fuvaroztak a Károlyi-uradalom hatalmas erdeiből a füzérkomlói és pálházai rakodókba. Az igával nem rendelkező családoknak télen az erdő jelentette a megélhetést. Füzérben a faeszközök készítése kiemelkedő jelentőségű volt. A szántók gyengesége miatt páronként összeállva képét aratni jártak a délebbi falvakba, a Bodroghözbe, a Hernád völgyébe és esetenként még az Alföldre is. Jártak ezenkívül kenderet törni és szőlőmunkákra is. A 19. század folyamán, de főleg a század második felében figyelhető meg, hogy a környező települések ipari üzemeibe is eljárnak a falu munkaképes férfiai. Hollóháza porcelángyára és Pálháza fafeldolgozója jött számításba. A két világháború között jelentős volt még az asszonyok, lányok körében a házicselédként való kenyérkeresés is, főleg Sátorajújhelyen és Sárospatakon. Az 1945-ös földosztás sem változtatott sokat a mezőgazdaság helyzetén, hiszen sok volt az igénylő, de kevés a föld. Továbbra is megélhetést biztosított az erdő (Állami Erdőgazdaság) és a hollóházi porcelángyár.

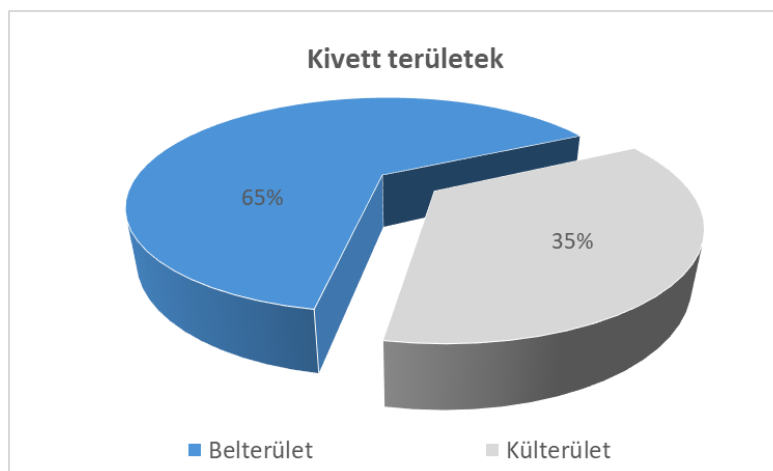
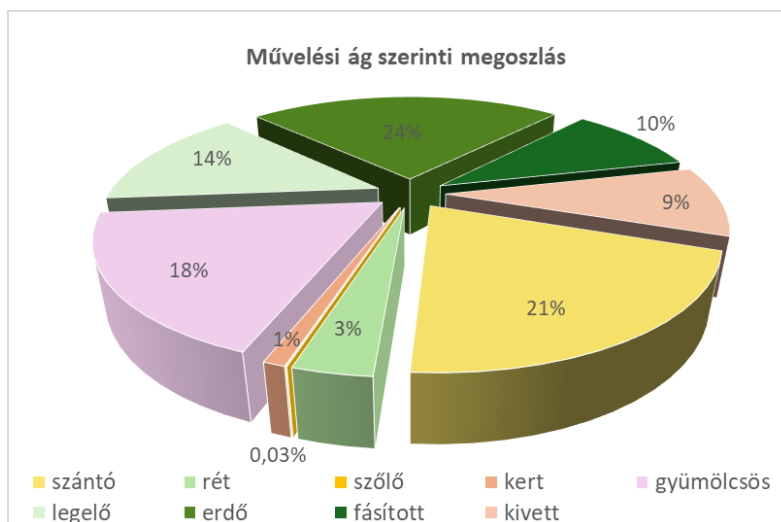
10.2.2. Tájszerkezet vizsgálata, tájhasználati konfliktusok, problémák elemzése

Filkeháza

Filkeháza tájszerkezetét a három patak völgy közel É-D-i irányú lefutása határozza meg. A település táji megjelenését a változatosság jellemzi, mely a nyugati oldal patak völgyeit, dombvonulatait kísérő nagyobb összefüggő erdőállományoknak, fennmaradt réteknek, legelőknek, kiskertes területek maradvány gyümölcsöseinek, a középső patak menti részeken fekvő falu beépített területeinek és a keleti oldal kiterjedt gyümölcsöseinek, művelt szántóinak és legelőinek váltakozásából fakad. Filkeházán település szerkezetét így táji-, tájképi szempontból is értékes területek, a természeti környezet és az emberi tájalakító tevékenység nyomán kialakult mozaikos táj elemei alkotják. A táj- és területhasználat alakulását a *Területhasználat vizsgálat - külterület* című tervlap szemlélteti. A művelési ágak megoszlását az alábbi diagram mutatja be, mely jól mintázza a tájszerkezet vegyes összetételét.

A diagramon is jól látható, hogy Filkeházán a legnagyobb arányban jelenlévő erdők mellett a szántó művelési ágú és gyümölcsös területek dominanciája meghatározó. Az erdősültség mértéke a településen az országos átlagnál valamivel magasabb. Tájszerkezete változatos ugyanis a gyepterületek is közel azonos arányban vannak jelen, mint a szántóterületek és gyümölcsösök. A szőlők, kertek részaránya viszont igen alacsony a településen. A keleti oldal kiterjedt gyümölcsültetvényei és a kiskertekben gyümölcsösként nyilvántartott földrészletek két oldalról határolják a település lakóterületét.

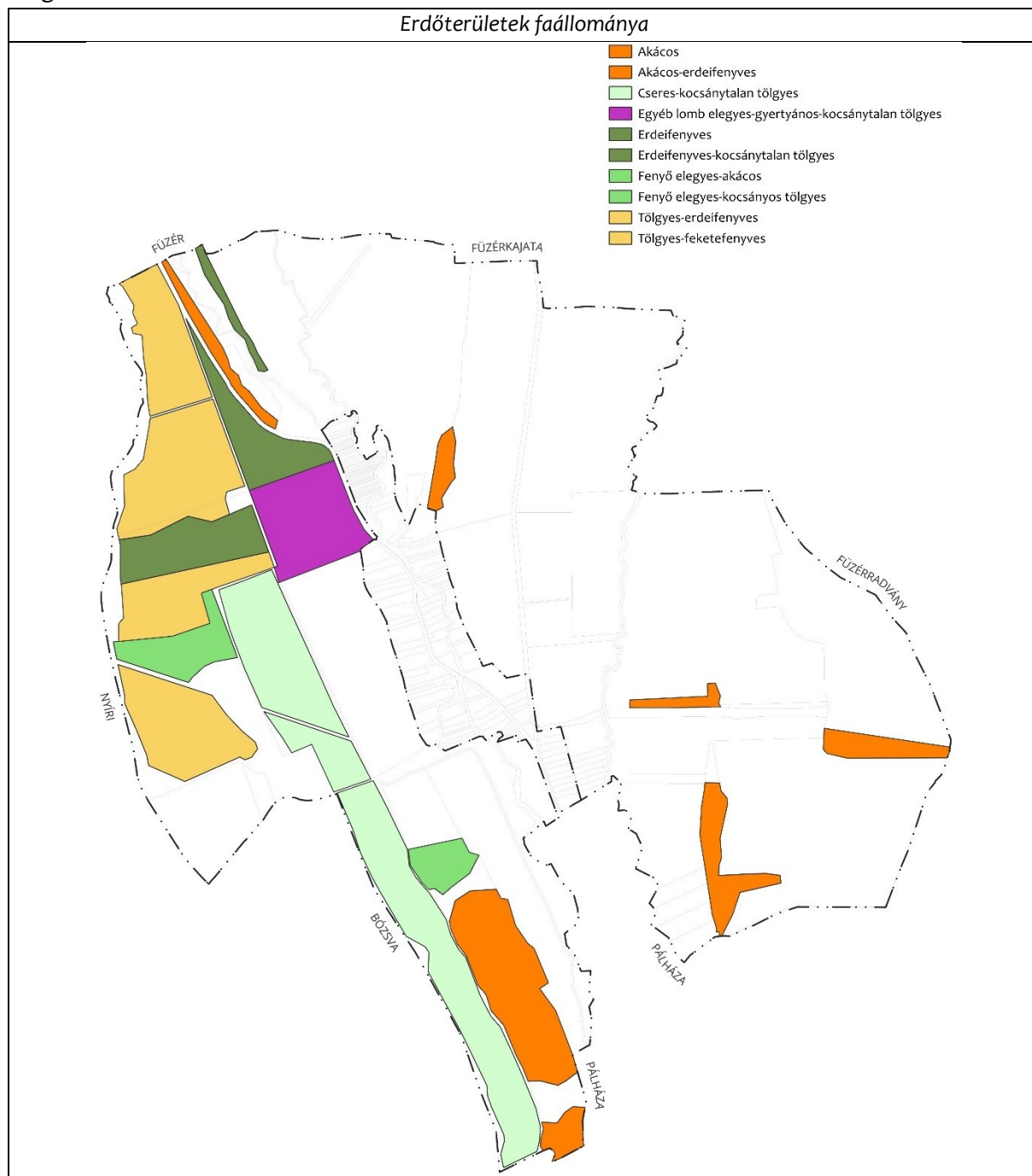
A kivett területek részaránya nem meghatározó a településen, összesen 9 %-ot tesznek ki. Ebből külterületi kivett területek egyharmados arányt foglalnak el. A kivettként jelentkező utak, vízfolyások mellett, a temető és vízmű területei jelennek meg.

Erdőterületek

Filkeháza erdősültsége a környező településekhez képest kisebb 24 %, azonban így is meghaladja az országos átlagot. A tájtörténeti vizsgálatok alapján megállapítható, hogy a település erdeinek kiterjedése a múltban sem volt jelentős mértékben nagyobb. A település délnyugati-nyugati és nyugati részét azonban kiterjedt erdőségek borítják. Az összefüggő erdőségek is Natura2000 területek, valamint a tájképvédelmi terület és az Országos Ökológiai Hálózat részei is.

Az összefüggő faállományokat jellemzően kocsányos tölgyessel és erdei, valamint fekete fenyvessel alkotott elegyes erdők alkotják. A település déli határán és keleti szélén akácosok is megtalálhatók.

Filkeházi-erdő

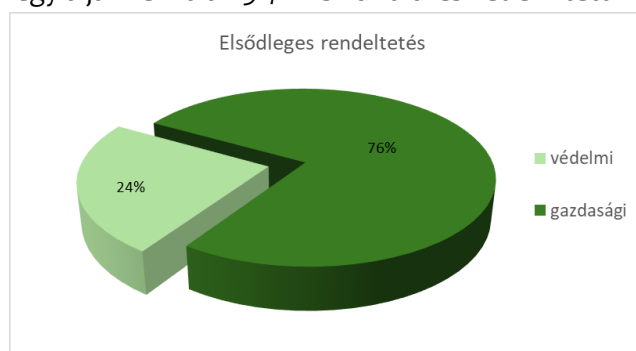
Az Országos Erdőállomány Adattár kataszteri erdőként jelöli ezeket az erdőket, így nagyrészt összhangban vannak a művelési ág, a valós állapot, az erdészeti nyilvántartás szerinti erdők. Jelentősebb eltérés a nyugati határszélen a 039 hrsz-ú legelőterületen adódik, melyen a tényleges faállomány található és az erdészeti kataszterben is nyilvántartásra került.

A hatályos településrendezési eszközök a valós és kataszteri erdőknél jóval kisebb területeken jelöl erdő területfelhasználást és ennek megfelelően erdő övezetet. Az eltérés a fenn említett 039 hrsz-ú földrészlet mellett a 033 és 037 hrsz-ú ingatlanokat érinti. Ez utóbbi területeken természetyszerű, fiatal cseres-kocsánytalan tölgyes erdők fekszenek. A hatályos településrendezési eszközökben Má-Eö és Má-lö jelű általános mezőgazdasági terület övezeteként szabályozottak. Ezen kívül a 024 hrsz-ú korábban vízmosásként jelzett, ma már kataszteri erdőként nyilvántartott erdőterület a hatályos TSZT és SZT szerint vízgazdálkodási területbe sorolt.

A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei TrT (BAZMTrT) szerkezeti terve szerint jóval több erdő művelési ágú és kataszteri erdő került erdőtértségbe besorolásra, mint a TSZT és SZT által jelölt erdők, köztük a fenn említett földrészletek. Ennek köszönhetően a BAZMTrT-ben kijelölt erdőgazdálkodási térség és térségi erdő övezet a település erdeinek nagy részét lefedi, magába foglalva az Országos Erdőállomány Adattár, földhivatali nyilvántartás szerinti, és valós erdőterületeket is. A BAZ Megyei TrT-ben kijelölt **erdőgazdálkodási térség** és erdő övezet a hatályos településrendezési eszközöknél **nagyobb mértékben mutat összhangot a település Adattár szerinti és valós erdőterületeivel TSZT és megyei szerkezeti terv közötti eltérésnek köszönhetően nem teljesül az összhang az erdőterületek esetén.** Ugyanis az erdőgazdálkodási térségben, térségi erdő övezetben a hatályos TSZT szerint kijelölt erdőterületek nagysága csak 63 %-os arányt ér el, így meg sem közelíti a jogszabályban előírt 95 %-os arányt.

Az erdészeti kataszter szerinti elsődleges rendeltetés tekintetében a gazdasági erdők vannak meghatározó arányban, a település nyilvántartott erdeinek több, mint 75 %-át jelentik. A védelmi

rendeltetésű erdők 24 %-os arányt képviselnek, elhelyezkedésüket tekintve a keleti oldal kisebb erdőfoltjai és a Kánya-hegy alján fekvő a 032/1 hrsz-ú földrészlet érintett.

A hatályos településrendezési eszközökben az erdőterületek tulajdonképpen differenciálásra kerültek, azonban mind védelmi célú erdőterületként jelöltek. Gazdasági és közjóléti erdők egyáltalán nem kerültek lehatárolásra. Ennek következtében kizárólag **Ev jelű védelmi erdők alkotják Filkeháza kijelölt erdőterületeit a településrendezési eszközök szerint.** Ennek indokoltsága lehet az elsődleges rendeltetéssel ellentétben, hogy a település teljes külterülete, így az erdők is, Natura2000 terület és az Országos Ökológiai Hálózat része is.

A fentiek alapján megállapítható, hogy a korábbi településrendezési eszközök által meghatározott rendeltetés és az erdészeti kataszter szerinti elsődleges rendeltetés nincsenek összhangban. Míg az erdészeti kataszter az erdők nagy részét gazdasági erdőként, addig az SZT jellemzően védelmi erdőterületként kezeli.

Mezőgazdasági területek

Szántóterületek

Filkeházán a környező településekhez képest magas, 21 %-os a szántóterületek aránya. A szántó művelési ágban nyilvántartott területek jellemzően a település keleti oldalán, illetve a volt zártkertekben fekszenek.

Az Sz3, Sz4, Sz5 és Sz6 minőségű osztályba tartozó földek jellemzően **művelés alatt állnak**, jellemzőek a **nagyüzemi művelés** formái. A szántók összesen 90 ha-t tesznek ki Filkeházán, továbbá a zártkerteken kívül a telekstruktúra jellemzően nagyobb telekméreteket mutat, a 10 ha feletti telekméret a jellemző, mely mellett néhány kisebb 0,5-1 ha-os ingatlan található. Így kevesebb számú, azonban nagyobb kiterjedésű szántóföldek a meghatározóak. A tájban is ebben a formában jelenik meg, valós használatukat tekintve a szántókon a nagytáblás rendszerben folyó gépesített monokultúrás gazdálkodás a jellemző. A szántóterületek a település középső részein művelés alatt állnak, azonban a település **nyugati részén** a 038/1, 2 hrsz-ú földrészleten és a település **keleti szélén** a Középső- hosszú –földek dűlőben felhagyott parlag területek fekszenek. Az ilyen hosszabb ideje **parlagon álló** szántókon a szukcesszió előrehaladtával már a **gyepesedés** folyamata előre haladott. Ezek a területek keleten szervesen kapcsolódnak a korábbi hagyományosan - művelési ág szerint is legelő területekhez. Tájhasználatukat tekintve ezek a területek már **legelőként hasznosítottak**.

A hatályos településrendezési tervekben a szántóföldi művelés területeinek nagy része az intenzív általános mezőgazdasági terület Má-lő jelű övezetébe sorolt, köztük a fenn említett már másodlagos gyepek is. A **valós tájhasználat** és a **településrendezési eszközök által meghatározott területfelhasználás** ezeken a részeken nem mutat összhangot.

A BAZMTrT mezőgazdasági térsége jellemzően a tényleges mezőgazdasági területeket fedi le. A hatályos TSZT és SZT által kijelölt mezőgazdasági területek azonban ennél nagyobb területeken jelöltek, így ennek köszönhetően a **mezőgazdasági térségben kijelölt települési szintű mezőgazdasági területfelhasználás 94 %-os átfedést mutat. Így a magasabbrendű térségi tervekkel az összhang biztosított.**

A megyei térségi „Jó termőhelyi szántók” övezetébe több területrész tartozik. Az egyik a belterülettől keletre fekvő zártkerteket és mellett fekvő gyümölcsös és szántó területeket érinti az Alsó- és Felső- Polddomki dűlők területén. A másik a település déli Falu-patak menti Pálházával határos részén fekszik. Ezeken a részeken Gy2, Sz3 és Sz4 minőségi osztályba tartozó alrészletek vannak. Ezen felül máshol, köztük a település északi részén is fekszenek Sz3 és Sz4 minőségi osztályba sorolt művelt szántóföldek.

Művelt szántók háttérben a legelőkkel és gyümölcsös területekkel a K-i oldalon

Gyepterületek

Filkeházán a tájalakulásnak és a természeti adottságoknak köszönhetően viszonylag magasabb volt a természetes gyepek – legelők, rétek aránya. Ezek kiterjedése a környező településekhez képest ma is viszonylag magas, a település közigazgatási területének 17 %-át jelentik.

A rétek, melyek jellemzően a patakok mentén húzódnak, a település területének 3%-át foglalják el. Tájképileg kimondottan értékes a belterülettől DNy-ra fekvő többnyire gyümölcsfák maradványaival tarkított rét.

A gyepterületeken belül a legelők képviselik a nagyobb arányt, 14 %-ot tesznek ki. Elhelyezkedésüket tekintve a belterülettől északra fekvő kiterjedt legelő a településhatárig nyúlik. Filkeháza nyugati határán a legelőként nyilvántartott 039 hrsz-ú ingatlant kiterjedt faállomány fedi, mely az erdészeti kataszteri nyilvántartásban is szerepel. Ennek köszönhetően bár a földrészlet gyepeként szerepel a földhivatali nyilvántartásban, a valós tájhasználatát tekintve nem legelőként funkcionál.

A keleti oldalon a település határán fekvő összefüggő legelőterület a Füzérradványi legelőkkel alkot táji-, tájképi egységet. Az erdők előtt húzódó faegyedekkel tarkított, ökológiailag jelentős legelő, tájképi szempontból is üde színfoltot képviselnek.

A korábbi szabályozási terv szándék szerint önálló övezetet határozott meg az ökológia és tájképi szempontból értékes gyepeknek, **Má-E jelű** területfelhasználásba és ennek megfelelően „**Má-Eö jelű** általános mezőgazdasági övezet, gyepek, legelő területek – extenzív használatú ökológiai

hálózaton belül” elnevezésű **övezetbe** kerültek besorolásra. Ellentmondás adódik a nyugati részen a 039 hrsz-on ingatlan esetén, ahol az erdőállománnyal fedett legelő is mezőgazdasági területként szabályozott. Ez a BAZMTrT térségi szerkezeti terve alapján pedig erdőtérségbe és erdő övezetbe sorolt. Ennek kivételével a BAZMTrT térségi szerkezeti terve alapján a rétek, legelők területe mezőgazdasági térségbe sorolt, így az összhang biztosított.

Összefüggő másodlagos gyepek és legelők a település K-i határán

Rétek a belterülettől D-re

Gyümölcsösök

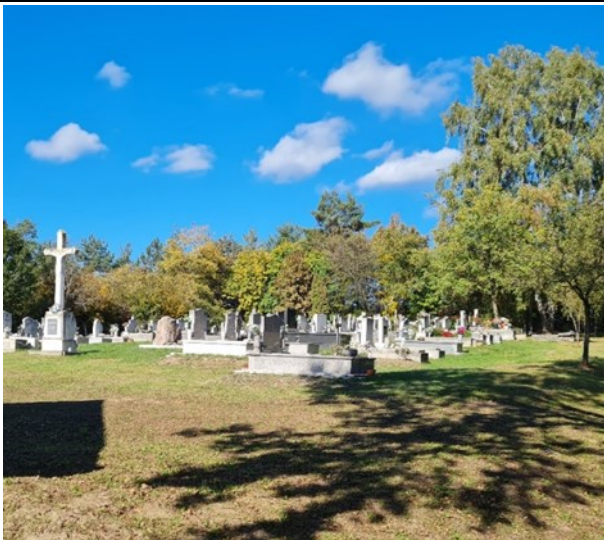
Filkeházán az elmúlt időszakban a gyümölcsültetvények kiterjedése jelentősen megnövekedett. Összefüggő dióültetvények fedik a település belterületétől, illetve a zártkertektől keletre fekvő területeket, mind Füzérkajata felé északra, mind Pálháza felé délre. A dióültetvények közel 80 ha-os kiterjedésükkel a közigazgatási terület 18 %-át jelentik. A gyümölcsültetvények telekstruktúrájára a nagyobb 2-5 ha közötti és az 5-10 ha közötti telekméretek a jellemzőek. Az északi dióültetvény több mint 20 ha, a DK-i pedig 30 ha feletti teleknagyságot mutat. A dióültetvények a nagyüzemi művelés példái. A gyümölcsösök hatályos településrendezési eszközökben egyetlen kivételtől eltekintve Mál jelű - intenzív általános mezőgazdasági terület területfelhasználás Má-lő jelű övezetbe soroltak, a 014 hrsz-ú földrészlet Má-Eő jeű övezetbe tartozik, mely az extenzív gazdálkodás területe cél szerint, így itt ellentmondás adódik. Az azonos területhasználatú területek különbözőképpen szabályozottak a településrendezési eszközökben. A BAZMTrT a területeket mezőgazdasági térségbe sorolja.

Kertes területek, szőlők

A kertes művelés ma már nem jellemző a településen, a belterület keleti és nyugati oldalán elhelyezkedő volt zártkert területén vannak kert művelési ágban nyilvántartott földrészletek. Ezek a település közigazgatási területének 1 %-át teszik ki. A településrendezési eszközökben Mk jelű kertes mezőgazdasági területbe és ennek megfelelően Mk-2 jelű övezetbe sorolt zártkert területén a kertek mellett maradtak fenn kisebb szőlő művelési ágban nyilvántartott ingatlanok is. Az nyugati oldali zártkertek területegységére jellemző a művelés felhagyása, a szukcessziós folyamatok megindulása, a természetes vegetáció térhódítása. Evvel szemben a belterület keleti felén fekvő kertes területek helyén szántóföldi művelés folyik. Ebben az esetben **a földhivatali nyilvántartást és telekstruktúrát tekintve hasonló területegységeken a valós területhasználat teljesen különböző képet mutat a településrendezési eszközökben mégis egyformán szabályozottak.** A BAZMTrT a területet mezőgazdasági térségbe sorolja, továbbá zárkerti térségi övezettel érintett a település.

Vízfolyások, vízfelületek

Filkeháza vízfolyásokban gazdag település, az árkokkal együtt a külterületi kivett területek jelentős részét teszik ki. A felszíni vízfolyások, a patakok jellemzően É-D lefolyásúak. A település belterületétől keletre folyik a Falu-patak. A Biso-patak a település belterületén is keresztülhalad..

Biso-patak	Temető
	

Egyéb kivett területek

A művelés alól kivett területek nagysága mindösszesen 9 %-ot, közel 40 ha tesz ki. Ez magába foglalja a belterületi lakóterületeket, a település útjait, vízfolyásait. A falu északi részén található temető is külterületi kivett terület. Filkeházán ezen felül külterületi kivett udvarokat, telephelyeket, felhagyott agyaggödröket nem igen találunk. Ennek köszönhetően a külterületi művelés alól kivont területek az összes kivett ingatlan egyharmadát teszik ki. Ennek nagy részét az utak, illetve a már említett vízfolyások adják.

A belterületi jellemzően lakóterületek nagysága a kivett területek 65 %-át teszik ki.

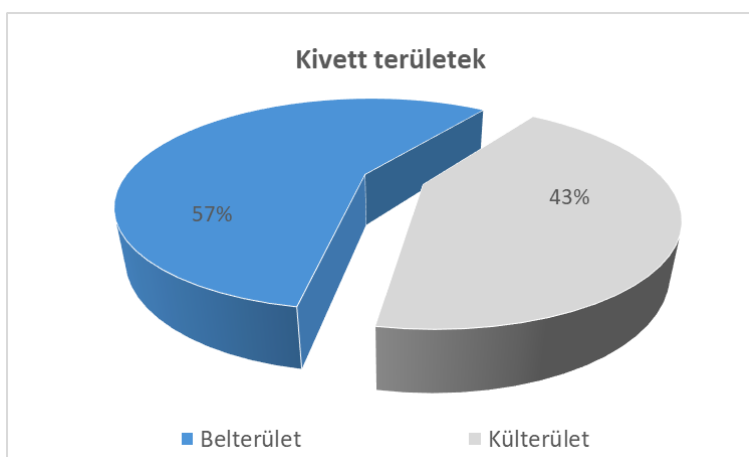
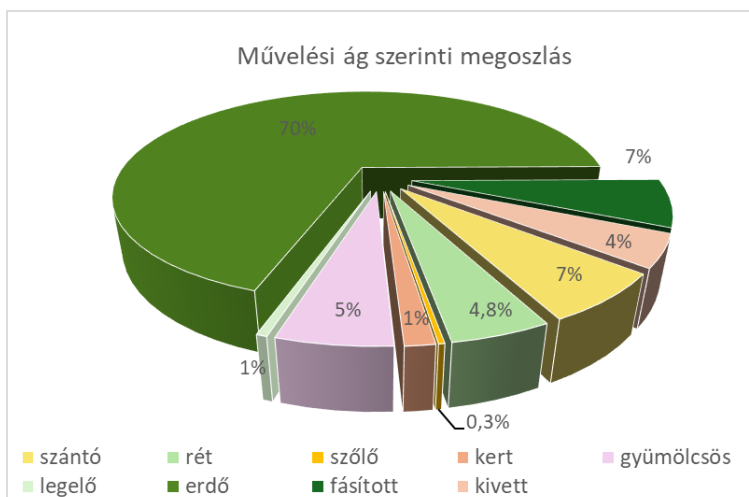
Füzérkajata

Füzérkajata tájszerkezetét a többarcúság jellemzi, a magasabb hegyoldalak értékes természetes erdőállományai, fennmaradt legelők, kiterjedt gyümölcsösök, művelt szántók váltakozása táji-, tájképi szempontból is értékes területei mellett, az emberi tájalakító tevékenység nyomán kialakult degradált bányászati terület is megtalálható. A táj- és területhasználat alakulását a V-4 Területhasználat vizsgálata - külterület című tervlap szemlélteti. A művelési ágak megoszlását az alábbi diagram mutatja be, melyből kiderül, hogy napjainkban az erdőterületek jelenléte dominál a településen.

A diagramon jól látható, hogy Füzérkajátán az erdők dominanciája meghatározó. Az erdősültség mértéke a településen az országos átlagnál jóval magasabb.

Tájszerkezete ugyanakkor változatos, közel azonos arányban vannak jelen a szántóterületek, gyümölcsösök, gyepterületek. A szőlők, kertek részaránya viszont alacsony a településen. A kiterjedt gyümölcsültetvények és a kiskertekben gyümölcsösként nyilvántartott területek Füzérkaját lakóterületét mintegy körbeveszik.

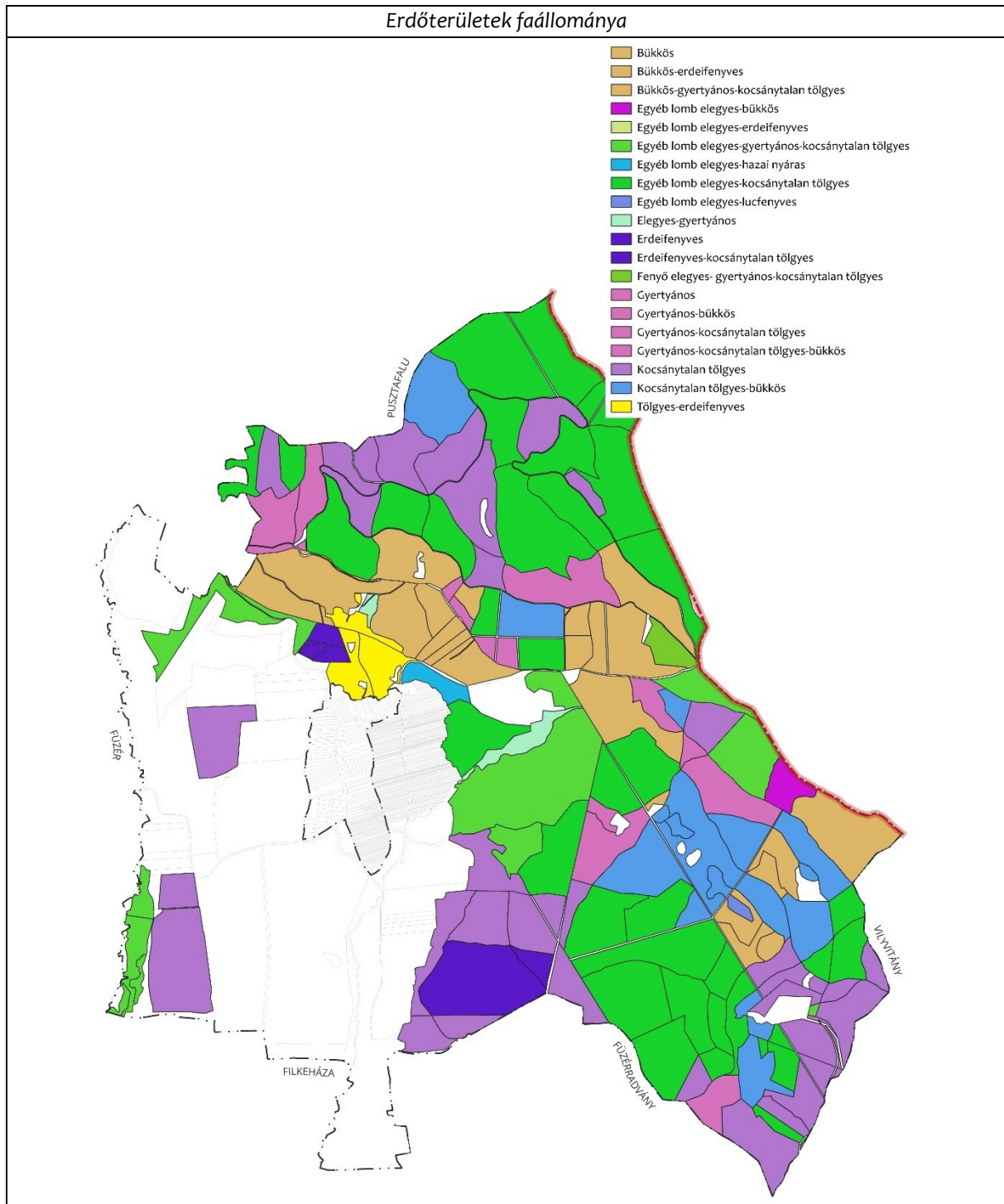
A kivett területek részaránya alacsony (4,5 %), melyből a külterületi kivett területek részaránya is meghatározó. A kivettként jelentkező utak, vízfolyások mellett, a település délkeleti részén fekvő bányaterületek is nagyobb részt jelentenek.

Erdőterületek

Füzérkajata erdősültsége magas 70 %, mely jóval meghaladja az országos átlagot. A tájtörténeti vizsgálatok alapján megállapítható, hogy ennél valamivel még nagyobb volt a település erdeinek kiterjedése. A település északi és keleti részét azonban a mai napig kiterjedt erdőségek, a Pap-hegyi, Bába-hegyi és Korom-hegyi-erdők borítják. A település teljes külterülete, a kiterjedt összefüggő erdőség is Natura2000 terület, az Országos Ökológiai Hálózat része is.

Az értékes összefüggő erdőállományok jellemzően kocsánytalan tölgyesek, a magasabb térszíneken bükkösök, kisebb részben gyertyános tölgyesek.

Az Országos Erdőállomány Adattár kataszteri erdőként jelöli az összefüggő északi és keleti erdőket. A Falu (Alsó)-patak mentén szintén található kataszteri erdő. A belterülettől nyugatra a patak irányába történtek erdősítések, melyek az Erdőállomány Adattárnak is részei. Mindezek következtében nagyrészt összhangban vannak a művelési ág, a valós állapot, az erdészeti nyilvántartás szerinti erdők.

Bába-hegyi erdőkés erdészházak

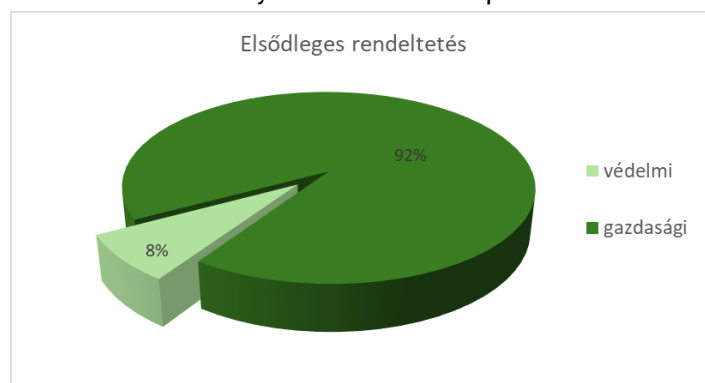

Az északi és keleti hegyoldalakon fekvő nagy kiterjedésű erdőket a korábbi településrendezési eszközök is erdőként jelölik. A település nyugati oldalán telepített erdők, továbbá a belterülettől közvetlenül északra fekvő valós és művelési ág szerinti erdők esetén azonban eltérés mutatkozik a TSZT és SZT által jelöltekhez képest. Ezek az erdő művelési ágú földrészek nem jelöltek a szabályozási terv szerint erdő övezetként, ugyanakkor az Adattári nyilvántartásban szerepelnek. A hatályos településrendezési eszközök szerint ezek az erdők a nyugati oldalon a patak mentén, a Cziróka dűlő területén Má-Eő jelű és Má-lő jelű övezetbe, míg az északi erdökhöz csatlakozó részen Má-Eő jelű övezetbe soroltak.

A BAZ Megyei TrT-ben kijelölt **erdőgazdálkodási térség** és erdő övezet a hatályos településrendezési eszközöknél **nagyobb mértékben mutat összhangot** a település **Adattár szerinti és valós erdőterületeivel** is. Füzérkajata külterületének északi és keleti oldalát lefedő erdőtérség magába foglalja az Országos Erdőállomány szerinti kataszteri és erdő művelési ágú földrészleteket is. Erdőgazdálkodási térségbe soroltak továbbá a TSZT és SZT által nem erdőként jelölt patakvölgy és Cziroka dűlői erdők egy része, és a belterülettől északra erdő művelési ágban nyilvántartott kataszteri erdőterületek is. Ennek a **TSZT és megyei szerkezeti terv közötti eltérésnek köszönhetően nem teljesül az összhang az erdőterületek esetén.** Ugyanis az erdőgazdálkodási térségben, térségi erdő övezetben, a hatályos TSZT szerint kijelölt erdőterületek nagysága csak 92 %, így nem éri el az előírt 95 %-os arányt. Megállapítható továbbá, hogy a Cziroka dűlőben és a Tilalmas területén a kataszteri és a földhivatali nyilvántartástól eltérően nem jelöltek BAZMTrT-ben erdőtérségként fekvő erdők. Ezek a hatályos településrendezési eszközökben sem erdők.

A fásított területek Füzérkajátán jellemző művelési ágat jelent a maga 7 %-os arányával. Ezek a területek faállománnyal fedett földrészleteket foglalnak magukba. A település keleti oldalának erdői és belterület között, az utóbbitól ÉNy-i irányban fekszenek. A fásított területek se a településrendezési eszközökben, sem a BAZMTrT megyei szerkezeti tervén nem jelöltek erdőterületekként. Az erdősült jelleget mutató területek besorolása mezőgazdasági terület és mezőgazdasági térség.

Az erdészeti kataszter szerinti **elsődleges rendeltetés tekintetében a gazdasági erdők vannak meghatározó arányban**, a település nyilvántartott erdeinek több, mint 90 %-át jelentik. A védelmi elsődleges rendeltetésű erdők alig 8 %-os arányt képviselnek, elhelyezkedésüket tekintve a patakvölgyben és a DK-i bányaterület környezetében fekszenek. A kataszter szerint egyetlen közjóléti rendeltetésű erdőterület sem nyilvántartott a településen.

A hatályos településrendezési eszközökben az erdőterületek tulajdonképpen differenciálásra kerültek, bár mind védelmi célú erdőterületként jelöltek, gazdasági és közjóléti erdők pedig nem kerültek lehatárolásra. Ennek következtében kizárólag **Ev jelű védelmi erdők fedik le Füzérkajata külterületének nagy részét a településrendezési eszközök szerint.** Ennek indoklatsága lehet az elsődleges rendeltetéssel ellentétben, hogy a település külterülete a kiterjedt összefüggő erdőséggeé együtt Natura2000 terület, az Országos Ökológiai Hálózat része is.

A fentiek alapján megállapítható, hogy a korábbi településrendezési eszközök által meghatározott rendeltetés és az erdészeti kataszter szerinti elsődleges rendeltetés nincsenek összhangban. Míg az erdészeti kataszter az erdők nagy részét gazdasági erdőként, addig az SZT jellemzően védelmi erdőterületként kezeli.

Mezőgazdasági területek

Szántóterületek

Füzérkajátán az erdőterületek kimagasló aránya mellett, a fásított területekkel együtt a szántóterületek képviselnek 7 %-os arányt. A szántók jellemzően a település keleti oldalán fekszenek.

Az Sz4, Sz5 és Sz6 minőségű osztályba tartozó földek művelés alatt állnak, jellemzőek a nagyüzemi művelés formái. A szántók összesen 75 ha-t tesznek ki Füzérkajátán, továbbá a földhivatali nyilvántartás szerinti telekstruktúra jellemzően nagyobb telekméreteket mutat, így összességében kevés, de nagyobb kiterjedésű szántó művelésű földrészlet található a külterületen. A telekstruktúrára az 5 ha feletti telekméret a jellemző, néhány kisebb 1-2 ha-os ingatlannal kiegészítve, a zártkerti szántó művelési ágú területek kivételével. A tájban is így jelenik meg, valós használatukat tekintve a szántókon a gépesített monokultúrás gazdálkodás a jellemző, mely közép- és nagytáblás rendszerben folyik. A szántóterületek többségében művelés alatt állnak, kevés a felhagyott parlag terület.

A hatályos településrendezési tervekben a szántóföldi művelés területeinek nagy része az intenzív általános mezőgazdasági terület Má-lő jelű övezetébe sorolt.

A BAZMTrT mezőgazdasági térsége a tényleges mezőgazdasági területeknél nagyobb területeket fed le, a valós használattól való eltérés jellemzően a fásított területeket érinti. A hatályos TSZT által kijelölt mezőgazdasági területek azonban ennél is nagyobb területeken jelöltek, így ennek köszönhetően a **mezőgazdasági térségben kijelölt települési szintű mezőgazdasági területfelhasználás 96 %-os átfedést mutat. Így a magasabbrendű térségi tervekkel az összhang biztosított.**

A megyei térségi „Jó termőhelyi szántók” övezetébe egyetlen kisebb területrész tartozik a Szabadföldek területén.

Művelt szántók

Gyepterületek

Füzérkajátán a tájalakulásnak és a természeti adottságoknak köszönhetően viszonylag magasabb volt a természetes gyepek – legelők, rétek aránya. Ezek kiterjedése azonban mára jelentősen lecsökkent, összességében nem éri el a településen a 6 %-os arányt sem.

Rétek képviselik a nagyobb arányt, közel 5 %-ot tesznek ki. Elhelyezkedésüket tekintve a belterülettől nyugatra a település határán haladó Falu (Alsó)-patak mentén. A legelő művelési ágú területek kiterjedése alacsony, jellemzően a rétekhez csatlakoznak a település nyugati szélén. A szukcessziós folyamatoknak köszönhetően a gyepterületeken néhol a fásszárú állomány hódít teret. A táji- természeti szempontból is értékes faegyedekkel, facsoportokkal tarkított rétek üde színfoltot jelentenek a tájban. A település keleti részén az összefüggő erdőterületekben elszórtan előforduló kisebb rétek, melyek jellemzően a faállomány térhódítása miatt alig felfedezhetőek a tájban, mégis a településrendezési eszközökben az összefüggő rétekhez hasonlóan mezőgazdasági területekként szabályozottak.

A korábbi szabályozási terv szándék szerint önálló övezetet határozott meg az ökológia és tájképi szempontból értékes gyepeknek, **Má-E jelű** területfelhasználásba és ennek megfelelően „**Má-Eő jelű** általános mezőgazdasági övezet, gyepterületek – extenzív használatú” elnevezésű **övezetbe** kerültek besorolásra.

A BAZMTrT térségi szerkezeti terve alapján a rétek, legelők területe mezőgazdasági térségbe sorolt, az erdőterületbe ékelődő gyepterületek kivételével, melyek erdő térségbe tartoznak.

Összefüggő gyepek a nyugati oldalon

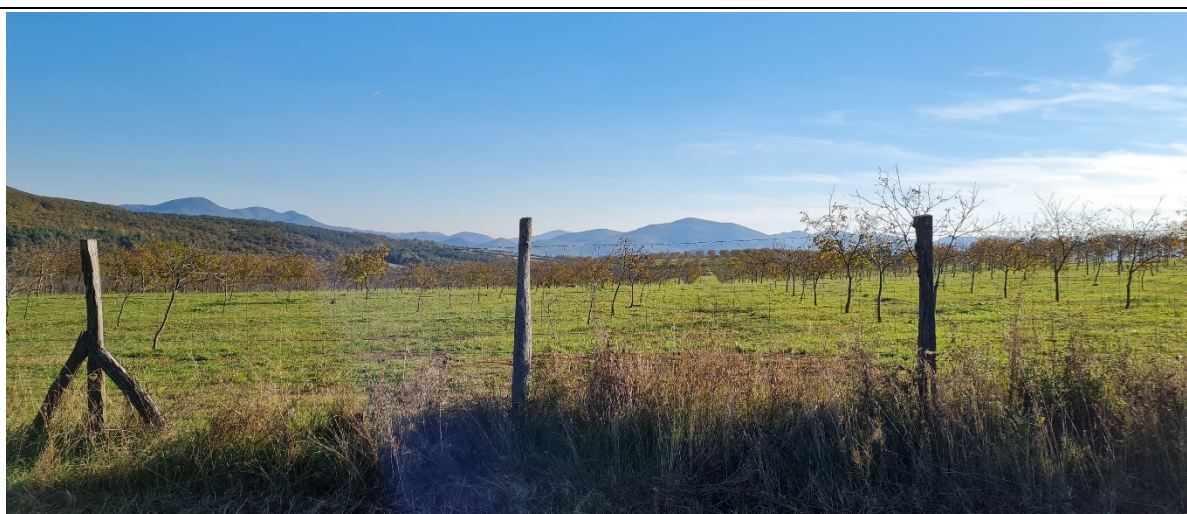

Gyümölcsösök

Füzérkajátán az elmúlt időszakban a gyümölcsültetvények kiterjedése jelentősen megnövekedett. Összefüggő dióültetvények fedik a település belterületétől délre a Filkeházai határig terjedő területet, valamint a belterület ÉNy-i részéhez is gyümölcsös csatlakozik. A dióültetvények több, mint 60 ha-os kiterjedésével a közigazgatási terület 5 %-át jelentik. A déli ültetvény közel 50 ha területű földrészleten helyezkedik el, kiegészülve 1-3 ha nagyságú földrészletekkel. Az északi részen is 1 ha nagyság feletti ingatlanokon összesen, majdnem 10 ha-os gyümölcsös terül el.

A hatályos településrendezési eszközökben a déli területegység Mál jelű - intenzív általános mezőgazdasági terület területfelhasználás Má-lő jelű övezetébe sorolt, míg az északi rész gyümölcsöse Mk-2 jelű kertes övezetbe jelölt. A két azonos területhasználatú terület különbözőképpen szabályozott a településrendezési eszközökben. A BAZMTrT mindkét területet mezőgazdasági térségbe sorolja.

Északi és déli gyümölcsösök

Kertes területek, szőlők

A kertes művelés ma már nem jellemző a településen, a belterület keleti oldalán elhelyezkedő volt zártkert területén vannak kert művelési ágban nyilvántartott földrészletek. Ezek a település közigazgatási területének 1 %-át teszik ki. A településrendezési eszközökben Mk jelű kertes mezőgazdasági területbe és ennek megfelelően Mk-2 jelű övezetbe sorolt zártkert területén maradtak fenn kisebb szőlő művelési ágban nyilvántartott ingatlanok is.

Felhagyott művelés a kertes területeken

Az egész területegységre jellemző a művelés felhagyása, a szukcessziós folyamatok megindulása, a természetes vegetáció térhódítása. A BAZMTrT a területet mezőgazdasági térségbe sorolja, továbbá zárkerti térségi övezettel érintett a település.

Vízfolyások, vízfelületek

Füzérkajátán több vízfolyás található, melyek jellemzően É-D lefolyásúak. A település belterületétől keletre a Köves-patak és Rednak patak ered, melyek Falu-patakként folynak Filkeháza felé. A település nyugati határán halad a Falu (Alsó)-patak vagy más néven Percse-bükk-patak.

Egyéb kivett területek

A kivett területek nagysága mindösszesen csak 4 %-ot, kevesebb, közel 50 ha tesz ki. Ez magába foglalja a belterületi lakóterületeket, az utakat, vízfolyásokat, külterületi telephelyet, és felhagyott anyagbányákat is. A belterületi jellemzően lakóterületek nagysága közel 30 ha-t, a kivett területek 65 %-át teszik ki. A külterületi kivett területek nagy részét az utak, illetve a már említett vízfolyások jelentik.

A település belterületének északkeleti végén, a 041 hrsz-on található az egyetlen telephelyként nyilvántartott ingatlan, mely a valóságban beerdősült, a jelek szerint már rég nem hasznosított. Kivett vízmű fekszik szintén az északkeleti faluszélen a 050/2 és 1250/2 hrsz-ú földrészleten. Ez utóbbi telek Mk jelű kertes övezetbe sorolt a településrendezési eszközökben, míg a felhagyott telephely és a másik vízmű ingatlana Má-I jelű mezőgazdasági területbe sorolt. Vízműként nyilvántartott a 042/7 hrsz-ú telek, mely beerdősült és Má-Eö jelű mezőgazdasági övezetbe sorolt, a környező erdő művelési ágú ingatlanokkal együtt. Szintén Má-Eö jelű mezőgazdasági övezetbe tartozik a kivett **kopárság** beerdősült területe a **040 hrsz-ú ingatlanon**. Ez utóbbin egyedülálló természeti értéként „**megkovásodott fatörzsek**” találhatóak. Az Ipolytarnóci nagy fatörzshöz hasonlóan a miocén kori láva kiömlése során keletkeztek.

Vízgazdálkodási területbe sorolt a településrendezési eszközökben a 0138/1 hrsz-ú beerdősült vízmosás területe.

A településen több helyen található anyagbányaként jelölt kivett terület. Az egyik a déli gyümölcsös területébe ékelődő degradált terület, mely mára már faállománnyal fedett beerdősült rész. A szabályozási terv azonban még bányaként jelöli.

Füzérkajata-I. kaolin bánya területe

A másik **bányaterület** a Dk-i településszélen a **054 hrsz-ú ingatlanon** fekszik, a településrendezési eszközökben **Kb jelű** beépítésre szánt bányaterület területfelhasználásban és **övezetben jelölt**.

A bánya jelenleg már nem működik, bányatelken a szukcessziós folyamatok megindultak, mely a lágyszárú társulásoktól a pionír erdősültségig tart, a környező erdőterület faállománya tört utat.

A nyilvántartásban korábban „Füzérkajata-I. kaolin”-ként volt jelölve. A füzérkajatai kaolin bányászat több mint 60 éves múltra tekint vissza. Mélyszinti bányászat az András-tárón keresztül a 2010-es évek közepéig zajlott a területen, de most azt nemesfém kutatásra jelölték ki.

A bányatelek az ökológiai hálózat **magterület** övezetében jelölt. A megmaradt létesítmény, és elhagyatott környezete negatív hatású objektumként jelenik meg a tájban, azonban erdőterületektől övezve helyezkedik el, így jelentős tájhasználati konfliktust nem jelent.

Megjegyzendő az övezet lehatárolása nem esik egybe az anyagbányaként nyilvántartott telekkel, tovább a bányászati nyilvántartás szerinti bányatelek határával sem. A nyilvántartásban „Füzérkajata-I. kaolin”-ként jelölt. **A BAZMTrT sajátos területfelhasználású térségként a bányatelek 47 ha-os területét jelöli**, ugyanakkor ennek a területnek a **nagy része** a 054 hrsz-ú ingatlanon és akörül területen kívül, **a kataszteri és a földhivatali nyilvántartás szerint is erdő terület**. A valós állapot, **tényleges területhasználat, a szabályozás és a térségi tervek besorolása között nem áll fenn az összhang**.

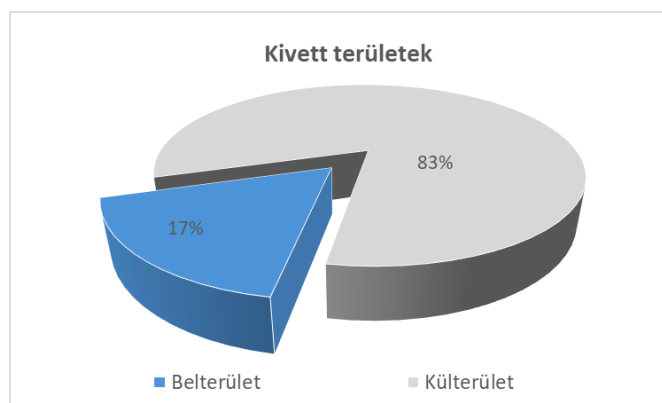
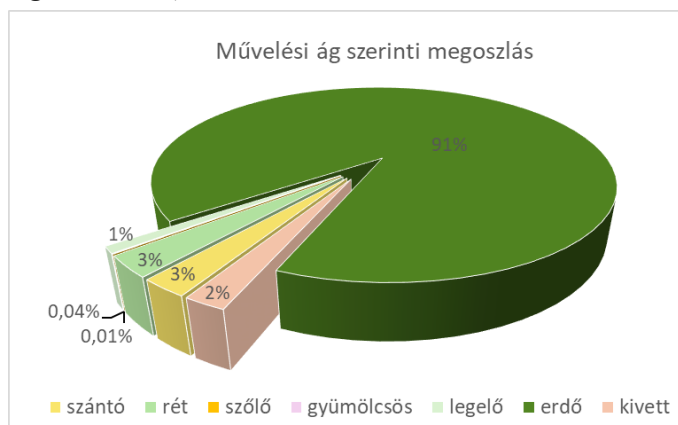
Nagyhuta

Nagyhuta tájszerkezetét változatos domborzati adottságok jellemzik. A település külterületét uraló erdők értékes természetes erdőállományai és a Som-patak völgyében megbújó településmag, a patak völgyekben fennmaradt rétek legelők tájképileg is értékes területei alkotják a tájat. A táj- és területhasználat alakulását a *Területhasználat vizsgálat - külterület* című tervlap szemlélteti. A művelési ágak megoszlását az alábbi diagram mutatja be.

A diagram is jól tükrözi, hogy a tájszerkezetet az erdők dominanciája határozza meg. Az erdősültség mértéke a településen az országos átlagnál jóval magasabb. A legelők és rétek alacsony aránya mellett a szántók sem foglalnak el jelentős területeket. Gyümölcsös és szőlőültetvények nem találhatók a településen.

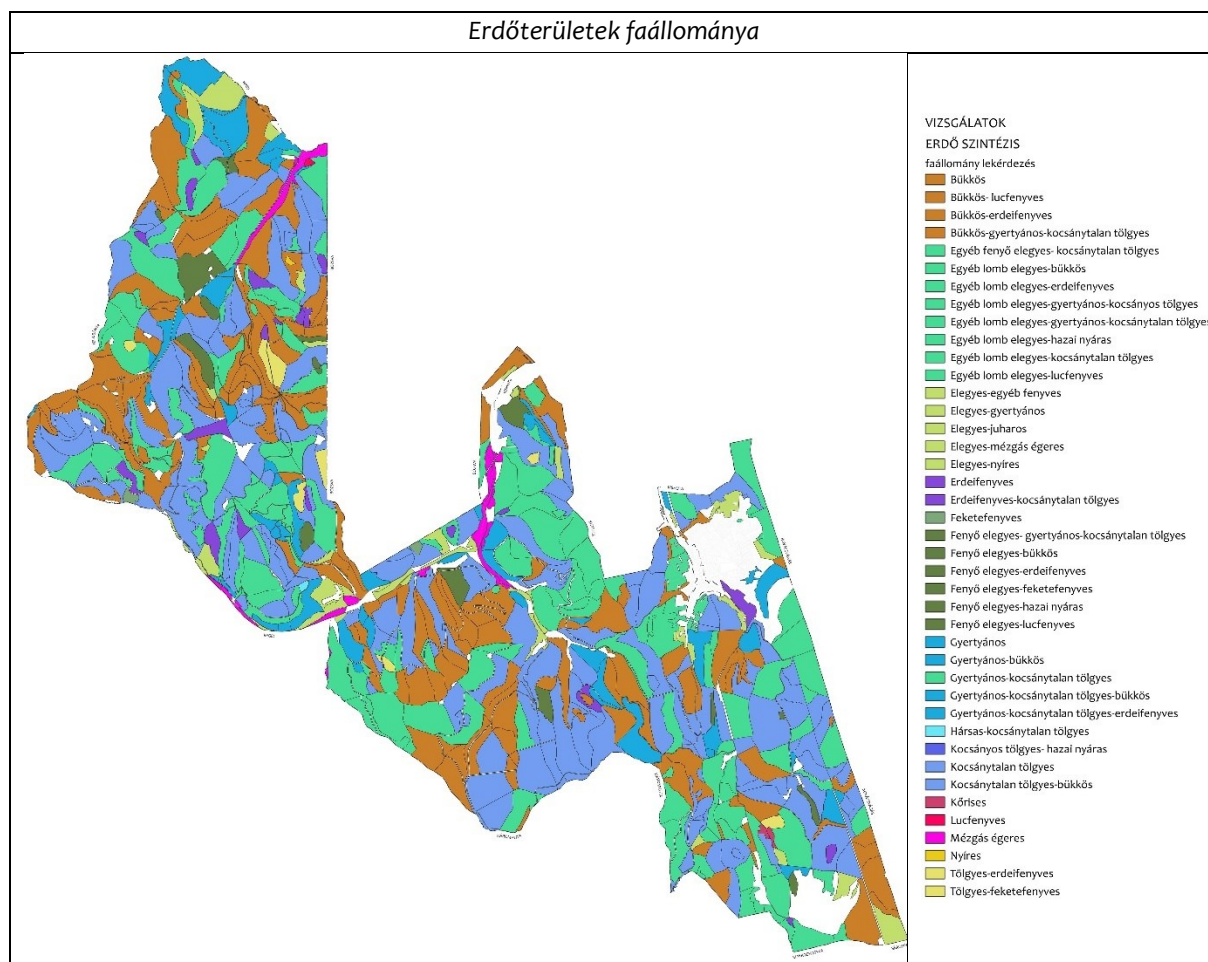
A kivett területek részaránya is igen alacsony (2 %), melyből a külterületi kivett területek részaránya a meghatározó, mely több mint 80%. A kivettként jelentkező utak mellett, a Kemence-pataknak, a Som-pataknak és a Senyő-pataknak köszönhetően a vízfelületek aránya magas.

Erdőterületek

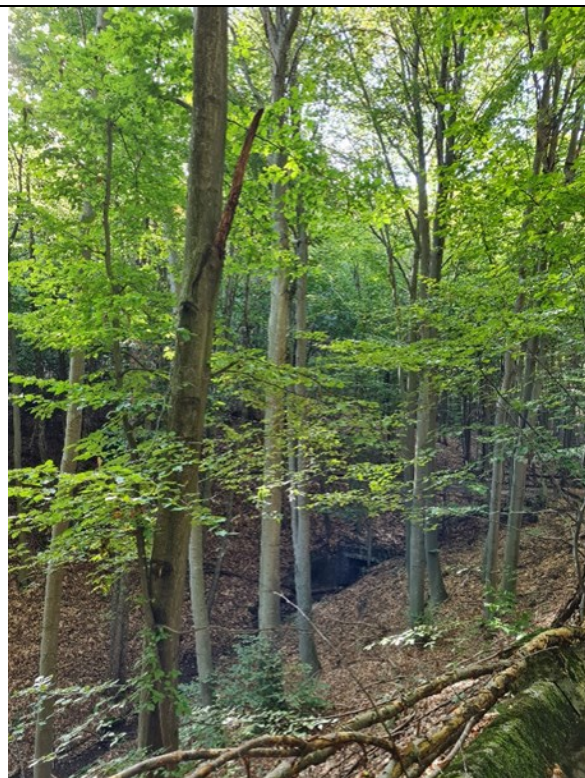
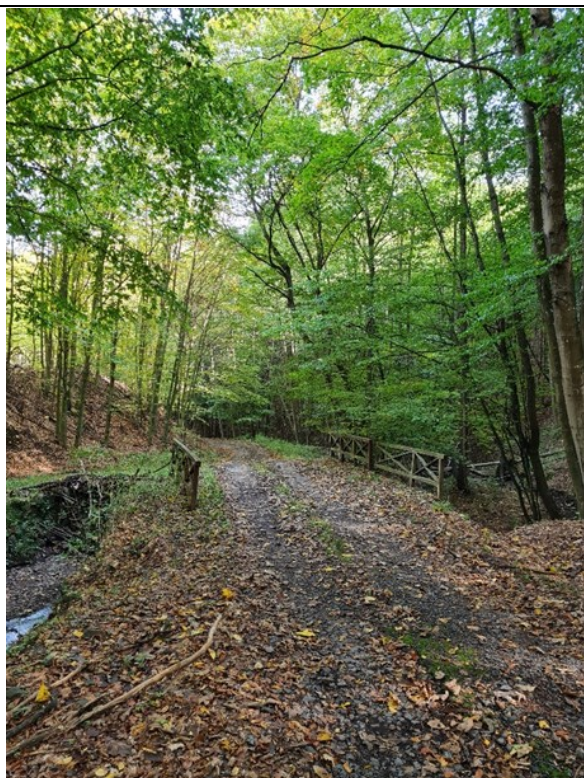
Nagyhuta erdősültsége igen magas 90 % feletti, mely jóval meghaladja az országos átlagot. A tájtörténeti vizsgálatok alapján megállapítható, hogy a XVIII. századig erdők fedték a település teljes területét, és a későbbiekben is ilyen nagyarányú volt a település erdeinek kiterjedése. A település domborzatilag tagolt hegyoldalait és völgyeit a mai napig kiterjedt erdőségek borítják. A település külterülete, a kiterjedt összefüggő erdőség Natura2000 terület, az Országos Ökológiai Hálózat része, továbbá a belterülettől nyugatra fekvő erdők a Zempléni TK részei is.

Az értékes összefüggő erdőállományok jellemzően kocsánytalan tölgyesek, a magasabb térszíneken bükkösök, kisebb részben gyertyános tölgyesek.

Az Országos Erdőállomány Adattár kataszteri erdőként jelöli ezeket az erdőket, így **nagyrészt összhangban** vannak a **művelési ág**, a **valós állapot**, az erdészeti **nyilvántartás szerinti erdők**. Ezeket az erdőket a korábbi **településrendezési eszközök is erdőként jelölik**, azonban néhol **eltérések** mutatkoznak. A TSZT a Senyő-patak menti területek esetén **Mk jelű** kertes mezőgazdasági területeket, míg a Kémence-patak menti területeken a „**Má-E jelű** általános mezőgazdasági területet extenzív használatlalt” elnevezésű területet jelöl kataszteri erdőként nyilvántartott részekben. A belterület nyugati oldalán a TSZT szintén nagyobb területeket sorol kertes mezőgazdasági területbe a kataszteri erdők rovására.

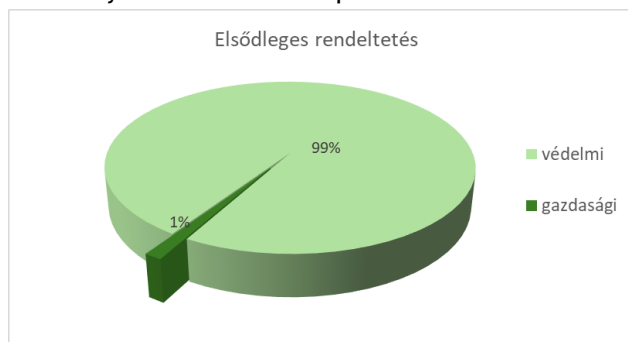
Nagyhutai-erdők hidakkal, rakodókkal

A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei TrT-ben (BAZMTrT) kijelölt **erdőgazdálkodási térség** és erdő övezet a település **külterületének nagy részét lefedi**, magába foglalva az Országos Erdőállomány Adattár szerinti és valós erdőterületeket is. A patak völgyekben azonban a rétként, legelőként nyilvántartott területek, a kisebb tisztásokon gyepeként nyilvántartott részek, továbbá kivett területek is erdőgazdálkodási térségbe soroltak. Ilyen a Kemence-patak északi részének kivett,

beépített területei, melyek a hatályos településrendezési eszközök szerint „Gip-E jelű Erdőgazdasági ipari terület” területfelhasználásba és övezetbe tartoznak.

Az erdészeti kataszter szerinti **elsődleges rendeltetés tekintetében a védelmi erdők vannak meghatározó arányban**, a település nyilvántartott erdeinek közel 99 %-át jelentik. A gazdasági elsődleges rendeltetésű erdők 1 %-os arányt képviselnek, elhelyezkedésüket tekintve a belterületektől északkeletre a keleti határszélen fekszenek. A kataszter szerint egyetlen közjóléti rendeltetésű erdőterület sem nyilvántartott a településen.

A hatályos településrendezési eszközökben az erdőterületek tulajdonképpen differenciálásra kerültek, bár mind védelmi célú erdőterületként jelöltek, gazdasági és közjóléti erdők pedig nem kerültek lehatárolásra. Ennek következtében kizárólag **Ev jelű védelmi erdők fedik le Nagyhuta külterületének nagy részét a településrendezési eszközök szerint.**

Mezőgazdasági területek

Szántóterületek

Nagyhután az erdőterületek kimagasló aránya mellett a **szántóterületek előfordulási aránya alacsony** 3 %. A földhivatali nyilvántartás szerinti szántók a belterület mellett, nyugati és keleti irányban elhelyezkedő apróparcellás területeken jellemző. Ezenkívül a településen elszórtan található néhány szántóként nyilvántartott földrészlet az erdőterületek irtásain, illetve a Kemence-patak mentén.

A szántóként nyilvántartott földrészletek esetén a földhivatali nyilvántartás szerinti telekstruktúrára jellemző a felaprózottság. A területrészt nagy százalékban lefedő telkek 3000 m² alattiak, melyen belül magas arányt képviselnek a 720-1500 m² közötti tartományba eső telkek, de a 720 m²-t meg nem haladó méretből is nagyszámú telek található. Az ingatlan-nyilvántartás szerinti telekstruktúra szinte kertes mezőgazdasági területekre jellemző képet mutat, azonban ez valóságban a tájban nem jelenik meg látható módon.

A település szántóként nyilvántartott területei többnyire **Sz6, Sz7 minőségi osztályba** sorolt, így **átlagosnál jobb minőségű termőföldek nem találhatóak**. A BAZMTrT sem jelöl kiváló és jó **termőhely** adottságú **szántóterületekkel** érintett földrészleteket.

A valós állapotot, tényleges használatot tekintve Nagyhután, a domborzati és egyéb természeti adottságoknak, tájhasználat alakulásának köszönhetően művelt összefüggő szántóterületek, nagyüzemi monokultúrák nem jelennek meg a tájszerkezetben. A földhivatali nyilvántartás szerinti szántóterületek egyáltalán nem állnak művelés alatt, a **felhagyott parlag területeken erőteljes szukcessziós folyamatok** indultak meg. A természetes, extenzív irányba ható folyamatok előrehaladtával természetközeli cserjésedő, faállománnyal is fedett állományok jöttek létre a völgyben húzódó belterülettől keletre és nyugatra fekvő domboldalakon.

A hatályos településrendezési tervekben a szántóként nyilvántartott, telekszerkezetét tekintve kis- és apróparcellás területek **Mk jelű kertes mezőgazdasági területbe, a szabályozási terven Mk-2 jelű kertség övezetbe soroltak**. A fenn kifejtettek értelmében ezek a területek nem tükrözik a kiskertes jelleget, a szukcessziós folyamatoknak köszönhetően **beerdősülőben** vannak, így **kertes területként való szabályozásuk indokolatlan**.

Felhagyott területek a belterület menti domboldalakon

Szintén Mk jelű kertes terület területfelhasználási egységbe és övezetbe kerültek besorolásra a település nyugati, részén a **Senyő-völgyben** fekvő **kistelkes**, a földhivatali nyilvántartás szerint **rétként** jelölt földrészletek. Ezek szintén nem tükrözik a kertes jelleget. Nagyhuta a BAZ-MTrT szerint sem tartozik a zártkerti övezeti lehatárolással rendelkező települések között.

Néhány kisebb **szántó** művelési ágú földrészlet fekszik a **Kemence-patak völgyében**, melyek jellemzően a szukcesszió előrehaladtával részben gyepesedő, részben fás szárú növényállománnyal fedett területek. Ezek a Kemence patak gyepes területeivel együtt **Má-E jelű** általános mezőgazdasági területet extenzív használattal” elnevezésű területfelhasználásba és **Má-**

Eö jelű övezetbe sorolt, az erdőterületeken elszórtan elhelyezkedő kisebb szántóként nyilvántartott földrészekkel együtt.

A településen az összefüggő szántóföldi művelés alatt álló területek hiányával a településrendezési eszközök sem határoztak meg klasszikus Má jelű általános mezőgazdasági területet.

A BAZMTrT mezőgazdasági térsége mind a hatályos TSZT területfelhasználása szerint kijelölt, mind a tényleges szántóterületeknél kisebb területeket fed le. Jelentős az eltérés egyrészt a Kemence-patak völgyében, ahol csak a Kőkapu-kastély környéke van mezőgazdasági térségbe sorolva, másrészt a belterület nyugati oldalának domboldalainak esetén. Itt azonban a beerdősülő részeken a valós állapot sem tükrözi a mezőgazdasági használatot. A megyei tervvel való összhang azonban biztosított a hatályos településrendezési eszközök szerint, ugyanis a szabályozás és a megyei terv között a mezőgazdasági területek tekintetében az átfedés 77 %-os arányú.

Gyepterületek

Nagyhután a tájalakulásnak és a természeti adottságoknak köszönhetően mindig is alacsony volt a természetes gyepek – legelők, rétek aránya. Ezek kiterjedése továbbra is kicsi, arányuk elenyésző a település közigazgatási területéhez képest, mely összességében nem éri el a 5 %-os arányt sem.

Rétek a település nyugati, részén fekvő Senyő-völgyben illetve a Kemence-patak és mellékága mentén találhatóak nagyrészt. Nagyobb rétként nyilvántartott földrészek fekszenek a település DK-i és K-i szélén, melyek a valóságban is gyepterületként maradtak fenn. A táji- természeti szempontból is értékes erdőterületbe ékelődő faegyedekkel, facsoportokkal tarkított rétek üde színfoltot jelentenek. A legelők kiterjedése sem nagyobb a gyepeken belül, összefüggő legelő található szintén a Kemence-patak völgyének északi szakaszán. Az erdőterületekbe ékelődő további, elszórtan elhelyezkedő kisebb rétként nyilván tartott területek többsége alig felfedezhető a valóságban. A szukcessziós folyamatoknak köszönhetően az erdőállomány hódít teret.

A nagyobb rétek, Kemence-patak ment gyepek területet **Má-E jelű** általános mezőgazdasági területet extenzív használattal” elnevezésű területfelhasználásba és övezetbe kerültek besorolásra a hatályos településrendezési eszközök szerint. Ezek értelmében a korábbi hatályos szabályozási terv szándék szerint önálló övezetet határozott meg az ökológia és tájképi szempontból értékes gyepeknek. Ugyanakkor a Senyő-patak menti rétek Mk jelű kertes mezőgazdasági terület területfelhasználásba és övezetbe kerültek. A kisebb rétek, melyek elszórtan találhatóak jellemzően erdőterületi besorolást kaptak, mind a szabályozási terven, mind a megyei szerkezeti terven.

A BAZMTrT térségi szerkezeti terve alapján mezőgazdasági térségbe kizárólag a belterület menti domboldalak kistelkes szerkezetű jellemzően szántóként, néhány földrészlet tekintetében gyepeként nyilvántartott területrészek soroltak. A település patak völgyeiben, illetve erdősült területek tisztásain található gyepterületek egységesen erdő térségbe soroltak a megyei szerkezeti terv szerint.

Komlóska-patak menti rét pihenővel

Vízfolyások, vízfelületek

Nagyhuta vízfelületekben nem, ugyanakkor vízfolyásokban gazdag település. A patakok a kisebb vízfolyásokkal együtt a külterületi kivett területek jelentős részét teszik ki. A település belterülete a Som-patak mentén fekszik, mely észak-déli irányban kíséri a falu fő utcáját.

A település meghatározó vízfolyása a Kemence-patak, melynek völgyében halad a kisvasút is. A patak völgy természeti értékein felül turisztikai jelentőséggel is bír.

Nagyhuta nyugati határszéleinek erdeiben fut a Senyő-patak.

Senyő-patak

Kőkapu-kastély melletti tó

A település egyetlen kisebb állóvize a Kemencés-patakon található Nagyhuta-Kőkapui Áfonyás-tó a 073/6 hrsz-ú ingatlanon. A tó területe a hatályos szabályozási terven V-2 jelű vízgazdálkodási övezet (horgásztó)-ként jelölt. A BAZMTrT szerint a tó szintén vízgazdálkodási térségbe sorolt, így az összhang a valós állapot a szabályozás és a magasabbrendű térségi tervek között biztosított.

Egyéb kivett területek

A kivett területek nagysága mindösszesen csak 2 %-ot, kevesebb, mint 80 ha tesz ki. Ez magába foglalja a belterületi lakóterületeket, utakat, kisvasutat, vízfolyásokat, külterületi udvarokat, lakóházakat, vadászkastélyt, temetőt és vízmósásokat is. A belterületi lakó területek nagysága a kivett területek 20 %-a alatt marad. A külterületi kivett területek nagy részét az utak, illetve a már említett vízfolyások jelentik. A Kemence-patak mentén az északi településszélen több kivett udvarként lakóházként, gazdasági épületeként nyilvántartott ingatlan helyezkedik el. Itt lakóházak is találhatóak. A lakóházak és a gazdasági épületek jó és közepes állapotúak. A hatályos szabályozási terven „Gip-E jelű Erdőgazdasági- ipari terület” övezetbe soroltak, ugyanakkor a BAZMTrT szerint erdőtérségbe és erdő térségi övezetbe tartoznak.

Kemence-patak menti kivett beépített területek

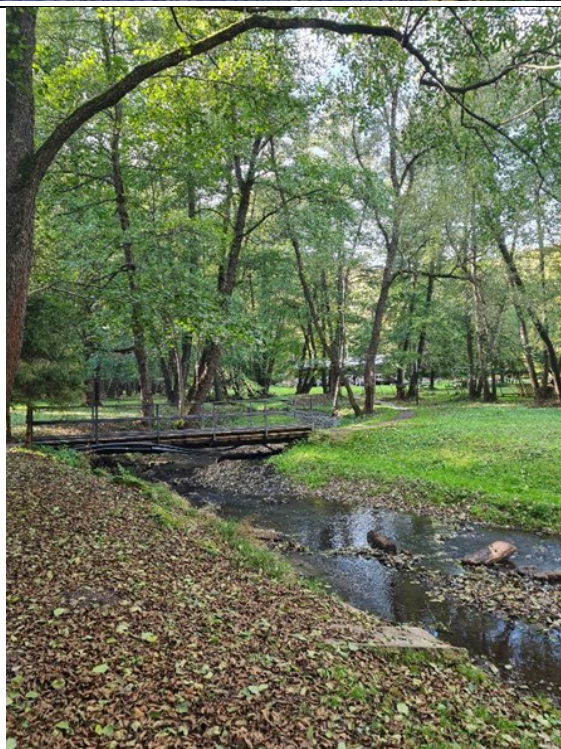

Kivett iparvasútként jelölt a Pálházáról induló kisvasút teljes nyomvonala, mely az ország legrégebbi, 1888 óta működő keskeny nyomközű erdei vasútja. Az Állami Erdőgazdaság 1947-ben vette kezelésébe, és a vonalat 760 mm-esere építette át. Működését szüneteltették, majd újra megindulhatott a forgalom a ma már 9,3 km hosszú pályán Rostallóig.

Kivett udvar és vadászkastélyként illetve szálloda és udvarként nyilvántartott a Kemence-patak mentén fekvő **Kőkapu Vadászkastély turisztikai központja**. A kastélyszálló és központi épületei által igénybevett 073/3 hrsz-ú ingatlan „**Kü jelű különleges terület – Kőkapu üdülőtérület**” övezetbe sorolt. Azonban található még építmények a 068 hrsz-ú patak-menti telken és a nagy kiterjedésű erdő művelési ágú és **Ev jelű védelmi erdőként** szabályozott 094/3 hrsz-ú földrészleten is. Ezek korábban szintén üdülőtérületekként voltak jelölve a topográfiai térképeken, azonban jelenleg a 094/3 hrsz-ú ingatlan egy része rétként, többi erdőként nyilvántartott, míg a 068 hrsz-ú ingatlan erdőként nyilvántartott, azonban **Má-Eö jelű övezetként szabályozott**. Ennek köszönhetően a Kőkapu-kastély üdülőkompexum telkei különbözőképpen nyilvántartottak és szabályozottak a korábbi településrendezési eszközökben. A megyei terv a területet részben

mezőgazdasági térségben részben erdő térségben jelöli, így a valós állapot, **tényleges területhasználat, a szabályozás és a térségi tervek besorolása között nem áll fenn az összhang.**

Kőkapu Vadászkastély környezete

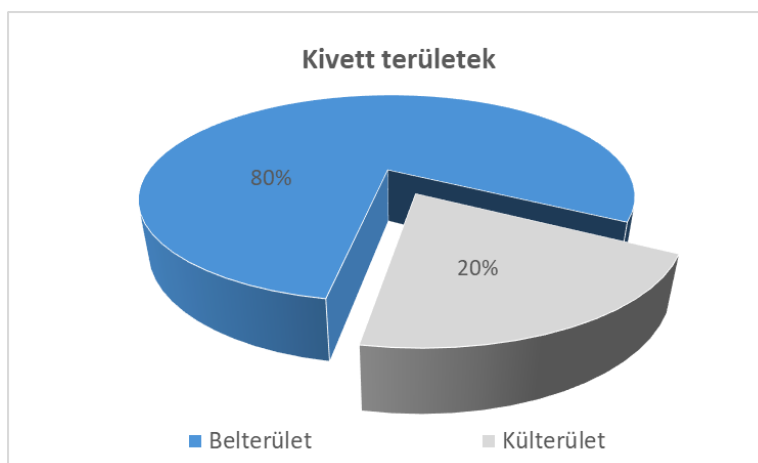
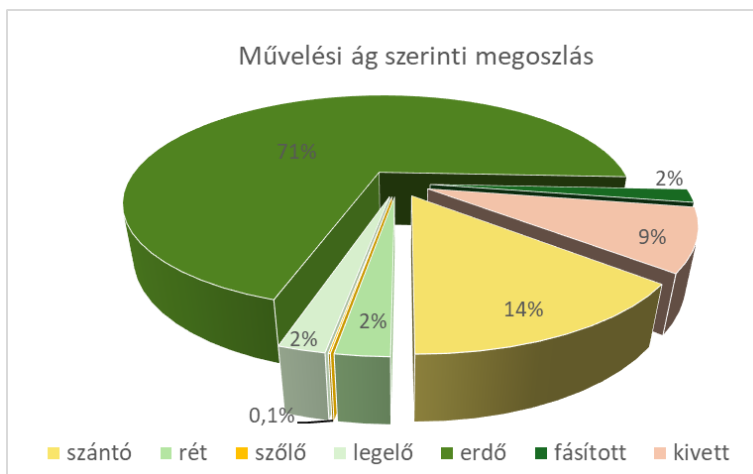

Kishuta

Kishuta tájszerkezetét a külterületet uraló erdőterületek és a Som-patak völgyében megbújó településmag határozzák meg. A táj- és területhasználat alakulását a V-4 *Területhasználat vizsgálata - külterület* című tervlap szemlélteti. A művelési ágak megoszlását az alábbi diagram mutatja be.

A diagram is jól tükrözi, hogy a tájszerkezetet az erdők dominanciája határozza meg Kishután is. Az erdősültség mértéke a településen az országos átlagnál jóval magasabb. A szántó művelési ágban nyilvántartott területek jelennek meg még nagyobb arányban az erdők mellett. A legelők és rétek 2-2 % os aránnyal nem foglalnak el jelentős területeket. Szőlőterületek igen alacsony arányban, míg gyümölcsösök egyáltalán nem találhatók a településen.

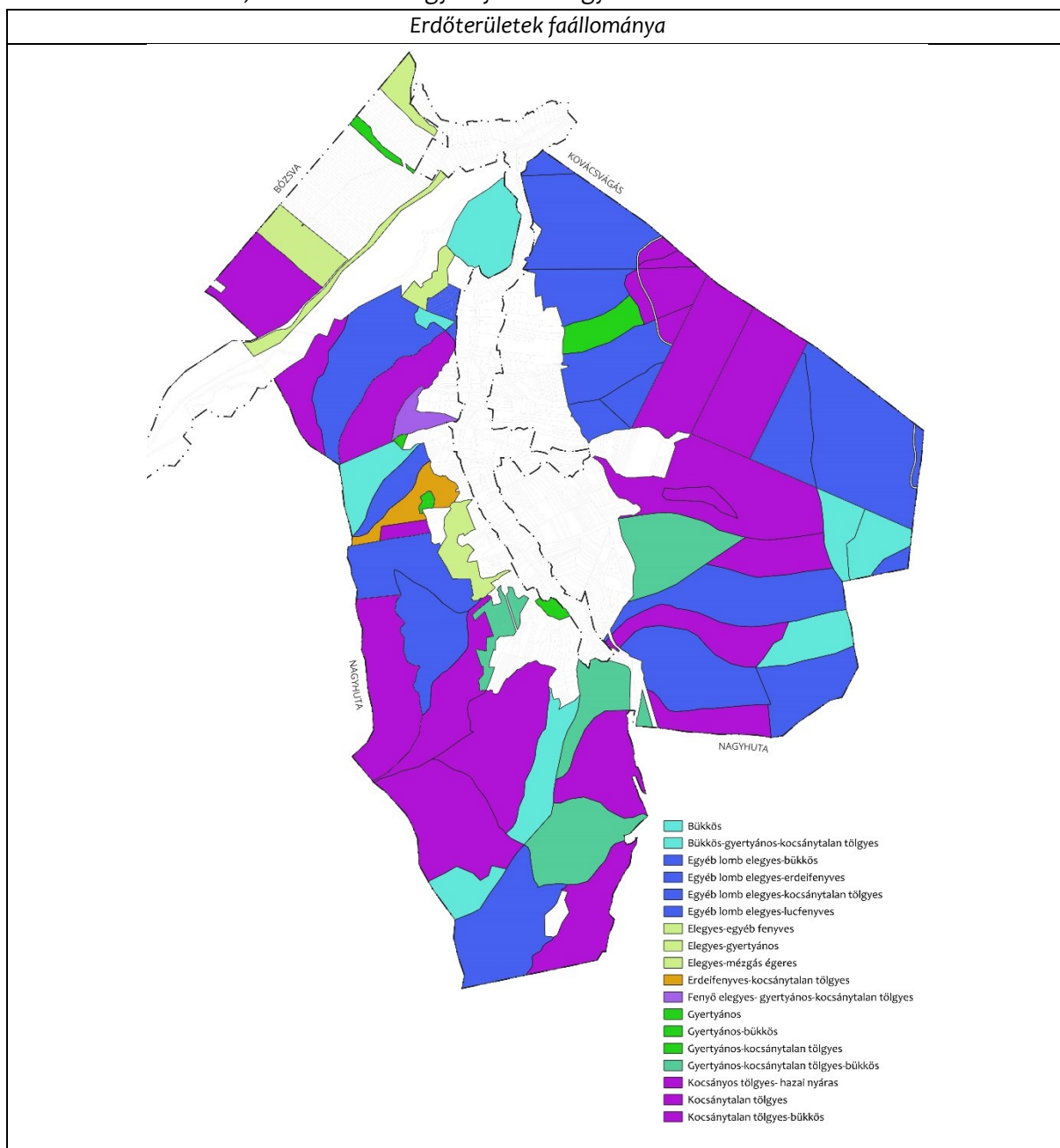
A kivett területek részaránya sem meghatározó 9 %-ot tesz ki. Kishuta közigazgatási területe alig több mint 500 ha, a kivett területek ebből 44 ha-t tesznek ki. Ezeknek a kivett területeknek a nagy részét a belterületi beépített területek jelentik 80%-os aránnyal, így a külterületi nem művelés alatt álló területek elhanyagolható arányt képviselnek.

Erdőterületek

Kishuta erdősültségének aránya magasabb az országos átlagnál, 71 %. A tájtörténeti vizsgálatok alapján megállapítható, hogy Nagyhutához hasonlóan a XVIII. századig erdők fedték a település teljes területét, és a későbbiekben is ilyen nagyarányú volt a település erdeinek kiterjedése. A település belterületét és az azt kísérő domboldalak jellemzően szántóként nyilvántartott lejtőinek kivételével a mai napig kiterjedt erdőségek borítják. A település külterülete, a kiterjedt összefüggő erdőség Natura2000 terület, az Országos Ökológiai Hálózat része, továbbá a belterülettől nyugatra fekvő erdők a Zempléni TK részei is.

Az értékes összefüggő erdőállományok jellemzően kocsánytalan tölgyesek, a magasabb térszíneken bükkösök, kisebb részben gyertyános tölgyesek.

Az Országos Erdőállomány Adattár a település erdeit kataszteri erdőként jelöli, így **majdnem teljes összhangban** vannak a **művelési ág, a valós állapot** és az erdészeti **nyilvántartás szerinti erdők**. Ezeket az erdőket a korábbi **településrendezési eszközök is erdőként jelölik**. Eltérés mutatkozik azonban a kataszteri és művelési ág szerinti erdők között a település ÉNy-i részén szántóként nyilvántartott területek déli részén, melyet az Adattár kataszter erdőként tart nyilván. Ezen az ÉNy-i területegységen a TSZT és szabályozási terv is jelentős különbséget mutat a nyilvántartásoktól, ugyanis a teljes területrészt, mind az erdő, mind a szántó művelési ágú részek, függetlenül attól, hogy kataszteri erdők-e, egységesen **Mk jelű** kertes mezőgazdasági területekként jelöltek a TSZT-n és **Má-Eö jelű** általános mezőgazdasági övezet, gyeplő területek – extenzív használattal” övezetként szabályozottak. Így az SZT nagyobb területeket sorol mezőgazdasági területbe a kataszteri erdők rovására.

A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei TrT-ben (BAZMTrT) kijelölt **erdőgazdálkodási térség** és erdő övezet a település **külterületének nagy részét lefedi**, magába foglalva az Országos Erdőállomány Adattár szerinti és valós erdőterületeket is. A település nyugati részén azonban, mind a patak völgyben rétként nyilvántartott területek, kivett területek és a nyugati határszállon szántóként nyilvántartott földrészletek egy része is erdőgazdálkodási térségbe soroltak. A fenn említettek szerint ezek egy része a hatályos településrendezési eszközök szerint mezőgazdasági területbe tartozik. További jelentős **eltérések** mutatkoznak a hatályos területrendezési tervek, településrendezési eszközök, valamint az országos erdőállomány és földhivatali nyilvántartás szerint erdők között a belterület két oldalán futó domboldalak esetén. A TSZT és SZT ezeket a többnyire **szántóként** nyilvántartott, azonban valós állapotát tekintve **erdősülő** területeket, **Eg jelű gazdasági erdőterületekként** jelöli. A BAZMTrT azonban mezőgazdasági térségbe sorolja, így **több szempontból is ellentmondás adódik**.

Az erdészeti kataszter szerinti **elsődleges rendeltetés tekintetében a területi megosztottság jellemző**. A **védelmi** elsődleges rendeltetésű **erdők a belterülettől nyugatra, a Zempléni TK által érintett területet fedik le**. A település nyilvántartott erdőinek nagyobb felét közel 54%-át jelentik. A gazdasági elsődleges rendeltetésű erdők 46%-os arányt képviselnek, elhelyezkedésüket tekintve a belterülettől keletre fekszenek. A kataszter szerint egyetlen közcélú rendeltetésű erdőterület sem nyilvántartott a településen.

A hatályos településrendezési eszközök is differenciálták az erdőterületeket, melynek során az erdők többsége, több mint kétharmada védelmi rendeltetésű erdőterületi övezetbe sorolt. A TSZT és szabályozási terv szerint Eg jelű gazdasági erdők nem erdő művelési ágú és nem kataszteri erdőként jelölt területeket fednek le. A kataszteri erdők függetlenül attól, hogy gazdasági vagy védelmi elsődleges rendeltetésűek, Ev jelű védelmi erdőként szabályozottak.

A fentiek alapján megállapítható, hogy a korábbi településrendezési eszközök által meghatározott rendeltetés és az erdészeti kataszter szerinti elsődleges rendeltetés nincsenek összhangban. Míg az erdészeti kataszter az erdők egy jelentős részét gazdasági erdőként jelöli, addig az SZT jellemzően védelmi erdőterületként kezeli ezeket.

Mezőgazdasági területek

Szántóterületek

Kishután az erdőterületek meghatározó aránya mellett a **szántó művelési ágban nyilvántartott területek** jelentenek viszonylag nagyobb, **14 %-os arányt**. A földhivatali nyilvántartás szerinti szántók a belterület mellett nagyjából a keleti domboldalakon, kisebb részben a nyugati oldalon fekszenek, illetve a Bózsai határon a Kemence-patak mentén meghatározó a jelenlétük.

A szántóként nyilvántartott területek telekstruktúrájára a felaprózottság jellemző. A belterületközeli domboldalak nagy százalékban lefedő telkek 3000 m² alattiak, melyen belül magas arányt képviselnek a 720-1500 m² közötti tartományba eső telkek, de a 720 m² területnagyságot meg nem haladó telkek is nagy számban képviseltetik magukat. Szintén jelentős az 1500 és 3000 m² közötti teleknagyságú földrészletek aránya is. Ez a terület kizárólag telekstruktúráját tekintve kiskertes jelleget mutat. Ugyancsak nem a szántóföldi területekre jellemző mérettartományba tartoznak a Kemence-patak menti területek. Ezen a részen is az 1500 és 3000 m² közötti teleknagyságú földrészletek a meghatározóak. Az nyilvántartás szerinti telekstruktúra itt is kertes mezőgazdasági területekre jellemző, azonban a valóságban, a területhasználatban nem jelenik meg látható módon.

A település szántóként nyilvántartott területei meghatározóan **Sz6 minőségi osztályba** tartoznak. Kisebb területen, mint a **belterület Ny-i oldalán** azonban **Sz7 minőségi osztályú** szántóként nyilvántartott területek fekszenek. Ettől jobb minőségű szántó egy-egy földrészleten található. Ennek okán megállapítható, hogy **átlagosnál jobb minőségű termőföldek nem találhatók**. A **BAZMTrT sem jelöl kiváló és jó termőhely** adottságú **szántóterületekkel** érintett földrészleteket a településen.

Kishután a domborzati és természeti adottságoknak, tájalakulásának köszönhetően létrejött tényleges állapotot tekintve művelt összefüggő szántóterületek nem jelennek meg a tájszerkezetben. A földhivatali nyilvántartás szerinti szántóterületek nem állnak művelés alatt, a **felhagyott parlag területeken erőteljes szukcessziós folyamatok** figyelhetők meg. A természetes, extenzív irányba ható folyamatok előrehaladtával természetközeli cserjésedő, jellemzően mára már **faállománnyal fedett** állományok jöttek létre mind a belterületet kísérő domboldalakon, mind a Kemence patak völgye és a Bózsvai határ közötti telkeken. Ez utóbbi esetén az erdősődés annyira előrehaladott, hogy a terület egység egy része már kataszteri erdőként szerepel. A településen az összefüggő szántóföldi művelés alatt álló területek hiányával a településrendezési eszközök sem határoztak meg klasszikus Mál jelű általános mezőgazdasági területet.

A hatályos településrendezési tervekben a szántóként nyilvántartott, telekszerkezetét tekintve kis- és apróparcellás területek a belterület keleti oldalán **Eg jelű gazdasági erdőterületekbe, a nyugati védett területeken Ev jelű védelmi erdőterületbe soroltak. A Kemence-patak völgye menti szintén beerdősülő és részben kataszteri erdőként nyilvántartott területek a TSZT szerint Mk jelű kertes mezőgazdasági területekként, míg a szabályozási terven „Má-Eő jelű általános mezőgazdasági övezet, gyepek, legelő területek – extenzív használatú” elnevezésű övezetként jelöltek.** A fenn kifejtettek értelmében ezek a területek a szukcessziós folyamatoknak köszönhetően **beerdősülőben** vannak, így **szabályozásuk felülvizsgálandó.**

Ezen szántóként nyilvántartott területek esetén jelentős **eltérés** mutatkozik a hatályos településrendezési eszközök és a magasabbrendű megyei terv térségi területfelhasználási rendszere között.

A BAZMTrT az említett részeket mezőgazdasági térségbe sorolja, így **több szempontból is ellentmondás adódik, mind a hatályos TSZT/SZT, mind az országos erdőállomány adattár és a földhivatali nyilvántartás között.** A megyei terv mezőgazdasági térségben jelölt területeinek kiterjedése azonban nagyrészt összhangban van a művelés ág szerinti mezőgazdasági területekkel. A megyei szerkezeti terv **mezőgazdasági térsége és településrendezési eszközök** összhangjának vizsgálata során megállapítást nyert, hogy az átfedés csupán 37 %-os, így az **összhang nem biztosított.**

Kishuta a BAZMTrT szerint nem tartozik a zártkerti övezeti lehatárolással rendelkező települések közé. Mk jelű kertes mezőgazdasági területek a belterületen belül kerültek meghatározásra.

Gyepterületek

Nagyhutához hasonlóan Kishután is mindig alacsony volt a természetes gyepek – legelők, rétek aránya természeti adottságoknak és a tájalakulásnak köszönhetően. A gyepek kiterjedése, közigazgatási területhez viszonyított részaránya kicsi, összességében nem éri el a 5 %-os arányt. Ezeknek a területeknek is a nagy része természetvédelmi oltalom alatt áll és az ökológiai hálózat része.

Rétek és legelők nagyrészt a település nyugati, Bózsmai határán a **Kemence-patak völgye** mentén **feksznek**. Rétként nyilvántartott földrészek fekszenek a belterületet övező kistelkes szántó művelési águ területekhez csatlakozóan. Ez utóbbiak csak kis részben maradtak fenn a valóságban a szukcessziós folyamatoknak köszönhetően az erdőállomány hódít teret.

A nagyobb rétek, legelők, a Kemence-patak ment gyepes területek **Má-E jelű** területfelhasználásba és ennek megfeleltetett „**Má-Eö jelű** általános mezőgazdasági övezet, gye, legelő területek – extenzív használatl” elnevezésű **övezetbe** kerültek besorolásra a hatályos településrendezési eszközök szerint. Ezek értelmében a korábbi hatályos szabályozási terv szándék szerint **önálló övezetet** határozott meg az ökológia és tájképi szempontból értékes gyepeknek. Ugyanakkor a **belterületet övező domboldalak menti rétek Eg jelű gazdasági célú erdő** területfelhasználásba és **övezetbe** kerültek.

A **BAZMTrT** térségi szerkezeti tervén a szántóterületekhez hasonlóan **mezőgazdasági térségbe tartoznak a gyepsterületek, a Kemence-patak rétjeinek egy része kivételével**. Míg a belterület menti részeken a mezőgazdasági térség által lefedett gyepek a hatályos SZT szerint erdőterületbe soroltak, addig a **Kemence-patak mentén a mezőgazdasági térség kiterjedése kisebb, mint a településrendezési eszközökben** ekként meghatározott övezetek területe. Megállapítható, hogy a **valós állapot** tényleges rét, legelő területhasználata **sincs átfedésben** a rendezési eszközökkel és térségi területfelhasználásokkal.

Vízfolyások, vízfelületek

Kishután állóvizek nem találhatóak, ugyanakkor vízfolyásokban gazdag település. A patakok, vízfolyások a külterületi kivett területek jelentős részét teszik ki. A település belterületének déli, központi része a Som-patak mentén fekszik, mely észak-déli irányban kíséri a falu fő utcáját, a

Kossuth Lajos utcát. A belterület északi részén a Szuha-patak torkollik a település nyugati részén haladó Kemence-patakba.

Az utóbbi völgyében halad a kisvasút is. A patak völgy természeti értékein felül turisztikai jelentőséggel is bír.

A BAZMTrT szerint a Kemence-patak és a Som-patak vízgazdálkodási térségbe sorolt, így az összhang a valós állapot a szabályozás és a magasabbrendű térségi tervek között biztosított.

Egyéb kivett területek

A kivett területek nagysága összesen 9 %-ot tesz ki, mely alig több mint 40 ha-t jelent. Ennek nagy részét (80 %-át) a belterületi lakóterületek, utak adják. A fennmaradó 20 %-ot jelentő ~10 ha magába foglalja a külterületi utakat, vízfolyásokat és a kisvasutat. Külterületi kivett beépített területként csak Kishuta nyugati szegletében a Kemence-patak partján fekvő néhány telek szerepel a földhivatali nyilvántartás szerint. Itt kivett udvar, gazdasági épület, lakóház is található, mely gyengébb állapotú.

Ez utóbbi telkek a hatályos szabályozási terven „Má-Eő jelű” övezetbe soroltak, ugyanakkor a BAZMTrT szerint erdőterületbe és erdő térségi övezetbe tartoznak. Így a valós állapot, **tényleges területhasználat, a szabályozás és a térségi tervek besorolása között nem áll fenn az összhang.**

11. Védett, védendő táji-, természeti értékek, területek

Természeti környezet szempontjából a vizsgált települések kedvező helyzetben vannak, mivel a kiterjedt erdőterületekkel rendelkező **Zempléni-hegységben** helyezkednek el. A gyertyános-tölgyesek, a bükk elegyes tölgyesek, bükkösök és telepített fenyvesek, a hegyi kaszálók és üde rétek értékes élőhelyet biztosítanak számos védett növény- és állatfaj számára.

A négy településen található védettségek a Táj-, és természetvédelmi vizsgálat c. tervlapokon ábrázolásra kerültek településenként, valamint összefoglalóan az alábbi táblázatban láthatók.

		Filkeháza	Füzérkajata	Kishuta	Nagyhuta
Natura 2000 terület		+	+	+	+
Országos jelentőségű természetvédelmi terület		-	-	+	+
Ex lege védett barlang		-	+	-	+
Országos Ökológiai Hálózat	Magterület	+	+	+	+
	Ökológiai folyosó	+	+	-	-
	Pufferterület	+	+	+	+
Tájképvédelmi terület övezete		+	+	+	+
Egyedi tájérték		+	+	+	+

Natura 2000

A Natura 2000 madárvédelmi és élőhely-védelmi területek az Európai Unió legfontosabb közös természetvédelmi rendszerét képezik. Cél a veszélyeztetett élőhely típusok, vadon élő állat- és növényfajok védelme, ezáltal a biodiverzitás megőrzése és hosszú távú fennmaradása. Magyarországon a vonatkozó jogszabály „Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről” szóló 275/2004. (X.8.) Korm. rendelet, továbbá a 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet, mely tartalmazza a területek helyrajzi számos jegyzékét.

A vizsgált **4 település teljes közigazgatási területe** a Natura 2000 hálózat része. A kiterjedt erdőterületek fontos **ragadozómadár-élőhelyek**, emellett a közeli legelők, gyepek és művelt területek megfelelő táplálkozóhelyet is biztosítanak. A **Zempléni-hegység a Szerencsi-dombsággal és a Hernád-völgygel** elnevezésű madárvédelmi terület mind a 4 települést érinti, Kishuta és Nagyhuta külterületei pedig a **Központi-Zempléni-hegység** természetmegőrzési terület részei. A HUBN10007 kóddal jelölt Zempléni-hegység a Szerencsi-dombsággal és a Hernád-völgygel összesen 114 536,7 ha kiterjedésű, míg a HUBN20084 jelölésű Központi-Zempléni-hegység 8 665,7 ha, melyek az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatósága alá tartoznak. A településeken áthalad az Országos Kéktúra útvonal. Gyalogos és kerékpáros túráknak is kedvelt célpontja ez a terület egység természeti értékei, épített öröksége és kulturális programjai miatt.

A Natura 2000 területek általános természetvédelmi célkitűzései mellett, a Zempléni-hegységben specifikus cél **a kijelölés alapjául szolgáló fajok megőrzése és állománynövelése**, mint például a fekete gólya, darázsölyv, kígyászölyv, békászó sas, parlagi sas, szirti sas, haris, uráli bagoly, hamvas küllő, fehérhátú fakopáncs és közép fakopáncs.

A további természetvédelmi célok és intézkedések között szerepel a természetközeli állapotú élőhelyfoltok megőrzése, egyes területek erdőgazdálkodás alóli mentesítése, az őshonos fafajú, természetszerű állományokban csak természetes felújítógátás, szálalógátás és szálalás alkalmazása, továbbá az idősebb odvas fák visszahagyása az odúlakó madarak számára. Ezen kívül cél az idegenhonos, invazív fajok csökkentése, a tarvágás visszaszorítása, a mezőgazdasági művelésből eredő vegyi terhelés kockázatának mérséklése és visszaszorítása, közép feszültségű vezetékek és oszlopok madárvédelmi eszközökkel történő felszerelése, valamint a jelölő fajok állományának monitorozása.

Országos jelentőségű természetvédelmi területek

Az országos jelentőségű egyedi jogszabállyal védett természeti területek törzskönyvi adatait a Védett Természeti Területek Törzskönyve tartalmazza, mely a *Természet védelméről* szóló 1996. évi LIII. törvényen, továbbá a *Védett természeti területek és értékek nyilvántartásáról* szóló 13/1997. (V. 28.) KTM rendeleten alapszik.

A Törzskönyv szerint **Nagyhuta** teljes közigazgatási területe, valamint **Kishuta** Kossuth Lajos utcától nyugatra eső fele a **Zempléni Tájvédelmi Körzet** része, melynek törzskönyvi száma 172/TK/84. A Tájvédelmi Körzetet Arka, Boldogkőváralja, Bózsza, Fony, Füzér, Gönc, Göncruszka, Háromhuta, Hollóháza, Kishuta, Komlóska, Makkoshotyka, Mogyoróska, Nagyhuta, Nyíri, Pusztafalu, Regéc és Telkibánya települések alkotják, kiterjedése 26 765,4 ha, melyből 5 600 ha fokozottan védett.

A Zempléni TK területét főként a már említett lombdők borítják, emellett a hegység lágyszárú növényzete és állatvilága is változatos. A gazdag élővilág értékét növeli, hogy számos itt előforduló faj az ország más területein nem található meg. Kishuta kedvelt kilátópontja a Lackó-hegyi kőszikla, Nagyhuta egyedi tájértéke a Szaru-kő kilátópont.

A természeti adottságok mellett számos kulturális értékkel is rendelkeznek a települések. Nagyhután és Kishután is ilyen a Római katolikus templom, számos hagyományos lakóház és pince, valamint a Hegyközi Erdei Kisvasút, továbbá Nagyhután a Kőkapu Vadászkastély.

Ex lege védelem

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény szerint védelem alatt áll valamennyi forrás, láp, barlang, víznyelő, szikes tó, kunhalom és földvár, melyek országos jelentőségű természetvédelmi területnek minősülnek.

A vizsgált települések közül **Füzérkajata** és **Nagyhuta** területén találhatók **ex lege védett barlangok** az Országos Barlangnyilvántartás alapján. Füzérkajata külterületének északi részén, a 046/1 hrsz.-ú ingatlan területén helyezkedik el a Bába-hegyi-barlang (5500-126 katalógus szám) és az Emeletes-barlang (5500-125). Nagyhuta északi részén 5 db barlang található, melyek védőövezete átnyúlik Kishuta közigazgatási területére, ezek az ÉPFU-sziklaüreg (5500-109, 094/2 hrsz.), Kastély-alatti kőfülke (5500-110, 073/5 hrsz.), Senyői-sziklaüreg (5500-111, 094/2 hrsz.), Senyői-barlang (5500-112, 094/2 hrsz.) és a Lackó-barlang (5500-113, 042 hrsz.).

Országos Ökológiai Hálózat

A hálózat lehatárolását a *Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről* szóló 2018. évi CXXXIX. törvény melléklete tartalmazza. A Lechner Tudásközpont adatszolgáltatása aktualizált az egyes nemzeti park igazgatóságok visszajelzései és módosítási javaslatai alapján.

Az ökológiai hálózaton belül **három övezetet különböztet meg** a MaTrT. A **magterület** az az övezet, „amelybe olyan természetes vagy természetközeli élőhelyek tartoznak, amelyek az adott területre jellemző természetes élővilág fennmaradását és életkörülményeit hosszú távon biztosítani képesek, és több védett vagy közösségi jelentőségű fajnak adnak otthont”.

Az **ökológiai folyosók** „olyan területek - többnyire lineáris kiterjedésű, folytonos vagy megszakított élőhelyek, élőhelysávok, élőhelymozaikok, élőhelytöredékek, élőhelyláncolatok -, amelyek döntő részben természetes eredetűek, és amelyek alkalmasak az ökológiai hálózathoz tartozó egyéb élőhelyek - magterületek, puffterületek - közötti biológiai kapcsolatok biztosítására”.

A **pufferterületek** közé „olyan rendeltetésű területek tartoznak, amelyek megakadályozzák vagy mérsékelik azon tevékenységek negatív hatását, amelyek a magterületek és az ökológiai folyosók állapotát kedvezőtlenül befolyásolhatják vagy rendeltetésükkel ellentétesek.

Az ökológiai hálózat országos és vármegyei terven szereplő övezetei, valamint az adatszolgáltatás **összhangban vannak** egymással, eltérések nem mutatkoznak a lehatárolásban.

Filkeháza települést mindhárom övezet érinti, közigazgatási területének nagy részére puffterület terjed ki. A Bisó-patak medrét ökológiai folyosó kíséri, a belterülettől északra nagyobb összefüggő folt tartozik ebbe az övezetbe, mely az alaptérképen vízmosásként jelölt. A település nyugati határán elterülő erdőségek magterületként lehatároltak.

Füzérkajata összefüggő erdőterületei a település keleti felén magterületet alkotnak. A belterülettel szomszédos mezőgazdasági művelés alatt álló ingatlanok puffterületként nyilvántartottak, míg a település nyugati határán végig haladó Percse-bükk patakot és a belterülettől dél, délkeletre húzódó Falu-patakot szegélyező erdősávok ökológiai folyosót képeznek.

Kishuta külterületét összefüggő erdőségek alkotják, ezáltal a település egésze a magterület része.

Nagyhuta kiterjedt külterülettel rendelkezik, melyet teljes egészében erdőterületek alkotnak, ebből adódóan magterület övezetbe sorolt a település szinte egésze. Kivételt képez a Kőkapu Vadászkastély és Hotel, melynek környezete puffterületbe sorolt.

Tájképvédelmi terület övezete

Az övezet területi lehatárolását és a vonatkozó előírásokat a 9/2019. (VI. 14.) MvM rendelet határozza meg, melynek értelmében a tájképvédelmi terület övezetében a közlekedési, elektronikus hírközlési és energetikai infrastruktúra-hálózatokat, továbbá az erőműveket, a tájképi egység megőrzését és a hagyományos tájhasználat fennmaradását nem veszélyeztető műszaki megoldások alkalmazásával kell megvalósítani. A természeti adottságok és az emberi tevékenység alakította környezet tájképi érték, építészeti örökség és védendő természeti-, táji érték is egyben. Ennek következtében az övezet területén megvalósuló beruházások esetén kiemelt szerepet kell kapnia a tájba illesztésnek, továbbá a kilátás- és rálátás védelmének.

A Tájképvédelmi terület övezetének lehatárolása az országos és vármegyei terven, valamint az adatszolgáltatás alapján **összhangban van**, eltérés nem mutatkozik. Ez alapján a vizsgált 4 település **teljes közigazgatási területére kiterjed** a Tájképvédelmi terület övezete.

Egyedi tájérték, védett tájelem

Az egyedi tájértékek felmérése országos szinten nem teljes körű, a folyamatos kataszterezés a nemzeti parkok feladata a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény értelmében. A törvény meghatározása szerint „Egyedi tájértéknek minősül az adott tájra jellemző természeti érték, képződmény és az emberi tevékenységgel létrehozott tájalkotó elem, amelynek természeti, történelmi, kultúrtörténeti, tudományos, vagy esztétikai szempontból a társadalom szempontjából jelentősége van.”. Az adatszolgáltatás szerint a vizsgált településeken jelenleg összesen 101 db egyedi tájérték található, melyek településenként felsorolva az alábbi táblázatokban láthatók.

Filkeháza (15 db)	
Név	Helyrajzi szám
Útszéli fészület	1 hrsz előtt, 53 hrsz-el szemben
Temetőkerti fészület	049
Templomkerti fészület	73/1
Fészület	110/1 hrsz előtt
Köztéri kerekeskút	113/1
Hagyományos kialakítású lakóház	7, 111, 112
Lakóház	41
Világháborús emléktáblák	73/1
Templomkerti hársfák	73/1
Bisó-patak ártere	028/1
Perecse-Bükk-patak ártere	047
Falu-patak ártere	015
Vadkörtefás legelő	048/2

Füzérkajata (35 db)	
Hagyományos kialakítású lakóház	130, 132, 142, 149, 150, 156, 157, 170, 178, 187
Hagyományos kialakítású csűr	150, 157, 158/1, 160, 216 környéke, 217
Köztéri kerekeskút / Fövényes kút / Kút	132 hrsz előtt és 160, 046/1, 051 hrsz erdészháznál

Felhagyott izraelita temető	042/6
Világháborús emléktábla	124
Gesztenyefa	192
Bába-hegyi kilátópont	046/1
Hatosivárái erdészház	046/1
Bacsó emlékoszlop	046/1
Bába-hegyi kőzetfeltárások	046/1
Mester András-forrás	047
200 éves tölgy	051/1
Erdészház	051
Perecse-Bükk-patak ártere	035
Falu-patak ártere	012/1
Nagy- és Kis-Büdös-tó	053/2
Korom-hegyi nemesagyag bányák	053/2
Korom-hegyi malomkőbánya	053/2

Kishuta (25 db)	
Kishutai "fölső" pincék	175 hrsz mellett
Hagyományos kialakítású lakóház	3, 8, 30, 40, 41, 43, 83, 179, 182
Hagyományos kialakítású csűr	175
Ófalusi pince és Négytulipános ház	52 hrsz előtt
Köztéri kerekeskút	76 hrsz előtt
Pincék és Kerekeskút	178/2
Kishutai fogadalmi kápolna	179
Útszéli fészület	182
Pincék	3 hrsz-el szemben
Templomkerti fészület	192
Jézus Irgalmasság szobor	192
Szűz Mária szobor	192
I. Világháborús emléktábla	192
Temetőkerti fészület	09/8 hrsz-el szemben
Dobozér-tető alatti pincék	89 hrsz-el szemben
I. és II. Világháborús emlékmű	09/8
Pálházi Állami Erdei Vasút kishutai nyomvonala	

Nagyhuta (26 db)	
Hagyományos kialakítású lakóház	11/2, 26, 44 hrsz előtt, 57, 67, 73, 79/2, 79/3, 96, 97, 99
Hagyományos kialakítású csűr	26
Útszéli fészület	8
Fekete-Senyő-völgyi alsó farakodó	0114
Fekete-Senyő-völgyi andezit bánya	094/1
Fekete-Senyő-völgyi magányos hegyi juhar (<i>Acer pseudo-platanus</i>)	0114
Fekete-Senyő-völgyi híd	094/1 és 094/2 között
Ó-Gönc-hegy alatti rakodó	094/1
Kemencefeji-rakodó	0115

Koprina oldali perlit kibukkanás	094/2
Szaru-kő	094/2
Tomkó-emplékmű	094/2
Papoló-kő	094/2
Kőkapui Károlyi kastély	073/5
Pálházi Állami Erdei Vasút nagyhutai nyomvonala	071/2
Kőkapui történelmi szoborpark	073/3

12. A települési zöldfelületi rendszer elemei

A települések zöldfelületi rendszerét, szerkezetét és karakterét a parkosított zöldterületek, erdőterületek, a lakóterületek kertjei, a jelentős zöldfelülettel rendelkező intézmények, mint a templomok, hivatalok, óvodák, a zöldfelületi jellegű intézmények, mint a temetők, valamint az egyes elemek közötti kapcsolatot biztosító zöld folyosók, fasorok határozzák meg.

12.1. Közparkok, közkertek, parkosított területek

Az állandóan növényzettel fedett, klimatikus viszonyokat javító és szabadtéri pihenést, rekreációt szolgáló közparkok esetében az OTÉK 3 %-os beépíthetőséget és minimum 70 % zöldfelületi arányt, míg közkert esetében 60 % zöldfelületi borítottságot határoz meg.

A vizsgált 4 település helyi építési szabályzatai egyöntetűen egy egységes Z jelű zöldterületi övezetet határoznak meg, melynek vonatkozó előírásai az alábbiak:

Z
Zöldterületek övezetei
Általános előírások
24. § A település területén az OTÉK 6. § (3) bek. és a 27. § alapján, a belterületen beépítésre nem szánt övezet került bevezetésre, melyek területét a szabályozási terv tünteti fel.
Közparkok övezete
25. § (1) Az övezetbe a közparkok, díszparkok, pihenő- és játszóparkok tartoznak.
(2) Területüknek közútról, köztérről közvetlenül megközelíthetőnek kell lennie.
(3) Az övezetbe elhelyezhető:
Vendéglátó, elárúsító épület, nyilvános illemhely.
A terület fenntartásához szükséges épület, pihenést és testedzést szolgáló építmények (sétaút, pihenőhely, tornapálya, gyermekjátszóter, stb).

A vizsgált településeken található zöldterületek és parkosított területek funkciójuk, kiépítettségük és övezeti besorolásuk alapján kategóriákra bontva kerülnek bemutatásra. Az alábbi táblázatban összefoglalóan láthatók az egyes kategóriák és darabszámok a településekre vonatkozóan.

	Filkeháza	Füzérkajata	Kishuta	Nagyhuta
A hatályos TSZT és SZT szerint kijelölt, kiépített zöldterület	3	1	1	1
A hatályos TSZT és SZT szerint kijelölt, kiépítetlen zöldterület	1	1	1	1
A hatályos TSZT és SZT szerint zöldterületként nem jelölt, közparki	1	3	1	-

12.2. A hatályos TSZT és SZT szerint kijelölt, kiépített zöldterület

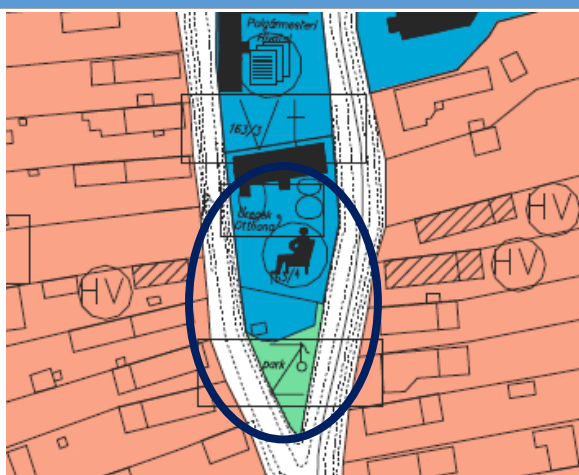
Filkeházán 4 db kijelölt zöldterület található a hatályos településrendezési tervek szerint, melyekből 3 db kiépítésre került. A TSZT és az SZT is egységesen Z jelű Zöldterület kategóriába sorolja az ingatlanokat. A 4. terület csak a TSZT-n kijelölt, az SZT-n Má-Eö övezetbe sorolt. Az 1. számú zöldterület a Rózsza Ferenc u. és a Füzérkajatai elágazás között helyezkedik el a belterület déli részén. Központja a Vt településközpont vegyes területfelhasználásba sorolt Szentháromság görögkatolikus templom és Lf falusias lakóterületbe sorolt parókia. A 73/1 hrsz.-ú egyházi tulajdonú telek 11 800 m², melynek jelentős része zöldfelület, beépítettsége 4,2 %. A

templom körüli parkrész gondozott, tervszerűen kiépített. Burkolt sétány vezet végig a rózsakert és dekoratív virágkiültetések között, az út mentén padok is kialakításra kerültek. A ligetes elhelyezkedésű, kifejtett lombkoronájú faegyedek között gyümölcsfák, juharok, gesztenyefák és fenyőfélék is megtalálhatók. A kert különlegességei a falu és a templom történetét bemutató információs táblák, valamint a templom bejáratánál található kereszt.

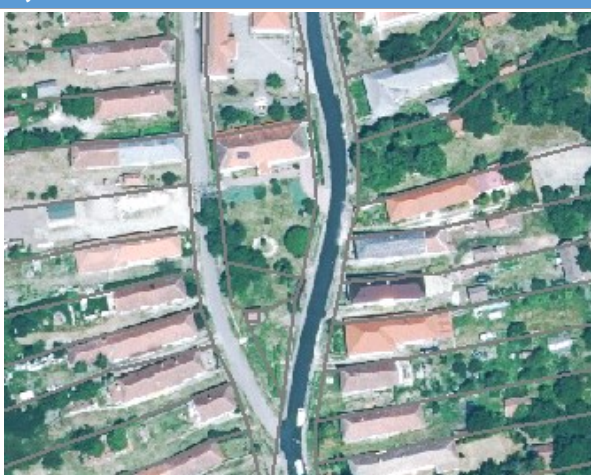
A 2. számú terület a templomkerttől délre a buszmegálló mellett található. A 66-os hrsz.-ú közterület önkormányzati tulajdonú, kiterjedése 1130 m². A háromszög formájú telken kisebb pihenőkertet alakítottak ki, 3 asztal, padok, szeméttároló és virágoskert található a területen. A telek északi határán árok húzódik, melyet fenyők és akácok szegélyeznek. A Rózsa Ferenc u. felőli útszakaszon fiatal, friss telepítésű vérszilvafák kísérik a gyalogos útvonalat.

A 3. számú zöldterület szintén önkormányzati tulajdonú közterület, 37 hrsz.-ú és 720 m² kiterjedésű. A gondozott kis parkban pihenőhely, Ruszin emlékmű, kút és virágkiültetések láthatók.

Füzérkajata

Hatályos TSZT kivágat

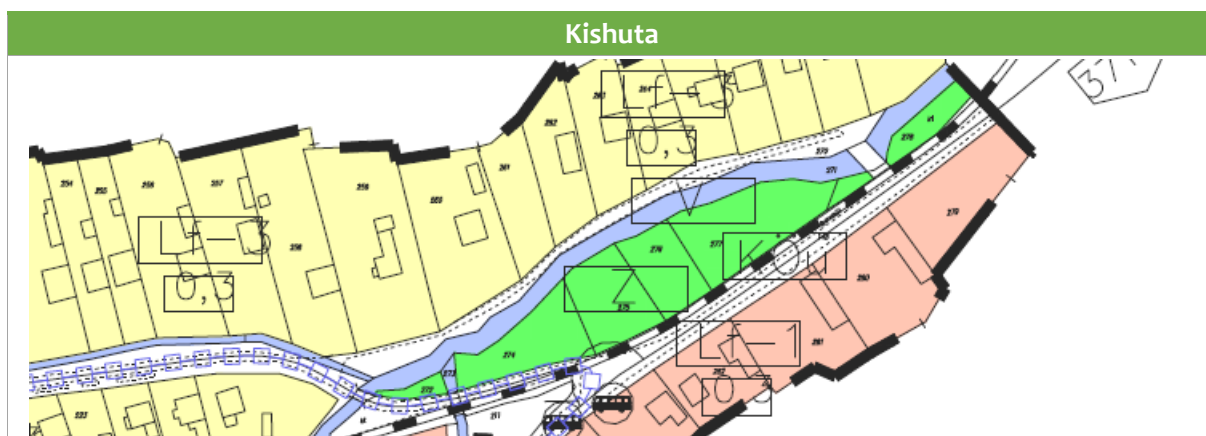

Ortofotó

Közpark az Idősek Klubja előtt

Zöldterületként jelölt a 164 hrsz.-ú 190 m² önkormányzati tulajdonú közterület, valamint a magántulajdonú, 163/2 hrsz.-ú, 210 m² beépítetlen terület. A két telek északi szomszédja az idősek Klubjának önkormányzati tulajdonú 1100 m² telke, az épületben az idősek nappali ellátása mellett népkonyha is üzemel. A három ingatlan zöldfelülete egy összefüggő, gondozott, szépen kialakított parkot képez. Dekoratív egyynyári kiültetések, cserjesorok, tuják, ecetfák színesítik a falu központjában elhelyezkedő parkot, ahol faasztalok és padok is kihelyezésre kerültek.

Hatályos TSZT kivágat

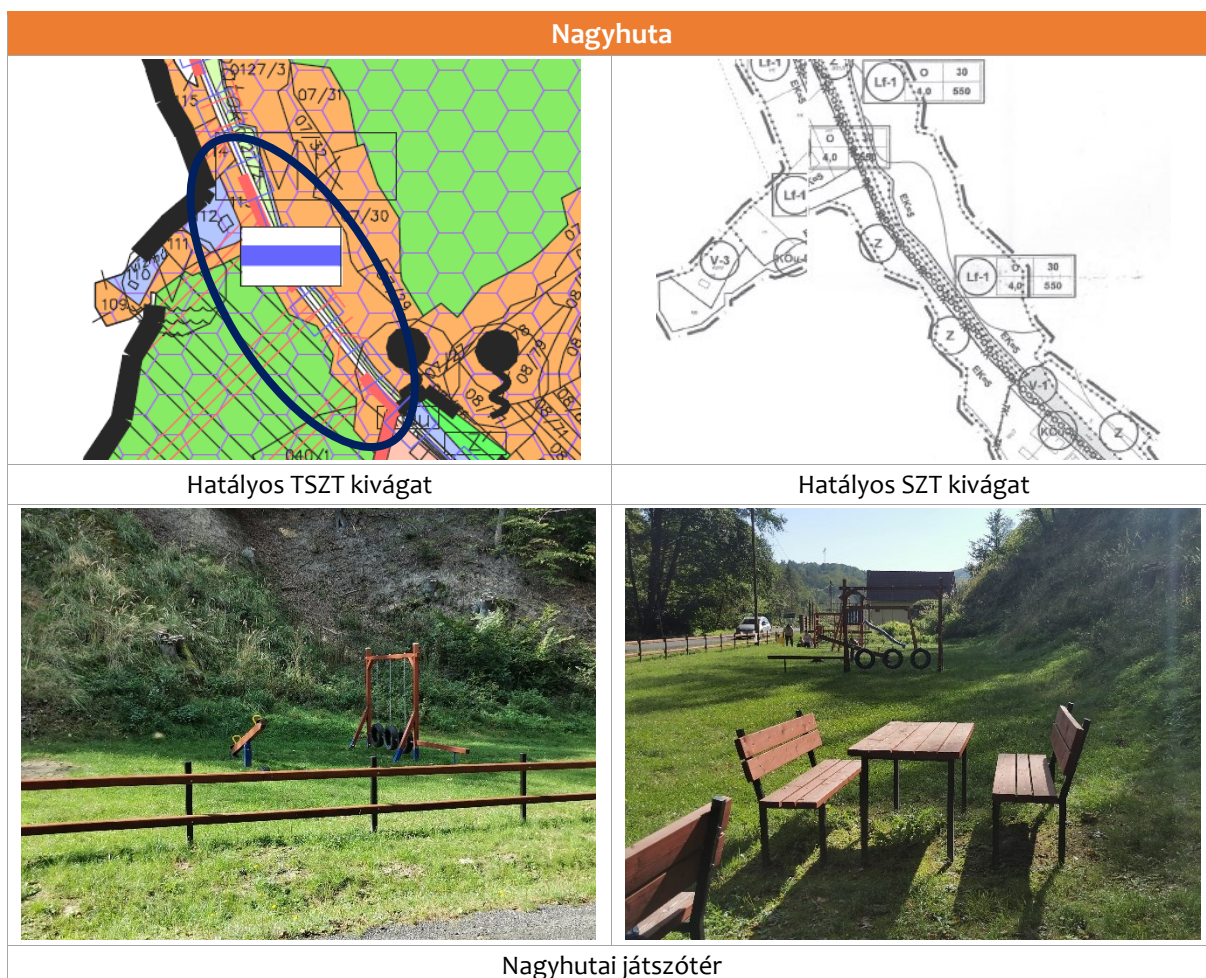

Kishutai játszótér

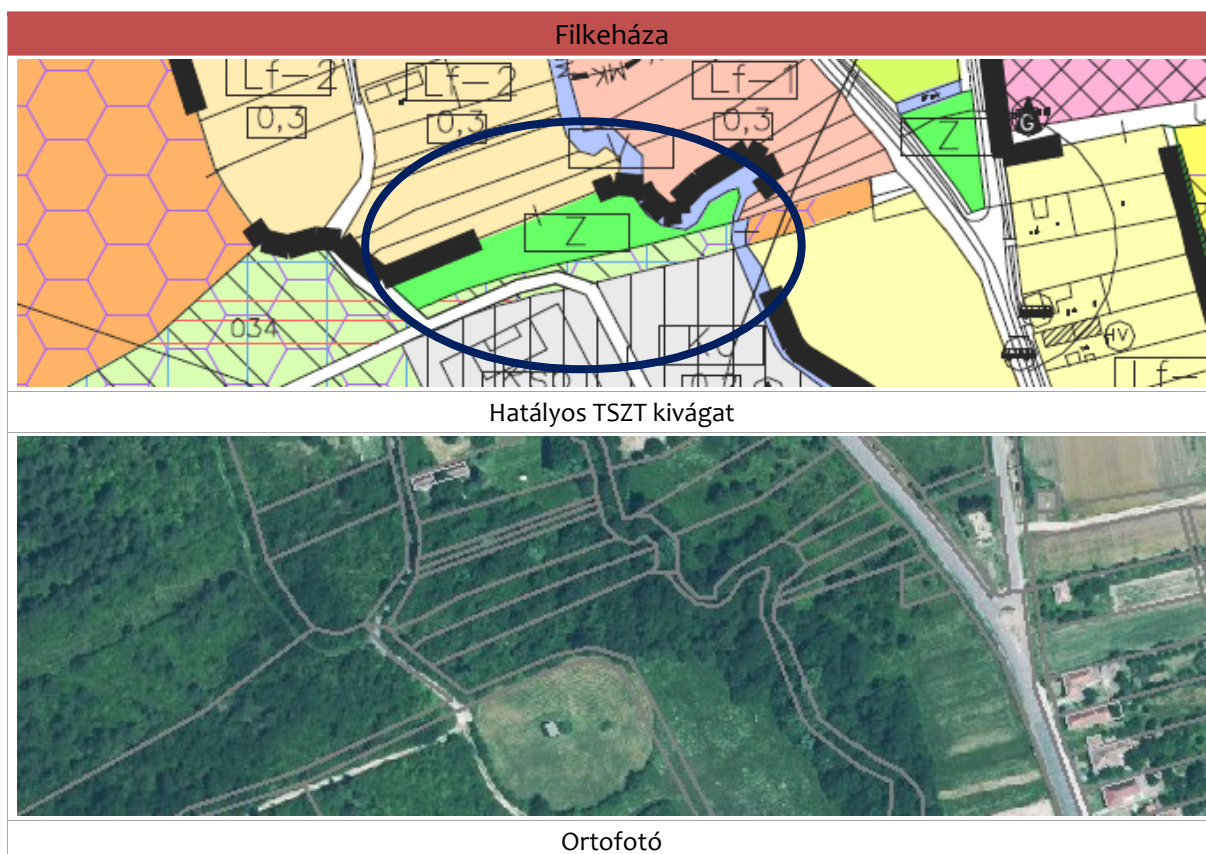
Kisvasút megállóhely

A két kishutai kijelölt zöldterület közül egy rendelkezik közparki funkciókkal. A belterület északi részén, a Som-patak és Kemence-patak találkozásánál helyezkedik el az összesen 4 800 m²-es, 6 telekből álló zöldterület. A 272, 274, 275 és 278 hrsz.-ú ingatlanok önkormányzati tulajdonúak, az első három sporttelep, közpark, míg az utóbbi közterületként nyilvántartott a földhivatali adatok szerint. A 276 és 277 hrsz.-ú telkek magántulajdonú beépítetlen területek. Kishuta egyik központja a belterületnek ez a része, itt található többek között a Faház presszó, a kisvasút megállóhelye, a Kőkapui elágazás buszmegálló és a játszótér. A zöldterületként jelölt telkek közül a 274 hrsz.-ún helyezkedik el a játszótér, a terület többi része beépítetlen, gondozott gyepfelületű, a patakot természetes faállomány kíséri, a játszótér mellett telepített cserjékkel. A fa játszószerkezt jó állapotúak, hinta, homokozó, libikóka, csúszda, rugós játék és pihenőhely is kihelyezésre került. A park utcafelőli szakasza kerítéssel védett.

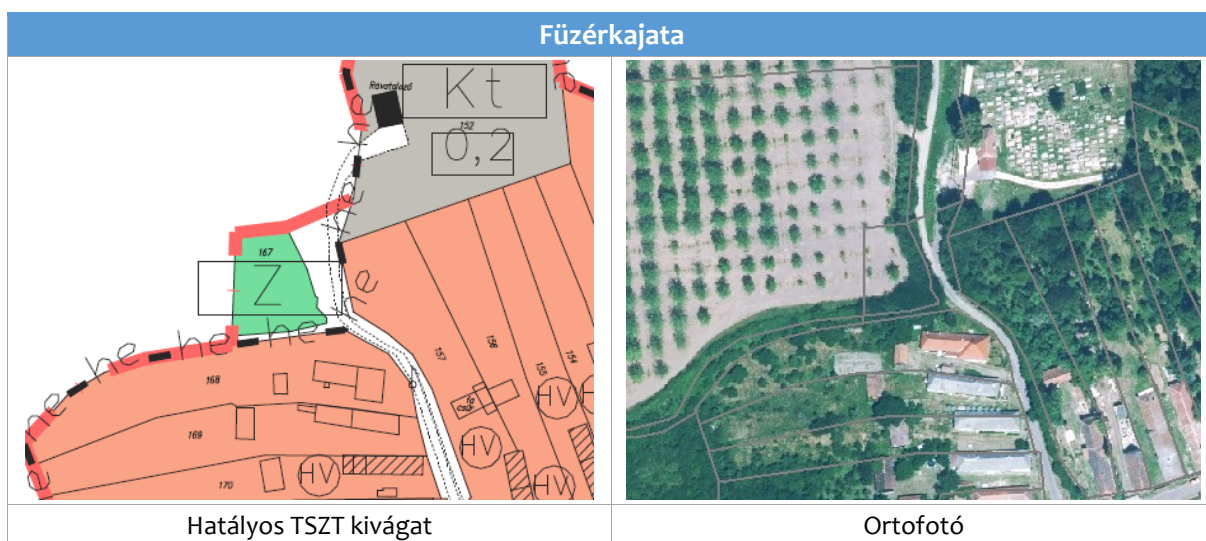

Nagyhután a játszótér a 108 hrsz.-ú telken található, mely a TSZT-n Mk jelű kertes mezőgazdasági területfelhasználásba sorolt, ugyanakkor a Szabályozási Terven Z jelű közpark övezet. A hosszú, keskeny telek 3 740 m², önkormányzati tulajdonú közpark az ingatlan nyilvántartás szerint. Az erdőszéli kis játszóteret szintén a Magyar Falu Program keretein belül újíttották fel 2021-ben. A körbekerített gyepes területen fa játszószerke, hinta, libikóka, mászóka, és csúszda került kihelyezésre, a magasabb játékok alatt homok burkolattal. Emellett a park északi végébe szintén fából készült pihenőhely is került két asztallal, padokkal és szeméttárolóval. A telken cserje vagy faállományt nem telepítettek.

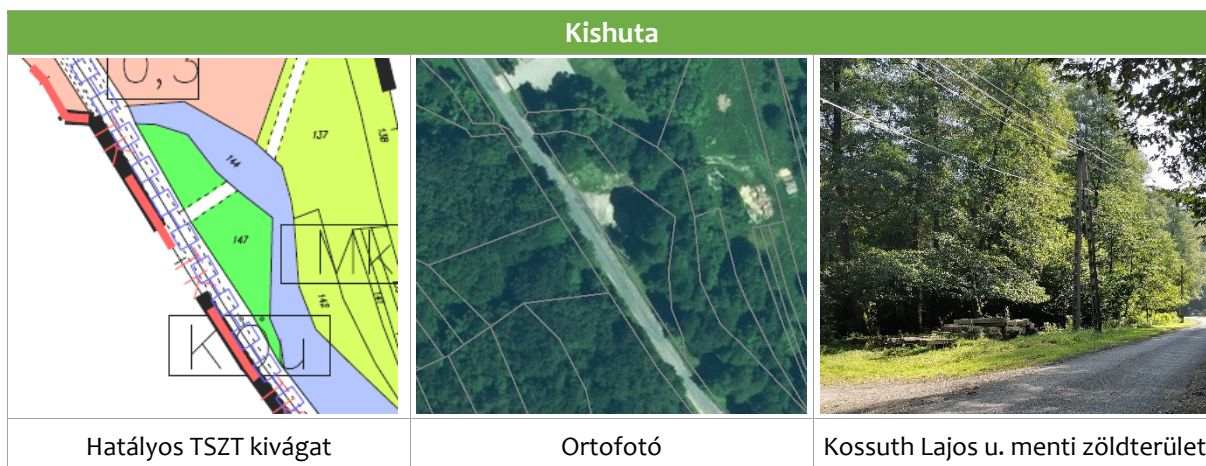
12.3. A hatályos TSZT és SZT szerint kijelölt, kiépítetlen zöldterület

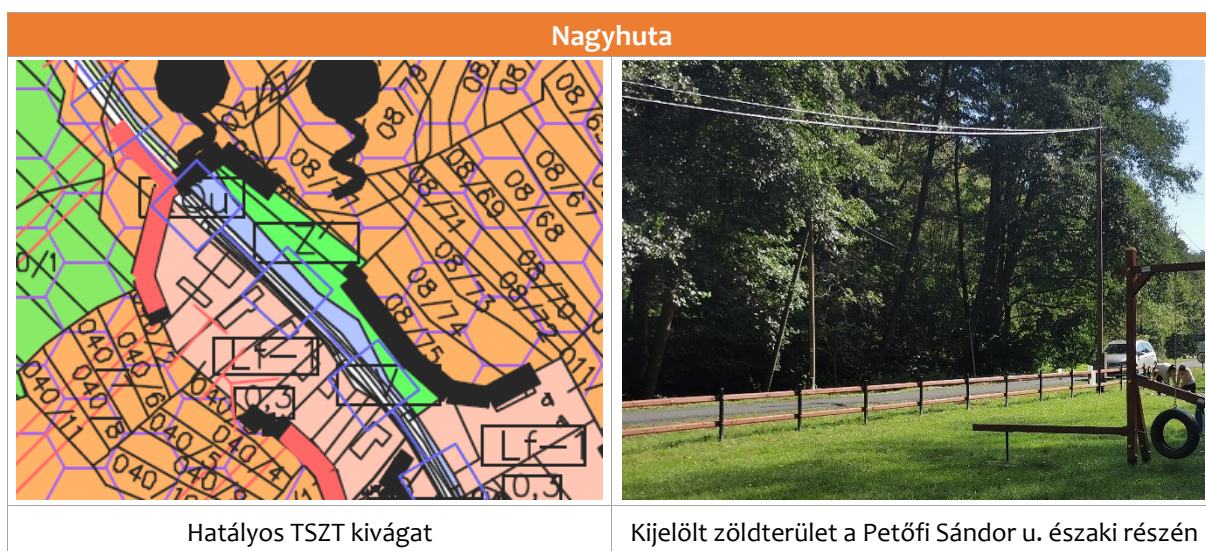
A hatályos településrendezési tervek szerint a 030/1 hrsz.-ú, 50 000 m² kiterjedésű telek egy része, 3 200 m² Z jelű zöldterületbe sorolt. Az ingatlan északi részén ezidáig nem történt zöldterületfejlesztés, közparki funkciók nem találhatók a területen. A telekrész beerdősült, a Bisó-patakot kísérő galériaerdő húzódik a területen, mely nem képezi kataszteri erdők részét.

A belterület északi részén található Z jelű közparkba sorolt kiépítetlen 167 hrsz.-ú telek magántulajdonú. A 880 m² nagyságú ingatlant együtt használja a tulajdonos a szomszédos 032/8-11 hrsz.-ú telkekkel, melyeken gyümölcsfaültetvényt telepítettek.

A belterület déli részén, a Kossuth Lajos u. keleti oldalán elhelyezkedő Z jelű közpark területfelhasználásba sorolt 147 hrsz.-ú önkormányzati tulajdonú telek 1 000 m² kiterjedésű. A zavartatott, gyepes, erdőszéli területen közparki funkció jelenleg nem található.

A TSZT és SZT szerint is Z jelű közparkként jelölt a belterület északi végén, a Petőfi Sándor u. keleti oldalán és a Som-patak mellett húzódó zöldterület, mely két telekből áll. Az 1 hrsz.-ú, 800 m² önkormányzati tulajdonú beépítetlen terület, míg a 2 hrsz 1750 m², magántulajdonú beépítetlen terület az ingatlan nyilvántartás alapján. Közparki funkciók fejlesztése ezidáig nem történt, a terület beerdősült, a keleti telekhatáron már talajvédelmi kataszteri erdőterületek húzódnak, melyek a Natura 2000 területek és az ökológiai hálózat részei. Faállományát tekintve bükk, gyertyán és kocsánytalan tölgy előfordulása jellemző.

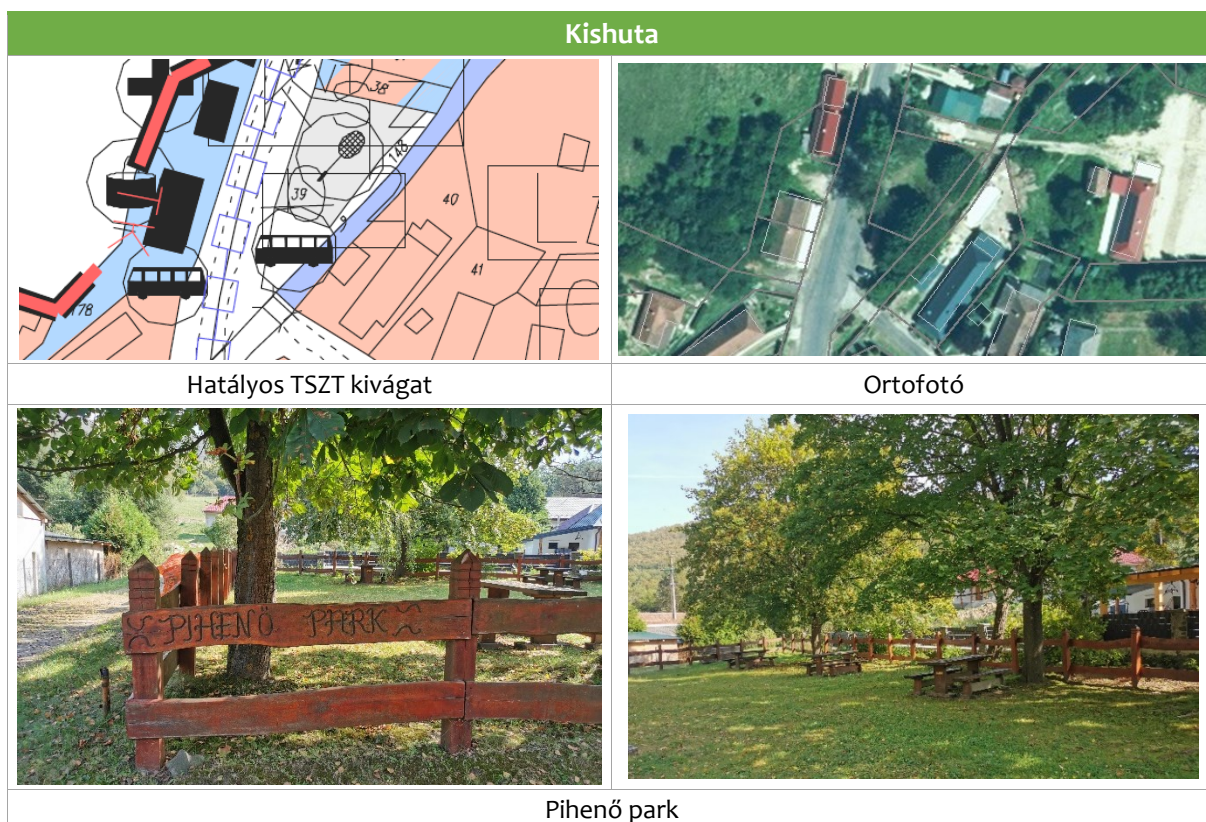
12.4. A hatályos TSZT és SZT szerint zöldterületként nem jelölt, közparki funkcióval rendelkező kiépített zöldfelület

A 106/2 hrsz.-ú 1 600 m² kiterjedésű önkormányzati tulajdonú telek Vt jelű településközpont vegyes területfelhasználásba és övezetbe sorolt a hatályos terveken. A telek 13,3 %-ban beépített, vendégház található az ingatlan északi részén. A Rózsa Ferenc utcáról nyíló telekhatáron játszótér és fitneszpark került kialakításra. Utóbbi 2020-ban, a játszótér 2021-ben készült el a Magyar Falu Program keretein belül. Új játszószerkezet, homok aljzaton, valamint ütőcsillapító burkolatra helyezett fitnesz eszközök állnak a lakosság és az idelátogatók rendelkezésére. A szomszédos telek rendezvényterékként funkcionál.

Füzérkajátán 3 db Lf jelű falusias lakóterületbe sorolt ingatlan található a belterület déli részén, melyek valós állapotukat tekintve közparki, közkerti funkciókkal rendelkeznek és önkormányzati tulajdonúak. Az 1. számú 215 hrsz.-ú 1 370 m² nagyságú telken, a sportpálya közelében, játszótér működik, mely 2021-ben a Magyar Falu Program keretein belül került felújításra új játszószerekkel, padokkal és kerítéssel. A földhivatali nyilvántartás szerint közpark funkciójú telken csak gyepfelület látható, a körbekerített területen túl egy idős diófa nyújt árnyékot. A 2. számú 223/2 hrsz.-ú beépítetlen terület 1 250 m². A háromszög alakú telken karbantartott növényállomány látható. Hangulatos pihenőhelyet alakítottak ki, ahol a központi elem egy kemence és kertipavilon, valamint a sportolni vágyóknak megfelelő ütőcsillapító burkolattal ellátott fitneszpark is épült. A 3. számú 196 hrsz.-ú 590 m² telek lakóház-udvarként szerepel a földhivatali nyilvántartásban. A hosszú és keskeny Dózsa György u. menti telken faasztalok és padok alkotnak pihenőparkot. A gyepes terület egy része szórt kavics, és terméskő járólappal burkolt az asztalok körül.

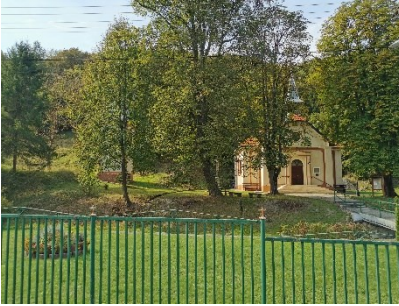
Kishuta központjában, a Kossuth Lajos u. és Somhegyi u. kereszteződésénél rendezett pihenő parkot alakítottak ki a buszmegálló és a vegyesbolt mellett. A 39 hrsz.-ú, 400 m²-es telek önkormányzati tulajdonú, a hatályos TSZT-n és SZT-n Ksz jelű különleges szabadidőpark övezetbe sorolt. A gondozott gyepfelületű, fakerítéssel körbevett pihenő parkban fa asztalok és padok biztosítják a pihenési lehetőséget, ahol néhány kifejlett lombkoronájú nyár és juharfa ad árnyékot.

Intézmények kertjei, jelentős zöldfelületi intézmények és lakókertek

A jellemzően nem közterületi jellegű, kiterjedt növényborítottsággal rendelkező, korlátozott közhasználatú zöldfelületek is jelentős elemei a zöldinfrastruktúrának, helyet biztosítanak a pihenésnek, rekreációnak, sportolásnak és oktatásnak. A vizsgált településeken ilyenek a Polgármesteri Hivatalok és templomok kertjei, valamint a temetők és sportpályák, melyek jellemzően Vt településközpont vegyes és K különleges területfelhasználásba soroltak a TSZT-n. Összességében a vizsgált 4 település intézményi zöldfelületeiről elmondható, hogy állapotuk megfelelő, a növényállomány rendszeresen gondozott. A Magyar Falu Programnak és az önkormányzatoknak köszönhetően 2021-2022-ben több fejlesztés is történt, mind a temetőket, mind a játszótereket, parkokat érintően. A templomkertek közül kiemelkedő a Szentháromság templom parkja Filkeházán, valamint a Szűz Mária Szent Neve templom parkja Kishután. Sportpálya Füzérkajátán belterületének déli részén található, egyszerű gyepfelületű, két kihelyezett kapuval. A Kishután egykor használt sportpálya mára felhagyott, cserjésedő terület. Filkeházán nincs sportterület. A vizsgált településeken a lakóterületek falusias lakóövezetbe soroltak, ahol magas, 40 % az előírt legkisebb zöldfelületi fedettség. A telkek növényborítottsága jelentős, jellemzően kevés a burkolt felületek aránya, ezáltal is biztosított az ökológiai kedvező lakókörnyezetet.

Filkeháza		
		
Hivatal	Templomkert	Temetőkert

Füzérkajata		
		
Hivatal	Templomkert	Temetőkert

Kishuta		
		
Hivatal	Templomkert	Temetőkert

Nagyhuta		
		
Hivatal	Templomkert	Temetőkert

Vonalas zöldfelületi elemek

Az ökológiai folyosóként kapcsolatot biztosító vonalas zöldfelületi elem lehet a patakokat kísérő galérianövényzet, véderdősáv, gyalogos és kerékpáros útvonalakat szegélyező fasor és zöldsáv. Ezen zöldfelületi elemek esztétikai szerepe mellett kiemelkedően fontos a klimatikus viszonyok javítása, valamint a főbb közlekedési útvonalak mellett keletkező levegőszennyezés mérséklése.

A vizsgált települések lakóterületei egy-három utcából állnak, melyek kialakítására jellemzőek a kétoldali keskeny zöldsávok és út menti árkok, utóbbiak nagyrészt füvesítettek, rövid szakaszokon burkoltak. Egységes, összefüggő út menti fasortelepítés nem jellemző a közterületeken. Ez alól kivételt képez a Filkeházát és Pálházát összekötő út, melynek egy szakaszát tölgyfasor kíséri, továbbá Filkeháza belterületének déli részén, a Rózsa Ferenc u. keleti oldalán, a buszmegálló környezetében fiatal vérszilva telepítés látható. A vizsgált településeket kiterjedt erdőterületek veszik körül, ezért intenzív fásítás kevésbé indokolt, mint egy levegőszennyezéssel terhelt városban vagy gazdasági területekkel körbevett környezetben.

13. Közműellátás

13.1. FILKEHÁZA

Filkeháza közművesítése fokozatosan fejlődött. 2002-ben hozott nagy változást a település közműellátottságában a közüzemű szennyvízelvezetés elérhetővé válása, amely megnyitotta a lehetőséget a teljes közműellátás igénybevételére. A teljes közműellátás komfortja jelentősen javítja a településen az élhetőséget és a település környezeti állapotát.

A rendelkezésre álló legutolsó statisztikai adatok alapján 2023. január 1-én a villamosenergia ellátás igénybevétele teljes körű volt. A település szinten kiépített közüzemű vízellátást a lakosság 86,5 %-a vette igénybe, míg a közüzemi szennyvízgyűjtő hálózatra a lakásállomány 81,1 %-a csatlakozott. Az automatikus üzemvitelű termikus energiaellátásra a földgázellátást a lakásállomány 18,9 %-a hasznosította.

13.1.1. Vízi közművek

Vízellátás

A település vezetékes ivóvíz elosztóhálózat település szintű kiépítettségűnek tekinthető, a beépített terület szinte minden utcájában kiépítésre került, jelenleg 1,5 km vízelosztó vezeték üzemel a településen. A kiépített hálózat segítségével a lakosság 86,5 %-ának a közüzemi vezetékes ivóvíz ellátása biztosított. A közüzemű vízellátásban nem részesülők számára, az egészséges ivóvíz vételezési lehetőség a közkutaknál áll rendelkezésre.

A településen élők számára a vezetékes ivóvízellátó hálózatot az ÉRV Zrt. üzemelteti.

A település vízellátása regionális vízmű rendszerről megoldott. Ez a vízellátó rendszer látja el Füzérkomlós, Hollóháza, Füzér, Pusztafalu, Füzérkajata, Filkeháza, Bózsza (Kisbózsza), Pálháza, Füzérradvány, Mikóháza és Alsóregmec települések vízellátását.

A település területének délkeleti részét a Pálháza területén üzemelő sérülékeny felszín alatti vízkivétel védőövezete érinti. A vízbázis az E-TÉR adatszolgáltatás alapján előzetesen megállapított hidrogeológiai védőövezettel rendelkezik.

A település vízellátó hálózati rendszere a belterület beépített területének minden utcájában megépült.

A település kiépített vízelosztó hálózatára az előírások szerint a tűzcsapok felszerelésre kerültek, biztosítva ezzel a szükséges tűzivíz ellátást.

A vezetékes ivóvízzel való takarékoság, az ingatlanok fenntartási költségeit csökkenti, ha a nem ivóvíz minőségű vízigény kielégítésére a házi kutak, az egyedi vízbeszerzés használnak. Az így igénybe vehető vizet jellemzően locsolásra, illetve egyéb nem ivóvíz minőségű vízigények kielégítésére használnak. A házi kutakról, egyéni vízbeszerzésekről, az egyéni vízbeszerzésű vizek vízminőségéről nyilvántartás, adatok nem állnak rendelkezésre.

Szennyvízelvezetés

A 27/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet alapján Filkeháza a felszín alatti víz szempontjából érzékeny felszín alatti vízminőség védelmi területen lévő települések közé tartozik, továbbá 9/2019. (VI. 14.) MvM rendelet szerint vízminőség-védelmi terület övezete érinti a település délkeleti részét, így a felszín alatti és felszíni vizek vízminőség-védelme érdekében is a települési szintű szennyvíz közcsatorna hálózat kiépítése a település kiemelt feladata.

A településen elválasztott rendszerű szennyvízcsatorna-hálózat üzemel, az általa összegyűjtött szennyvizeket a pálházai regionális szennyvíztisztító telepen tisztítják meg. A szennyvízgyűjtő hálózat és a tisztító telep üzemeltetője szintén az ÉRV Zrt.

A szennyvíztisztító telep regionális feladatokat lát el, feladata Füzér, Pusztafalu, Füzérkajata, Filkeháza, Füzérkomlós, Nyíri, Bózsza (Kisbózsza), Pálháza, Füzérradvány, Kishuta és Nagyhuta településeken összegyűjtött szennyvizek fogadása.

A kiépített hálózat gravitációs rendszerű, rajta a szükséges helyeken átemelők és a hozzájuk tartozó nyomóvezetékek üzemelnek. A szennyvízhálózattal összegyűjtött szennyvizeket a település belterületének déli részén üzemelő végátemelő segítségével szállítják tovább a befogadó regionális szennyvíztisztító telepre.

2023. január 1-én a településen 1,1 km elválasztott rendszerű szennyvízgyűjtő csatornahálózat üzemelt. A rendelkezésre álló legutolsó statisztikai adatok alapján a közüemi szennyvízgyűjtő hálózatra a lakásállomány 81,1 %-a csatlakozott. A közcsatorna hálózatra nem csatlakozó ingatlanokon keletkező szennyvizek kezelése, elhelyezése helyi közműpótló alkalmazásával megoldott. Helyi közműpótlóként jellemzően az egyedi szennyvízgyűjtő medencéket létesítettek, amelyek többnyire szikkasztóként üzemelnek. Ezek ma is a település szennyező forrásai.

Csapadékvíz elvezetés, felszíni vízrendezés

A település a Tokaj-hegység vízgyűjtő alegységen fekszik. A csapadékvizek elvezetésére a település kedvező természeti adottsága a felszíni vizekben, vízfolyásokban való gazdagsága, amely a csapadékvizek közvetlen befogadására, elvezetésére rendelkezésre állnak. Ezek a vízfolyások az összegyűjtött vizeket a Bodrogra szállítják, amely a továbbszállítást biztosítja a végbefogadó Tiszába.

A település főbb vízfolyása a Bisó-patak, a Falu-patak (Füzér) és a Kajata-patak.

A település kül- és belterületein a csapadékvíz elvezetés jellemzően nyílt árkos rendszerrel történik. A település nyílt árkos vízelvezetésű területén, az egyes utcákban, utcaszakaszokon kétoldali, vagy egyoldali nyílt árkot alakítottak ki.

13.1.2. Energia közművek

Energiagazdálkodás és energiaellátás

A település energiaellátására a vezetékes energiahordozók közül a villamosenergia és a földgáz áll rendelkezésre. A nem vezetékes energiahordozók igénybevétele az egész településen jellemző.

Meg kell említeni a megújuló energiaforrások használatát is. A település természeti adottsága a napenergia hasznosítás lehetősége, amely éves szinten körülbelül 2000-2050 napos óra hasznosítás lehetőségét kínálja.

Villamosenergia ellátás

A település villamosenergia ellátását az MVM ÉMÁSZ Áramhálózati Kft. biztosítja.

A település villamosenergia ellátásának bázisa Sátoraljaújhely közigazgatási területén üzemelő 132/22 kV-os alállomás. Az alállomásról induló 22 kV-os középvezetékű villamosenergia hálózat képezi a település villamosenergia ellátásának gerinc elosztóhálózatát és fűzi fel a fogyasztói transzformátor állomásokat. Erről a transzformátor állomásról táplált kisméretű hálózatról történik közvetlen a fogyasztói igények kielégítése.

A település közvilágítása a kisméretű hálózat tartóoszlopaira szerelt lámpafejjel történik.

Földgázellátás

A település területén az automatikus üzemvitelre is alkalmas termikus célú energiaellátásra a földgázellátást építették ki. A település területén 5,1 km földgázelosztó hálózat üzemel. A gázhálózat kiépítettségének eredményeként 2023. január 1-én 7 lakás, a lakásállomány 18,9 %-a csatlakozott a földgázelosztó hálózatra. Ezeknek a lakásoknak a fűtési célú energiaellátását is földgázzal oldották meg, biztosítva a komfortos életkörülmény lehetőségét.

települési földgázellátó hálózat üzemeltetője az OPUS TIGÁZ Zrt.

Filkeháza földgázellátásának bázisa a Sárospatak közigazgatási területén üzemelő gázátadó állomás, melynek betáplálása a FGSZ Földgázszállító Zrt. kezelésében levő ún. „Szerencs-Sárospatak” DN 250-es országos nagynyomású földgázszállító hálózatról megoldott.

A gázátadó állomás mellett üzemelő nyomásszabályozóról induló nagyközép-nyomású gerinc elosztóvezetékéről látják el Sárospatak, Hercegkút, Makkoshotyka, Sátoraljaújhely, Alsóregmec, Mikóháza, Pálháza, Füzérradvány, Kishuta, Nagyhuta, Bózsza (Kisbózsza), Filkeháza, Füzérkajata, Füzérkomlós, Nyíri, Füzér és Hollóháza településeket.

A fogyasztók ellátására az elosztóhálózatot szinte valamennyi belterületi utcában kiépítették. A kiépített gázelosztó hálózat középnyomású, a fogyasztói igényeket közvetlen kielégítő kisnyomású gáz előállítása telkenként elhelyezett egyedi nyomásszabályozókkal megoldott.

Távhőellátás

A település területén távhőellátás nem üzemel.

Egyéb energiaellátás

A településen kiépített vezetékes földgázellátással a lakásállomány 18,9 %-a számára biztosított az automatikus üzemvitelű termikus célú energiaellátás komfortja. A lakásállomány 81,1 %-ában ma is a környezetet erősebben terhelő egyéb, hagyományos, nem vezetékes energiahordozót hasznosítják.

Megújuló energiaforrások alkalmazása

Az energiatermelésre alkalmas megújuló energiaforrások hasznosítása kedvező energiagazdálkodási szempontból és a fenntartható fejlődés lehetőségét szolgálja.

A hazánkban előforduló megújuló energiahordozók szinte mindegyike elérhető Filkeháza területén is. A település földrajzi, topográfiai, geológiai és természeti adottsága, valamint funkcionális használata alapján megtérülését tekintve érdemi hasznosításra a napenergia hasznosítása vehető igénybe.

Napenergia

A meteorológiai és topográfiai viszonyok alapján rendelkezésre álló napenergia, mint megújuló energiaforrás, napkollektorok alkalmazásával használati melegvíz termelésre, kisebb mértékben fűtésre alkalmas, naperőmű panelek használatával villamosenergia előállítására alkalmasak.

A település térségében 2000-2050 óra körüli a maximálisan hasznosítható éves napos órák száma, amelynek hasznosíthatóságát célszerű igénybe venni, különös tekintettel arra, hogy a napenergia igénybe vételének lehetősége és a fokozottabb fogyasztói energia igények jelentkezése egybe esik. Hasznosítás lehetősége napkollektorokkal termikus célú energiaellátásra, naperőművel villamosenergia termelésre biztosított.

A településen a napenergia hasznosítása helyi jelentőséggel, intézményi szinten és házi hasznosítással is egyre növekszik, de nyilvántartás nem áll rendelkezésre a helyi hasznosítási célra elhelyezett napkollektorokról, naperőmű panelekről.

Az önkormányzati intézmények energiahatékonysági értékelése

Az önkormányzati intézmények energiaellátása vezetékes energiahordozók hasznosításával jelenleg megoldott. A villamosenergia ellátással az intézmények világítási és technológiai igényeit elégték ki, a termikus célú energia ellátásuk pedig földgázzal helyi hőbázis segítségével biztosított. Energhahatékonyság javítására, energiatakarékos fogyasztást eredményező beruházások, a szigetelések, homlokfali hőleadást csökkentő (falszigetelések, nyílászáró cserék, javítások) beruházások, épületgépészeti felújítások előfordultak. Az utóbbi években egyre jobban előtérbe kerül az energiahatékonyság jelentősebb javítását szolgáló megújuló energiaforrás hasznosítása is, de erről átfogó információ, nyilvántartás nem áll rendelkezésre.

13.1.3. Elektronikus hírközlés

Vezetékes elektronikus hírközlés

A település vezetékes távközlési ellátását jelenleg a Magyar Telekom Távközlési Nyrt. biztosítja. A település 47-es távhívó számon csatlakozik az országos, illetve nemzetközi távhívó hálózathoz.

A település távközlési hálózatának kiépítése eredményeként 2000-ben 23 egyéni analóg távbeszélő fővonal üzemelt, a vezetékes telefonvonallal rendelkezők aránya 54,8 % volt. A vezetékek nélküli szolgáltatás terjedésével a vezetékes telefon iránti érdeklődés csökkent. 2023. január 1-én 15 db egyéni fővonal üzemelt, ez 40,54 % volt, de az ellátottság ezzel is teljes körűnek tekinthető.

A statisztikai nyilvántartás szerint a település területén 1 db nyilvános távbeszélő állomás üzemelt.

Vezeték nélküli elektronikus hírközlés

A vezetékes szolgáltatást a vezetékek nélküli szolgáltatók egészítik ki. A megfelelő vételi lehetőség biztosításához szükséges antennák – részben településen belül, részben a környező településeken – elhelyezésre kerültek, azokat a Magyar Telekom Távközlési Nyrt., a Yettel Magyarország Zrt., a Vodafone Magyarország Zrt., illetve a PR Telecom Zrt. építette és üzemelteti.

Mély fekvésű területek

A településen vannak mélyebben fekvő területrészek, amelyek a topográfiai adottságok mellett, a természet alakította mélyvonalak mentén alakultak ki.

A mély fekvésű területről a vízvezetést a csapadékvíz elvezetés rendezésének keretében kell megoldani, hogy indokolatlanul ne alakuljon ki vízállásos terület.

Árvíz- és belvízvédelem

A települést nagyvízi meder nem érinti, így árvízvédelmet nem igényel.

Filkeháza településen az előforduló vízelöntések, vízállások döntő hányada nem belvízi eseményként jelentkezik, hanem a vízvezető hálózat kialakításának hiányából, vagy karbantartásának a hiányából származik. Ezeknek az elöntéseknek a kezelése önkormányzati feladat, a szélsőséges csapadékesemény következtében keletkező helyi vízkár elhárítása „árvízi” esemény a helyi katasztrófavédelem feladata.

13.2. FÜZÉRKAJATA

Füzérkajata közművesítése fokozatosan fejlődött. 2002-ben hozott nagy változást a település közműellátottságában a közüzemű szennyvízelvezetés elérhetővé válása, amely megnyitotta a lehetőséget a teljes közműellátás igénybevételére. A teljes közműellátás komfortja jelentősen javítja a településen az élhetőséget és a település környezeti állapotát.

A rendelkezésre álló legutolsó statisztikai adatok alapján 2023. január 1-én a villamosenergia ellátás igénybevétele teljes körű volt. A település szinten kiépített közüzemű vízellátást a lakosság 81,5 %-a vette igénybe, míg a közüzemi szennyvízgyűjtő hálózatra a lakásállomány 66,7 %-a csatlakozott. Az automatikus üzemvitelű termikus energiaellátásra a földgázellátást a lakásállomány 28,4 %-a hasznosította.

13.2.1. Vízi közművek

Vízellátás

A település vezetékes ivóvíz elosztóhálózat település szintű kiépítettségűnek tekinthető, a beépített terület szinte minden utcájában kiépítésre került, jelenleg 1,1 km vízelosztó vezeték üzemel a településen. A kiépített hálózat segítségével a lakosság 81,5 %-ának a közüzemi vezetékes ivóvíz ellátása biztosított. A közüzemű vízellátásban nem részesülők számára, az egészséges ivóvíz vételezési lehetőség a közutaknál áll rendelkezésre.

A településen élők számára a vezetékes ivóvízellátó hálózatot az ÉRV Zrt. üzemelteti.

A település vízellátása regionális vízmű rendszerről megoldott. Ez a vízellátó rendszer látja el Füzérkomlós, Hollóháza, Füzér, Pusztafalu, Füzérkajata, Filkeháza, Bózsza (Kisbózsza), Pálháza, Füzéradvány, Mikóháza és Alsóregmec települések vízellátását.

A település vízellátó hálózati rendszere a belterület beépített területének minden utcájában megépült.

A település kiépített vízelosztó hálózatára az előírások szerint a tűzcsapok felszerelésre kerültek, biztosítva ezzel a szükséges tűzivíz ellátást.

A vezetékes ivóvízzel való takarékoság, az ingatlanok fenntartási költségeit csökkenti, ha a nem ivóvíz minőségű vízigény kielégítésére a házi kutak, az egyedi vízbeszerzés használnak. Az így igénybe vehető vizet jellemzően locsolásra, illetve egyéb nem ivóvíz minőségű vízigények kielégítésére használnak. A házi kutakról, egyéni vízbeszerzésekről, az egyéni vízbeszerzésű vizek vízminőségéről nyilvántartás, adatok nem állnak rendelkezésre.

Szennyvízelvezetés

A 27/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet alapján Füzérkajata a felszín alatti víz szempontjából érzékeny felszín alatti vízminőség védelmi területen lévő települések közé tartozik, így a felszín alatti és felszíni vizek vízminőség-védelme érdekében is a települési szintű szennyvíz közcsatorna hálózat kiépítése a település kiemelt feladata.

A településen elválasztott rendszerű szennyvízcsatorna-hálózat üzemel, az általa összegyűjtött szennyvizeket a pálházai regionális szennyvíztisztító telepen tisztítják meg. A szennyvízgyűjtő hálózat és a tisztító telep üzemeltetője szintén az ÉRV Zrt.

A szennyvíztisztító telep regionális feladatokat lát el, feladata Füzér, Pusztafalu, Füzérkajata, Filkeháza, Füzérkomlós, Nyíri, Bózsza (Kisbózsza), Pálháza, Füzérradvány, Kishuta és Nagyhuta településeken összegyűjtött szennyvizek fogadása.

A kiépített hálózat gravitációs rendszerű, rajta a szükséges helyeken átemelők és a hozzájuk tartozó nyomóvezetékek üzemelnek. A szennyvízhálózattal összegyűjtött szennyvizeket a település belterületének déli részén üzemelő végátemelő segítségével szállítják tovább a befogadó regionális szennyvíztisztító telepre.

2023. január 1-én a településen 1,5 km elválasztott rendszerű szennyvízgyűjtő csatornahálózat üzemelt. A rendelkezésre álló legutolsó statisztikai adatok alapján a közüzemi szennyvízgyűjtő hálózatra a lakásállomány 66,7 %-a csatlakozott. A közcsatorna hálózatra nem csatlakozó ingatlanokon keletkező szennyvizek kezelése, elhelyezése helyi közműpótló alkalmazásával megoldott. Helyi közműpótlóként jellemzően az egyedi szennyvízgyűjtő medencéket létesítettek, amelyek többnyire szikkasztóként üzemelnek. Ezek ma is a település szennyező forrásai.

Csapadékvíz elvezetés, felszíni vízrendezés

A település a Tokaj-hegység vízgyűjtő alegységen fekszik. A csapadékvizek elvezetésére a település kedvező természeti adottsága a felszíni vizekben, vízfolyásokban való gazdagsága, amely a csapadékvizek közvetlen befogadására, elvezetésére rendelkezésre állnak. Ezek a vízfolyások az összegyűjtött vizeket a Bodrogba szállítják, amely a továbbszállítást biztosítja a végbefogadó Tiszába.

A település főbb vízfolyása a Kajata-patak, illetve a település nyugati közigazgatási határánál a Falu-patak (Füzér).

A település kül- és belterületein a csapadékvíz elvezetés jellemzően nyílt árkos rendszerrel történik. A település nyílt árkos vízelvezetésű területén, az egyes utcákban, utcaszakaszokon kétoldali, vagy egyoldali nyílt árkot alakítottak ki.

13.2.2. Energia közművek

Energiagazdálkodás és energiaellátás

A település energiaellátására a vezetékes energiahordozók közül a villamosenergia és a földgáz áll rendelkezésre. A nem vezetékes energiahordozók igénybevétele az egész településen jellemző.

Meg kell említeni a megújuló energiaforrások használatát is. A település természeti adottsága a napenergia hasznosítás lehetősége, amely éves szinten körülbelül 2000-2050 napos óra hasznosítás lehetőségét kínálja.

Villamosenergia ellátás

A település villamosenergia ellátását az MVM ÉMÁSZ Áramhálózati Kft. biztosítja.

A település villamosenergia ellátásának bázisa Sátoraljaújhely közigazgatási területén üzemelő 132/22 kV-os alállomás. Az alállomásról induló 22 kV-os középvezetési villamosenergia hálózat képezi a település villamosenergia ellátásának gerinc elosztóhálózatát és fűzi fel a fogyasztói transzformátor állomásokat. Erről a transzformátor állomásról táplált kisméretű hálózatról történik közvetlen a fogyasztói igények kielégítése.

A település közvilágítása a kisméretű hálózat tartóoszlopaira szerelt lámpafejével történik.

Földgázellátás

A település területén az automatikus üzemvitelre is alkalmas termikus célú energiaellátásra a földgázellátást építették ki. A település területén 5,8 km földgázelosztó hálózat üzemel. A gázhálózat kiépítettségének eredményeként 2023. január 1-én 23 lakás, a lakásállomány 28,4 %-a csatlakozott a földgázelosztó hálózatra. Ezeknek a lakásoknak a fűtési célú energiaellátását is földgázzal oldották meg, biztosítva a komfortos életkörülmény lehetőségét.

A települési földgázellátó hálózat üzemeltetője az OPUS TIGÁZ Zrt.

Füzérkajata földgázellátásának bázisa a Sárospatak közigazgatási területén üzemelő gázátadó állomás, melynek betáplálása a FGSZ Földgázszállító Zrt. kezelésében levő ún. „Szerencs-Sárospatak” DN 250-es országos nagynyomású földgázszállító hálózatról megoldott.

A gázátadó állomás mellett üzemelő nyomásszabályozóról induló nagyközép-nyomású gerinc elosztóvezetékéről látják el Sárospatak, Hercegkút, Makkoshotyka, Sátoraljaújhely, Alsóregmec, Mikóháza, Pálháza, Füzérradvány, Kishuta, Nagyhuta, Bózsza (Kisbózsza), Filkeháza, Füzérkajata, Füzérkomlós, Nyíri, Füzér és Hollóháza településeket.

A fogyasztók ellátására az elosztóhálózatot szinte valamennyi belterületi utcában kiépítették. A kiépített gázelosztó hálózat középnyomású, a fogyasztói igényeket közvetlen kielégítő kisnyomású gáz előállítását telkenként elhelyezett egyedi nyomásszabályozókkal megoldott.

Táv hőellátás

A település területén távhőellátás nem üzemel.

Egyéb energiaellátás

A településen kiépített vezetékes földgázellátással a lakásállomány 28,4 %-a számára biztosított az automatikus üzemvitelű termikus célú energiaellátás komfortja. A lakásállomány 71,6 %-ában ma is a környezetet erősebben terhelő egyéb, hagyományos, nem vezetékes energiahordozót hasznosítják.

Megújuló energiaforrások alkalmazása

Az energiatermelésre alkalmas megújuló energiaforrások hasznosítása kedvező energiagazdálkodási szempontból és a fenntartható fejlődés lehetőségét szolgálja.

A hazánkban előforduló megújuló energiahordozók szinte mindegyike elérhető Füzérkajata területén is. A település földrajzi, topográfiai, geológiai és természeti adottsága, valamint

funkcionális használata alapján megtérülését tekintve érdemi hasznosításra a napenergia hasznosítása vehető igénybe.

Napenergia

A meteorológiai és topográfiai viszonyok alapján rendelkezésre álló napenergia, mint megújuló energiaforrás, napkollektorok alkalmazásával használati melegvíz termelésre, kisebb mértékben fűtésre alkalmas, naperőmű panelek használatával villamosenergia előállítására alkalmasak.

A település térségében 2000-2050 óra körüli a maximálisan hasznosítható éves napos órák száma, amelynek hasznosíthatóságát célszerű igénybe venni, különös tekintettel arra, hogy a napenergia igénybe vételének lehetősége és a fokozottabb fogyasztói energia igények jelentkezése egybe esik. Hasznosítás lehetősége napkollektorokkal termikus célú energiaellátásra, naperőművel villamosenergia termelésre biztosított.

A településen a napenergia hasznosítása helyi jelentőséggel, intézményi szinten és házi hasznosítással is egyre növekszik, de nyilvántartás nem áll rendelkezésre a helyi hasznosítási célra elhelyezett napkollektorokról, naperőmű panelekről.

Az önkormányzati intézmények energiahatékonysági értékelése

Az önkormányzati intézmények energiaellátása vezetékes energiahordozók hasznosításával jelenleg megoldott. A villamosenergia ellátással az intézmények világítási és technológiai igényeit elégték ki, a termikus célú energia ellátásuk pedig földgázzal helyi hőbázis segítségével biztosított. Energiahatékonyság javítására, energiatakarékos fogyasztást eredményező beruházások, a szigetelések, homlokfalli hőleadást csökkentő (falszigetelések, nyílászáró cserék, javítások) beruházások, épületgépészeti felújítások előfordultak. Az utóbbi években egyre jobban előtérbe kerül az energiahatékonyság jelentősebb javítását szolgáló megújuló energiaforrás hasznosítása is, de erről átfogó információ, nyilvántartás nem áll rendelkezésre.

13.2.3. Elektronikus hírközlés

Vezetékes elektronikus hírközlés

A település vezetékes távközlési ellátását jelenleg a Magyar Telekom Távközlési Nyrt. biztosítja. A település 47-es távhívó számon csatlakozik az országos, illetve nemzetközi távhívó hálózathoz.

A település távközlési hálózatának kiépítése eredményeként 2000-ben 45 egyéni analóg távbeszélő fővonal üzemelt, a vezetékes telefonvonallal rendelkezők aránya 57,7 % volt. A vezetékek nélküli szolgáltatás terjedésével a vezetékes telefon iránti érdeklődés csökkent. 2023. január 1-én 20 db egyéni fővonal üzemelt, ez 24,69 % volt, de az ellátottság ezzel is teljes körűnek tekinthető.

A statisztikai nyilvántartás szerint a település területén 1 db nyilvános távbeszélő állomás üzemelt. A kedvező műsorvétel biztosítására 2001-ben kiépítették a kábel TV hálózatot. 2001-ben 21 db lakás csatlakozott a kábel TV hálózatra, az akkori lakásállomány 26,9 %-a. A legutolsó rendelkezésre álló nyilvántartás szerint, 2018. január 1-én a lakásállomány 17,9 %-a (14 db lakás) vette igénybe a kábel TV szolgáltatást.

Vezeték nélküli elektronikus hírközlés

A vezetékes szolgáltatást a vezetékek nélküli szolgáltatók egészítik ki. A megfelelő vételi lehetőség biztosításához szükséges antennák a környező településeken elhelyezésre kerültek, azokat a

Magyar Telekom Távközlési Nyrt., a Yettel Magyarország Zrt., a Vodafone Magyarország Zrt., illetve a PR Telecom Zrt. építette és üzemelteti.

13.3. KISHUTA

Kishuta közművesítése fokozatosan fejlődött. 2002-ben hozott nagy változást a település közműellátottságában a közüzemű szennyvízelvezetés elérhetővé válása, amely megnyitotta a lehetőséget a teljes közműellátás igénybe vételére. A teljes közműellátás komfortja jelentősen javítja a településen az élhetőséget és a település környezeti állapotát.

A rendelkezésre álló legutolsó statisztikai adatok alapján 2023. január 1-én a villamosenergia ellátás, illetve a közüzemű vízellátás igénybevétele teljes körű volt. A település szinten kiépített közüzemi szennyvízgyűjtő hálózatra a lakásállomány 20 %-a csatlakozott. Az automatikus üzemvitelű termikus energiaellátásra a földgázellátást a lakásállomány 46 %-a hasznosította.

13.3.1. Vízi közművek

Vízellátás

A település vezetékes ivóvíz elosztóhálózat település szintű kiépítettségűnek tekinthető, a beépített terület szinte minden utcájában kiépítésre került, jelenleg 4,8 km vízelosztó vezeték üzemel a településen. A kiépített hálózat segítségével a teljes lakosság számára biztosított a közüzemi vezetékes ivóvíz ellátás.

A településen élők számára a vezetékes ivóvízellátó hálózatot az ÉRV Zrt. üzemelteti.

A település vízellátása Nagyhuta település közigazgatási területén üzemelő közös vízbázisról megoldott. Ez a vízellátó rendszer látja el Kishuta és Nagyhuta település vízellátását.

A település vízellátó hálózati rendszere a belterület beépített területének minden utcájában megépült.

A település kiépített vízelosztó hálózatára az előírások szerint a tűzcsapok felszerelésre kerültek, biztosítva ezzel a szükséges tűzivíz ellátást.

A vezetékes ivóvízzel való takarékoság, az ingatlanok fenntartási költségeit csökkenti, ha a nem ivóvíz minőségű vízigény kielégítésére a házi kutak, az egyedi vízbeszerzés használnak. Az így igénybe vehető vizet jellemzően locsolásra, illetve egyéb nem ivóvíz minőségű vízigények kielégítésére használnak. A házi kutakról, egyéni vízbeszerzésekről, az egyéni vízbeszerzésű vizek vízminőségéről nyilvántartás, adatok nem állnak rendelkezésre.

Szennyvízelvezetés

A 27/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet alapján Kishuta a felszín alatti víz szempontjából érzékeny felszín alatti vízminőség védelmi területen lévő települések közé tartozik, így a felszín alatti és felszíni vizek vízminőség-védelme érdekében is a települési szintű szennyvíz közcsatorna hálózat kiépítése a település kiemelt feladata.

A településen elválasztott rendszerű szennyvízcsatorna-hálózat üzemel, az általa összegyűjtött szennyvizeket a pálházai regionális szennyvíztisztító telepen tisztítják meg. A szennyvízgyűjtő hálózat és a tisztító telep üzemeltetője szintén az ÉRV Zrt. A szennyvíztisztító telep regionális feladatokat lát el, feladata Füzér, Pusztafalu, Füzérkajata, Filkeháza, Füzérkomlós, Nyíri, Bózsza

(Kisbózsza), Pálháza, Füzérradvány, Kishuta és Nagyhuta településeken összegyűjtött szennyvizek fogadása.

A kiépített hálózat gravitációs rendszerű, rajta a szükséges helyeken átemelők és a hozzájuk tartozó nyomóvezetékek üzemelnek. A szennyvízhálózattal összegyűjtött szennyvizet a település északi közigazgatási határán üzemelő végátemelő segítségével szállítják tovább a befogadó regionális szennyvíztisztító telepre.

2023. január 1-én a településen 3,6 km elválasztott rendszerű szennyvízgyűjtő csatornahálózat üzemelt. A rendelkezésre álló legutolsó statisztikai adatok alapján a közüemi szennyvízgyűjtő hálózatra a lakásállomány 20 %-a csatlakozott. A közcsontra hálózatra nem csatlakozó ingatlanokon keletkező szennyvizek kezelése, elhelyezése helyi közműpótló alkalmazásával megoldott. Helyi közműpótlóként jellemzően az egyedi szennyvízgyűjtő medencéket létesítettek, amelyek többnyire szikkasztóként üzemelnek. Ezek ma is a település szennyező forrásai.

Csapadékvíz elvezetés, felszíni vízrendezés

A település a Tokaj-hegyalja vízgyűjtő alegységen fekszik. A csapadékvizek elvezetésére a település kedvező természeti adottsága a felszíni vizekben, vízfolyásokban való gazdagsága, amely a csapadékvizek közvetlen befogadására, elvezetésére rendelkezésre állnak. Ezek a vízfolyások az összegyűjtött vizeket a Bodrogra szállítják, amely a továbbszállítást biztosítja a végbefogadó Tiszába.

A település főbb vízfolyása a Som-patak, a Nyíri-patak, a Kemence-patak és a Dzedó-völgyi patak. A település kül- és belterületein a csapadékvíz elvezetés jellemzően nyílt árkos rendszerrel történik. A település nyílt árkos vízelvezetésű területén, az egyes utcákban, utcaszakaszokon kétoldali, vagy egyoldali nyílt árkot alakítottak ki.

13.3.2. Energia közművek

Energiagazdálkodás és energiaellátás

A település energiaellátására a vezetékes energiahordozók közül a villamosenergia és a földgáz áll rendelkezésre. A nem vezetékes energiahordozók igénybevétele az egész településen jellemző. Meg kell említeni a megújuló energiaforrások használatát is. A település természeti adottsága a napenergia hasznosítás lehetősége, amely éves szinten körülbelül 2000-2050 napos óra hasznosítás lehetőségét kínálja.

Villamosenergia ellátás

A település villamosenergia ellátását az MVM ÉMÁSZ Áramhálózati Kft. biztosítja.

A település villamosenergia ellátásának bázisa Sátoraljaújhely közigazgatási területén üzemelő 132/22 kV-os alállomás. Az alállomásról induló 22 kV-os középvezetékű villamosenergia hálózat képezi a település villamosenergia ellátásának gerinc elosztóhálózatát és fűzi fel a fogyasztói transzformátor állomásokat. Erről a transzformátor állomásról táplált kismegfeszítésű hálózatról történik közvetlen a fogyasztói igények kielégítése.

A település közvilágítása a kismegfeszítésű hálózat tartóoszlopaira szerelt lámpafejjel történik.

Földgázellátás

A település területén az automatikus üzemvitelre is alkalmas termikus célú energiaellátásra a földgázellátást építették ki. A település területén 10,2 km földgázelosztó hálózat üzemel. A gázhálózat kiépítettségének eredményeként 2023. január 1-én 69 lakás, a lakásállomány 46 %-a csatlakozott a földgázelosztó hálózatra. Ezeknek a lakásoknak a fűtési célú energiaellátását is földgázzal oldották meg, biztosítva a komfortos életkörülmény lehetőségét.

A települési földgázellátó hálózat üzemeltetője az OPUS TIGÁZ Zrt.

Kishuta földgázellátásának bázisa a Sárospatak közigazgatási területén üzemelő gázátadó állomás, melynek betáplálása a FGSZ Földgázszállító Zrt. kezelésében levő ún. „Szerencs-Sárospatak” DN 250-es országos nagynyomású földgázszállító hálózatról megoldott.

A gázátadó állomás mellett üzemelő nyomásszabályozóról induló nagyközép-nyomású gerinc elosztóvezetésekről látják el Sárospatak, Hercegkút, Makkoshotyka, Sátoraljaújhely, Alsóregmec, Mikóháza, Pálháza, Füzérradvány, Kishuta, Nagyhuta, Bózsza (Kisbózsza), Filkeháza, Füzérkajata, Füzérkomlós, Nyíri, Füzér és Hollóháza településeket.

A fogyasztók ellátására az elosztóhálózatot szinte valamennyi belterületi utcában kiépítették. A kiépített gázelosztó hálózat középnyomású, a fogyasztói igényeket közvetlen kielégítő kisnyomású gáz előállítása telkenként elhelyezett egyedi nyomásszabályozókkal megoldott.

Táv hőellátás

A település területén távhőellátás nem üzemel.

Egyéb energiaellátás

A településen kiépített vezetékes földgázellátással a lakásállomány 46 %-a számára biztosított az automatikus üzemvitelű termikus célú energiaellátás komfortja. A lakásállomány 54 %-ában ma is a környezetet erősebben terhelő egyéb, hagyományos, nem vezetékes energiahordozót hasznosítják.

Megújuló energiaforrások alkalmazása

Az energiatermelésre alkalmas megújuló energiaforrások hasznosítása kedvező energiagazdálkodási szempontból és a fenntartható fejlődés lehetőségét szolgálja.

A hazánkban előforduló megújuló energiahordozók szinte mindegyike elérhető Kishuta területén is. A település földrajzi, topográfiai, geológiai és természeti adottsága, valamint funkcionális használata alapján megtérülését tekintve érdemi hasznosításra a napenergia hasznosítása vehető igénybe.

Napenergia

A meteorológiai és topográfiai viszonyok alapján rendelkezésre álló napenergia, mint megújuló energiaforrás, napkollektorok alkalmazásával használati melegvíz termelésre, kisebb mértékben fűtésre alkalmas, naperőmű panelek használatával villamosenergia előállítására alkalmasak.

A település térségében 2000-2050 óra körüli a maximálisan hasznosítható éves napos órák száma, amelynek hasznosíthatóságát célszerű igénybe venni, különös tekintettel arra, hogy a napenergia igénybe vételének lehetősége és a fokozottabb fogyasztói energia igények jelentkezése egybe esik. Hasznosítás lehetősége napkollektorokkal termikus célú energiaellátásra, naperőművel villamosenergia termelésre biztosított.

A településen a napenergia hasznosítása helyi jelentőséggel, intézményi szinten és házi hasznosítással is egyre növekszik, de nyilvántartás nem áll rendelkezésre a helyi hasznosítási célra elhelyezett napkollektorokról, naperőmű panelekről.

Az önkormányzati intézmények energiahatékonysági értékelése

Az önkormányzati intézmények energiaellátása vezetékes energiahordozók hasznosításával jelenleg megoldott. A villamosenergia ellátással az intézmények világítási és technológiai igényeit elégítik ki, a termikus célú energia ellátásuk pedig földgázzal helyi hőbázis segítségével biztosított. Energhatékonyág javítására, energiatakarékos fogyasztást eredményező beruházások, a szigetelések, homlokfali hőleadást csökkentő (falszigetelések, nyílászáró cserék, javítások) beruházások, épületgépészeti felújítások előfordultak. Az utóbbi években egyre jobban előtérbe kerül az energiahatékonyság jelentősebb javítását szolgáló megújuló energiaforrás hasznosítása is, de erről átfogó információ, nyilvántartás nem áll rendelkezésre.

13.3.3. Elektronikus hírközlés

Vezetékes elektronikus hírközlés

A település vezetékes távközlési ellátását jelenleg a Magyar Telekom Távközlési Nyrt. biztosítja. A település 47-es távhívó számon csatlakozik az országos, illetve nemzetközi távhívó hálózathoz.

A település távközlési hálózatának kiépítése eredményeként 2000-ben 98 egyéni analóg távbeszélő fővonal üzemelt, a vezetékes telefonvonallal rendelkezők aránya 74,8 % volt. 2023. január 1-én 107 db egyéni fővonal üzemelt, ez 71,33 % volt, de az ellátottság ezzel is teljes körűnek tekinthető.

A statisztikai nyilvántartás szerint a település területén 1 db nyilvános távbeszélő állomás üzemelt. A kedvező műsorvétel biztosítására 2000-ben kiépítették a kábel TV hálózatot. 2000-ben 90 db lakás csatlakozott a kábel TV hálózatra, az akkori lakásállomány 68,7 %-a. A legutolsó rendelkezésre álló nyilvántartás szerint, 2020. január 1-én a lakásállomány 52,6 %-a (81 db lakás) vette igénybe a kábel TV szolgáltatást.

Vezeték nélküli elektronikus hírközlés

A vezetékes szolgáltatást a vezeték nélküli szolgáltatók egészítik ki. A megfelelő vételi lehetőség biztosításához szükséges antennák a környező településeken elhelyezésre kerültek, azokat a Magyar Telekom Távközlési Nyrt., a Yettel Magyarország Zrt., a Vodafone Magyarország Zrt., illetve a PR Telecom Zrt. építette és üzemelteti.

13.4. NAGYHUTA

Nagyhuta közművesítése fokozatosan fejlődött. Ma már a jól közművesített települések közé tartozik. 2002-ben hozott nagy változást a település közműellátottságában a közüzemű szennyvízelvezetés elérhetővé válása, amely megnyitotta a lehetőséget a teljes közműellátás igénybevételére. A teljes közműellátás komfortja jelentősen javítja a településen az élhetőséget és a település környezeti állapotát.

A rendelkezésre álló legutolsó statisztikai adatok alapján 2023. január 1-én a villamosenergia ellátás, illetve a település szinten kiépített közüzemű vízellátás és közüzemi szennyvízelvezetés igénybevétele teljes körű volt. Az automatikus üzemvitelű termikus energiaellátásra a földgázellátást szintén a teljes lakásállomány igénybe vette.

13.4.1. Vízi közművek

Vízellátás

A település vezetékes ivóvíz elosztóhálózat település szintű kiépítettségének tekinthető, a beépített terület szinte minden utcájában kiépítésre került, jelenleg 1,6 km vízelosztó vezeték üzemel a településen. A kiépített hálózat segítségével a teljes lakosság számára biztosított a közüzemi vezetékes ivóvíz ellátás.

A településen élők számára a vezetékes ivóvízellátó hálózatot az ÉRV Zrt. üzemelteti.

A település vízellátása a település közigazgatási területén üzemelő közös vízbázisról megoldott. Ez a vízellátó rendszer látja el Kishuta település vízellátását is.

A település vízellátó hálózati rendszere a belterület beépített területének minden utcájában megépült.

A település kiépített vízelosztó hálózatára az előírások szerint a tűzcsapok felszerelésre kerültek, biztosítva ezzel a szükséges tűzivíz ellátást.

A vezetékes ivóvízzel való takarékoság, az ingatlanok fenntartási költségeit csökkenti, ha a nem ivóvíz minőségű vízigény kielégítésére a házi kutak, az egyedi vízbeszerzés használnak. Az így igénybe vehető vizet jellemzően locsolásra, illetve egyéb nem ivóvíz minőségű vízigények kielégítésére használnak. A házi kutakról, egyéni vízbeszerzésekről, az egyéni vízbeszerzésű vizek vízminőségéről nyilvántartás, adatok nem állnak rendelkezésre.

Szennyvízelvezetés

A 27/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet alapján Nagyhuta a felszín alatti víz szempontjából érzékeny felszín alatti vízminőség védelmi területen lévő települések közé tartozik, így a felszín alatti és felszíni vizek vízminőség-védelme érdekében is a települési szintű szennyvíz közcsatorna hálózat kiépítése a település kiemelt feladata volt.

A településen elválasztott rendszerű szennyvízcsatorna-hálózat üzemel, az általa összegyűjtött szennyvizeket a pálházai regionális szennyvíztisztító telepen tisztítják meg. A szennyvízgyűjtő hálózat és a tisztító telep üzemeltetője szintén az ÉRV Zrt. A szennyvíztisztító telep regionális feladatokat lát el, feladata Füzer, Pusztafalu, Füzérkajata, Filkeháza, Füzérkomlós, Nyíri, Bózsza (Kisbózsza), Pálháza, Füzérradvány, Kishuta és Nagyhuta településeken összegyűjtött szennyvizek fogadása.

A kiépített hálózat gravitációs rendszerű, rajta a szükséges helyeken átemelők és a hozzájuk tartozó nyomóvezetékek üzemelnek. A szennyvízhálózattal összegyűjtött szennyvizeket a település északi részén üzemelő végátemelő segítségével szállítják tovább a befogadó regionális szennyvíztisztító telepre.

2023. január 1-én a településen 1,3 km elválasztott rendszerű szennyvízgyűjtő csatornahálózat üzemelt. A rendelkezésre álló legutolsó statisztikai adatok alapján a közüzemi szennyvízgyűjtő hálózatra a teljes lakásállomány rácsatlakozott.

Csapadékvíz elvezetés, felszíni vízrendezés

A település a Tokaj-hegységi vízgyűjtő alegységen fekszik. A csapadékvizek elvezetésére a település kedvező természeti adottsága a felszíni vizekben, vízfolyásokban való gazdagsága, amely a csapadékvizek közvetlen befogadására, elvezetésére rendelkezésre állnak. Ezek a vízfolyások az összegyűjtött vizeket a Bodrogra szállítják, amely a továbbszállítást biztosítja a végbefogadó Tiszába.

A település főbb vízfolyása a Bózsza-patak, a Kemence-patak, a Komlóska-patak, a Som-patak, a Hollós-patak, valamint a Hotyka-patak és a Hercegkúti-patak felső.

A település kül- és belterületein a csapadékvíz elvezetés jellemzően nyílt árkos rendszerrel történik.

A település nyílt árkos vízelvezetésű területén, az egyes utcákban, utcaszakaszokon kétoldali, vagy egyoldali nyílt árkot alakítottak ki.

13.4.2. Energia közművek

Energiagazdálkodás és energiaellátás

A település energiaellátására a vezetékes energiahordozók közül a villamosenergia és a földgáz áll rendelkezésre.

Meg kell említeni a megújuló energiaforrások használatát is. A település természeti adottsága a napenergia hasznosítás lehetősége, amely éves szinten körülbelül 2000-2050 napos óra hasznosítás lehetőségét kínálja.

Villamosenergia ellátás

A település villamosenergia ellátását az MVM ÉMÁSZ Áramhálózati Kft. biztosítja.

A település villamosenergia ellátásának bázisa Sátoraljaújhely közigazgatási területén üzemelő 132/22 kV-os alállomás. Az alállomásról induló 22 kV-os középvezetékű villamosenergia hálózat képezi a település villamosenergia ellátásának gerinc elosztóhálózatát és fűzi fel a fogyasztói transzformátor állomásokat. Erről a transzformátor állomásról táplált kismegnyomású hálózatról történik közvetlen a fogyasztói igények kielégítése.

A település közvilágítása a kismegnyomású hálózat tartóoszlopaira szerelt lámpafejével történik.

Földgázellátás

A település területén az automatikus üzemvitelre is alkalmas termikus célú energiaellátásra a földgázellátást építették ki. A település területén 3 km földgázelosztó hálózat üzemel. A gázhálózat kiépítettségének eredményeként 2023. január 1-én a teljes lakásállomány rácsatlakozott a földgázelosztó hálózatra. A teljes lakásállománynak a fűtési célú energiaellátását is földgázzal oldották meg, biztosítva a komfortos életkörülmény lehetőségét.

A települési földgázellátó hálózat üzemeltetője az OPUS TIGÁZ Zrt.

Nagyhuta földgázellátásának bázisa a Sárospatak közigazgatási területén üzemelő gázátadó állomás, melynek betáplálása a FGSZ Földgázszállító Zrt. kezelésében levő ún. „Szerencs-Sárospatak” DN 250-es országos nagyfeszültségű földgázszállító hálózatról megoldott.

A gázátadó állomás mellett üzemelő nyomásszabályozóról induló nagyközép-nyomású gerinc elosztóvezetékéről látják el Sárospatak, Hercegkút, Makkoshotyka, Sátoraljaújhely, Alsóregmec, Mikóháza, Pálháza, Füzérradvány, Kishuta, Nagyhuta, Bózsza (Kisbózsza), Filkeháza, Füzérkajata, Füzérkomlós, Nyíri, Füzér és Hollóháza településeket.

A fogyasztók ellátására az elosztóhálózatot szinte valamennyi belterületi utcában kiépítették. A kiépített gázelosztó hálózat középnyomású, a fogyasztói igényeket közvetlen kielégítő kisnyomású gáz előállítását telkenként elhelyezett egyedi nyomásszabályozókkal megoldott.

Táv hőellátás

A település területén távhőellátás nem üzemel.

Egyéb energiaellátás

A településen kiépített vezetékes földgázellátással a teljes lakásállomány számára biztosított az automatikus üzemvitelű termikus célú energiaellátás komfortja.

Megújuló energiaforrások alkalmazása

Az energiatermelésre alkalmas megújuló energiaforrások hasznosítása kedvező energiagazdálkodási szempontból és a fenntartható fejlődés lehetőségét szolgálja.

A hazánkban előforduló megújuló energiahordozók szinte mindegyike elérhető Nagyhuta területén is. A település földrajzi, topográfiai, geológiai és természeti adottsága, valamint funkcionális használata alapján megtérülését tekintve érdemi hasznosításra a napenergia hasznosítása vehető igénybe.

Napenergia

A meteorológiai és topográfiai viszonyok alapján rendelkezésre álló napenergia, mint megújuló energiaforrás, napkollektorok alkalmazásával használati melegvíz termelésre, kisebb mértékben fűtésre alkalmas, naperőmű panelek használatával villamosenergia előállítására alkalmasak.

A település térségében 2000-2050 óra körüli a maximálisan hasznosítható éves napos órák száma, amelynek hasznosíthatóságát célszerű igénybe venni, különös tekintettel arra, hogy a napenergia igénybe vételének lehetősége és a fokozottabb fogyasztói energia igények jelentkezése egybe esik. Hasznosítás lehetősége napkollektorokkal termikus célú energiaellátásra, naperőművel villamosenergia termelésre biztosított.

A településen a napenergia hasznosítása helyi jelentőséggel, intézményi szinten és házi hasznosítással is egyre növekszik, de nyilvántartás nem áll rendelkezésre a helyi hasznosítási célra elhelyezett napkollektorokról, naperőmű panelekről.

Az önkormányzati intézmények energiahatékonysági értékelése

Az önkormányzati intézmények energiaellátása vezetékes energiahordozók hasznosításával jelenleg megoldott. A villamosenergia ellátással az intézmények világítási és technológiai igényeit elégítik ki, a termikus célú energia ellátásuk pedig földgázzal helyi hőbázis segítségével biztosított. Energiahatékonyság javítására, energiatakarékos fogyasztást eredményező beruházások, a szigetelések, homlokfali hőleadást csökkentő (falszigetelések, nyílászáró cserék, javítások) beruházások, épületgépészeti felújítások előfordultak. Az utóbbi években egyre jobban előtérbe kerül az energiahatékonyság jelentősebb javítását szolgáló megújuló energiaforrás hasznosítása is, de erről átfogó információ, nyilvántartás nem áll rendelkezésre.

13.4.3. Elektronikus hírközlés

Vezetékes elektronikus hírközlés

A település vezetékes távközlési ellátását jelenleg a Magyar Telekom Távközlési Nyrt. biztosítja. A település 47-es távhívó számon csatlakozik az országos, illetve nemzetközi távhívó hálózathoz. A település távközlési hálózatának kiépítése eredményeként 2000-ben 33 egyéni analóg távbeszélő fővonal üzemelt, a vezetékes telefonvonallal rendelkezők aránya 42,3 % volt. 2023. január 1-én 26 db egyéni fővonal üzemelt, ez 72,22 % volt, de az ellátottság ezzel is teljes körűnek tekinthető. A statisztikai nyilvántartás szerint a település területén 1 db nyilvános távbeszélő állomás üzemelt. A kedvező műsorvétel biztosítására 2000-ben kiépítették a kábel TV hálózatot. 2000-ben 41 db lakás csatlakozott a kábel TV hálózatra, az akkori lakásállomány 52,6 %-a. A legutolsó rendelkezésre álló nyilvántartás szerint, 2020. január 1-én a lakásállomány 78,6 %-a (33 db lakás) vette igénybe a kábel TV szolgáltatást.

Vezeték nélküli elektronikus hírközlés

A vezetékes szolgáltatást a vezetékek nélküli szolgáltatók egészítik ki. A megfelelő vételi lehetőség biztosításához szükséges antennák a környező településeken elhelyezésre kerültek, azokat a Magyar Telekom Távközlési Nyrt., a Yettel Magyarország Zrt., a Vodafone Magyarország Zrt., illetve a PR Telecom Zrt. építette és üzemelteti.

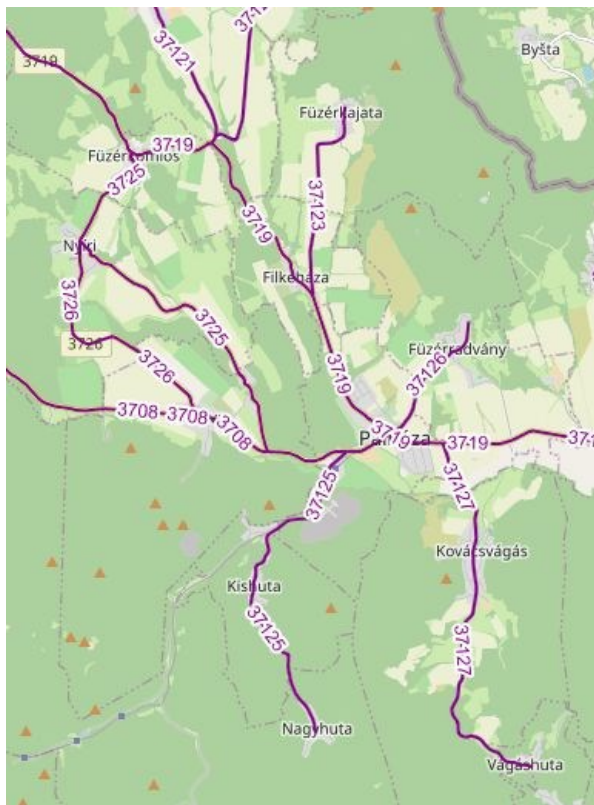
14. Közlekedés

14.1. FILKEHÁZA

14.1.1. Hálózatok és hálózati kapcsolatok

Közüti kapcsolatok

Filkeháza község Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegyében, annak székhelyétől, Miskolctól észak-keletre, kb. 93 km távolságban, míg Sátoraljajhely városától észak-nyugati irányban található. A térségi központ Pálháza, a településtől délre.

A település megközelítését egy összekötő út (országos mellékút) biztosítja közvetlenül. A 3719 j. Sátoraljajhely – Hollóháza – Kéked összekötőút Pálháza és Füzérkomlós közötti szakasza halad át a községen. Ehhez az útszakaszhoz csatlakozik a Füzérkaját bekötő 37123. j. út, a Filkeháza belterületén. A település az országos főúthálózatról csak közvetett módon, országos mellékutakon keresztül érhető el. A legközelebbi főút (18 km) a 37. sz. Felsőzsolca - Sátoraljajhely II. rendű főút, amely a településről csak Pálházán és Sátoraljajhelyen át érhető el. A legközelebb haladó gyorsforgalmi út az M30-as autót, amely nyugati irányban Pálházán és Telkibányán át közelíthető meg kb. 32 km távolságban, Hidasnémetinél.

KV-1. Térségi közlekedési hálózat

Térségi kapcsolatok:

A települést nem érinti kötöttpályás hálózati elem vagy térségi kerékpárút. A közösségi közlekedési szolgáltatás menetrendszerinti autóbusszokkal ellátott.

A térségi közúti kapcsolatokat az országos mellékúthálózat települést érintő szakaszai biztosítják:

Országos mellékutak

- 3719. j. Sátoraljajhely – Hollóháza – Kéked összekötőút

Útkategória: K.V.A. és B.IV.b.C.

Átlagos napi forgalom: 1261 jnmű/nap (az országos közutak kezelője, a Magyar Közút Zrt. által, 2023. évre érvényes, közzétett adat). Nehéz tehergépjármű-forgalom: 45 jármű.

Kapacitásszámítás:

A vonatkozó útügyi műszaki előírás (ÚT 2-1.201:2008, „Közutak tervezése” – e-UT 03.01.11.) szerint:

Külterületen 2x1 forgalmi sávú utak esetében a megfelelő szolgáltatási szinthez tartozó forgalomnagyság: 1400 Ejm/ó kétirányban, az eltérhető: 2000 Ejm/ó kétirányban.

Belterületen 2x1 forgalmi sávú utak esetében a megfelelő szolgáltatási szinthez tartozó forgalomnagyság: 1500 Ejm/ó kétirányban, az eltérhető: 2000 Ejm/ó kétirányban.

A 3719. j. úton haladó napi forgalom 127 jm/ó, ami nagyságrendekkel kisebb, mint a megfelelő szolgáltatási szinthez tartozó 1500 Ejm/ó.

- **37123. j. Füzérkajata bekötőút**

Útkategória: K.V.A. és B.IV.b.C.

Átlagos napi forgalom: 272 jmű/nap (az országos közutak kezelője, a Magyar Közút Zrt. által, 2023. évre érvényes, közzétett adat). Nehéz tehergépjármű-forgalom: 16 jármű.

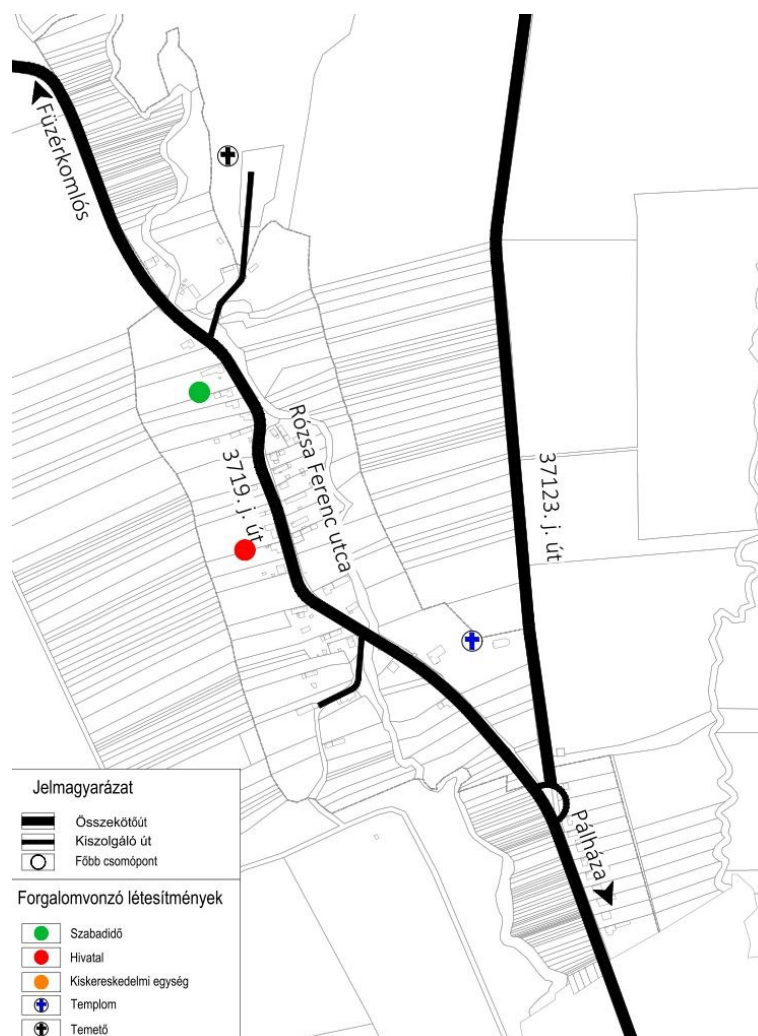
Kapacitásszámítás:

A 37123. j. úton haladó forgalom 28 jm/ó, ami nagyságrendekkel kisebb, mint a megfelelő szolgáltatási szinthez tartozó 1500 Ejm/ó.

Vagyis a települést érintő országos közutak forgalma nem jelentős, még bőven rendelkeznek kapacitástartalékkal.

A két országos mellékút csomópontja forgalombiztonsági szempontból fejlesztendő, mert a jelenlegi kialakítás nem egyértelmű (túlburkolás, összetett csomópont, stb.).

A település meglévő közlekedési hálózata a KV-2. ábrán látható.

KV-2. Helyi közlekedési hálózat, Filkeháza

14.1.2. Közúti közlekedés

A település számára a legfontosabb útszakasz a 3719. j. országos mellékút, amely az egyetlen közúti csatlakozás az országos úthálózathoz a település számára. Itt közlekednek a községet kiszolgáló menetrendszerinti autóbuszjáratok is.

Helyi közúthálózat:

A település úthálózatát a megközelítését biztosító, valamint az ebből elágazó országos mellékutak, valamint a helyi jelentőségű utak alkotják.

Belterületi főutak (B.IV.b.C.):

- Rózsa Ferenc utca (3719. j. út)

Az útszakaszon kétirányú forgalom lebonyolítására alkalmas, leromlott állapotú aszfaltburkolat, egyoldali járda és kétoldali nyílt árok található, közvilágítás oszlopokkal és zöldsávokkal.

- 37123. j. Füzérkajata bekötőút

Keskeny aszfaltburkolattal és padkákkal, kétoldali nyílt árokkal kiépített országos útszakasz.

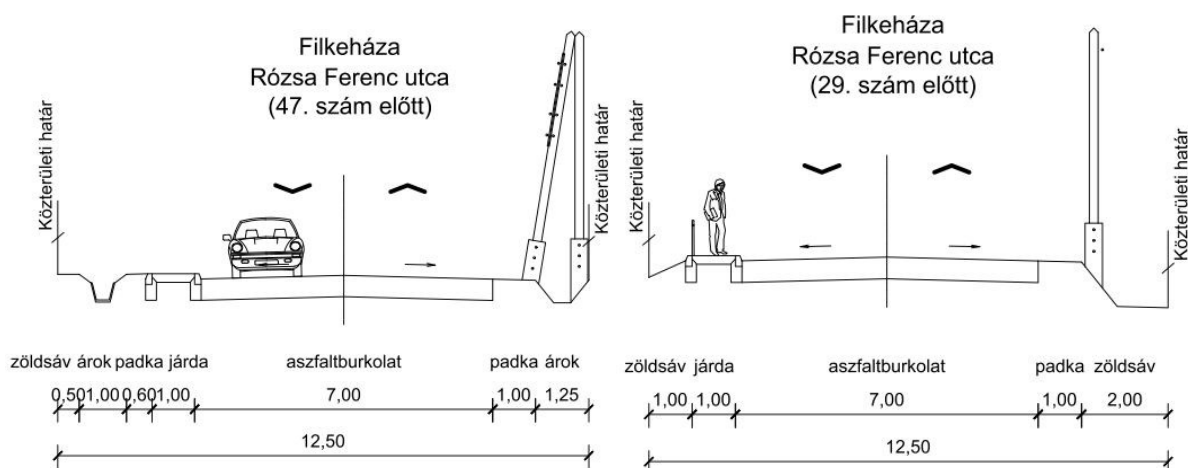
Mellékutak:

A településen gyűjtőút nem található.

A főbb kiszolgáló utak (útkategória: B.VI.d.C.):

- Rózsa Ferenc utca (nyugati ág)
- Temetőhöz vezető út
- Mezőgazdasági feltáró utak.

A kiszolgáló utak (lakóutcák) jellemzően keskeny aszfalt burkolattal kiépítettek, vagy burkolat nélküliek, gyalogos felülettel nem rendelkeznek és vízelvezetésüket nyílt árkok biztosítják.

KV-3. Jellemző keresztmetszelvények

14.1.3. Községi közlekedés

Közüti közösségi közlekedés

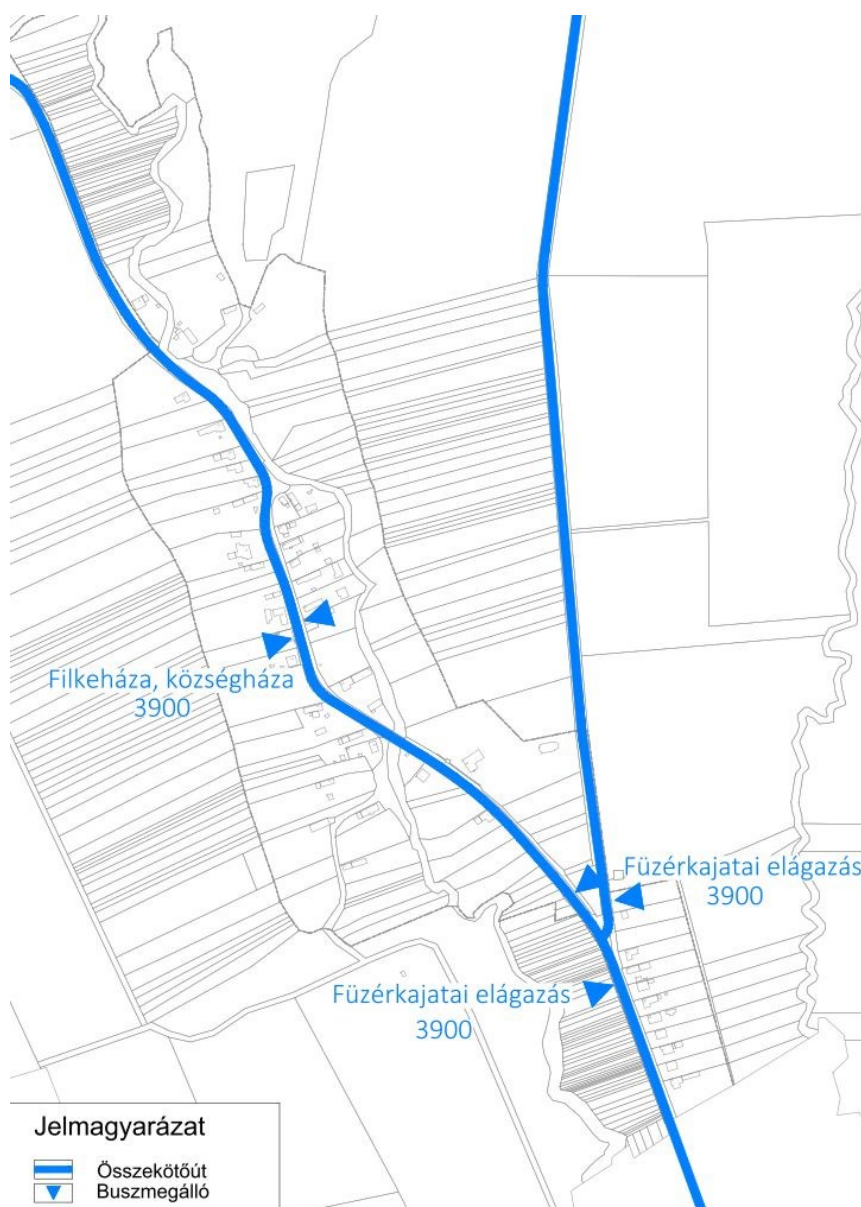
A települést a 3900 j. autóbusz-viszonylat szolgálja ki, amely Sátoraljaújhely és Hollóháza között közlekedik, érintve Pálházát, Kishutát, Nagyhutát, Füzérkaját, Füzérkomlóst, valamint Füzér települést is.

A község egyetlen autóbusz-megállóhelye:

- Füzérkajatai elágazás
- Filkeháza, községháza

Ellátottság mértéke

A település közösségi közlekedéssel való lefedettsége 100 %-os a belterületi részeken, mert 300 m rágyaloglási távolsággal vizsgálva a település minden ingatlana elérhető a megállókól.

KV-4. Községi közlekedési hálózat, Filkeháza

14.1.4. Kerékpáros és gyalogos közlekedés

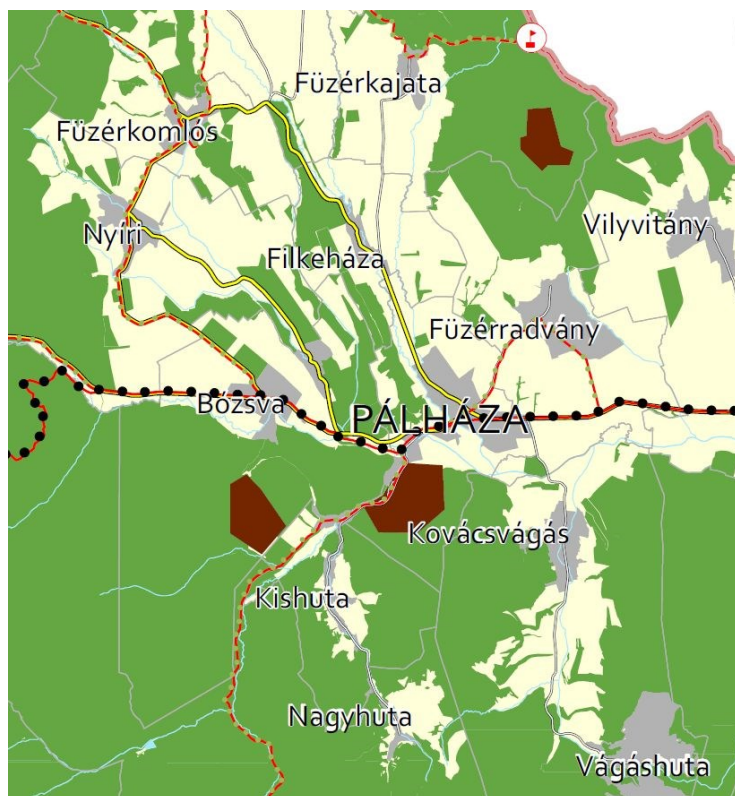
A település közigazgatási területén belül nincs kiépített kerékpáros infrastruktúra. Az útburkolat minősége és a kisvolumenű forgalmi terhelés lehetővé teszi a biztonságos kerékpározást a közúton. A gyalogosok számára főút mentén egyoldali, kb. 1,50 m széles aszfaltburkolatú járda épült.

14.1.5. Parkolás

A településen közterületi parkolás nem jellemző, a községházánál és a templomnál több gépjármű várakozására alkalmas felületek találhatók.

14.1.6. Felsőbbrendű tervekben mutatott fejlesztések

Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegye Szerkezeti tervében nem látható a tervezési területet érintő fejlesztési elképzelés.

A legközelebbi közlekedési hálózatot érintő tervezett fejlesztés a térségben a Pálházán átvezető országos jelentőségű, illetve a Füzerkomlóson észak-déli irányban áthaladó térségi kerékpárút kiépítése lesz.

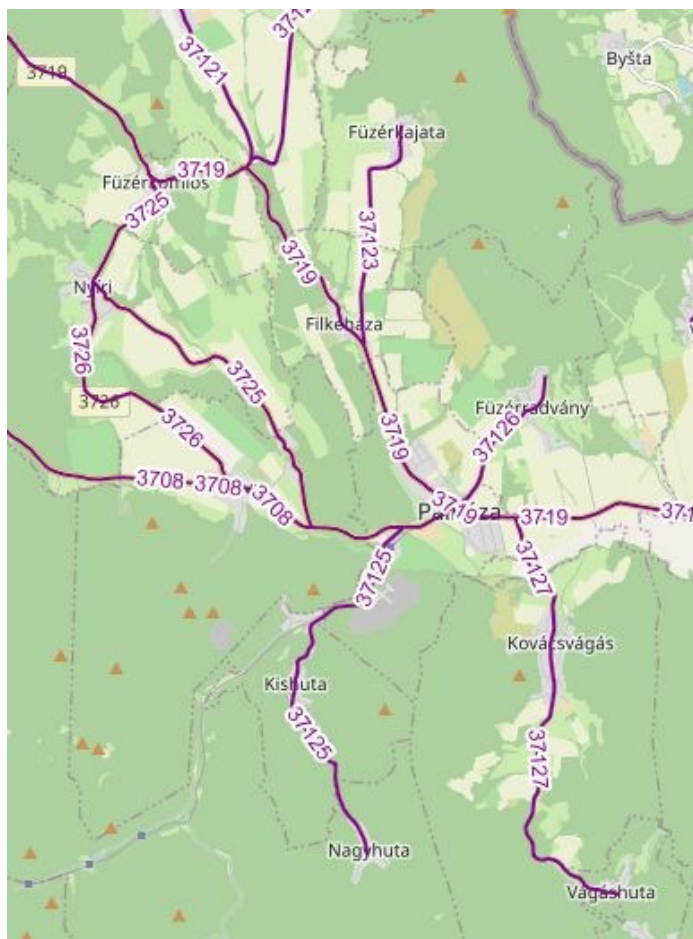
KV-5. Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegye Szerkezeti Terv, vonatkozó részlet

FEJLESZTÉSI TERV, Közlekedés

A település hatályos belterületi szabályozási tervében új lakóterületi fejlesztés csak meglévő közútszakaszok mellett tervezett. A még kiépítetlen közutak esetében min. 12 m közterületi szélességű utakat szükséges kijelölni, annak érdekében, hogy az egyes közlekedési módok helyigénye mellett elférjen a közműsáv, a csapadékvizek elvezetését, vagy szikkasztását kiszolgáló nyílt árok, illetve legalább egyoldali gyalogjárda is. A két országos mellékút csomópontja forgalombiztonsági szempontból fejlesztésre szorul.

14.2.1. Hálózatok és hálózati kapcsolatok

Füzerkajata község Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegyében, annak székhelyétől, Miskolctól észak-keletre, kb. 95 km távolságban, míg Sátoraljahely városától észak-nyugati irányban található. A térségi központ Pálháza, a településtől délre.

A település megközelítését egy bekötőút (országos mellékút) biztosítja közvetlenül. A 37123. j. út déli irányban Filkeházával, onnan a 3719. j. Pálházával, illetve Füzérkomlóssal kapcsolja össze a községet. A település az országos úthálózatról csak közvetett módon, országos mellékutakon keresztül érhető el. A legközelebbi főút (22 km) a 37. sz. Felsőzsolca - Sátoraljaújhely II. rendű főút, amely a településről csak Pálházán és Sátoraljaújhelyen át érhető el. A legközelebb haladó gyorsforgalmi út az M30-as autót... amely nyugati irányban Pálházán és Telkibányán át közelíthető meg kb. 35 km távolságban, Hidasnémetinél.

KV-1. Térségi közlekedési hálózat

A települést nem érinti kötőtpályás hálózati elem vagy térségi kerékpárút. A közösségi közlekedési szolgáltatás menetrendszerinti autóbuszokkal ellátott.

A térségi közúti kapcsolatokat az országos mellékúthálózat települést érintő szakaszai biztosítják:

• 37123. j. Füzérkajata bekötőút
Útkategória: K.V.A. és B.IV.b.C.

Átlagos napi forgalom: 272 jmű/nap (az országos közutak kezelője, a Magyar Közút Zrt. által, 2023. évre érvényes, közzétett adat). Nehéz tehergépjármű-forgalom: 16 jármű.

Kapacitásszámítás:

A vonatkozó útügyi műszaki előírás (ÚT 2-1.201:2008, „Közutak tervezése” – e-UT 03.01.11.) szerint:

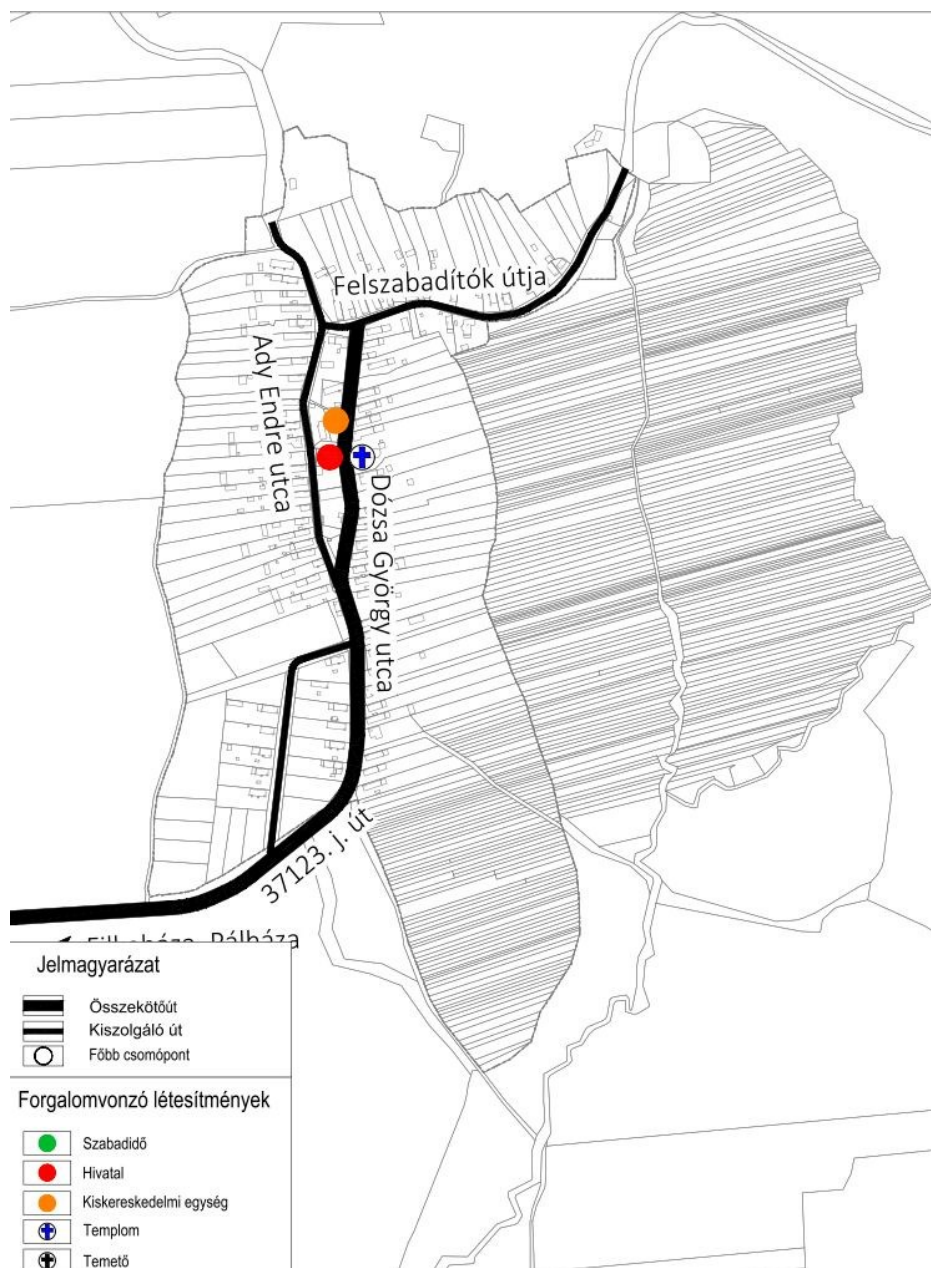
Külterületen 2x1 forgalmi sávú utak esetében a megfelelő szolgáltatási szinthez tartozó forgalomnagyság: 1400 Ejm/ó kétirányban, az eltérhető: 2000 Ejm/ó kétirányban.

Belterületen 2x1 forgalmi sávú utak esetében a megfelelő szolgáltatási szinthez tartozó forgalomnagyság: 1500 Ejm/ó kétirányban, az eltérhető: 2000 Ejm/ó kétirányban.

A 37123. j. úton haladó forgalom 28 j/m/ó, ami nagyságrendekkel kisebb, mint a megfelelő szolgáltatási szinthez tartozó 1500 Ejm/ó.

Vagyis a települést az országos közúthálózathoz kapcsoló országos mellékút forgalma nem jelentős, még bőven rendelkezik kapacitástartalékkal.

A település meglévő közlekedési hálózata a KV-2. ábrán látható.

KV-2. Helyi közlekedési hálózat, Füzérkajata

14.2.2. Közúti közlekedés

A település számára a legfontosabb útszakasz a 37123. j. országos mellékút, amely az egyetlen közúti csatlakozás az országos úthálózathoz a település számára. Itt közlekednek a községet kiszolgáló menetrendszerinti autóbuszjáratok is.

Helyi közúthálózat:

A település úthálózatát a megközelítését biztosító országos mellékút, valamint a helyi jelentőségű utak alkotják.

Belterületi főút (B.IV.b.C.):

- Dózsa György utca (37123. j. út)

Az útszakaszon kb. 4,50 – 5,00 m széles aszfaltburkolat, szakaszosan kétoldali nyílt árok, közvilágítás oszlopok és zöldsávok helyezkednek el. Járda nincs.

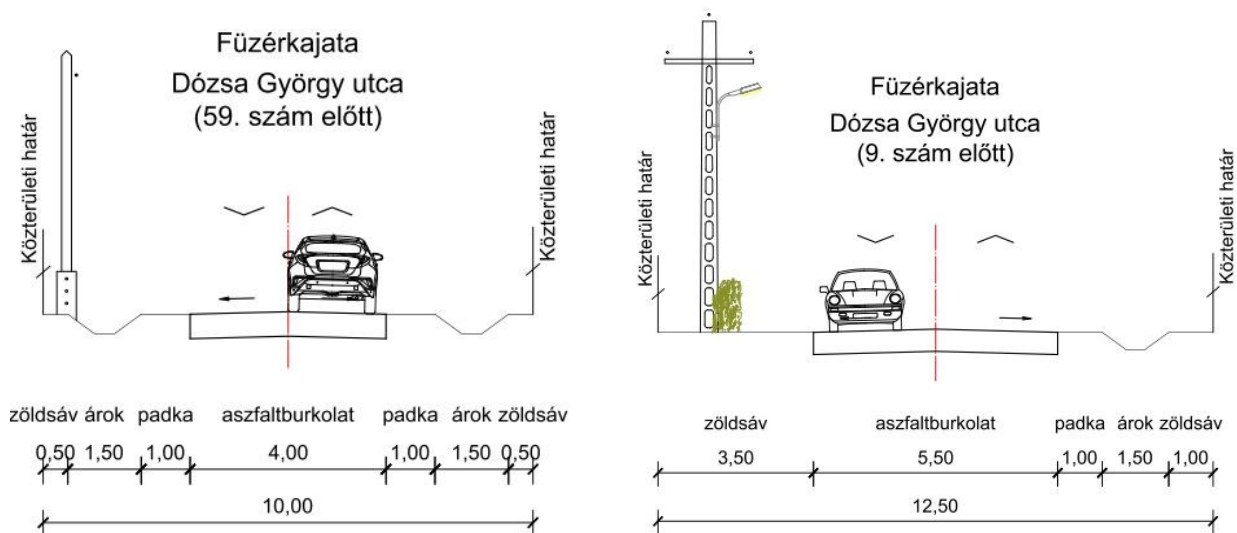
Mellékutak:

A településen gyűjtőút nem található.

A főbb kiszolgáló utak:

- Dózsa György utca (nyugati ág)
- Ady Endre utca
- Felszabadítók útja

A kiszolgáló utak (lakóutcák) jellemzően keskeny aszfalt burkolattal kiépítettek, gyalogos felülettel nem rendelkeznek és vízelvezetésüket nyílt árkok biztosítják.

KV-3. Jellemző keresztmetszelvények

14.2.3. Községi közlekedés

Közüti közösségi közlekedés

A települést a 3900 j. autóbusz-viszonylat szolgálja ki, amely Sátoraljaújhely és Hollóháza között közlekedik, érintve Pálházát, Kishutát, Nagyhutát, Füzérkaját, Füzérkomlóst, valamint Füzér települést is.

A község egyetlen autóbusz-megállóhelye:

- Füzérkajata, autóbusz-váróterem

Ellátottság mértéke

A település közösségi közlekedéssel való lefedettsége kb.85%-os a belterületi részekben, 300 m rágyalogási távolsággal vizsgálva.

KV-4. Községi közlekedési hálózat, Füzérkajata

14.2.4. Kerékpáros és gyalogos közlekedés

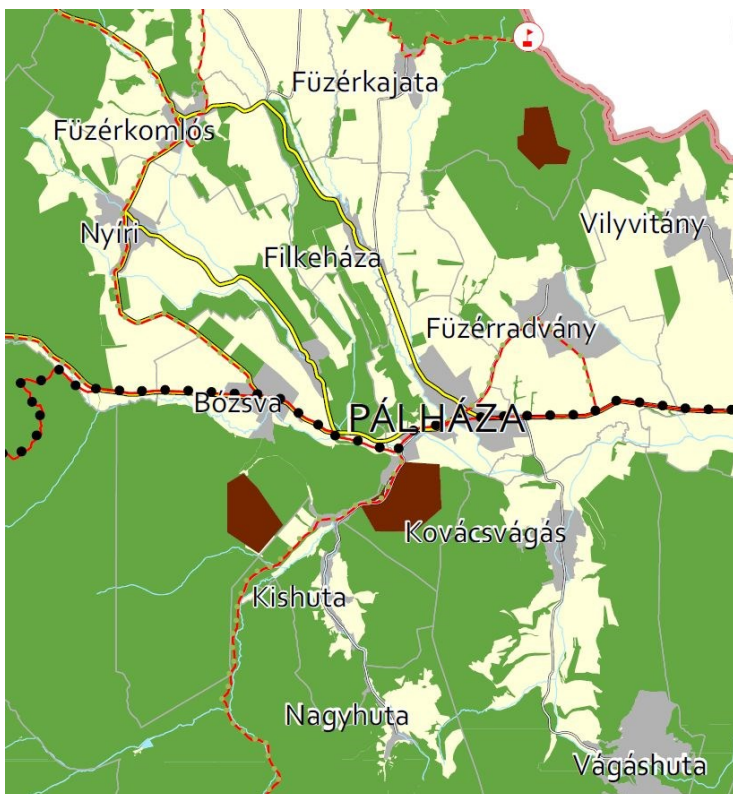
A település közigazgatási területén belül nincs kiépített kerékpáros infrastruktúra. Az útburkolat minősége és a kisvolumenű forgalomi terhelés lehetővé teszi a biztonságos kerékpározást a közúton. A gyalogosok számára nincs kiépített közlekedési felület, a buszmegálló közelében sem.

14.2.5. Parkolás

A településen közterületi parkolás nem jellemző, kiépített, kijelölt parkolófelület nincs.

14.2.6. Felsőbbrendű tervekben mutatott fejlesztések

Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegye Szerkezeti tervében nem látható a tervezési területet érintő fejlesztési elképzelés.

A legközelebbi közlekedési hálózatot érintő tervezett fejlesztés a térségben a Pálházán átvezető országos jelentőségű, illetve a Füzerkomlóson észak-déli irányban áthaladó térségi kerékpárút kiépítése lesz.

KV-5. Borsod-Abaúj-Zemplén
Vármegye Szerkezeti Terv, vonatkozó
részlet

FEJLESZTÉSI TERV, Közlekedés

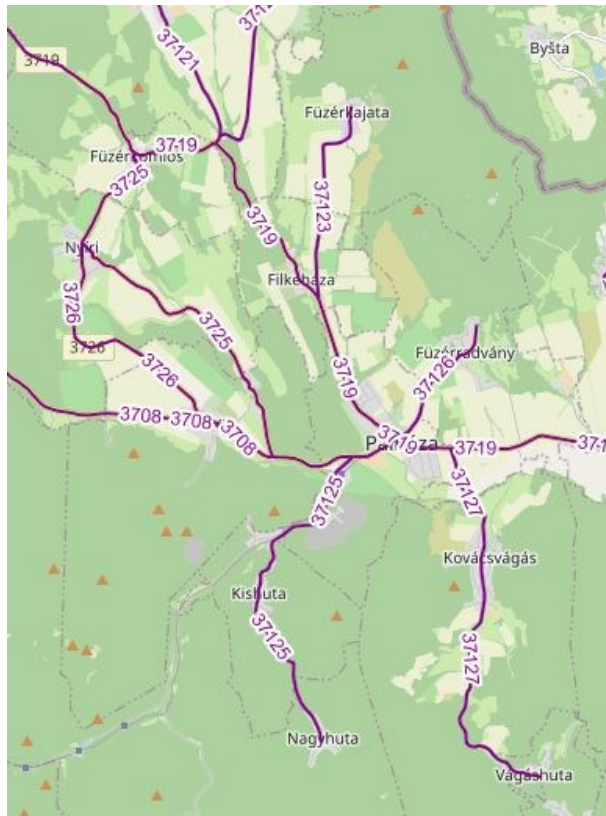
A település hatályos belterületi szabályozási tervében csak a délnyugati részen tervezett lakóterületi fejlesztés. Ennek kiszolgálására min. 12 m közterületi szélességű utakat szükséges kijelölni, annak érdekében, hogy az egyes közlekedési módok helyigénye mellett elérjen a közműsáv, a csapadékvizek elvezetését, vagy szikkasztását kiszolgáló nyílt árok, illetve legalább egyoldali gyalogjárda is.

14.3. KISHUTA

14.3.1. Hálózatok és hálózati kapcsolatok

Közüti kapcsolatok

Kishuta község Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegyében, annak székhelyétől, Miskolctól észak-keletre, kb. 92 km távolságban, míg Sátoraljahely városától észak-nyugati irányban található. A térségi központ Pálháza, a településtől kb. 3,5 km-re, észak-keletre.

A település megközelítését egy bekötőút (országos mellékút) biztosítja közvetlenül. A 37125. j. út északi irányban Pálházával kapcsolja össze a községet. A település az országos főúthálózatról csak közvetett módon, országos mellékutakon keresztül érhető el. A legközelebbi főút (18 km) a 37. sz. Felsőzsolca - Sátoraljaújhely II. rendű főút, amely a településről csak Pálházán és Sátoraljaújhelyen át érhető el. A legközelebb haladó gyorsforgalmi út az M30-as autót, amely nyugati irányban Pálházán és Telkibányán át közelíthető meg kb. 32 km távolságban, Hidasnémetinél.

KV-1. Térségi közlekedési hálózat

Térségi kapcsolatok:

A települést nem érinti kötöttpályás hálózati elem vagy térségi kerékpárút. A közösségi közlekedési szolgáltatás menetrendszerinti autóbusszokkal ellátott.

A térségi közúti kapcsolatokat az országos mellékúthálózat települést érintő szakaszai biztosítják:

Országos mellékutak

- 37125. j. Nagyhuta bekötőút

Útkategória: K.V.A. és B.IV.b.C.

Átlagos napi forgalom: 475 jnmű/nap (az országos közutak kezelője, a Magyar Közút Zrt. által, 2023. évre érvényes, közzétett adat). Nehéz tehergépjármű-forgalom: 47 jármű.

Kapacitásszámítás:

A vonatkozó útügyi műszaki előírás (ÚT 2-1.201:2008, „Közutak tervezése” – e-UT 03.01.11.) szerint:

Külterületen 2x1 forgalmi sávok esetében a megfelelő szolgáltatási szinthez tartozó forgalomnagyság: 1400 Ejm/ó kétirányban, az eltérhető: 2000 Ejm/ó kétirányban.

Belterületen 2x1 forgalmi sávok esetében a megfelelő szolgáltatási szinthez tartozó forgalomnagyság: 1500 Ejm/ó kétirányban, az eltűrhető: 2000 Ejm/ó kétirányban.

A 37125. j. úton haladó forgalom 48 jm/ó, ami nagyságrendekkel kisebb, mint a megfelelő szolgáltatási szinthez tartozó 1500 Ejm/ó. Az útszakaszon haladó nehéz teherforgalom aránya az átlagosnál magasabb

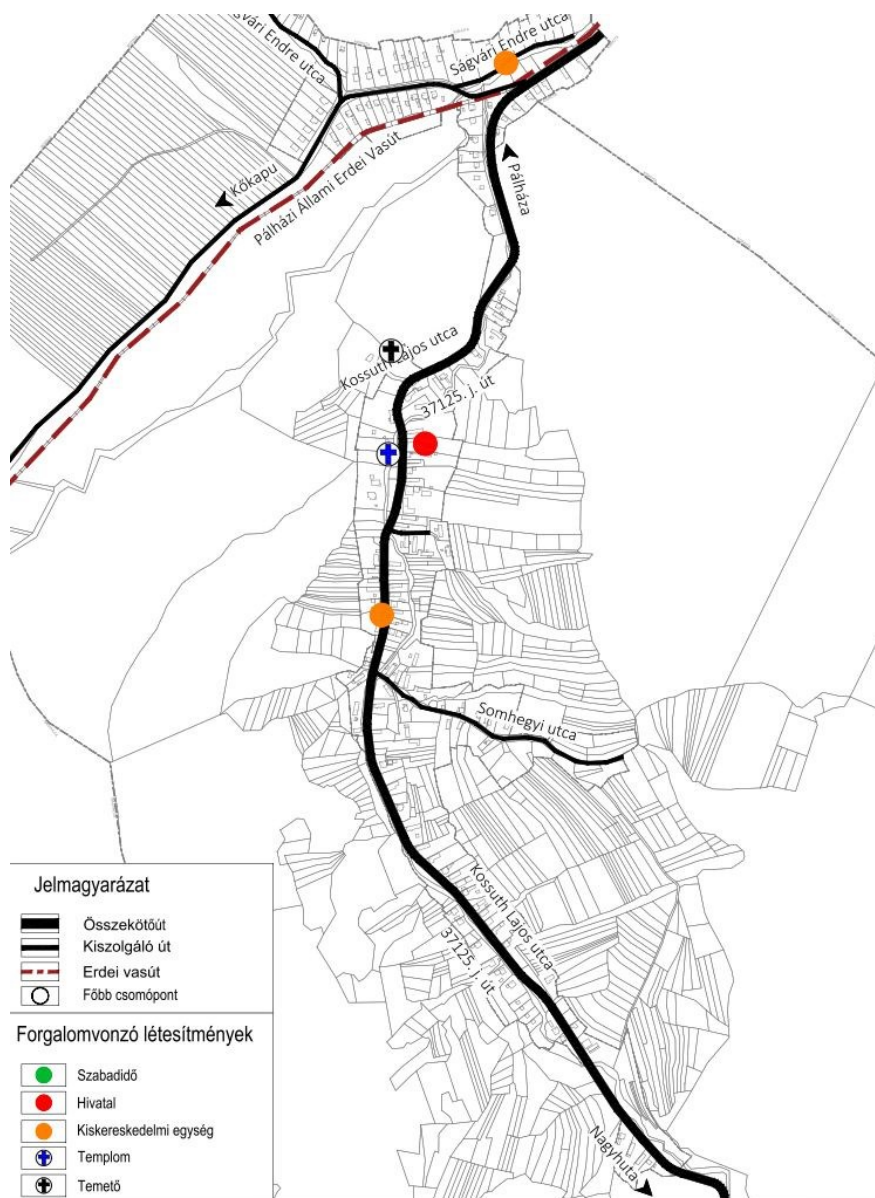
Vagyis a települést az országos közúthálózathoz kapcsoló országos mellékút forgalma nem jelentős, még bőven rendelkezik kapacitástartalékkal.

Kötőpályás közlekedés:

- Pálháza Állami Erdei Vasút

Pálháza – Kishuta – Kőkapu – Rostalló útvonalon az Északerdő ZRt. turistaszezonban keskeny vágányú erdei vasutat üzemeltet, amely kishutai megállója a település északi részén, a Kossuth Lajos utca (főutca) mellett található.

A település meglévő közlekedési hálózata a KV-2. ábrán látható.

KV-2. Helyi közlekedési hálózat, Kishuta

14.3.2. Közúti közlekedés

A település számára a legfontosabb útszakasz a 37125. j. országos mellékút, amely az egyetlen közúti csatlakozás az országos úthálózathoz a település számára. Itt közlekednek a községet kiszolgáló menetrendszerinti autóbuszjáratok is. A település középső és déli területein ez az egyetlen belterületi út.

Helyi közúthálózat:

A település úthálózatát a megközelítését biztosító országos mellékút, valamint a helyi jelentőségű utak alkotják.

Belterületi főút (B.IV.b.C.):

- Kossuth Lajos utca (37125. j. út)

Az útszakaszon keskeny, rossz minőségű széles aszfaltburkolat, rövid szakaszon kétoldali, de általánosan egyoldali, mély árok, közvilágítás oszlopok és zóldsávok helyezkednek el. Járda nincs.

Mellékutak:

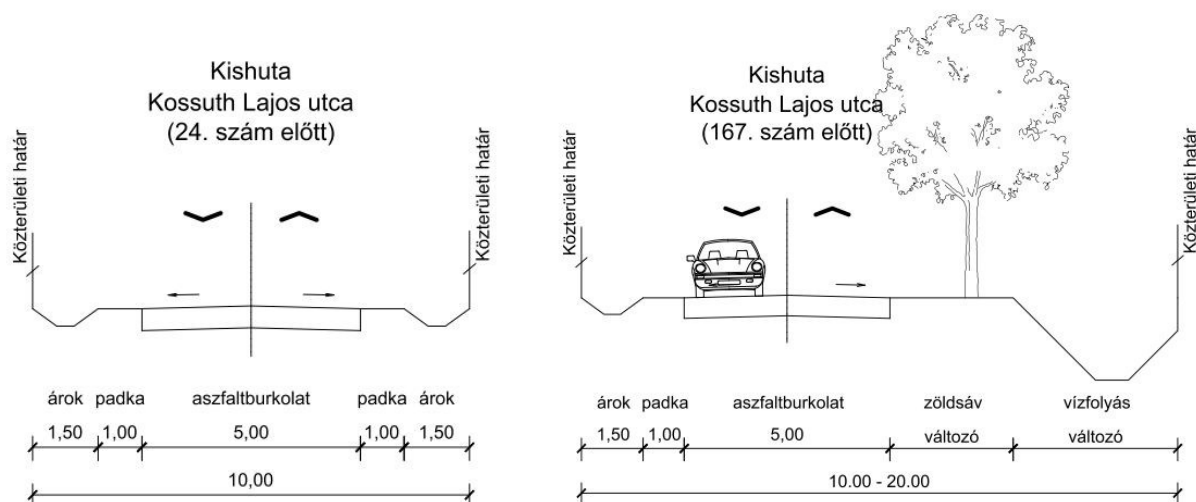
A településen gyűjtőút nem található.

A főbb kiszolgáló utak (útkategória: B.VI.D.C.):

- Szuhavölgy utca
- Somhegyi utca
- mezőgazdasági feltáró utak

A Szuhavölgy utca keskeny aszfaltburkolattal és kétoldali nyílt árkokkal, járda nélkül kiépített útszakasz. A közvilágítási és az elektromos vezetékeket tartó oszlopok többsége magánterületen áll. A többi kiszolgáló út (lakóutcák) jellemzően keskeny aszfaltburkolattal kiépítettek, gyalogos felülettel nem rendelkeznek és vízelvezetésüket nyílt árkok biztosítják.

Az országos mellékút csomópontjai forgalomtechnikai szempontból fejlesztést igényelnek (a kialakítás nem egyértelmű, túlburkolt csomópontok).

KV-3. Jellemző keresztmetszelvények

14.3.3. Községi közlekedés

Közüti közösségi közlekedés

A települést a 3900 j., a 3901. j. és a 3903. j. autóbusz-viszonylatok szolgálják ki, amelyek Sátoraljaújhely és Hollóháza, illetve Sátoraljaújhely és Pusztafalu között közlekednek, érintve Pálházát, Kishutát, Nagyhutát, Füzérkaját, Füzérkomlóst, Füzért és Bózsza települést is.

A községben két autóbusz-megállóhely található:

- Kishuta, kőkapui elágazás
- Kishuta, vegyesbolt

Ellátottság mértéke

A település közösségi közlekedéssel való lefedettsége kb.85%-os a belterületi részeken, 300 m rágyaloglási távolsággal vizsgálva.

KV-4. Községi közlekedési hálózat, Kishuta

14.3.4. Kerékpáros és gyalogos közlekedés

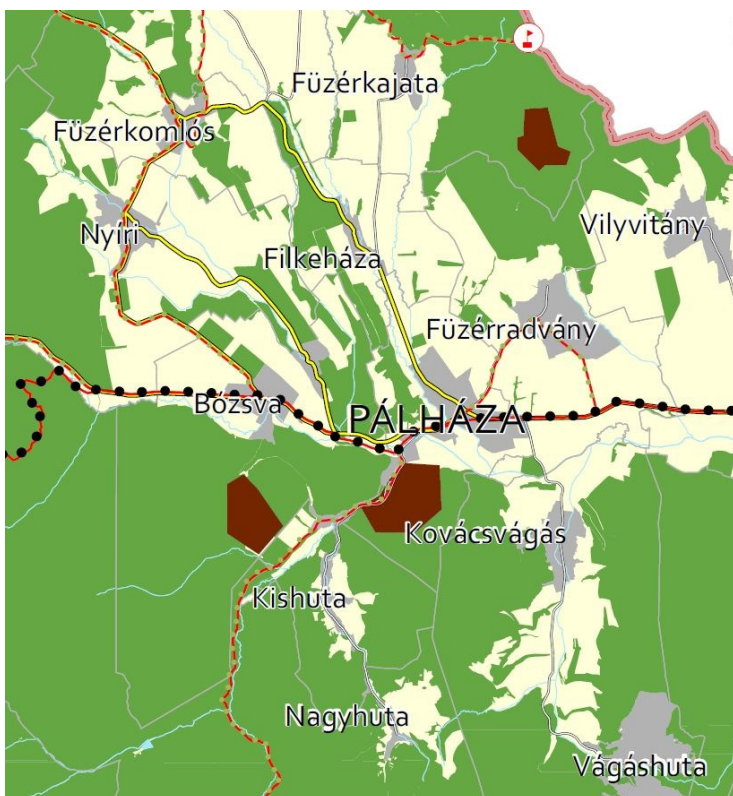
A település közigazgatási területén belül nincs kiépített kerékpáros infrastruktúra. Az útburkolat minősége és a kisvolumenű forgalomi terhelés lehetővé teszi a biztonságos kerékpározást a közúton. A gyalogosok számára nincs kiépített közlekedési felület, a buszmegállók közelében sem.

14.3.5. Parkolás

A településen közterületi parkolás nem jellemző, kiépített, kijelölt parkolófelület nincs, de a kisvasút megállójánál, valamint a kisbolt közelében lehetőség van néhány gépjármű közterületi várakozására.

14.3.6. Felsőbbrendű tervekben mutatott fejlesztések

Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegye Szerkezeti tervében nem látható a tervezési területet érintő fejlesztési elképzelés.

A legközelebbi közlekedési hálózatot érintő tervezett fejlesztés a térségben a Pálházán átvezető országos jelentőségű, illetve a Füzerkomlóson észak-déli irányban áthaladó térségi kerékpárút kiépítése lesz.

KV-5. Borsod-Abaúj-Zemplén
Vármegye Szerkezeti Terv, vonatkozó
részlet

FEJLESZTÉSI TERV, Közlekedés

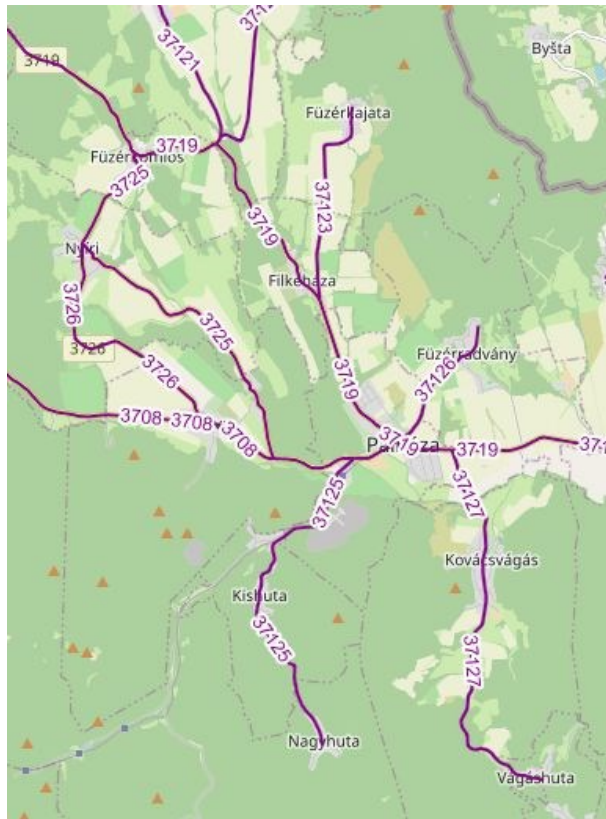
A település hatályos belterületi szabályozási tervében (a község adottságai miatt) nagyobb fejlesztések nem tervezettek. A jelenleg kiépítetlen közutak kiépítése, illetve bővítése esetén a területek kiszolgálására min. 10 m közterületi szélességű utakat szükséges kijelölni, annak érdekében, hogy az egyes közlekedési módok helyigénye mellett elférjen a közműsáv, a csapadékvizek elvezetését, vagy szikkasztását kiszolgáló nyílt árok, illetve legalább egyoldali gyalogjárda is.

14.4. NAGYHUTA

14.4.1. Hálózatok és hálózati kapcsolatok

Közüti kapcsolatok

Nagyhuta község Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegyében, annak székhelyétől, Miskolctól észak-keletre, kb. 95 km távolságban, míg Sátoraljahely városától észak-nyugati irányban található. A térségi központ Pálháza, a településtől kb. 6 km-re, észak-keletre.

A település megközelítését egy bekötőút (országos mellékút) biztosítja közvetlenül. A 37125. j. út északi irányban Kishutával és Pálházával kapcsolja össze a községet. A település az országos főúthálózatról csak közvetett módon, országos mellékutakon keresztül érhető el. A legközelebbi főút (20 km) a 37. sz. Felsőzsolca - Sátoraljaújhely II. rendű főút, amely a településről csak Pálházán és Sátoraljaújhelyen át érhető el. A legközelebbi haladó gyorsforgalmi út az M30-as autópályát, amely nyugati irányban Pálházán és Telkibányán át közelíthető meg kb. 35 km távolságban, Hidasnémetinél.

KV-1. Térségi közlekedési hálózat

Térségi kapcsolatok:

A települést nem érinti térségi kötőpályás hálózati elem vagy térségi kerékpárút. A közösségi közlekedési szolgáltatás menetrendszerinti autóbuszokkal ellátott.

A térségi közúti kapcsolatokat az országos mellékúthálózat települést érintő szakasza biztosítja:

Országos mellékutak

- **37125. j. Nagyhuta bekötőút**
Útkategória: K.V.A. és B.IV.b.C.

Átlagos napi forgalom: 475 jmu/nap (az országos közutak kezelője, a Magyar Közút Zrt. által, 2023. évre érvényes, közzétett adat). Nehéz tehergépjármű-forgalom: 47 jármű.

Kapacitásszámítás:

A vonatkozó útügyi műszaki előírás (ÚT 2-1.201:2008, „Közutak tervezése” – e-UT 03.01.11.) szerint:

Külterületen 2x1 forgalmi sávok esetében a megfelelő szolgáltatási szinthez tartozó forgalomnagyság: 1400 Ejm/ó kétirányban, az eltűrhető: 2000 Ejm/ó kétirányban.

Belterületen 2x1 forgalmi sávok esetében a megfelelő szolgáltatási szinthez tartozó forgalomnagyság: 1500 Ejm/ó kétirányban, az eltűrhető: 2000 Ejm/ó kétirányban.

A 37125. j. úton haladó forgalom 48 j/m/ó, ami nagyságrendekkel kisebb, mint a megfelelő szolgáltatási szinthez tartozó 1500 Ejm/ó. Az útszakaszon haladó nehéz teherforgalom aránya az átlagosnál magasabb.

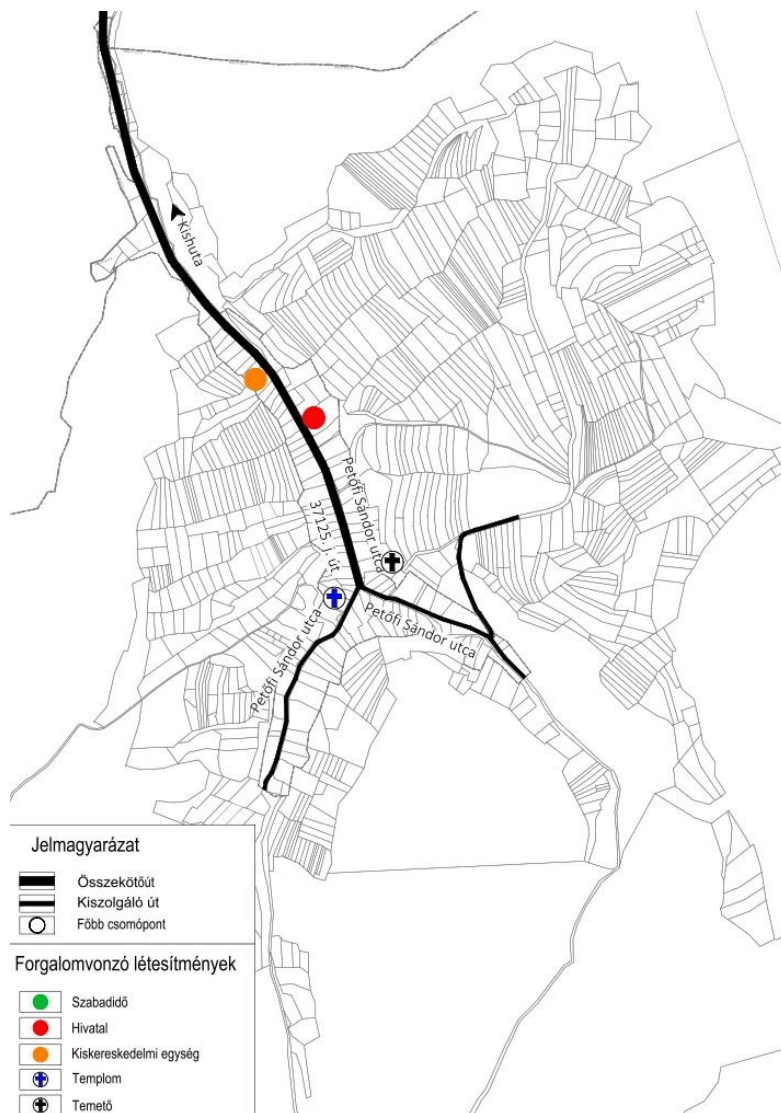
Vagyis a települést az országos közúthálózathoz kapcsoló országos mellékút forgalma nem jelentős, még bőven rendelkezik kapacitástartalékkal.

Kötőtpályás közlekedés:

- Pálháza Állami Erdei Vasút

Pálháza – Kishuta – Kőkapu – Rostalló útvonalon az Északerdő ZRt. turistaszezonban keskeny vágányú erdei vasutat üzemeltet, amely áthalad Nagyhuta község külterületén. A Kőkapu megálló Nagyhuta település területén található.

A település meglévő közlekedési hálózata a KV-2. ábrán látható.

KV-2. Helyi közlekedési hálózat, Nagyhuta

14.4.2. Közúti közlekedés

A település számára a legfontosabb útszakasz a 37125. j. országos mellékút, amely az egyetlen közúti csatlakozás az országos úthálózathoz a település számára. Itt közlekednek a községet kiszolgáló menetrendszerinti autóbuszjáratok is.

Helyi közúthálózat:

A település úthálózatát a megközelítését biztosító országos mellékút, valamint a helyi jelentőségű utak alkotják.

Belterületi főút (B.IV.b.C.):

- Petőfi Sándor utca (37125. j. út)

Az útszakaszon keskeny aszfaltburkolat, általánosan kétoldali mély árkok, közvilágítás oszlopok és zöldsávok helyezkednek el. Járda nincs. A közvilágítási és az elektromos vezetékeket tartó oszlopok egy része magánterületen áll.

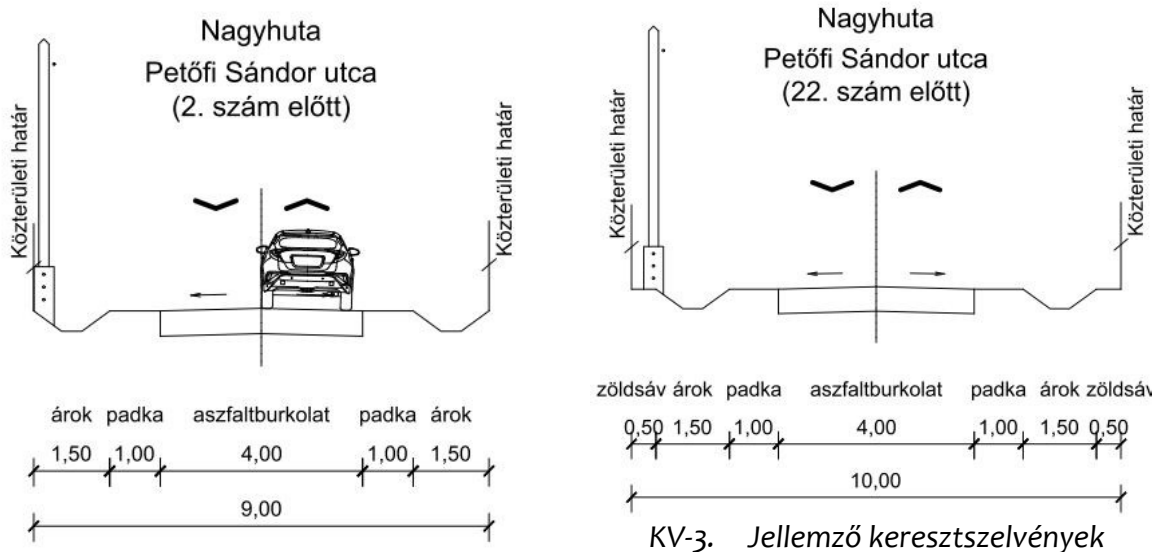
Mellékutak:

A településen gyűjtőút nem található.

A főbb kiszolgáló utak (útkategória: B.VI.D.C.):

- Petőfi Sándor utca (déli ágak)
- Erdei feltáró út a kisvasúttal párhuzamosan (Külterület, nyugati oldal)
- mezőgazdasági feltáró utak

A Petőfi Sándor utca kiszolgáló úti szakaszai keskeny közterületi szélességgel, egy sáv széles aszfaltburkolattal, kétoldali nyílt árkokkal, illetve egyoldali folyókával, járda nélkül kiépített útszakaszok. A kisvasúttal párhuzamosan haladó feltáró út kb. 3 m szélességgel kiépített, külterületi, aszfaltburkolatú út, szakaszonként egy-két oldali árokkal.

14.4.3. Községi közlekedés

Közüti közösségi közlekedés

A települést a 3900 j., a 3901. j. és a 3903. j. autóbusz-viszonylatok szolgálják ki, amelyek Sátoraljaújhely és Hollóháza, illetve Sátoraljaújhely és Pusztafalu között közlekednek, érintve Pálházát, Kishutát, Nagyhutát, Füzérkajátát, Füzérkomlóst, Füzért és Bózsva települést is.

A községben egy autóbusz-megállóhely található:

- Nagyhuta, autóbusz-forduló

Ellátottság mértéke

A település közösségi közlekedéssel való lefedettsége kb.70%-os a belterületi részeken, 300 m rágyaloglási távolsággal vizsgálva.

KV-4. Községi közlekedési hálózat, Nagyhuta

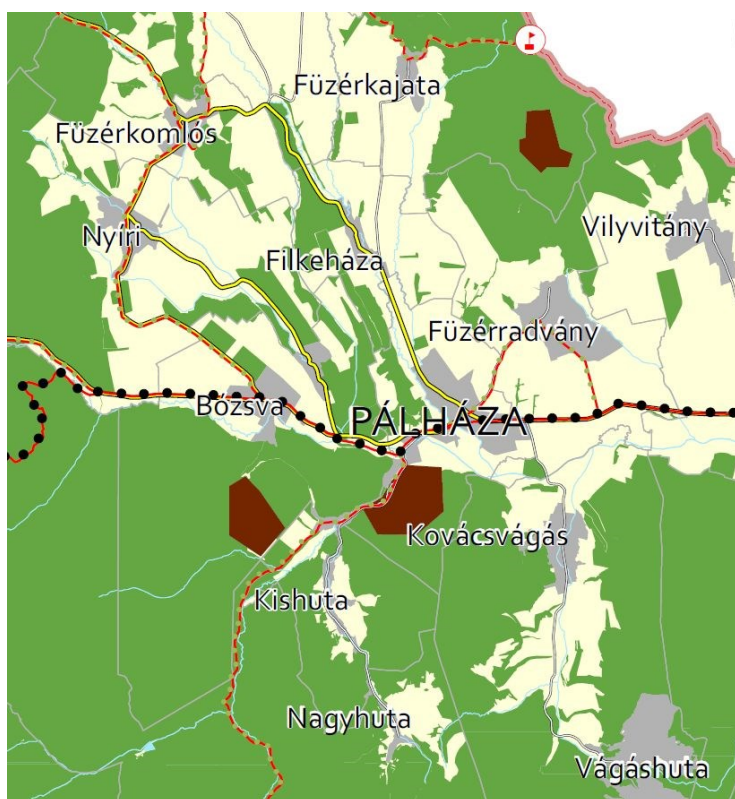
14.4.4. Kerékpáros és gyalogos közlekedés

A település közigazgatási területén belül nincs kiépített kerékpáros infrastruktúra. Az útburkolat minősége és a kisvolumenű forgalmi terhelés lehetővé teszi a biztonságos kerékpározást a közúton. A gyalogosok számára nincs kiépített közlekedési felület, a buszmegálló közelében sem.

14.4.5. Parkolás

A településen közterületi parkolás nem jellemző, kijelölt parkolófelület nincs, de a kisvasút megállójánál 15-20, az autóbuszfordulónál néhány gépjármű közterületi várakozására lehetőség van.

14.4.6. Felsőbbrendű tervekben mutatott fejlesztések

Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegye Szerkezeti tervében nem látható a tervezési területet érintő fejlesztési elképzelés.

A legközelebbi közlekedési hálózatot érintő tervezett fejlesztés a térségben a Pálházán átvezető országos jelentőségű, illetve a Füzérkomlóson észak-déli irányban áthaladó térségi kerékpárút kiépítése lesz.

KV-5. Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegye Szerkezeti Terv, vonatkozó részlet

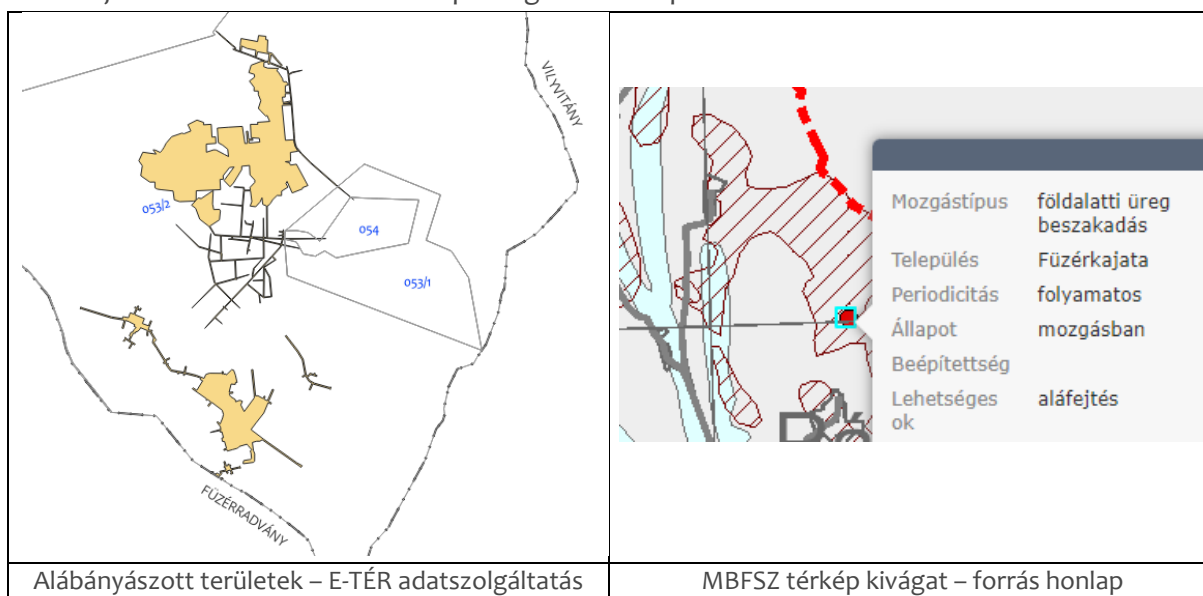
FEJLESZTÉSI TERV, Közlekedés

A település hatályos belterületi szabályozási tervében (a község adottságai miatt) nagyobb fejlesztések nem tervezettek. A jelenleg kiépítetlen közutak kiépítése, illetve bővítése esetén a területek kiszolgálására min. 10 m közterületi szélességű utakat szükséges kijelölni, annak érdekében, hogy az egyes közlekedési módok helyigénye mellett elférjen a közműsáv, a csapadékvizek elvezetését, vagy szikkasztását kiszolgáló nyílt árok, illetve legalább egyoldali gyalogjárda is.

15. Katasztrófavédelem, a területek használatát, építési tevékenységet befolyásoló vagy korlátozó tényezők

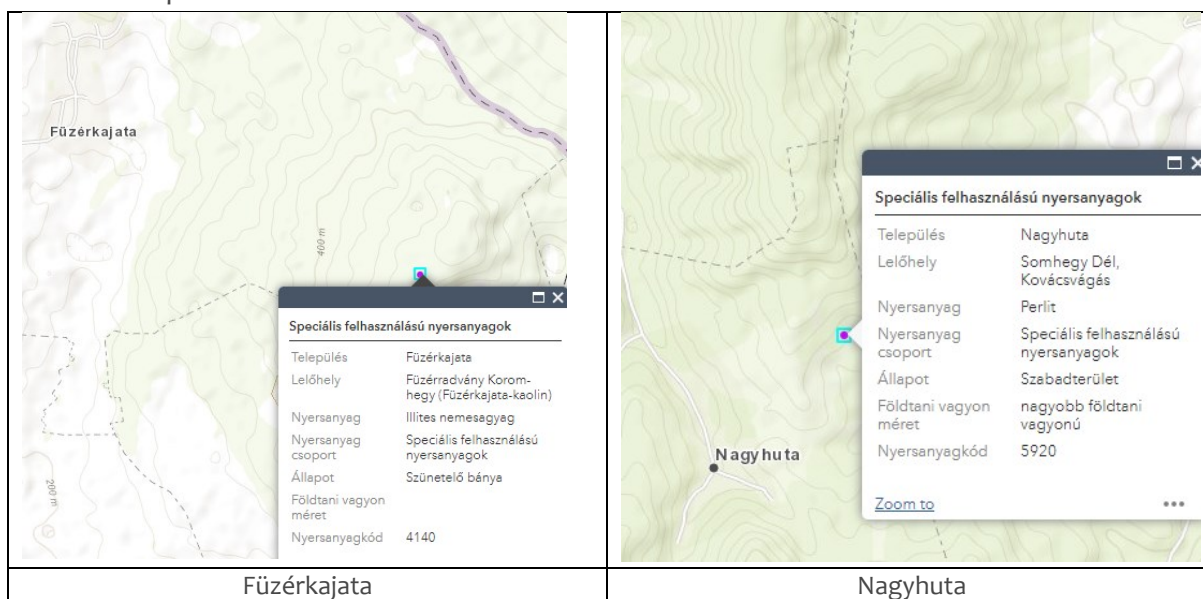
15.1. Építésföldtani korlátok

Az E-TÉR szakági adatszolgáltatásban földtani veszélyforrás területi érintettségről (alábányászott területek) információ a vizsgált települések vonatkozásában kizárólag Füzérkajata település vonatkozásában érkezett, az egykori bánya területének érintettségével. Az adatszolgáltatást a Magyar Bányászati és Földtani Szolgálat térképszerverén elérhető, Magyarország mozgásveszélyes területeit ábrázoló térképe is megerősít, melyen a vizsgált települések közül Füzérkajata vonatkozásában a térkép kivágaton szereplő információ található.

15.2. Ásványi nyersanyaglelőhely

Az E-TÉ szakági adatszolgáltatásban bányatelek érintettségéről adat nem érkezett, Ásványi nyersanyag vagyon övezetével Füzérkajata és Nagyhuta települések érintettek, mely érintettség az MBSZF térképszervere is lekövethető.

15.3. Vízrajzi veszélyeztetettség

Az országos és vármegyei területrendezési tervek, valamint az E-TÉR szakági adatszolgáltatásának nyilvántartása szerint megállapítható, hogy a vizsgált települések egyikén sincs rendszeresen belvízjárta terület, a nagyvízi meder és vízerózióknak kitett terület.

15.4. Árvízvédelem

15.4.1. Filkeháza

A települést a vízügyi ágazat árvízi védelmet nem igénylő települések között tartja számon, közigazgatási területe nagyvízi mederrel nem érintett, árvízzel nem veszélyeztetett.

Vízrajzi veszélyeztetettség

A települést magába foglaló átfogó megyei és országos területrendezési tervek alapján Filkeháza közigazgatási területe nagyvízi mederrel nem érintett.

Árvízveszélyes területek

A települést a nagyvízi meder nem érinti, így árvízveszélyeztetés sem várható.

Belvízveszélyes területek

A belvízveszélyes területekről átfogó felmérést a Pálfi féle belvíz-veszélyeztetettségi térkép rögzít. A térkép szerint Filkeháza területét belvízi veszély nem érinti.

15.4.2. Füzérkajata

A települést a vízügyi ágazat árvízi védelmet nem igénylő települések között tartja számon, közigazgatási területe nagyvízi mederrel nem érintett, árvízzel nem veszélyeztetett.

Vízrajzi veszélyeztetettség

A települést magába foglaló átfogó megyei és országos területrendezési tervek alapján Füzérkajata közigazgatási területe nagyvízi mederrel nem érintett.

Árvízveszélyes területek

A települést a nagyvízi meder nem érinti, így árvízveszélyeztetés sem várható.

Belvízveszélyes területek

A belvízveszélyes területekről átfogó felmérést a Pálfi féle belvíz-veszélyeztetettségi térkép rögzít. A térkép szerint Füzérkajata területét belvízi veszély nem érinti.

Mély fekvésű területek

A településen vannak mélyebben fekvő területrészek, amelyek a topográfiai adottságok mellett, a természet alakította mélyvonalak mentén alakultak ki.

A mély fekvésű területről a vízelvezetést a csapadékvíz elvezetés rendezésének keretében kell megoldani, hogy indokolatlanul ne alakuljon ki vízállásos terület.

Árvíz- és belvízvédelem

A települést nagyvízi meder nem érinti, így árvízvédelmet nem igényel.

Füzérkajata településen az előforduló vízelöntések, vízállások döntő hányada nem belvízi eseményként jelentkezik, hanem a vízelvezető hálózat kialakításának hiányából, vagy karbantartásának a hiányából származik. Ezeknek az elöntéseknek a kezelése önkormányzati

feladat, a szélsőséges csapadékesemény következtében keletkező helyi vízkár elhárítása „árvízi” esemény a helyi katasztrófavédelem feladata.

15.4.3. Kishuta

A települést a vízügyi ágazat árvízi védelmet nem igénylő települések között tartja számon, közigazgatási területe nagyvízi mederrel nem érintett, árvízzel nem veszélyeztetett.

Vízrajzi veszélyeztetettség

A települést magába foglaló átfogó megyei és országos területrendezési tervek alapján Kishuta közigazgatási területe nagyvízi mederrel nem érintett.

Árvízveszélyes területek

A települést a nagyvízi meder nem érinti, így árvízveszélyeztetés sem várható.

Belvízveszélyes területek

A belvízveszélyes területekről átfogó felmérést a Pálfi féle belvíz-veszélyeztetettségi térkép rögzít. A térkép szerint Kishuta területét belvízi veszély nem érinti.

Mély fekvésű területek

A településen vannak mélyebben fekvő területrészek, amelyek a topográfiai adottságok mellett, a természet alakította mélyvonalak mentén alakultak ki.

A mély fekvésű területről a vízvezetést a csapadékvíz elvezetés rendezésének keretében kell megoldani, hogy indokolatlanul ne alakuljon ki vízállásos terület.

Árvíz- és belvízvédelem

A települést nagyvízi meder nem érinti, így árvízvédelmet nem igényel.

Kishuta településen az előforduló vízelöntések, vízállások döntő hányada nem belvízi eseményként jelentkezik, hanem a vízvezető hálózat kialakításának hiányából, vagy karbantartásának a hiányából származik. Ezeknek az elöntéseknek a kezelése önkormányzati feladat, a szélsőséges csapadékesemény következtében keletkező helyi vízkár elhárítása „árvízi” esemény a helyi katasztrófavédelem feladata.

15.4.4. Nagyhuta

A települést a vízügyi ágazat árvízi védelmet nem igénylő települések között tartja számon, közigazgatási területe nagyvízi mederrel nem érintett, árvízzel nem veszélyeztetett.

Vízrajzi veszélyeztetettség

A települést magába foglaló átfogó megyei és országos területrendezési tervek alapján Nagyhuta közigazgatási területe nagyvízi mederrel nem érintett.

Árvízveszélyes területek

A települést a nagyvízi meder nem érinti, így árvízveszélyeztetés sem várható.

Belvízveszélyes területek

A belvízveszélyes területekről átfogó felmérést a Pálfi féle belvíz-veszélyeztetettségi térkép rögzít. A térkép szerint Nagyhuta területét belvízi veszély nem érinti.

Mély fekvésű területek

A településen vannak mélyebben fekvő területrészek, amelyek a topográfiai adottságok mellett, a természet alakította mélyvonalak mentén alakultak ki.

A mély fekvésű területről a vízelvezetést a csapadékvíz elvezetés rendezésének keretében kell megoldani, hogy indokolatlanul ne alakuljon ki vízállásos terület.

Árvíz- és belvízvédelem

A települést nagyvízi meder nem érinti, így árvízvédelmet nem igényel.

Nagyhuta településen az előforduló vízelöntések, vízállások döntő hányada nem belvízi eseményként jelentkezik, hanem a vízelvezető hálózat kialakításának hiányából, vagy karbantartásának a hiányából származik. Ezeknek az elöntéseknek a kezelése önkormányzati feladat, a szélsőséges csapadékesemény következtében keletkező helyi vízkár elhárítása „árvízi” esemény a helyi katasztrófavédelem feladata.

15.5. Építési tevékenységet korlátozó egyéb tényezők

Az építési tevékenységet korlátozó egyéb tényezők között szereplenek a közműellátás nyomvonalas és műszaki berendezései.

II HELYZETÉRTÉKELŐ MUNKARÉSZ

**A helyzetfeltárás és helyzetelemzés eredményeinek értékelése, szintézise
– problémák, értékek, fejlesztést befolyásoló tényezők összegzése**

1. Településhálózati összefüggések, térségi kapcsolatok

A községek az Észak-Magyarországi régióban, Borsod-Abaúj-Zemplén vármegye északkeleti szélén találhatók, a Sátoraljaújhelyi járásban. A hegyvidéki településeket nehézkes megközelíthetőség jellemzi. A községeknek nincsen főúti kapcsolatuk, a legközelebbi kapcsolatot a nagyjából 13 km-re keletre haladó 37-es számú főút jelenti Sátoraljaújhelytől északra. A legközelebbi M30-as autópálya nagyjából 30 km-re nyugatra található.

Egyik települést sem érinti vasútvonat. A községek lakosai a legközelebbi vasúti összeköttetést a nagyjából 15 km-re fekvő Sátoraljaújhelyen találják, ahol a 80-as számú Hatvan–Miskolc–Szerencs–Sátoraljaújhely-vasút vonal halad.

1. Területrendezés

A 2005 évben készült településrendezési tervek a 2018 évben készült országos, illetve 2020 évben készült megyei területrendezési tervhez képest eltérést mutatnak ami jellemzően az ingatlan-nyilvántartási adatokra épülő térségi tervek és a valós területhasználat szerint meghatározott települési területfelhasználások közötti eltérésekből adódik. A felülvizsgálat során az egyezőség megteremtése alapvető feladat.

2. Településfejlesztési és településrendezési tervi előzmények

A községek közül Füzérkajata és Nagyhuta rendelkezik Településfejlesztési Konceptióval (TFK), melyek 2005-ben készültek el a Provincia Területfejlesztési és Építészeti Tervező Kft. közreműködésével. A településfejlesztési koncepciók megfogalmazzák a települések jövőképét, illetve az ezen jövőkép eléréséhez szükséges fejlesztési célokat. A turizmusfejlesztés mindkét TFK-ban kitüntetett szerepet kapott. Nagyhuta esetében a koncepció konkrét helyi rendezési és fejlesztési programokat is bemutat röviden.

A települések hatályos Helyi építési szabályzatai (HÉSZ) és Szabályozási tervei (SZT) 2008-ban készültek el, külön a községek bel-, illetve külterületére vonatkozóan. A tervek az elkészülésük óta eltelt évek alatt elavulttá váltak, a jogszabályi körülményeknek és az aktuális, valós igényeknek való megfelelés érdekében a tervek felülvizsgálata vált szükségessé.

3. A települések társadalma

Az összesen 21 települést számláló Sátoraljaújhelyi járásban a községek mind a népességet, mind a területet, mind pedig a népsűrűséget tekintve a járási átlag alatt maradnak. Nagyhuta ugyanakkor nagy területével és alacsony népességszámával messze a legalacsonyabb népsűrűséggel bír a járásban. 2022-ben Kishután volt a legmagasabb a lélekszám (257 fő), melyet Füzérkajata (111 fő), Filkeháza (91 fő) és Nagyhuta (79 fő) követett.

Bár országosan csak 1980 után kezdődött meg a népességszám csökkenése, a vizsgált négy települést 1960-tól (Kishutát 1980-tól) napjainkig folyamatos és jelentős népességfogyás jellemzi. A községek kormegoszlásának és öregedési indexének alakulása csak részben mutatja a Magyarország, sőt majd egész Európa társadalmára jellemző előreledés képét. Filkeháza és Kishuta esetében az előreledés, míg Füzérkajata és Nagyhuta tekintetében a népesség jelentős

fiatalodása figyelhető meg az utóbbi két évtizedben. A „legfiatalosabb” korösszetételű község Filkeháza, míg a legkevésbé „fiatalos” település Kishuta.

A 2000 és 2022 közötti időszak nagy részében a halálozások száma minden községben meghaladta az élveszületések számát, illetve több ember hagyta el a településeket, mint ahányan érkeztek. Ennek következtében minden községben számottevő népességfogyás zajlott. Amennyiben nem következik be jelentős változás az eddigi folyamatokban, a községek népességszámának további csökkenése várható.

A vizsgált településeken, Kishuta kivételével, számottevően csökkent a lakások száma is. Kishután található a legtöbb lakás (2022-ben 150 db), amelyet Füzérkajata (81 db lakás), Filkeháza (37 db lakás) és Nagyhuta (36 db lakás) követ. Filkeháza kivételével meglehetősen magas a településeken a nem használt, lakatlan lakások aránya. Ráadásul minden községben számottevően növekedett a használaton kívüli lakások aránya. A települések lakásállományának viszonylag kedvezőtlen a komforthelyezete. Filkeházán, Kishután és Nagyhután viszonylag magas, Füzérkajátán viszont kifejezetten magas a lakásállomány átlagéletkora. Figyelembe véve a népességszám és a lakásállomány helyzetének alakulását, a lakások számának további csökkenése várható a jövőben. Ugyanakkor az utóbbi években a községekben jelentősen megnőtt a főként szlovák állampolgárok által megvásárolt és felújított ingatlanok száma. Ezen folyamatnak köszönhetően jelentősen csökken a településeken a kihasználatlan ingatlanok száma és lehetővé válik a lakásállomány fokozatos megújulása is a községekben.

A térbeli-társadalmi rétegződést, elkülönülést elősegítő tényezőként kell kiemelni a domborzati viszonyokat, amely Kishuta és Nagyhuta esetében a belterület nagyobb kiterjedését, jelentős szétszabdaltságát okozza. Ez különösen jellemző Kishutára, melynek belterületét ráadásul kettészeli a pálházi erdei kisvasút is. Mindemellett ugyanakkor a települések társadalmának csoportjai között megvan az átjárhatóság, jelentősebb konfliktusok nem alakultak ki a községek társadalmában.

A négy község esetében számos, a települési identitást erősítő tényező fellelhető. A községek legtöbbjében működik vagy tervben van olyan intézmény, amely a hagyományőrzést, a népi kultúra bemutatását emeli a középpontba. Filkeházán Tájház, Kishután Faluház működik, míg Nagyhután az önkormányzat szintén egy tájház kialakítását tervezi. A legtöbbször a hagyományőrzést és az egyházi ünnepeket a középpontba emelő települési rendezvények helyszínei a közintézmények és azok környezete.

A településeken átlagban a lakosság viszonylag jelentős része, 20 %-a vallja magát valamely nemzetiségi, illetve etnikai kisebbség tagjának. Füzérkajátán ugyan minden válaszadó magyarnak vallotta magát, azonban Filkeházán a lakosság 27 %-a ruszin, Kishután 33 %-a szlovák, Nagyhután pedig 19 %-a szintén szlovák nemzetiségi hovatartozását jelezte. A korábbiakhoz képest jelentősen nem csökkent a nemzetiségi, etnikai kisebbséghez tartozók aránya sőt, Kishuta esetében gyarapodott a szlovák kisebbség nagysága, köszönhetően a szlovák letelepedőknek. Filkeházán Ruszin, Kishután pedig Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat működik, melyeknek meghatározó szerepe van a községek társadalmi életében.

A vallási megoszlást tekintve Kishuta és Nagyhuta egy római katolikus település (73 % és 58 %), míg Filkeháza egy görögkatolikus (37 %), Füzérkajata pedig egy református (45 %) többségű község. Ugyanakkor számottevően csökkent a vallás szerepe, a vallásosság mértéke a községekben.

4. A települések humán infrastruktúrája

A községek alacsony népességszámából is adódóan a humán infrastruktúra intézményei helyben csak igen korlátozott számban és kapacitással állnak az itt élők rendelkezésére. A közszolgáltatások nagy részének igénybevételéhez ezért a községek lakóinak másik településekre, elsősorban Pálházára és Sátoraljaújhelyre kell utazniuk.

Az egészségügyi alapellátás körzeti szinten van megszervezve és a Hegyközi Területfejlesztési és Alapellátási Társulás keretein belül működik. A felnőtt háziorvosi, gyermekorvosi, fogorvosi és védőnői ellátást a községek lakói Pálházán tudják igénybe venni. Szakrendelések, kórházi ellátás és hétvégi orvosi ügyelet a kb. 15 km-re fekvő Sátoraljaújhelyen, illetve a kb. 90 km-re lévő Miskolcon, gyógyszerár pedig Pálházán áll a legközelebbi rendelkezésre.

Szintén a Hegyközi Társulás keretein belül, a Pálházai Körzeti Alapszolgáltatási Központon keresztül látják el a települések a szociális feladatokat. A pálházai székhelyű intézmény felel a családsegítő és gyermekjóléti szolgálat, a házi segítségnyújtás, az idősek nappali ellátásának, a szociális étkeztetés, a gyermekétkeztetés, illetve a pszichiátriai és szenvedélybetegek nappali ellátásának a működéséért. Az időskorúak nappali ellátásához kapcsolódó szolgáltatások helyben Kishután és Füzérkajátán vehetők igénybe az Idősek Klubjában. A házi segítségnyújtás és a szociális étkeztetés helyben, házhoz menően elérhető.

A vizsgált községben nem működik nevelési, illetve oktatási intézmény. A bölcsődés és óvodás korú gyermekek legtöbbször a Hegyközi Társulás által fenntartott Pálházai Hegyközi Tündérvárás Óvoda és Mini Bölcsődébe jár. Az általános iskolás korú gyerekek nagy része az ugyancsak pálházai székhelyű Hegyközi Nyelvoktató Szlovák Nemzetiségi Általános Iskolába jár. Középiskolai oktatás legközelebb a kb. 15 km-re fekvő Sátoraljaújhelyen található.

A vizsgált települések mindegyikén működik legalább egy közművelődési intézmény, melyek legtöbbször egyszerre tölti be a könyvtár és a művelődési ház, kultúrház szerepét, illetve rendezvényhelyszínül is szolgál. Ezen intézmények mellett Filkeházán Tájéző, Kishután pedig Faluház működik.

A vizsgált települések 6 másik, a Sátoraljaújhelyi járáshoz tartozó településsel együtt tartják fent a Pálházai Közös Önkormányzati Hivatal-t. A településeken körzeti megbízottak teljesítenek szolgálatot, akiknek a munkáját a Füzérkajata Polgárör Egyesület segíti.

A községekben igen fontos szerep hárul a falugondnoki szolgálatra, hiszen a települések lakói sokszor csak a falugondnoki szolgálat segítségével tudnak a községekben nem elérhető javakhoz hozzájutni és az alapszolgáltatásokat igénybe venni.

Mind a négy település megalkotta a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (HEP), amely a 2023-2028 közötti időszakra vonatkozik. A HEP beazonosítja a diszkriminációval leginkább érintett csoportok (mélyszegénységben élők és romák, gyermekek, nők, idősek, fogyatékkal élők) problémáit és rögzíti a fejlesztési lehetőségeket.

5. A települések gazdasága

Bár a négy település az ország egyik legkevesbé fejlett régiójának a része, megyei és járási szinten jóval erősebb gazdasági potenciállal rendelkező környezetet tudhat a magáénak.

A versenyképességet döntően befolyásoló tényezőket szemlélve elmondható, hogy a községeket nehézkes megközelíthetőség jellemzi. Főúti kapcsolat kb. 13 km-re keletre Sátoraljaújhelynél,

autópálya kb. 30 km-re nyugatra, míg vasúti összeköttetés szintén Sátorajáújhelyen érhető el legközelebb. A buszközlekedést választóknak ritkás menetrendekkel, hosszú menetidőkkel és számos átszállással kell számolniuk. A munkaerő képzettségét tekintve az utóbbi időszakban számottevően javult a helyzet ugyanakkor, Nagyhuta kivételével, a képzettség még mindig nagyságrendekkel kedvezőtlenebb az országos mértéknél. A települések és környezetük sincsenek híján az idegenforgalmi szempontból kedvező adottságoknak, ugyanakkor a Sátorajáújhelyi járás idegenforgalmi ágazata megyei összehasonlításban közepes szintű fejlettséget mutat és a községekben a turisztikai adottságok kiaknázása a vendéglátási infrastruktúrát tekintve eddig elmarad a lehetőségektől, illetve a vizsgált településeken eltérően alakul. 2022-ben Filkeházán és Füzérkajátán 1-1, Kishután 4, Nagyhután pedig 8 kereskedelmi szálláshely működött. Külön ki kell emelni Nagyhutát, ahol folyamatosan és jelentős mértékben emelkedett a szálláshelyek és a vendégéjszakák száma. A településen eltöltött vendégéjszakák száma önmagában és a település lélekszámához viszonyítva is komoly eredmény. A települések adottságai, domborzati viszonyai, hegyvidéki, nyugodt falusias karakterük, harmonikus tájba illeszkedésük, összekapcsolva a térség turisztikai attrakcióival, kiváló alapot adnak az idegenforgalmi ágazat sikeres fejlesztéséhez.

Az utóbbi nagyjából tíz esztendőben minden településen jelentősen növekedett a foglalkoztatottak és ezzel egy időben csökkent a munkanélküliek aránya. 2022-ben Füzérkajátán volt a legmagasabb, míg Nagyhután a legalacsonyabb a regisztrált munkanélküliek száma. Minden községben, illetve a többi térségi szinten is jelentősen csökkent a munkanélküliségi ráta. Ez alól csak Füzérkajata jelent kivételt, ahol jelentős növekedés tapasztalható. A helyi munkahelyek alacsony száma és a más településen történő munkavállalást jelentősen akadályozó közlekedési nehézségek miatt a vizsgált községek lakosai számára sok esetben a közmunka jelenti az egyetlen kereseti lehetőséget. Mindemellett Filkeháza kivételével a települések mindegyikén csökkent a közfoglalkoztatásban résztvevők létszáma.

A vizsgált 2000 és 2022 közötti időszakban járási szinten és a vizsgált településeken is számottevően nőtt a működő gazdasági szervezetek száma. 2022-ben Kishután 18, Nagyhután 8, Füzérkajátán 5, Filkeházán pedig 1 vállalkozás működött. A vállalkozássűrűséget tekintve Nagyhuta az élmezőnyhöz, Kishuta a középmezőnyhöz tartozik, Füzérkajata és Filkeháza pedig a járási mezőny végén található. Így míg Nagyhuta és Kishuta erősebb gazdasági potenciált mutat, addig Füzérkajata és Filkeháza jelentősen gyengébb gazdasági erőt képvisel.

A településeken az országos viszonyokkal megegyezően a tercier szektorban működik a legtöbb vállalkozás, bár általánosságban az országosnál jóval kevésbé domináns ez a szektor. Filkeháza és Füzérkajata esetében a szolgáltató szektor dominál, Kishután és Nagyhután az ipari szektor is jelentős szereppel bír, míg a mezőgazdasági szektor szerepe Füzérkajátán a leginkább számottevő. Az utóbbi nagyjából tíz esztendőben Füzérkajátán, Kishután és Nagyhután is csökkent az ingázók aránya. Jelentősen növekedett azonban az ingázás mértéke Filkeháza esetében. Meglehetősen magas az ingázók aránya Filkeházán és Kishután, ahol a foglalkoztatottak nagyjából kétharmada másik településen dolgozik. Füzérkajata és Nagyhuta esetében közel megegyezik az ingázók és a helyben dolgozók aránya. A településen foglalkoztatottak száma Filkeházán a legalacsonyabb, míg messze a legtöbb munkahellyel Kishuta bír. A településen foglalkoztatottak között Filkeháza, Füzérkajata és Kishuta esetében is a helyi foglalkoztatottak vannak többen. Fontos kiemelni, hogy Nagyhuta esetében az alacsony lélekszámhoz viszonyítva meglehetősen magas a munkahelyek száma.

6. Az épített környezet értékei, problémái

A vizsgált települések közül csak Filkeházán található műemlék, amelyhez műemléki környezet is tartozik. A Szentháromság görögkatolikus templom 1804-1813 között épült és 1958 óta élvez műemléki védeltséget. A templomhoz gondozott park és Görögkatolikus Parókia is tartozik.

A települések mindegyikén vannak helyi védett épületek, értékek. Filkeházán és Füzérkajátán 5-5, Kishután 4, Nagyhután pedig 2 helyi védett épületet, értéket rögzít a TKR.

7. Táji-, természeti adottságok, tájszerkezet

A négy település a Zempléni-hegység környezetében fekszik. Nagyhuta és Kishuta Központi-Zemplén kistáj részét képezik, míg Filkeháza és Füzérkajata a Hegyköz kistájcsoporthoz tartozik. A Tokaj-Zempléni-hegyvidék különbözik a többi vulkáni hegységtől, a vulkánosság befejeztével ugyanis tönkösödött a hegység, így az eredeti jellegzetes vulkáni formák ma hiányoznak.

A települések tájszerkezetét változatos domborzati adottságok jellemzik.

ERDŐK

A települések közigazgatási területének nagy részét a hagyományos tájhasználatból fakadóan az erdőterületek uralkodnak, különösen Nagyhuta és Kishuta esetén. A négy település közül **Nagyhuta erdőszültsége magas** az országos átlag felett van több, mint **90 %**, de **Kishután és Füzérkajátán is 70 %-os** az erdőszültség. **Filkeháza** területhasználatát változatosabb, itt csak a közigazgatási terület **negyedét fedi erdő**. A Zemplén uralkodó erdőtípusai a gyertyános-tölgyesek, a bükk elegyes tölgyesek és a bükkösök. A déli kitettségű lejtőket kocsányos- és kocsánytalan tölgyek erdői fedik. A magasabb régiókban, elsősorban az északi oldalakon a bükk alkot erdőséget.

Az Országos Erdőállomány Adattár **kataszter Füzérkajata (92%) és Filkeháza (76%)** esetén **gazdasági erdőként** jelöli jellemzően az erdőket. Bár ezen a települések külterülete Natura2000 terület és Országos ökológiai hálózat elemei által lefedettek, országos jelentőségű természetvédelmi oltalom alatt nem állnak. A másik két falu külterülete részben vagy egészben érintett a **Zempléni Tájvédelmi Körzet** védett területeivel. Míg **Nagyhuta beékelődik** a TK területébe, addig **Kishuta nyugati oldala** fedett a TK védett területeivel. Evvel összhangban a **védelmi rendeltetésű erdők** arány a meghatározó, **Nagyhután 99 %**, míg **Kishután 54 %** az arányuk.

A településrendezési eszközök szerint kizárólag **Ev jelű védelmi erdők fedik le Filkeháza, Füzérkajata és Nagyhuta külterületét**. Kishután jelöl egyedül **Eg jelű gazdasági erdőterületet** a szabályozás, azonban ezek nem erdő művelési ágú és kataszteri erdőként jelölt területeket fednek le. A kataszteri erdők függetlenül attól, hogy gazdasági vagy védelmi elsődleges rendeltetésűek, **Ev jelű védelmi erdőként** szabályozottak. Így az **elsődleges rendeltetés és a szabályozási tervi besorolása** az erdőknek **nincs összhangban**, mely utóbbinak indokoltsága, hogy a települések külterülete, így az erdők is, Natura2000 területek és az ökológiai hálózatnak is része.

A településeken **nagyrészt összhangban vannak a művelési ág, a valós állapot és az erdészeti nyilvántartás szerinti erdők**, kisebb eltérések azért mutatkoznak csak egy-egy területén. A korábbi településrendezési eszközök és a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Térség szerkezeti terve tekintetében azonban településenként eltérő mértékben, de kimutathatók eltérések.

FILKEHÁZA

A hatályos településrendezési eszközök a valós és kataszteri erdőknél jóval kisebb területeken jelöl erdő területfelhasználást és ennek megfelelően erdő övezetet. A BAZMTrT szerkezeti terve szerint több erdő művelési ágú és kataszteri erdő került erdőtertségbe besorolásra, mint a TSZT és SZT által jelölt erdők. Így a **TSZT és megyei szerkezeti terv közötti eltérésnek köszönhetően nem teljesül az összhang az erdőterületek esetén**. Ugyanis az erdőgazdálkodási térségben, térségi erdő övezetben a hatályos TSZT szerint kijelölt erdőterületek nagysága csak 63 %-os arányt ér el, így meg sem közelíti a jogszabályban előírt 95 %-os arányt.

FÜZÉRKAJÁTA

Több erdő művelési ágú földrészlet nem jelölt a szabályozási terven erdő övezetként, ugyanakkor az Adattári nyilvántartásban szerepelő, valós erdők. A BAZ Megyei TrT-ben kijelölt **erdőgazdálkodási térség** és erdő övezet a hatályos településrendezési eszközöknél **nagyobb mértékben mutat összhangot** a település **Adattár szerinti és valós erdőterületeivel** is. Ennek a **TSZT és megyei szerkezeti terv közötti eltérésnek köszönhetően nem teljesül az összhang az erdőterületek esetén**. Ugyanis az erdőgazdálkodási térségben, térségi erdő övezetben, a hatályos TSZT szerint kijelölt erdőterületek nagysága csak 92 %, így nem éri el az előírt 95 %-os arányt. A településen a fásított területek aránya jelentősnek mondható, melyek se a településrendezési eszközökben, sem a BAZMTrT megyei szerkezeti tervén nem jelöltek erdőterületekként.

NAGYHUTA

A valós és nyilvántartások szerinti erdőket a korábbi **településrendezési eszközök is erdőként jelölik**, azonban **eltérések** itt is mutatkoznak. Köztük a Senyő-patak menti területeket **Mk jelű** kertes és a Kemence-patak menti területeket **Má-Eö jelű mezőgazdasági területbe sorolja**. A BAZMTrT **erdőgazdálkodási térsége** és erdő övezete a település **külterületének nagy részét lefedi**, köztük az említett SZT szerinti mezőgazdasági területeket is, melyből a térségi és településrendezési eszközök közötti eltérés adódik. Ennek aránya azonban nem haladja meg az 5 %-os mértéket, így **teljesül a jogszabályi előírás**.

KISHUTA

Az erdők tekintetében a településrendezési eszközök különbséget mutatnak az erdészeti és földhivatali nyilvántartásoktól, leginkább az ÉNy-i településhatáron fekvő kataszteri erdők egységesen **Mk jelű** kertes mezőgazdasági területekként jelöltek a TSZT-n és **Má-Eö jelű** általános mg. területként a szabályozáson. A BAZMTrT **erdőgazdálkodási térsége** és erdő övezete a település **külterületének nagy részét lefedi**, köztük rétként, szántóként nyilvántartott és kivett területeket.

A fentiek következtében az erdőterületek felülvizsgálatra szorulnak, elsősorban a kataszteri erdőterületeknek és BAZMTrT erdő térségének és övezetnek történő megfeleltetés érdekében.

MEZŐGAZDASÁGI TERÜLETEK

Tájszerkezeti jellegüket, a mezőgazdasági területek településszerkezetben betöltött szerepét, elhelyezkedését és azok valós területhasználatát, a művelt területek kiterjedését tekintve, a négy

település két jellemző csoportba osztható. Filkeháza és Füzérkajata a környező településekhez képest nagyobb kiterjedésű, összefüggő gyepterületekkel és művelés alatt álló nagyüzemi mezőgazdasági területekkel, szántóföldekkel és gyümölcsösökkel rendelkezik. Evvel szemben a művelt mezőgazdasági területek aránya Nagyhuta és Kishuta esetén igen alacsony, a gyümölcsösök részaránya is elenyésző.

FILKEHÁZA ÉS FÜZÉRKAJATA

Filkeháza és Füzérkajata a környező településekhez képest nagyobb kiterjedésű, **összefüggő gyepterületei tájképi és természetvédelmi szempontból is értékesek**. A településeken jellemző nagyüzemi gyümölcsösök és a szántóföldi művelés területei a gyepek mellett meghatározzák a mezőgazdasági táj megjelenését. Az elmúlt időszakban a **gyümölcsültetvények kiterjedése jelentősen megnövekedett** mindkét településen. A külterületeket összefüggő dióültetvények fedik településenként összesen 60 ha és 80 ha nagyságban. A gyümölcsös és szántó területek nem kerültek differenciálásra a szabályozás által, egyaránt az intenzív általános mezőgazdasági terület Má-Iő jelű övezetébe soroltak.

A kertes művelés ma már nem jellemző a településeken, a belterülethez csatlakozóan elhelyezkedő volt zártkerti területeken vannak kert, szőlő, gyümölcsös és szántó művelési ágban nyilvántartott földrészletek. A területegységekre jellemző a művelés felhagyása, a szukcessziós folyamatok megindulása, a természetes vegetáció térhódítása. Azonban a volt zártkerteket a településrendezési eszközök Mk-2 jelű kertes övezetbe, míg a BAZMTrT mezőgazdasági térségbe sorolja. Ebben az esetben a valós területhasználat nem felel meg az övezeti és térségi besorolásnak.

A településeken a szántók parlagon hagyásával, a szukcessziós folyamatok erőteljes megindulásának köszönhetően természetes és természetközeli gyepek állományok jöttek létre. A már meglévő gyepterületekhez csatlakozóan ezeknek a földrészleteknek kaszált rétként, legelőként való használata összefüggő kiterjedt extenzív hasznosítású területrészek kialakulásához vezetett. A korábbi szabályozási terv szándék szerint **önálló övezetet** határozott meg az ökológia és tájképi szempontból értékes **extenzív gyepeknek** Má-Eő jelű mezőgazdasági területként. A kialakult **másodlagos gyepterületek** azonban még **nem tartoznak ebbe az övezetbe**, pedig intenzív mezőgazdasági területként való kezelésük nem indokolt. A **differenciált övezeti rendszer** a továbbiakban is **fenntartandó**, azonban **korrekcióra szorul**, melyben **ténylegesen elkülöníthetők az ökológiai szempontból érzékenyebb területek a nagyüzemi művelés szántóföldi, illetve a gyümölcsösök területeitől**. A hatályos szabályozás továbbá nem támasztja alá az extenzív területek szigorú védelmét, így **mind a besorolások, mind a szabályozási előírások felülvizsgálata szükséges**.

A BAZMTrT mezőgazdasági térsége jellemzően a tényleges mezőgazdasági területeket fedi le. A hatályos TSZT és SZT által kijelölt mezőgazdasági területek azonban ennél még nagyobb területeken jelöltek, így ennek köszönhetően **a magasabbrendű térségi tervekkel az összhang biztosított**.

NAGYHUTA ÉS KISHUTA

Nagyhután az erdőterületek kimagasló aránya mellett a **szántóterületek előfordulási aránya alacsony 3 %**, szintúgy a természetes **gyepek** – legelők, rétek aránya is **elenyésző**, nem éri el a 5 %-os arányt sem. A **Kemence-patak völgyében** szukcesszió előrehaladtával részben gypesedő

szántók, a gyepek területekkel együtt **Má-E jelű** általános mezőgazdasági területet extenzív használatra” elnevezésű területfelhasználásba és **Má-Eö jelű övezetbe** soroltak. A **Senyő-patak** menti **rétek Mk jelű kertes** mezőgazdasági **övezetbe** kerültek.

Kishután a **szántó** művelési ágban nyilvántartott területek jelentenek viszonylag **nagyobb, 14 %-os arányt**, a **rétek** és **legelők aránya** itt is **alacsony**. Elhelyezkedésüket tekintve az szántóknak az ÉK-i Bózsai határon, a gyepeknek a Kemence-patak mentén meghatározó a jelenlétük. Szabályozási terv szerinti besorolásuk szintén Má-Eö jelű övezet. A kisebb rétek, melyek elszórtan találhatók jellemzően erdőterületi besorolást kaptak.

Művelt összefüggő szántóterületek egyik településen **sem jelennek meg** a tájszerkezetben. **Szántó** művelési ágban **nyilvántartott** területek mindkét településen legnagyobb arányban a **belterület mellett**, nyugati és keleti irányban elhelyezkedő **apróparcellás** telekstruktúrájú **domboldalakon** jellemző. A **felhagyott parlag területeken erőteljes szukcessziós folyamatok** figyelhetők meg, a területek jelentős része ma már **faállománnyal fedett**. A szabályozási terven ezek a területegységek **Nagyhután Mk-2 jelű kertség övezetbe** soroltak, bár nem zártkerti területek, míg **Kishután** az **erdősülő** területeket **erdőterületekként** kezelik.

A BAZMTrT térségi szerkezeti terve **Nagyhután** mezőgazdasági térségbe kizárólag a belterület menti domboldalak szántóként, néhány földrészlet tekintetében gyepeként nyilvántartott területrészeit sorolta. A település patak völgyeiben, illetve erdősült területek tisztásain található gyepterületek egységesen erdő térségbe soroltak. A **megyei tervvel való összhang** azonban **biztosított** a hatályos településrendezési eszközök szerint. Evvel szemben **Kishután**, mivel a **belterületet övező** felhagyott **szántók** nem mezőgazdasági területbe, hanem **erdőbe** soroltak a BAZMTrT-vel való **összhang nem biztosított**. Bár a kialakult állapot akár indokolhatná is az erőterületi kijelölést, a megyei tervi térségek lehatárolása miatt a szabályozás módosítást igényel. Szembetűnő, hogy a **két szomszédos településen a teljesen hasonló adottságú területek különbözőképpen** kezeltek.

MŰVELÉS ALÓL KIVETT TERÜLETEK

A művelés alól kivett területek a települések közigazgatási területének igen kis hányadát, 9 %-át jelentik. Ez magába foglalja a belterületi lakóterületeket, az utakat, vízfolyásokat, külterületi telephelyeket, udvarokat és felhagyott anyagbányákat is. A településeken külterületi beépítések, majorok, illetve mezőgazdasági telephelyek egyáltalán nem találhatók.

FILKEHÁZA

Filkeházán kivettként szerepel külterületen, az északi részén található temető, egy vízmosás és a déli részen egy vízmű. A művelés alól kivont területeket itt jellemzően csak a külterületi utak és vízfolyások adják.

FÜZÉRKAJATA

Felhagyott bányaterületet kizárólag **Füzérkajátán** találunk, ahol több helyen található kivett anyagbányaként jelölt ingatlan. A kivett **bányaterületek Kb jelű** beépítésre szánt **bányaterület** területfelhasználásban és **övezetben** vannak szabályozva. Az egyik kisebb degradált beerdősült terület egy gyümölcsös közepébe ékelődik, az csak a földhivatali nyilvántartásban bánya. A másik a bányászati nyilvántartásban „Füzérkajata-I. kaolin”-ként jelölt bányatelek Füzérkajata DK-i

erdeiben fekszik A bánya nem működik, bányatelken a **szukcessziós folyamatok megindultak. A BAZMTrT szerkezeti terve sajátos területfelhasználású térségként a bányatelek 47 ha-os területét jelöli, aminek egy része a kataszteri és a földhivatali nyilvántartás szerint is erdő. A terület tényleges területhasználata, a szabályozás és a térségi tervek besorolása között nem áll fenn az összhang.** A területhasználati besorolások, konfliktusok feloldása szintén megoldandó feladat. Füzérkajátán egyetlen telephelyként nyilvántartott kivett terület van külterületen, emellett található kivett vízmű, vízmosás és kivett kopárság. Ez utóbbin egyedülálló természeti értéként „megkovásodott fatörzsek” találhatók.

NAGYHUTA

Nagyhután a kivett területek nagysága mindösszesen csak 2 %-ot tesz ki. Ez magába foglalja a belterületi lakóterületeket, utakat, kisvasutat, vízfolyásokat, külterületi udvarokat, lakóházakat, vadászkastélyt, temetőt és vízmosásokat is. A belterületi lakó területek nagysága a kivett területek 20 %-a alatt marad. Kivettként nyilvántartott a **Kőkapu Vadászkastély turisztikai központja**. A kastélyszálló és központi épületek által igénybevett 073/3 hrsz-ú ingatlan „Kü jelű különleges terület – Kőkapu üdülőterület” övezetbe sorolt. Találhatók még építmények a 068 hrsz-ú patakmenti telken, és az erdő művelési ágú, **Ev jelű** védelmi erdőként szabályozott 094/3 hrsz-ú földrészleten is. Ennek köszönhetően a valós állapot, **tényleges területhasználat, a szabályozás és a térségi tervek besorolása között nem áll fenn az összhang**, mely a **továbbtervezés során megoldandó** feladatot jelent.

KISHUTA

A kivett területek nagy részét (80 %-át) a belterületi lakóterületek, utak adják, a fennmaradó kevesebb mint 10 ha, magába foglalja a külterületi utakat, vízfolyásokat és a kisvasutat. Külterületi kivett beépített területként csak a Kemence-patak partján fekvő néhány telek szerepel, itt kivett udvar, gazdasági épület, lakóház is található.

8. Védett táji elemek, zöldfelületi rendszer, környezeti állapot jellemzők

Védett, védendő táji-, természeti értékek, területek

Természeti környezet szempontjából a vizsgált községek kedvező helyzetben vannak, mivel a kiterjedt erdőterületekkel rendelkező Zempléni-hegységben helyezkednek el. A vizsgált négy település teljes közigazgatási területe a Natura 2000 hálózat része. A kiterjedt erdőterületek fontos ragadozómadár-élőhelyek, melyek az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatósága alá tartoznak. A településeken áthalad az Országos Kéktúra útvonal. A Törzskönyv szerint Nagyhuta teljes közigazgatási területe, valamint Kishuta Kossuth Lajos utcától nyugatra eső fele a Zempléni Tájvédelmi Körzet része. A vizsgált települések közül Füzérkajátán 2 db, Nagyhután 5 db ex lege védett barlang található az Országos Barlangnyilvántartás alapján. Az ökológiai hálózat országos és megyei terven szereplő övezetei, valamint az adatszolgáltatás összhangban vannak egymással, eltérések nem mutatkoznak a lehatárolásban. Filkeházát és Füzérkajátát mindhárom övezet, magterület, ökológiai folyosó és pufferterület is érinti. Kishuta és Nagyhuta összefüggő erdősegei magterületek. A négy település teljes közigazgatási területére kiterjed a Tájképvédelmi terület övezete. Adatszolgáltatás szerint összesen 101 db egyedi tájérték található a községekben.

Zöldfelületi rendszer

A zöldfelületi rendszer vizsgálata során megállapításra került, hogy mind a négy településen találhatók egységesen Z jelű zöldterületként kijelölt közterületek. A kis lakosságszám és a kertesházias környezet miatt nem jelentkezik akkora igény a közparkok használatára, mint egy sűrű beépítésű városias környezetben. Ezért főként egy funkciós parkok találhatók a vizsgált településeken játszótérrel, pihenőhellyel vagy emlékművekkel. A kiépült, közparki funkciókkal rendelkező közparkok, játszóterek gondozottak, a Magyar Falu Program támogatásával új játszószerkezetek és fitneszeszközök kerültek kihelyezésre a községekben. Összesen öt olyan zöldfelület található a településeken, melyek parkként funkcionálnak, ugyanakkor a hatályos településrendezési tervekben nem zöldterületbe soroltak. Emellett több kijelölt, kiépítetlen zöldterülettel is rendelkeznek a községek, melyek potenciális zöldfelületfejlesztési területek.

Az intézményi zöldfelületekről összességében elmondható, hogy állapotuk megfelelő, a növényállomány rendszeresen gondozott. A templomkertek közül kiemelkedő a Szentháromság templom parkja Filkeházán, valamint a Szűz Mária Szent Neve templom parkja Kishután. Sportpálya csak Füzérkajátán található, mely egyszerű gyepfelületű, két kihelyezett kapuval. A másik három településen hiányosság, hogy nem rendelkeznek sportterületekkel, valamint több korosztályt kiszolgáló, aktív közösségi terekkel, találkozópontokkal. A belterületi utak kialakítására jellemzőek a kétoldali keskeny zóldsávok és út menti árkok, egységes, összefüggő út menti fasortelepítés nem jellemző a közterületeken. A vizsgált településeket kiterjedt erdőterületek veszik körül, ezért intenzív fásítás kevésbé indokolt.

Környezeti állapot-jellemzők

A B.A.Z. Megyei TrT alapján a vizsgált településeket nem érinti vízminőség-védelemi övezet. Füzérkajata és Nagyhuta ásványi nyersanyagvagyon övezetében fekvő települések, emellett Füzérkajata földtani veszélyforrás területe által is érintett. A tovább tervezés során a területrendezési tervek készítésének és alkalmazásának kiegészítő szabályozásáról szóló 9/2019. (VI. 14.) MvM rendelet ezen övezetekre vonatkozó előírásait figyelembe kell venni.

A térségben főként erdőterületek dominálnak, kismértékű a mezőgazdasági művelés alatt álló területek aránya. A földművelés során alkalmazott kémiai anyagok, műtrágyák és növényvédelmi szerek azonban potenciális veszélyforrást jelenthetnek a talaj, a felszíni és felszín alatti vizekre. Közlekedésből adódó szennyeződések nem terhelik a községeket.

A felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területeken levő települések besorolásáról szóló 27/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet alapján a vizsgált négy település érzékeny kategóriába tartozik. Filkeháza területének délkeleti részét a Pálháza területén üzemelő sérülékeny felszín alatti vízkivétel védőövezete érinti. A területre a vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízellátási-művek védelméről szóló 123/1997. (VII. 18.) Korm. rendelet előírásait kell alkalmazni. A Magyarország 2021. évi Vízyűjtő-gazdálkodási Terve - Felszíni Víztestek Ökológiai Minősítése c. térkép alapján a vizsgált településeken található felszíni víztestek ökológiai állapota 'mérsékelt', mely az 5 kategória középként jelenti.

A talaj-, a felszíni- és felszín alatti vizek védelme szempontjából kedvező, hogy a településeken biztosított a kiépített közüzemi vízellátás, valamint az elválasztott rendszerű szennyvízcsatorna-hálózat. A csapadékvíz elvezetése jellemzően nyílt árkos elvezetéssel történik, mely helyenként karbantartásra, felújításra szorul, mivel villámárvizek idején előfordulnak kiöntések, valamint a patakmeder ártrendeződése.

Levegőtisztaságvédelmi szempontból kifejezetten előnyös helyzetben vannak a vizsgált települések. A nagy forgalmú utak, autópályák elkerülik őket, a kisebb forgalmú összekötő utak forgalmából pedig nem adódik jelentős mértékű légszennyezés, emellett üzemi eredetű kibocsátással sem terheltek. A kiterjedt erdőterületeknek köszönhetően kedvező a levegőminőség. Lakossági légszennyezés esetében a fűtés, valamint a kerti hulladék égetése okozhat problémát. A szabadtéri tűzgyújtás és avarégetés szabályait helyi rendelet határozza meg. Zaj- és rezgésterhelés szempontjából a vizsgált települések kiemelkedően kedvező helyzetben vannak. a területet átszövő kisebb utakon a forgalom okozta zajterhelés elhanyagolható mértékű. A két település zsáktelepülés jellege miatt, ezeken átmenő forgalom sem keletkezik.

A település közigazgatási területén nem halad keresztül az országos személyszállító- és tehervasúti rendszer vonala, így ebből eredő zaj és rezgésterhelés és konfliktus nem keletkezik. Azonban Kishuta belterületén turisztikai használatban álló kisvasút közvetlenül a házak szomszédságában halad, így annak érezhető a zaj és rezgésterhelése. Azonban csúcsüzemben is csupán 4-5 db szerelvény halad el irányonként, így állandó jellegű zajterhelésről és ebből eredő konfliktusról nem beszélhetünk. A lakóterületeket érintő jelentősebb üzemi zajterhelést okozó ipari üzem nem helyezkedik el a térségben. Kishutával szomszédosan a Pálházai perlitbánya működik, azonban erdőterületekkel lehatárolva, így jelentősebb konfliktus nem adódik.

A hulladékkezelés, a kommunális hulladékok gyűjtése a vizsgált településeken a Zempléni Z.H.K. Nonprofit Kft. feladata. A községekben heti rendszerességgel szállítják el a kommunális hulladékot, 2 hetente a szelektív hulladékot, havonta egyszer az üveget, és havi 2-3 alkalommal a zöldhulladékot. Illegális hulladéklerakás a vizsgált területeken nem jellemző. Előremutató a települések Zöldzemplén projektben való részvétele, mely modern és költséghatékony hulladékgazdálkodási feltételeket biztosít.

9. Közműellátás

Filkeháza közművesítése fokozatosan fejlődött. 2002-ben hozott nagy változást a település közműellátottságában a közüzemű szennyvízelvezetés elérhetővé válása, amely megnyitotta a lehetőséget a teljes közműellátás igénybevételére. A teljes közműellátás komfortja jelentősen javítja a településen az élhetőséget és a település környezeti állapotát.

A rendelkezésre álló legutolsó statisztikai adatok alapján 2023. január 1-én a villamosenergia ellátás igénybevétele teljes körű volt. A település szinten kiépített közüzemű vízellátást a lakosság 86,5 %-a vette igénybe, míg a közüzemi szennyvízgyűjtő hálózatra a lakásállomány 81,1 %-a csatlakozott. Az automatikus üzemvitelű termikus energiaellátásra a földgázellátást a lakásállomány 18,9 %-a hasznosította.

Füzérkajata közművesítése fokozatosan fejlődött. 2002-ben hozott nagy változást a település közműellátottságában a közüzemű szennyvízelvezetés elérhetővé válása, amely megnyitotta a lehetőséget a teljes közműellátás igénybevételére. A teljes közműellátás komfortja jelentősen javítja a településen az élhetőséget és a település környezeti állapotát.

A rendelkezésre álló legutolsó statisztikai adatok alapján 2023. január 1-én a villamosenergia ellátás igénybevétele teljes körű volt. A település szinten kiépített közüzemű vízellátást a lakosság 81,5 %-a vette igénybe, míg a közüzemi szennyvízgyűjtő hálózatra a lakásállomány 66,7 %-a csatlakozott.

Az automatikus üzemvitelű termikus energiaellátásra a földgázellátást a lakásállomány 28,4 %-a hasznosította.

Kishuta közművesítése fokozatosan fejlődött. 2002-ben hozott nagy változást a település közműellátottságában a közüzemű szennyvízelvezetés elérhetővé válása, amely megnyitotta a lehetőséget a teljes közműellátás igénybe vételére. A teljes közműellátás komfortja jelentősen javítja a településen az élhetőséget és a település környezeti állapotát.

A rendelkezésre álló legutolsó statisztikai adatok alapján 2023. január 1-én a villamosenergia ellátás, illetve a közüzemű vízellátás igénybevétele teljes körű volt. A település szinten kiépített közüzemi szennyvízgyűjtő hálózatra a lakásállomány 20 %-a csatlakozott. Az automatikus üzemvitelű termikus energiaellátásra a földgázellátást a lakásállomány 46 %-a hasznosította.

Nagyhuta közművesítése fokozatosan fejlődött. Ma már a jól közművesített települések közé tartozik. 2002-ben hozott nagy változást a település közműellátottságában a közüzemű szennyvízelvezetés elérhetővé válása, amely megnyitotta a lehetőséget a teljes közműellátás igénybe vételére. A teljes közműellátás komfortja jelentősen javítja a településen az élhetőséget és a település környezeti állapotát.

A rendelkezésre álló legutolsó statisztikai adatok alapján 2023. január 1-én a villamosenergia ellátás, illetve a település szinten kiépített közüzemű vízellátás és közüzemi szennyvízelvezetés igénybevétele teljes körű volt. Az automatikus üzemvitelű termikus energiaellátásra a földgázellátást szintén a teljes lakásállomány igénybe vette.

10. Közlekedés

A településeket nem érinti térségi kötőtpályás hálózati elem vagy térségi kerékpárút. A közösségi közlekedési szolgáltatás menetrendszerinti autóbuszokkal ellátott.

A térségi közúti kapcsolatokat az országos mellékúthálózat települést érintő szakaszai biztosítják: Nagyhután keskeny vágányú erdei vasutat üzemeltet az Északerdő ZRt. turistaszegzonban Pálháza – Kishuta – Kőkapu – Rostalló útvonalon. A Kőkapu megálló Nagyhuta település területén található.

11. Katasztrófavédelem

Építésföldtani korlátok

Füzérkajátán az egykori illites bánya alábányászott részei vannak földtani veszélyforrás területeként nyilvántartva, a többi vizsgált településen ezen vizsgálati elem érintettsége nincs jelen.

Ásványi nyersanyaglelőhely

Nagyhuta 06/1 hrsz telkén perlit nyersanyag és Füzérkajátán 054 hrsz telkén illites nemesanyaglelőhely nyilvántartott.

Árvízvédelem

A településeket a vízügyi ágazat árvízi védelmet nem igénylő települések között tartja számon, közigazgatási területeik nagyvízi mederrel nem érintettek, árvízzel nem veszélyeztetettek, így árvízveszélyeztetés sem várható.

A belvízveszélyes területekről átfogó felmérést a Pálfi féle belvíz-veszélyeztetettségi térkép rögzít. A térkép szerint a településeket területét belvízi veszély nem érinti.

A településeken vannak mélyebben fekvő területrészek, amelyek a topográfiai adottságok mellett, a természet alakította mélyvonalak mentén alakultak ki.

A mély fekvésű területről a vízelvezetést a csapadékvíz elvezetés rendezésének keretében kell megoldani, hogy indokolatlanul ne alakuljon ki vízállásos terület.

Építési tevékenységet befolyásoló, közműszolgáltatással összefüggő korlátozó tényezők

Filkeháza:

Vízellátás

- Vízmű kút és műtárgyak területei
- ún. Pálháza ivóvízbázis védőövezet területe

Szennyvízelvezetés

- Szennyvízátemelő műtárgyak és hatásterületei
- vízminőség-védelmi terület övezete

Csapadékvíz elvezetés, felszíni vízrendezés

- Állami tulajdonú árkok, vízfolyások 6-6 m-es mederkarbantartó sávval
- Önkormányzati kezelésű csapadékvíz elvezetést szolgáló árkok, vízfolyások telke 3-3 m-es karbantartó sávval

Villamosenergia

- 22 kV-os oszlopokon haladó villamosenergia elosztóhálózat nyomvonala, az oszloptengelytől mért 6-6 m-es biztonsági övezettel
- 22/0,4 kV-os transzformátorok

Földgázellátás

- Nagyközép-nyomású földgázvezeték 5-5 m-es biztonsági övezettel
- Gázfogadó és nyomáscsökkentő állomás

Elektronikus hírközlés

- Vezeték nélküli elektronikus hírközlési létesítmény

Füzérkajata

Vízellátás

- Vízmű kút és műtárgyak területei

Szennyvízelvezetés

- Szennyvízátemelő műtárgyak és hatásterületei

Csapadékvíz elvezetés, felszíni vízrendezés

- Állami tulajdonú árkok, vízfolyások 6-6 m-es mederkarbantartó sávval
- Önkormányzati kezelésű csapadékvíz elvezetést szolgáló árkok, vízfolyások telke 3-3 m-es karbantartó sávval

Villamosenergia

- 22 kV-os oszlopokon haladó villamosenergia elosztóhálózat nyomvonala, az oszloptengelytől mért 6-6 m-es biztonsági övezettel
- 22/0,4 kV-os transzformátor

Kishuta

Szennyvízelvezetés

- Szennyvízátemelő műtárgyak és hatásterületei

Csapadékvíz elvezetés, felszíni vízrendezés

- Állami tulajdonú árkok, vízfolyások 6-6 m-es mederkarbantartó sávval
- Önkormányzati kezelésű csapadékvíz elvezetést szolgáló árkok, vízfolyások telke 3-3 m-es karbantartó sávval

Villamosenergia

- 22 kV-os oszlopokon haladó villamosenergia elosztóhálózat nyomvonala, az oszloptengelytől mért 6-6 m-es biztonsági övezettel
- 22/0,4 kV-os transzformátorok

Nagyhuta

Vízellátás

- Vízmű kút és műtárgyak területei

Szennyvízelvezetés

- Szennyvízátemelő műtárgyak és hatásterületei

Csapadékvíz elvezetés, felszíni vízrendezés

- Állami tulajdonú árkok, vízfolyások 6-6 m-es mederkarbantartó sávval
- Önkormányzati kezelésű csapadékvíz elvezetést szolgáló árkok, vízfolyások telke 3-3 m-es karbantartó sávval

Villamosenergia

- 22 kV-os oszlopokon haladó villamosenergia elosztóhálózat nyomvonala, az oszloptengelytől mért 6-6 m-es biztonsági övezettel
- 22/0,4 kV-os transzformátorok